

Ambtelijke ombuigingsvoorstellen Strategische heroriëntatie gemeente Oss

Inleiding

Deze notitie bevat een overzicht van een groot aantal mogelijke maatregelen om lasten te verlagen c.q. de baten te verhogen. Het overzicht van de maatregelen betreft een ambtelijk inventarisatie, zonder politieke keuzes, richting of wenselijkheid. Het gaat om de beïnvloedbare ruimte van de begroting. Met andere woorden, aan welke knoppen kan door het bestuur gedraaid worden en wat betekent dat dan in maatschappelijk zin, organisatorische zin en financiële zin voor de gemeente Oss.

De ombuigingsvoorstellen zijn ambtelijk uitgewerkt op basis van een standaard format.

Per concernproduct zijn de volgende financiële gegevens in beeld gebracht:

- Lasten en baten op basis van de begroting, jaarschijf 2028;
- Mate van beleidsvrijheid;
- Onderverdeling van de lasten in kapitaallasten, personele kosten, materieel budget, subsidies/ bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen en stortingen in reserves. Dit geeft een beeld van de mate van beïnvloedbaarheid;
- Minimale kosten en maximale opbrengst.

De ombuigingsvoorstellen zijn vervolgens per concernproduct uitgewerkt waarbij het volgende in beeld is gebracht:

- Ombuigingsvoorstel;
- Categorie kleur;
- Korte toelichting ombuigingsvoorstel;
- Maatschappelijk effect/ organisatie-effect van het voorstel;
- Benodigde inspanning;
- Categorie: inkomsten of uitgaven;
- Incidenteel/ structureel;
- Toelichting financieel effect;
- Uitvoeringsinformatie;
- Risico's;
- Alternatieven.

Programma's

Inleiding	2
Programma's	2
Programma 1. Welzijn en zorg	4
Programma 2. Werk, Inkomen en Onderwijs	54
Programma 3. Ontmoeten, Sport en Cultuur	93
Programma 4. Klimaat, energie en openbare ruimte	160
Programma 5. Economie	201
Programma 6. Stadscentrum	212
Programma 7. Verstedelijking, wonen en mobiliteit	220
Programma 8. Veilige omgeving	248
Programma 9. Besturen in verandering van tijden	256
Programma 10. Financieel beleid	307

Programma 1. Welzijn en zorg

NR	Product	Omschrijving	Bedrag 2025	Bedrag 2026	Bedrag 2027	Bedrag 2028
	Wmo Algemeen	Geen				
1	Beschermd Wonen	Stoppen met Specialistische Ontmoetingsfunctie	-	-	100	190
2	Beschermd Wonen	Stoppen Lokale Consultatiefunctie GGZ proeftuin / Oss	-	150	150	150
3	Beschermd Wonen	Budget voor anti stigma verlagen	-	50	50	50
4	Beschermd Wonen	Doorbraakbudget laten vervallen	30	30	30	30
5	Collectieve voorzieningen	Afschalen individueel sociaal werk bij ONS welzijn	-	-	100	200
6	Collectieve voorzieningen	Subsidie ouderenbonden verlagen	-	-	-	50
7	Collectieve voorzieningen	Mantelzorgwaardering anders inrichten en het budget voor mantelzorgwaardering halveren	-	45	45	45
8	Collectieve voorzieningen	Wmo cliëntondersteuning anders organiseren	-	20	20	20
9	Collectieve voorzieningen	Adviesraad Sociaal Domein (ASD): subsidie halveren	-	-	50	50
10	Individuele voorzieningen	Aantal indicaties terugbrengen	-180	-360	-	-
11	Individuele voorzieningen	Woningaanpassingen minder toewijzen	-	-	-	100
12	Individuele voorzieningen	Leges Gehandicapten Parkeerkaart (GPK) verhogen.	-	65	65	65
13	Individuele voorzieningen	Bezuinigen op kleinschalig collectief vervoer	-	75	75	75
14	Individuele voorzieningen	Onderzoek huishoudelijke verzorging: strenger/minder indiceren	-	PM	PM	PM
15	Individuele voorzieningen	Onderzoeken aanpassen inkoop beleid Wmo	-	PM	PM	PM
16	Individuele voorzieningen	Realiseren substitutie: kosten individuele ondersteuning laten afnemen met 5%	-50	-50	50	435
17	Individuele voorzieningen	Substitutie: kosten dagbesteding nemen af met 10%		5	65	120
18	Jeugdzorg	Kostenbeheersing Jeugdzorg algemeen	-	PM	PM	PM
19	Jeugdzorg	Ondersteuningsstructuur rondom onderwijs	-	PM	PM	PM
20	Jeugdzorg	Sterke sociale teams	-	PM	PM	PM
21	Jeugdzorg	Meer focus aanbrengen op duurste en urgentste vragen	-	PM	PM	PM
22	Jeugdzorg	Versterken kostenbewust handelen in de toegang	-	PM	PM	PM
23	Jeugdzorg	Inzet Wmo/volwassenenzorg	-	PM	PM	PM
24	Jeugdwerk	Opheffen budget belangenorganisatie LHBTI+	-	-	9	9
25	Jeugdwerk	Scouting Titus Brandsma samenvoegen met andere scoutinggebouwen op een bestaande locatie i.p.v. nieuwbouw	-	-	35	35
26	Jeugdwerk	Verhogen begrote inkomsten huurinkomsten Het Honk Oss	5	5	5	5
27	Jeugdwerk	Verhoging begrote inkomsten Tritongebouw Oss	8	8	8	8
28	Jeugdwerk	Vrijval post onvoorzien Scouting Geffen	11	11	11	11
			-176	54	868	1.648

Wmo algemeen

Wmo algemeen		Programma 1. Welzijn en zorg		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Laagdrempelig ontmoeten	Mens en maatschappij	45	0	45
Wmo	Wmo	880	-5	875
Wmo: Eigen bijdrage	Wmo	0	-1.344	-1.344
Totaal		925	-1.350	-425

Mate van beleidsvrijheid	Beperkte mate van beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 924.861
Waarvan:	
- Personele kosten	€ -
- Kapitaallasten	€ 872.361
- Materieel budget	€ 52.500
- Subsidies/GR/Uitkering	€ -
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 430.294
Max opbrengsten	€ 31.880 -

Geen voorstellen

Wmo beschermd wonen

Wmo beschermd wonen		Programma 1. Welzijn en zorg		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Beschermd wonen: Regionaal budget	Regioteams	14.014	0	14.014
Mutatie reserve Beschermd wonen: Regionaal budget	Regioteams	0	-3.689	-3.689
Beschermd wonen: Wonen met ondersteuning	Regioteams	705	0	705
Beschermd wonen: Op afroep	Regioteams	5.150	0	5.150
Beschermd wonen: Met 24-uurs toezicht	Regioteams	1.845	0	1.845
Beschermd wonen: Maatwerk	Regioteams	750	0	750
Beschermd wonen: Basis	Regioteams	173	0	173
Beschermd wonen: Lokaal budget	Regioteams	2.433	0	2.433
Mutatie reserve Beschermd wonen: Lokaal budget	Regioteams	0	-1.311	-1.311
Totaal		25.069	-5.000	20.069

Mate van beleidsvrijheid	Zeer beperkte mate van beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 25.069.393
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 2.160.880
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 7.803.796
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 15.104.717
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 12.274.766
Max opbrengsten	€ 471.197 -

Ombuigingsvoorstel 1	Stoppen met Specialistische Ontmoetingsfunctie											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Het stoppen met de Specialistische Ontmoetingsfunctie. Deze functie is een inlooph functie voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid, psychiatrische aandoening en/of verleden die moeilijk aansluiting vinden bij de reguliere ontmoetingsplekken. De Specialistische ontmoetingsfunctie is niet wettelijk verplicht. Er zijn twijfels over het gebruik van de Specialistische Ontmoetingsfunctie GGZ. We zijn in gesprek met de GGZ hoe we het gebruik kunnen verbeteren. Aan de GGZ vragen we om met een verbetervoorstel te komen. Mocht dit verbetervoorstel niet leiden tot meer gebruik van de ontmoetingsfunctie dan is afbouwen een mogelijkheid.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	De GGZ heeft aangegeven dat de opkomst voor de Specialistische Ontmoetingsfunctie in Oss niet hoog is. Er wordt echter samengewerkt met de gemeente Bernheze. Zij maken ook gebruik van de Specialistische Ontmoetingsfunctie in Oss. Zodra wij gaan afbouwen heeft dat dus ook effect op de gemeente Bernheze.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>0</td><td>100.000</td><td>190.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	0	100.000	190.000
2025	2026	2027	2028									
0	0	100.000	190.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	De Specialistische Ontmoetingsfunctie is een regionale afspraak, maar wordt lokaal beschikt. Als wij willen afbouwen zal dit in overleg gaan met de regio. Het kan echter zo zijn dat de regio hier niet achter staat. Dan kan het zijn dat het financieel effect niet lager wordt.											
Uitvoeringsinformatie	Er moet worden overlegd met de regio over het afbouwen van de Specialistische Ontmoetingsfunctie.											
Risico's	Het is mogelijk dat de gemeente Bernheze de Specialistische Ontmoetingsfunctie niet wil (volledig) wil afbouwen. Het hoofdlijnenakkoord van het huidige kabinet omschrijft dat zij ervoor gaat zorgen dat de politie meer ruimte krijgt voor haar kerntaken. Werkzaamheden die de politie nu uitvoert m.b.t. personen met onbegrepen gedrag moeten overgeheveld worden naar andere deskundige organisaties. Vanwege deze richtlijn lopen we een risico op het moment dat de ontmoetingsfunctie verdwijnt. De doelgroep moet ergens terecht kunnen en partners moeten zicht kunnen houden op de genoemde doelgroep.											

	Geen zicht meer bij de zorgprofessional op de doelgroep die groter en complexer lijkt te worden. Met het gevolg dat vroegsingalering ontbreekt en situaties eerder escaleren.
Alternatieven	Er wordt op dit moment gewerkt aan meerdere laagdrempelige steunpunten die toegankelijk zijn voor psychisch kwetsbaren in Oss. Een voorbeeld hiervan is het zelfregiecentrum. Het is een plek zonder stigma, waar mensen met een psychische kwetsbaarheid terecht kunnen en ondersteund worden bij herstel. We kunnen kijken of deze doelgroep hier ook terecht kan. Zo blijven we aansluiten bij wat er al is.

Ombuigingsvoorstel 2	Stoppen Lokale Consultatiefunctie GGZ proeftuin / Oss											
Categorie kleur	Rood											
Toelichting ombuigingsvoorstel	In Oss, en met name de wijken de Ruwaard en Ussen wordt intensief gebruik gemaakt van de lokale consultatiefunctie GGZ. Deze consultatie is altijd beschikbaar voor professionals in de wijk om advies in te winnen over inwoners met GGZ-problematiek en escalatie te voorkomen. Voorstel is te stoppen met de Lokale Consultatiefunctie GGZ in de proeftuin Oss.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Deze consultatie is altijd en zonder wachtlijst beschikbaar voor professionals in de wijk om advies in te winnen en escalatie te voorkomen. Door het stoppen van deze consultatiefunctie valt deze ondersteuning (grotendeels) weg. Dit heeft grote impact op de professionals die werkzaam zijn in de proeftuinwijken; de consultatiefunctie is één van de succesfactoren van de proeftuin. Het wegvallen van deze functie heeft impact op de proeftuinaanpak. Daarnaast is er een hogere kans op escalaties bij inwoners met GGZ-problematiek.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>150.000</td><td>150.000</td><td>150.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	150.000	150.000	150.000
2025	2026	2027	2028									
0	150.000	150.000	150.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Als dit volledig kan, dan kan ook financieel volledig worden afgebouwd naar 0 euro vanaf 2026. We betalen deze functie uit middelen die we vanuit regionaal beschermd wonen ontvangen. Deze middelen lopen door tot en met 2028 conform de looptijd van de centrumregeling, daarna volgen mogelijk nieuwe afspraken.											
Uitvoeringsinformatie	Er moet goed gecommuniceerd worden met de GGZ en de professionals in de wijk die gebruik maken van deze functie om te kijken in hoeverre afbouw mogelijk is en welke effecten dit heeft.											
Risico's	De lokale consultatiefunctie GGZ in de proeftuin is onderdeel van de evaluatie van de Proeftuin eind 2025. Vroegtijdig stoppen met de consultatie, één van de succesfactoren van de proeftuin, maakt evalueren van de totale aanpak lastig. Ook kan uit de evaluatie van de Proeftuin blijken dat de lokale consultatiefunctie GGZ (nog) niet klaar is om af te bouwen. Tot slot is de kans groot dat door het ontbreken van een goed advies meer Wmo-ondersteuning ingezet moet worden en is er een grotere kans op escalaties bij inwoners met GGZ-problematiek.											
Alternatieven	Een alternatief is om niet 100% te bezuinigen, maar 25%. De verminderde inzet is dan deels op te vangen met de regionale consultatiefunctie, hier draagt ook de zorgverzekeraar aan bij. Deze is echter veel minder intensief dan hetgeen nu in Oss (Proeftuin de Ruwaard en Ussen) wordt aangeboden. Als de lokale consultatiefunctie GGZ in Oss stopt, kunnen de medewerkers in de proeftuinwijken gebruik maken van de regionale consultatiefunctie GGZ. Er kan gekeken worden of we de regionale consultatiefunctie GGZ in Oss kunnen intensiveren. Deze wordt betaald uit een regionale subsidie en dit zal dus moeten worden overleed met de regio.											

Ombuigingsvoorstel 3	Budget voor anti stigma verlagen											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	In Oss willen we meer doen aan anti-stigma voor de psychisch kwetsbare doelgroep. Er wordt op meerdere manieren gewerkt aan anti-stigma. Dit staat onder andere ook in de regionale opdracht van Door en Voor, de lokale opdracht van ONS welzijn en in de regionale aanpak dak- en thuisloosheid benoemd. Voorstel is de ambitie omlaag te brengen en te bezuinigen op dit budget.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Wanneer dit budget verlaagd wordt zal er minder, maar alsnog wel ingezet worden op het verlagen van de stigmatisering rondom de psychisch kwetsbare doelgroep. De anti-stigma campagnes voor de psychisch kwetsbare doelgroep hebben niet alleen betrekking op de personen die met een psychische kwetsbaarheid leven, maar ook op de omwonenden. Met de doordecentralisatie is het namelijk belangrijk dat de omgeving zich ook meer bewust wordt van de doelgroep. De anti-stigma campagnes worden dus voor een zeer brede doelroep ingezet.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>50.000</td><td>50.000</td><td>50.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	50.000	50.000	50.000
2025	2026	2027	2028									
0	50.000	50.000	50.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Voor 2025 is nu een bedrag van 100.000 euro begroot. Er kan vanaf 2026 af worden gebouwd naar 50.000 euro. We betalen deze functie uit middelen die we vanuit regionaal beschermd wonen ontvangen. Deze middelen lopen door tot en met 2028 conform de looptijd van de centrumregeling, daarna volgen mogelijk nieuwe afspraken.											
Uitvoeringsinformatie	Er moet worden gekeken in het jaarplan welke plannen wel en welke niet kunnen worden uitgevoerd. Dit kan intern.											
Risico's	Wij kunnen niet (meer) meedoen met eventuele landelijke/regionale campagnes rondom anti-stigma. Dit omdat deze vaak meer geld kosten dan de lokale campagnes.											
Alternatieven	In 2025 starten we hoogstwaarschijnlijk een regionale campagne. Ons eigen team communicatie kan wellicht in de jaren daarna zelf voortborduren op deze campagne.											

Ombuigingsvoorstel 4	Doorbraakbudget laten vervallen											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Er is ruimte gemaakt voor een doorbraakbudget voor de Wmo-consulenten, de procesregisseur en het Stedelijk Team. Dit budget is bedoeld voor deze medewerkers om maatwerk oplossingen te kunnen bieden voor inwoners met complexe problematiek waar de ondersteuning vastloopt. Het voorstel is om dit budget te laten vervallen.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Het doorbraakbudget was een budget wat gereserveerd is om maatwerkoplossingen te kunnen bieden voor de complexe doelgroep. Dit budget moest een aanvulling zijn op het al bestaande maatwerkbudget van de Wmo. Er is gekeken naar de verschillende potjes en geconcludeerd dat het huidige maatwerkbudget al voldoende is om de kosten te dekken.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>30.000</td><td>30.000</td><td>30.000</td><td>30.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	30.000	30.000	30.000	30.000
2025	2026	2027	2028									
30.000	30.000	30.000	30.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	In 2025 is duidelijk geworden hoeveel van het budget wordt gebruikt. Het blijkt dat er voldoende middelen zijn vanuit het bestaande Wmo-maatwerkbudget om de kosten te dekken. Vanaf 2025 kan worden afgebouwd naar 0 euro. Deze middelen lopen door tot en met 2028 conform de looptijd van de centrumregeling, daarna volgen mogelijk nieuwe afspraken.											
Uitvoeringsinformatie	-											
Risico's	Het kan zijn dat er in de komende jaren wel budget nodig is omdat de andere Wmo-middelen verder onder druk komen te staan. Dit maakt doorbraken in complexe casussen lastiger.											
Alternatieven	-											

Wmo collectieve voorzieningen

Wmo collectieve voorzieningen		Programma 1. Welzijn en zorg		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Vluchtelingen	Mens en maatschappij	9.626	-13.174	-3.549
Mutatie reserve Vluchtelingen	Mens en maatschappij	3.928	0	3.928
Minderheden / LHBT-beleid	Mens en maatschappij	18	0	18
Adviesraad sociaal domein	Mens en maatschappij	99	0	99
Participatie ouderen	Mens en maatschappij	185	0	185
Maatschappelijk werk	Mens en maatschappij	290	0	290
Professioneel welzijn	Mens en maatschappij	4.144	0	4.144
Preventie GGZ	Mens en maatschappij	327	0	327
Proeftuin Ruwaard	Mens en maatschappij	1.606	0	1.606
Proeftuin Ussen	Mens en maatschappij	92	0	92
Wmo: Mantelzorgondersteuning	Wmo	90	0	90
Individueel sociaal werk	Mens en maatschappij	2.080	0	2.080
Wmo: Landelijke inkoop Zintuiglijk Gehandicapten	Wmo	92	0	92
MO: Maatschappelijke opvang	Regioteams	2.915	0	2.915
MO: Meldpunten	Regioteams	971	0	971
MO: Wet verplichte GGZ	Regioteams	66	-11	54
MO: Brede aanpak dak- en thuisloosheid	Regioteams	455	0	455
Wmo Cliëntondersteuning	Mens en maatschappij	70	0	70
Totaal		27.055	-13.186	13.870

Mate van beleidsvrijheid	Zeer beperkte mate van beleidsvrijheid: € 4,6 miljoen Beperkte mate van beleidsvrijheid: € 18,6 miljoen Reserves: € 3,9 miljoen
Kosten per product	€ 27.055.368
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 381.328
- Kapitaallasten	€ 1.796.349
- Materieel budget	€ 5.400.564
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 15.549.127
- Reserves Voorzieningen	€ 3.928.000
Minimum kosten	€ 12.399.438
Max opbrengsten	€ 15.469.749 -

Ombuigingsvoorstel 5		Afschalen individueel sociaal werk bij ONS welzijn											
Categorie kleur		Rood											
Toelichting ombuigingsvoorstel		ONS welzijn ontvangt voor sociaal werk volwassenen € 4,6 miljoen subsidie voor het jaar 2025. ONS welzijn heeft reeds de opdracht om vanuit sterke sociale teams meer collectief aanbod te organiseren en minder individueel sociaal werk aan te bieden. Dat betekent dat ONS welzijn vaker in groepsverband activiteiten organiseert en minder 1-op-1 ondersteuning biedt aan inwoners. De beweging is om waar mogelijk individueel werkers te vervangen voor opbouwwerkers of collectief werkers, om de sociale basis te versterken en collectieve antwoorden te formuleren en zo met name de instroom naar de ambulante begeleiding Wmo tegen te gaan. Het voorstel is om op de subsidie aan ONS welzijn voor volwassenen op het aandeel individueel sociaal werk 10% te korten en zo versneld in te zetten op collectief aanbod voor kwetsbare inwoners. <u>Er is een verband tussen dit voorstel en het voorstel bij product 217. Wmo begeleiding en dagbesteding.</u>											
Maatschappelijk/ organisatie effect		Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect		Deze bezuiniging zal vooralsnog vooral landen in de Maasdorpen, Dorpskernen en het Centrum omdat de Schadewijk extra aandacht vraagt, en voor de proeftuinwijken andere afspraken gemaakt zijn. Wachlijsten kunnen ontstaan zowel bij collectief aanbod als bij individueel sociaal werk. De druk om collectief aanbod te organiseren neemt toe bij een gelijkblijvende inzet. Inwoners met een hulpvraag die niet collectief kan worden opgelost, kunnen dan minder snel worden geholpen. Daarbij is de verwachting dat de vraag naar collectief en individueel sociaal werk de komende jaren alleen maar toeneemt, omdat ons beleid zich richt op het afschalen van geïndiceerde ondersteuning (zie voorstel product 217. Wmo begeleiding en dagbesteding). En het versterken van de sociale teams waar ONS Welzijn een belangrijke rol in speelt. Daar bovenop zijn vergrijzing, langer thuis wonen en de extramuralisering ontwikkelingen die de opgave voor ONS welzijn zullen vergroten. Met deze ontwikkelingen in het achterhoofd is het de vraag of het realistisch en haalbaar is voor ONS welzijn om met een korting op hun budget voldoende aanbod te kunnen blijven bieden.											
Benodigde inspanning		Hoog											
Financieel effect In euro's		<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>0</td><td>100.000</td><td>200.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	0	100.000	200.000
2025	2026	2027	2028										
0	0	100.000	200.000										
Categorie		Uitgaven											
Incidenteel/ structureel		Structureel											
Toelichting financieel effect		Het korten op subsidie moet tijdig worden aangekondigd en daarnaast heeft ONS welzijn ook verplichtingen als werkgever. Daarom verwachten we het eerste effect in 2027 en kan pas vanaf 2028 de korting volledig worden geëffectueerd.											

	NB Het bedrag dat in de begroting 2028 is opgenomen voor ONS welzijn voor individueel sociaal werk en professioneel welzijn is inclusief de bedragen voor de proeftuin (maken voor 2025 onderdeel uit van de subsidietender). Afhankelijk van de evaluatie van de proeftuin in 2025 en het besluit over het vervolg (uitrol over heel Oss) kan de begroting en daarmee het financieel effect er tegen die tijd heel anders uit zien.
Uitvoeringsinformatie	We vragen ONS welzijn zelf een voorstel te maken om te komen tot een besparing zoals hierboven voorgesteld. Bijvoorbeeld door te kijken waar zaken efficiënter kunnen of waar mogelijke dubbelingen zitten.
Risico's	- We streven naar een versterking van de sociale basis, deze bezuiniging zet deze ambitie onder druk. - Er is nog onvoldoende passend collectief en voorliggend aanbod beschikbaar om de beweging te realiseren. - De groep inwoners met een hulpvraag groeit, zeker als gevolg van andere maatregelen. Wanneer minder mensen dan verwacht geholpen zijn met een collectief aanbod, zal de wachtlijst voor individueel aanbod toenemen; - Minder maatwerkmogelijkheden voor kwetsbare inwoners waardoor problematiek verder groeit; - Ons beleid om ondersteuning af te schalen en meer voorliggend te organiseren (zonder daarin extra te investeren) zal vastlopen.
Alternatieven	Vrijwilligers en mantelzorgers kunnen vaker worden ingezet. Daarbij moet worden opgemerkt dat deze nu vaak al zwaar worden belast en we weten dat het gemiddeld aantal mantelzorgers per inwoner alleen zal afnemen.

Ombuigingsvoorstel 6	Subsidie ouderenbonden verlagen											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Ouderenbonden ontvangen subsidie aan de hand van hun ledenaantal. Daarnaast kunnen ze 45% van hun huisvestingslasten declareren. Gemiddeld ontvangen de ouderenbonden ruim € 10.000 aan subsidie per bond per jaar. Voorstel is om in totaal € 50.000 op deze subsidies te besparen, dit is een derde van het totale budget. Om dit te realiseren kan in de wijken en dorpen meer worden samengewerkt waardoor er andere / goedkopere huisvestingsmogelijkheden zijn.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Er zijn in Oss 17 ouderenbonden met in totaal 3.265 leden. De maatregel zal veel weerstand oproepen bij de meeste ouderenbonden. De ouderenbonden zijn vaak op zichzelf staande verenigingen die in wijken en dorpen een eigen positie innemen. De ouderenbonden vervullen ook een belangrijke sociale functie voor (kwetsbare) oudere inwoners van Oss. Het wegvallen van deze bonden kan het beroep op Wmo-ondersteuning doen toenemen. Deze maatregel biedt ook een kans, namelijk dat een betere samenwerking in de wijken en dorpen kan leiden tot een beter en breder aanbod voor ouderen. Je zou per wijk of dorp de mogelijkheden hiertoe moeten onderzoeken samen met de ouderenbonden en andere partijen.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>50.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028				50.000
2025	2026	2027	2028									
			50.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	De besparing betreft naast de subsidie ook de huurkosten. Om de korting te kunnen doorvoeren moet worden onderzocht wat de mogelijkheden per bond zijn om te besparen op huisvestingslasten of andere kosten. Dit vraagt een duidelijk kader.											
Uitvoeringsinformatie	Samen met de bonden en andere partijen in de wijk of het dorp moet het gesprek worden gevoerd in hoeverre andere/gezamenlijke huisvesting en meer samenwerking mogelijk is.											
Risico's	- We streven naar een versterking van de sociale basis, deze bezuiniging zet deze ambitie onder druk. - De weerstand die dit voorstel naar verwachting oproept, helpt niet in de beweging die we met ouderen willen maken i.h.k.v. vitaal ouder worden. - Het proces om hiertoe te komen vraagt veel tijd en inspanning. Het risico bestaat dat de kosten niet opwegen tegen de baten.											
Alternatieven	Het stimuleren van samenwerking aanvliegen vanuit de inhoud in plaats van vanuit 'heroriëntatie'. Per wijk of dorp bekijken we dan hoe er beter kan worden samengewerkt aan de opgave vitaal ouder worden. De ouderenbond is dan een van de partijen die in dit proces wordt betrokken. Als er een voedingsbodem voor samenwerking is of kan ontstaan, kan daarna worden bekeken wat er in financiële zin voor nodig is om hieraan te werken.											

Ombuigingsvoorstel 7	Mantelzorgwaardering anders inrichten en het budget voor mantelzorgwaardering halveren											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Momenteel kunnen mantelzorgers ieder jaar een VVV-bon aanvragen, het verstrekken hiervan is een arbeidsintensief proces. Door mantelzorgwaardering anders in te richten besparen we op dit proces. En door het vinden van goedkopere en meer passende alternatieven voor de VVV bon en de waarderingsavond kunnen we besparen op het totale budget.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Organisatie effect: - Besparing: geen uitvoering meer van mantelzorgcompliment door uitvoering, ca. 4 uur per week: € 7.525,- - Investering van incidentele uren in 2025 om nieuwe en goedkopere alternatieven van mantelzorgwaardering te onderzoeken en organiseren. Maatschappelijk effect: - Mantelzorgers krijgen al jaren deze waardering, stoppen zonder alternatief te bieden kan veel verontwaardiging oproepen op een groep inwoners die soms zwaar belast is door de zorg die ze bieden aan hun naaste. - Andere inrichting van de waardering biedt ook kansen, bijvoorbeeld door ondersteuning en waardering te combineren zodat deze beter aansluit op de behoefte van de mantelzorger.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>-</td><td>45.000</td><td>45.000</td><td>45.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	-	45.000	45.000	45.000
2025	2026	2027	2028									
-	45.000	45.000	45.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Voor mantelzorgwaardering staat nu jaarlijks € 90.000 begroot. Halvering is een financieel effect van € 45.000. Financieel budgetten per 2025: - product 215: professioneel welzijn € 21.000 mantelzorgwaardering en WMO Mantelzorgondersteuning € 90.000 - product 211: Opbouw samenleving bijdrage GALA € 56.980 (2025) daarna € 51.260. Mantelzorg is 1 vd activiteiten die na afloop SPUK GALA structureel zou worden.											
Uitvoeringsinformatie	Mantelzorgcompliment wordt nu nog door de organisatie uitgevoerd en is tijdrovend. Door alternatieven te bedenken en het buiten de gemeentelijke organisatie te beleggen zal dit uitvoeringscapaciteit besparen. Wel zal er eenmalig capaciteit nodig zijn om nieuwe manieren te onderzoeken. Dit is onderdeel van het nieuwe mantelzorgbeleid.											
Risico's	- Uitvoering van het mantelzorgcompliment verschaft ons contactgegevens van mantelzorgers in Oss. Als we hiermee stoppen raken we ook deze informatie kwijt.											

Alternatieven	Niet bezuinigen op de waardering, maar het wel anders aanbieden, maar aansluitend op de behoefte van mantelzorgers. Dit is in lijn met het Wmo-beleidskader. Volledig stoppen met mantelzorgwaardering. Dit is eigenlijk geen optie omdat gemeenten verplicht zijn om mantelzorgers te ondersteunen en op dit moment gebeurt dat dus via mantelzorgwaardering. Bovendien staat het haaks op onze ambitie dat de samenleving meer zorg voor elkaar heeft in plaats van dat de gemeente alle ondersteuning biedt.

Ombuigingsvoorstel 8	Wmo cliëntondersteuning anders organiseren											
Categorie kleur	Oranje – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN											
Toelichting ombuigingsvoorstel	De gemeente Oss is bij wet verplicht om onafhankelijke cliëntondersteuning gratis aan te bieden. Hiervoor is een overeenkomst met MEE de Meentgroep gesloten om cliëntondersteuning in Oss aan te bieden (2024-2025). Momenteel hebben we ieder jaar te maken met een overschrijding (het jaarlijks budget is € 70.000). In 2022 en 2024 was de overschrijding 25.000, in 2023 15.000. Het voorstel is om de inzet van een nieuwe overeenkomst de clientondersteuning anders aan te bieden. We denken aan minder uur cliëntondersteuning per casus aan te laten bieden, lagere tarieven per uur af te spreken, ervaringsdeskundigen in te zetten en stimuleren dat mensen vaker iemand uit hun eigen netwerk, zoals een familielid of naaste, vinden om ondersteuning te krijgen.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Maatschappelijk effect: inwoners krijgen, afhankelijk van de situatie, minder snel of minder intensief een cliëntondersteuner. Hierdoor kan de inwoner zich minder gesteund voelen. Organisatie effect: lagere kosten door minder inzet professionele OCO.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>20.000</td><td>20.000</td><td>20.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	20.000	20.000	20.000
2025	2026	2027	2028									
0	20.000	20.000	20.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	In 2025 kan nog niet meteen een financieel verandering plaatsvinden, omdat er een lopende overeenkomst met MEE de Meentgroep is. In 2025 kan wel ingezet worden op een nieuwe overeenkomst voor 2026-2027 of eventueel een nieuwe aanbesteding. Ieder jaar inzetten op de inzet van ervaringsdeskundigen en het verlagen van de maximaal uren aan OCO zou de kosten (realisatie) met 25% kunnen verlagen. De grootste impact zal plaatsvinden door het herzien van de huidige overeenkomst en het verlagen van het aantal uren OCO.											
Uitvoeringsinformatie	Een andere werkwijze vraagt voorbereiding, evaluatie en het uitwerken en onderzoeken van alternatieven. Ook een nieuwe aanbesteding vraagt inzet. Dit is in lijn met het voornemen in het Wmo-beleidskader.											
Risico's	- Teleurstelling van inwoners in de overgangsfase. - Minder inzet van OCO kan een negatief effect hebben op de gesprekken met het sociaal team omdat de inwoner minder goed voorbereid is. - Het aantal mensen dat gebruik maakt van OCO is niet te sturen, aangezien het aanbieden ervan een wettelijke taak is.											
Alternatieven	Juist inzetten op meer OCO, waarbij meer aandacht is voor de eigen mogelijkheden van de inwoner en zijn of haar netwerk. Hierdoor kan het beroep op de Wmo afnemen.											

Ombuigingsvoorstel 9	Adviesraad Sociaal Domein (ASD): subsidie halveren											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	De adviesraad sociaal domein is het formele adviesorgaan van het college van B&W voor het sociale domein. Om haar taken uit te voeren, krijgt de ASD een subsidie voor onder andere secretariaatskosten, vrijwilligersvergoedingen, communicatie- en activiteitenkosten. Het voorstel is om de subsidie aan de ASD te halveren. Hierbij aan de ASD zelf over te laten hoe ze deze bezuiniging gaan realiseren											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Maatschappelijk effect: Een verlaging van het budget zou in de beleving van inwoners en ASD kunnen impliceren dat er weinig aandacht is voor (inspraak van) cliënten en inwoners. Het budget voor de ASD is echter ruim in vergelijking tot andere gemeenten. Dus een kritische blik hierop is zeker mogelijk. De kans is aannemelijk dat de ASD zelf ook ideeën heeft bij bezuinigingsmogelijkheden. Organisatie effect: De relatie met de ASD wordt negatief beïnvloed, de ASD kan bezuiniging ervaren als een verminderd vertrouwen. Het is onduidelijk of dit gevolgen heeft voor de kwaliteit van de adviezen van de ASD.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>0</td><td>50.000</td><td>50.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	0	50.000	50.000
2025	2026	2027	2028									
0	0	50.000	50.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Het budget per 2025 is € 99.134 (Subsidie Adviesraad Sociaal Domein).											
Uitvoeringsinformatie	Een gesprek met de ASD moet plaatsvinden om de mogelijkheden en impact van het verlagen van de subsidie te bespreken.											
Risico's	Een verlaging van het budget zou in de ogen van de inwoners en ASD kunnen zorgen voor dat er weinig aandacht is voor (inspraak van) cliënten en inwoners. Een gevolg kan zijn dat de ASD geen betaalde secretariële ondersteuning meer heeft waardoor de werkdruk op de leden van de ASD verhoogd wordt. De relatie met de ASD wordt negatief beïnvloed. Het is onduidelijk of dit gevolgen heeft voor de kwaliteit van de adviezen van de ASD, maar misschien kan die verslechteren.											
Alternatieven	Het bedrag volledig naar 0 terugbrengen (niet reëel).											

Wmo individuele voorzieningen

Wmo individuele voorzieningen		Programma 1. Welzijn en zorg		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Wmo: Voorzieningen	Wmo	6.277	-60	6.217
Wmo: (Kleinschalig) Collectief vervoer	Wmo	1.541	-192	1.348
Wmo: Huishoudelijke verzorging	Wmo	9.417	0	9.417
Wmo: Huishoudelijke verzorging PGB	Wmo	218	0	218
Totaal		17.453	-252	17.201

Mate van beleidsvrijheid	Zeer beperkte mate van beleidsvrijheid: € 9,6 miljoen Beperkte mate van beleidsvrijheid: € 7,8 miljoen
Kosten per product	€ 17.452.989
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 2.930.211
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 38.723
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 14.484.055
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 10.622.520
Max opbrengsten	€ 1.153.934 -

Ombuigingsvoorstel 10	Aantal indicaties Wmo terugbrengen door te investeren in aanscherping verordening en vakmanschapontwikkeling.											
Categorie kleur	Rood – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN											
Toelichting ombuigingsvoorstel	We kunnen op diverse producten besparen door strakker te sturen op de verstrekking van individuele indicaties Wmo. Uit de regionale monitor van inkoop en contractmanagement blijkt dat de gemeente Oss in verhouding tot de andere regionaal aangesloten gemeenten meer en grotere indicaties individuele ondersteuning en dagbesteding verstrekt. We vermoeden dat dit ook voor huishoudelijke verzorging, woningaanpassingen en voorzieningen het geval is. We denken dat dit veroorzaakt wordt door: - Ruime interpretatie van de toekenningscriteria. - Terugloop van intern vakmanschap door veel wisseling van personeel binnen het consultantenteam afgelopen jaren. We stellen voor om aan de slag te gaan met: - Aanscherping criteria in verordening en werkinstructies. - Vakmanschapontwikkeling, waarmee we niet alleen kennis en vaardigheden vergroten, maar ook verwachten consultants aan onze gemeente te binden en daarmee verloop te voorkomen. Dit voorstel is in lijn met het Wmo-beleidskader 2025-2029 en randvoorwaardelijk voor een aantal andere voorstellen binnen dit programma.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Door het ontwikkelen van duidelijkere, scherpere en uniformere kaders en vakmanschapontwikkeling zorgen we voor: - meer uniformiteit van dienstverlening en daarmee minder precedentwerking. - minder onderling overleg daar waar nu onduidelijkheid is en daarmee snellere afhandelingsprocedures. - Minder (grote) indicaties. Impact voor inwoners is uitgewerkt in de voorstellen onder product 216 en 217.											
Benodigde inspanning	Hoog Dit vergt eerst meer kosten om daarna te zorgen voor minder 'meerkosten'. Hiervoor is incidenteel extra formatie in 2025 en 2026 van 1 fte kwaliteitsmedewerker en 2 fte wmo-consulent om aan deze beweging een boost te kunnen geven. Daarnaast beleidscapaciteit om de verordening aan te scherpen, we streven dit binnen reguliere uren uit te voeren. Inhuur van capaciteit (2 Wmo consultants (schaal 9) en 1 kwaliteitsadviseur (schaal 10) kost gemiddeld € 10.000 per medewerker per maand.											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>-/- 180.000</td><td>-/- 360.000</td><td>Geen stijging vd uitgaven</td><td>Geen stijging vd uitgaven</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	-/- 180.000	-/- 360.000	Geen stijging vd uitgaven	Geen stijging vd uitgaven
2025	2026	2027	2028									
-/- 180.000	-/- 360.000	Geen stijging vd uitgaven	Geen stijging vd uitgaven									
Categorie	Uitgaven											

Incidenteel/ structureel	Structureel
Toelichting financieel effect	Door eerst te investeren in vakmanschapsontwikkeling en helderder kaders bereiken we op termijn naast minder indicaties ook minder verloop van onze consulenten, meer vakmanschap en tijdwinst. Het is niet hard te maken wat het financieel effect zal zijn, omdat we tegelijkertijd een stijging van het aantal aanvragen zien (landelijke trend op basis van vergrijzing). Per product hebben we hiertoe wel een poging gedaan (zie hiervoor de voorstellen binnen 216 en 217). Het doel dat we onszelf stellen is te streven naar stabilisatie van de huidige uitgaven bij een groeiende groep mensen met een hulpvraag.
Uitvoeringsinformatie	Dit betekent eerst investeren en extra werkzaamheden (ontwikkeling en scholing kost tijd) om daarna minder meerkosten te hebben.
Risico's	We kunnen consulenten niet aan ons binden en er blijft (veel) verloop, vakmanschap blijft achter, waardoor we de resultaten die we voor ogen hebben niet behalen.
Alternatieven	Deze beweging in gang zetten zonder extra formatie. Risico daarbij is dat we deze beweging niet snel genoeg kunnen maken: - Dat we consulenten niet snel genoeg aan ons binden, er daarmee verloop blijft en we de cyclus van opnieuw opleiden blijven onderhouden. - We minder snel de vruchten kunnen plukken van dit proces: beperking aantal indicaties, vergroting dienstverlening, vergroting uniformiteit en daarmee vermindering precedentwerking.

Ombuigingsvoorstel 11	Woningaanpassingen minder toewijzen											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Het voorstel is te sturen op minder toewijzingen van woningaanpassingen met behulp van de volgende maatregelen: 1. Strakkere kaders voor indiceren woningaanpassingen vanuit de beleidskeuze om in te zetten op verbeteren van vitaliteit en gezondheid in plaats van woningaanpassingen. Denk aan: leefstijl, vitaliteit- en beweegprogramma's. 2. Vaste prijsafspraken met leverancier, voor koop en huur gelijk. 3. Vast programma van eisen, strakkere controle/monitoring op naleving. 4. Met aanbieder afspraken maken over budget platfond en stimuleren andere oplossingen. 5. Met woningbouwverenigingen strakkere afspraken maken ter voorkoming en beperking van aanpassingen met wmo-geld. Dit is onderdeel van het aanbestedingsproces dat momenteel wordt voorbereid.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Het minder ruimhartig toekennen van voorzieningen zal inwoners raken, kwetsbare inwoners zullen minder snel een woningaanpassing toegekend krijgen wat invloed kan hebben op hun zelfredzaamheid. Dit vraagt om het creëren van meer voorliggende voorzieningen en meer sturing op het benutten daarvan.											
Benodigde inspanning	Midden; Extra inspanning nodig op: - Aansturing en aanscherping van het werkproces. - Aanscherping verordening en werkinstructies voor Wmo consultants. - Vakmanschapsontwikkeling, waarmee we niet alleen kennis en vaardigheden vergroten, maar ook verwachten consultants aan onze gemeente te binden en daarmee verloop te voorkomen. De uitwerking van de benodigde investering staat beschreven bij ombuigingsvoorstel "minder indiceren". (product 216).											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>100.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	0	0	100.000
2025	2026	2027	2028									
0	0	0	100.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	De structurele besparing van 100.000 is een eerste schatting. Huidige begroting gaat uit van 1 miljoen. Terugkijkend vanuit 2022 naar 2024, zien we dat de uitgaven variëren van 775K (2023) tot 1.3m (in 2024). Dit is inherent aan dit product, een enkele woningaanpassing meer of minder kan veel invloed hebben op de uitgaven. Er is winst te boeken op de grote uitgaven die a) jaarlijks stijgen en b) wisselend zijn op kostenplaats en c) waar meer op kan worden gestuurd. Nadere analyse naar de verschillende soorten woningaanpassingen is nodig voor verdere onderbouwing.											
Uitvoeringsinformatie	Goede afspraken maken met de uitvoeringsorganisatie Zorg, deze in co-creatie samen te stellen met de consultants en de kwaliteit adviseurs.											

Risico's	- Het is de vraag in hoeverre wij kaders kunnen opzetten om meer in te zetten op vitaliteit in plaats van woningaanpassingen. Wij mogen geen behandeladvies geven, dat is aan de behandelsector. - Risico op door te slaan in standaardisatie, monitoring en efficiency en hiermee de menselijke maat uit het oog te verliezen.
Alternatieven	Huidige budget hanteren van 1 miljoen begroot voor 2025. Doordat het aanbestedingsproces gaat lopen, is dit de kans om anders te kijken naar woningaanpassingen.

Ombuigingsvoorstel 12	Leges Gehandicapten Parkeerkaart (GPK) verhogen.											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Op dit moment vragen we medisch advies bij onze gecontracteerde aanbieder bij de eerste aanvragen GPK en verlengingen. Het gaat in 2024 om 411 adviezen à € 267,41 incl. BTW. Een totaalbedrag van € 110.000. Inwoners betalen nu € 100,00 voor een GPK, ongeacht of er wel of geen medisch advies wordt gevraagd. Alleen bij diefstal en verlies wordt een lager bedrag betaald, namelijk € 25,00. Het voorstel is inwoners de daadwerkelijke kosten te laten betalen. De maximale afgifte termijn voor een GPK is 5 jaar. Dat is landelijk zo bepaald en daar kunnen we als gemeente lokaal geen andere criteria aan hangen. Daarom moeten inwoners iedere 5 jaar een nieuwe aanvraag doen.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	- Remmende werking op aanvraag GPK - Inwoners met smalle beurs zullen minder aan (kunnen) vragen											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>40.000</td><td>40.000</td><td>40.000</td></tr></table> Dit bedrag is gebaseerd op het maximeren van de leges tot op een bedrag van € 200. Met € 100,00 voor uitvoeringskosten en € 100,00 voor de kosten van het medisch advies. Het maximeren van de leges voorkomt dat inwoners met een kleine beurs de kosten niet langer kunnen betalen en daarom geen aanvraag indienen. Besparing: 400 x 100 = € 40.000. Andere opties zijn voor aanvragen met een medisch advies: 1. Handhaven van leges a € 100,00 voor uitvoeringskosten. Ook al is er een medisch advies nodig. 2. Handhaven leges van € 100,00 met daarnaast een doorberekening van de volledige kosten van een medisch advies a €267,00. De kosten gaan voor een inwoner van € 100 naar € 367,00.				2025	2026	2027	2028	0	40.000	40.000	40.000
2025	2026	2027	2028									
0	40.000	40.000	40.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Begroot is € 60.000 aan inkosten per jaar, realisatie van ontvangsten was in 2024 € 56.000. Zie voor toelichting hierboven.											
Uitvoeringsinformatie	Meerwerk voor eigen medewerkers: - Nieuwe criteria opstellen. - Verordening aanpassen. - Afspraken met extern adviseurs aanpassen - Communicatiekanalen en routing naar inwoners aanpassen. In verhouding tot opbrengst fikse tijdsinvestering.											
Risico's	• Inwoners met smalle beurs zullen minder aan (kunnen) vragen.											

	• Vergeleken met andere gemeenten vragen we een relatief hoog bedrag voor aanvragen GPK zonder medisch advisering. Landelijk lag het gemiddelde in 2021 op € 105, met en zonder medisch advies. Verhogen we de leges voor aanvragen met een medisch advies naar 200 euro of zelfs 300 euro, dan zitten we landelijk in beide gevallen hoog. Met € 300,00 behoor je tot de duurste gemeenten in Nederland. (https://nos.nl/artikel/2385288-groot-verschil-in-kosten-gehandicaptenparkeerkaart-tussen-gemeenten). • Betaling bij een digitale aanvraag loopt nu via Ideal. Onderzocht moet worden of dit digitale proces aangepast kan worden zodat dit weer geautomatiseerd kan verlopen met een eventueel onderscheid tussen wel/geen medisch advies indien we hiervoor kiezen.
Alternatieven	Huidige criteria continueren

Ombuigingsvoorstel 13	Bezuinigen op kleinschalig collectief vervoer											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Op verschillende manieren kunnen we bezuinigen op collectief vervoer (regiotaxi Wmo): - Toelatingscriteria voor collectief vervoer aanscherpen en herindiceren. Bijvoorbeeld niet meer vanaf 80 jaar zonder toets een indicatie afgeven. - Onderzoeken of deze aanbesteding te koppelen is aan andere vervoersstromen (bijvoorbeeld leerlingenvervoer, doelgroepenvervoer jeugd en Wmo). Dit voorstel is nog niet nader uitgewerkt maar biedt zeker kansen.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden.											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Minder vervoer kan invloed hebben op de zelfredzaamheid van kwetsbare inwoners en zo beroep op individuele ondersteuning vergroten. Het voorstel vraagt meer tijd van de Wmo consulenten.											
Benodigde inspanning	Hoog.											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>75.000</td><td>75.000</td><td>75.000</td></tr></table> Dit voorstel vraagt nadere analyse. We kunnen bijvoorbeeld inzetten op 5% minder indicaties, dat is opgenomen in de tabel.				2025	2026	2027	2028		75.000	75.000	75.000
2025	2026	2027	2028									
	75.000	75.000	75.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	N.v.t.											
Uitvoeringsinformatie	De uitwerking van de benodigde investering staat beschreven bij ombuigingsvoorstel A, product 216.											
Risico's	We werken bij de regiotaxi regionaal samen in een gemeenschappelijke regeling. Strakker indiceren is een lokale keuze. Bij het bundelen van andere vervoersstromen zijn we afhankelijk van regionale afspraken.											
Alternatieven	-											

Ombuigingsvoorstel 14	Onderzoek huishoudelijke verzorging: strenger/minder indiceren											
Categorie kleur	Oranje – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Sinds 1-1-24 werken we na een nieuwe aanbesteding met andere contracten, namelijk met lumpsum+ contracten. In dit contract is opgenomen dat gekeken wordt naar de gemiddelde zorginzet en te veel betaalde zorgkosten worden teruggevorderd. Daarnaast zien we de volgende mogelijkheden voor verdere bezuinigingen bij de huishoudelijke verzorging: - Herbeoordelen van indicaties die voor onbepaalde tijd zijn afgegeven. Ons advies is om een nader onderzoek te doen (steekproef) om de kwaliteit en de omvang van de indicaties te toetsen en vandaaruit verbetervoorstellen op te stellen. - Vakmanschapsontwikkeling rond de toekenning gericht op strenger indiceren en kritischer zijn op het afgeven van indicaties voor onbepaalde tijd. - Kijken naar huishoudelijke hulp in een andere vorm, denk hierbij aan reablement/instroomtraject/huishoudcoach om instroom te beperken en/of te vertragen. De investering die hiervoor nodig is willen we halen uit de terugvorderingen uit de lumpsum+regeling. - We willen een moreel appel doen op inwoners om zoveel als mogelijk zelf te voorzien in een oplossing voor hulp bij het huishouden. Ook vanwege de forse tekorten in personeel in combinatie met te veel vraag waardoor lange wachtlijsten ontstaan en de verwachting dat dit zo zal blijven (verwachtingenmanagement bij de inwoner).											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Door het ontwikkelen van duidelijkere, scherpere en uniformere kaders en vakmanschapsontwikkeling zorgen we voor: - Meer uniformiteit en strakkere en strengere uitvoering in de toegang; - Minder (grote) indicaties voor zowel maatwerk als algemene voorziening. Van inwoners wordt gevraagd meer een beroep te doen op het eigen netwerk. Daarnaast wordt kritischer gekeken naar welke huishoudelijke taken moeten worden overgenomen en met welke frequentie dit nodig is. Passend bij de huidige tijdgeest. Door inzet van een andere vorm van huishoudelijke hulp kan inzet van een voorziening worden uitgesteld, beperkt of voorkomen. Door verwachtingen van inwoners te temperen hopen we dat zij zelf zo veel en zo lang mogelijk zelf oplossingen realiseren.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>pm</td><td>pm</td><td>Pm</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	pm	pm	Pm
2025	2026	2027	2028									
0	pm	pm	Pm									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Streven is om een toenemende vraag naar ondersteuning aan te kunnen met hetzelfde budget. Daarom is hier geen effect opgenomen. Het grootste effect verwachten we van het beperken van de instroom. Daarop investeren is kansrijk. Tegelijkertijd kost het opleiden van professionals tijd en geld. Het											

	nettoresultaat is moeilijk in te schatten.
Uitvoeringsinformatie	Aanbieders geven nog regelmatig aan dat er nog strakker geïndiceerd kan worden.
Risico's	De vergrijzing gaat door en de belasting op het werkende deel van de samenleving neemt toe. Los van een financiële noodzaak, vraagt dit ook heroriëntatie.
Alternatieven	Inzetten op een sterke sociale basis en reablement. Een maatschappelijk debat op gang brengen dat huishoudelijke hulp vanuit de Wmo steeds minder vanzelfsprekend is.

Ombuigingsvoorstel 15	Onderzoeken aanpassen Inkoop beleid Wmo											
Categorie kleur	Oranje – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN											
Toelichting ombuigingsvoorstel	We werken samen met vier andere regiogemeenten bij de inkoop van Wmo-aanbieders via een open-house systematiek. Dat betekent dat we contracten hebben met een groot aantal aanbieders. Momenteel is de regio bezig met een koersdocument voor de inkoop Wmo. Op basis van dit koersdocument kunnen keuzes worden gemaakt waardoor we beter in staat zijn te sturen. We merken dat de regiogemeenten niet direct behoefte hebben om de open-house systematiek aan te passen. We kunnen ervoor kiezen om als Oss andere keuzes te maken dan de regio, denk aan: - Minder zorgaanbieders (minder contracten, beter relatiemanagement). - Taakstellend budgetplafond voor Wmo-begeleiding. - Gebiedsgericht financieren zoals in de proeftuin. - Strakker sturen op verantwoordelijkheid zorgaanbieders op resultaatafspraken om doelen inwoner te behalen en zichzelf overbodig maken.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Andere contracten en/of minder aanbieders betekent dat inwoners minder keuze hebben in een aanbieder, en dat sommige inwoners moeten overstappen op een andere aanbieder. Dat kan flinke impact hebben.											
Benodigde inspanning	Hoog											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table> NB dit is echt niet te concretiseren op dit moment. Het is eerder een principiële vraag: willen we als Oss mogelijk los van de regio anders gaan financieren en zo meer sturen op uitgaven?				2025	2026	2027	2028				
2025	2026	2027	2028									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Streven is om een toenemende vraag naar ondersteuning aan te kunnen met hetzelfde budget. Daarom is hier geen effect opgenomen. Een andere inkoopmethodiek is een complex proces. Op voorhand is geen inschatting te maken van een financieel effect omdat dit volledig afhankelijk is van de keuzes die gemaakt worden. Andere contracten kunnen vooral ondersteunend zijn aan andere voorgestelde maatregelen. Hier ligt ook een relatie met de proeftuin Oss.											
Uitvoeringsinformatie												
Risico's	Risico is juridische procedures en het omvallen van aanbieders. Ook is er bij de regiogemeenten geen draagvlak om over te gaan naar een inkoop met minder aanbieders. Dit zet de samenwerking onder druk.											
Alternatieven												

Wmo begeleiding en dagbesteding

Wmo begeleiding en dagbesteding		Programma 1. Welzijn en zorg		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Wmo: Individuele ondersteuning	Wmo	9.687	0	9.687
Wmo: Dagbesteding	Wmo	2.228	0	2.228
Wmo: Kortdurend verblijf	Wmo	4	0	4
Wmo: Maatwerk	Wmo	126	-12	115
Wmo: PGB	Wmo	981	0	981
Totaal		13.026	-12	13.014

Mate van beleidsvrijheid	Zeer beperkte mate van beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 13.026.033
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 170.436
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ -
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 12.855.597
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 3.403.221
Max opbrengsten	€ 0-

Ombuigingsvoorstel 16	Realiseren substitutie: kosten individuele ondersteuning laten afnemen met 5%
Categorie kleur	Rood – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN
Toelichting ombuigingsvoorstel	Er is nog winst te behalen in het kritischer indiceren en evalueren van de individuele begeleiding. Daarnaast leert de ervaring uit de proeftuin ons dat er meer gebruik gemaakt kan worden van voorliggende en/of collectieve voorzieningen zoals wandelgroepen of dagontmoeting. Dit leidt tot minder indicaties en kortere trajecten. Het voorstel is een taakstelling van 5% te stellen voor individuele ondersteuning Wmo. Dit voorstel hangt samen met voorstel in 215: afschalen individueel werk ONS welzijn en met ombuigingsvoorstel A in 216: investeren in scherpere verordening en vakmanschapsontwikkeling.
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Als dit percentage taakstellend wordt afgesproken, kan het zijn dat inwoners de ondersteuning niet krijgen die ze wel nodig hebben. Belangrijke randvoorwaarde is dat er voldoende andere activiteiten worden aangeboden die passend zijn voor de inwoners die ondersteuning nodig hebben. Deze beweging past volledig in onze ambities zoals beschreven in het Wmo beleidskader 2025-2029. Door de vergrijzing en de extramuralisering verwachten we de komende jaren een toename van het aantal inwoners dat een beroep doet op deze

	ondersteuning. Het biedt kansen om met een taakstelling te werken. Zo ontstaat er urgentie om te veranderen en op een andere manier te werken. De andere kant is dat een taakstelling ertoe kan leiden dat we niet iedereen meer kunnen bedienen en dat de druk op de sociale basis verder wordt vergroot.											
Benodigde inspanning	Hoog											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>-/- 50.000</td><td>-/- 50.000</td><td>100.000 -/- 50.000</td><td>485.000 -/- 50.000</td></tr></table> Om substitutie te kunnen realiseren, en de toenemende vraag aan te kunnen, moeten we de sociale basis versterken. We denken aan het verhogen van het budget voor de subsidieregulering sociale basis met 50.000 ten behoeve van vrijwilligersinitiatieven.				2025	2026	2027	2028	-/- 50.000	-/- 50.000	100.000 -/- 50.000	485.000 -/- 50.000
2025	2026	2027	2028									
-/- 50.000	-/- 50.000	100.000 -/- 50.000	485.000 -/- 50.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Versterken sociale basis en voorliggend aanbod vraagt tijd. En ook strakker indiceren en kritischer evalueren vraagt om extra aandacht en tijd bij de uitvoering. Daarom is een beperkt financieel effect te verwachten in 2027 en kan vanaf 2028 een besparing worden gerealiseerd. Tegelijkertijd moeten we blijven investeren in de sociale basis. Bij individuele begeleiding hebben we vanaf 2025 overigens ook een tekort van 1,2 miljoen. Dit is in de begroting van vorig jaar incidenteel gemeld voor 2024. Dit voorstel levert dus niet direct een besparing op. Ook drukt de subsidie aan 't Hageltje op het budget voor dagbesteding. Het is, gezien de vergrijzing en de afschaling vanuit het medisch domein, de vraag of we binnen de Wmo kunnen bezuinigen. Wellicht is het realistischer om ernaar te streven om de verwachte groei met hetzelfde budget uit te voeren. Daarom is de investering gelijk aan de besparing.											
Uitvoeringsinformatie	Dit voorstel moet verder worden uitgewerkt. Het is nodig om per wijk te kijken welk voorliggend aanbod er is en hoe dit beter kan worden benut voor inwoners die ondersteuning nodig hebben. Dat vraagt tijd en verandering. Het vraagt ook iets van de samenleving. Ook is het nodig om te verdiepen in de doelgroep van individuele ondersteuning. Zo kan er een meer reëel beeld worden gevormd van de haalbaarheid van de taakstelling en de omvang ervan. Voor de individuele ondersteuning geldt ook dat het nodig is om het product op een andere manier in te kopen. Inkopen van expertise/lichter traject ipv het huidige basistraject. Dat is vanuit Oss als input meegegeven voor het regionale koersdocument inkoop.											
Risico's	- Risico is dat niet goed aan te tonen is dat versterken van het voorliggende aanbod leidt tot een afname van Individuele ondersteuning. - Als we te rigide sturen op het strakker indiceren ontvangen inwoners											

	niet de ondersteuning die wel nodig is. Dat leidt ertoe dat de inwoner en zijn omgeving te zwaar belast worden en dat er meer maatschappelijke kosten worden gemaakt. - Inkoop wijzigt niet ten opzichte van de huidige situatie, waardoor we een duur product individuele ondersteuning basis moeten blijven inkopen.
Alternatieven	-

Ombuigingsvoorstel 17	Substitutie: kosten dagbesteding nemen af met 10%																		
Categorie kleur	Rood – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN																		
Toelichting ombuigingsvoorstel	Door meer voorliggend aanbod op het gebied van ontmoeting en collectieve activiteiten te creëren is er minder geïndiceerde ondersteuning nodig. Op 4 plekken in Oss wordt dagontmoeting aangeboden. Daarmee kunnen we indicaties dagbesteding voorkomen. Wmo-consulenten geven aan dat ze inwoners doorverwijzen naar de dagontmoeting. Voorheen kwam er een keukentafelgesprek over dagbesteding, omdat er geen alternatief was. Hoe meer dagontmoeting in wijken en dorpen wordt aangeboden, des te meer indicaties dagbesteding (en individuele ondersteuning) worden voorkomen. Het voorstel is een taakstelling van 10% te stellen voor dagbesteding Wmo. Dit voorstel hangt samen met voorstel in 215: afschalen individueel werk ONS welzijn en met ombuigingsvoorstel A in 216: investeren in scherpere verordening en vakmanschapontwikkeling.																		
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog																		
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Als de genoemde percentages taakstellend worden afgesproken, kan het zijn dat inwoners straks de ondersteuning niet krijgen die ze wel nodig hebben. Belangrijke randvoorwaarde is dat er voldoende ontmoeting is of voldoende andere activiteiten worden aangeboden die passend zijn voor de inwoners die ondersteuning nodig hebben. Deze beweging past volledig in onze ambities zoals beschreven in het Wmo beleidskader 2025-2029. Door de vergrijzing en de extramuralisering verwachten we juist een toename van het aantal inwoners dat een beroep doet op deze ondersteuning. Het biedt kansen om met een taakstelling te werken. Zo ontstaat er urgentie om te veranderen en op een andere manier te werken. De andere kant is dat een taakstelling kan ertoe leiden dat we niet iedereen meer kunnen bedienen en dat de druk op het voorliggend veld verder wordt vergroot.																		
Benodigde inspanning	Hoog																		
Financieel effect In euro's	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Besparing</td><td></td><td>75.000</td><td>150.000</td><td>220.000</td></tr> <tr> <td>Investering</td><td></td><td>-/- 70.000</td><td>-/- 85.000</td><td>-/- 100.000</td></tr> </tbody> </table> Een besparing behalen we nu al doordat minder mensen worden verwezen naar de dagbesteding of dat dagbesteding wordt uitgesteld. Op dit moment is dit nog niet goed zichtbaar te maken. Dagontmoeting kost per deelnemer gemiddeld € 1.500 per jaar; dagbesteding kost € 9.575 (prijs 2024) per jaar. Vanaf 2026 verwachten we dat de besparing zichtbaar is in de kosten van dagbesteding en dat deze exponentieel toeneemt, door een verdere toename van initiatieven dagontmoeting en een lagere instroom in de dagbesteding. We financieren nu de dagontmoetingsinitiatieven met een gemiddelde prijs van € 15.000 per initiatief. Bij de investering vanaf 2026 is rekening gehouden met een toename van					2025	2026	2027	2028	Besparing		75.000	150.000	220.000	Investering		-/- 70.000	-/- 85.000	-/- 100.000
	2025	2026	2027	2028															
Besparing		75.000	150.000	220.000															
Investering		-/- 70.000	-/- 85.000	-/- 100.000															

	1 initiatief per jaar.
Categorie	Uitgaven
Incidenteel/ structureel	Structureel
Toelichting financieel effect	De dagontmoetingsinitiatieven genereren nu al de eerste effecten. Deze zijn nog niet altijd meetbaar te maken. Vanaf 2026 verwachten we beter te kunnen laten zien dat de kosten voor dagbesteding hierdoor afnemen. We maken hiervoor een analyse en aanpak per wijk. Het is, gezien de vergrijzing en de afschaling vanuit het medisch domein, de vraag of we binnen de Wmo kunnen bezuinigen. Wellicht is het realistischer om ernaar te streven om de verwachte groei met hetzelfde budget uit te voeren. Daarom is de investering gelijk aan de besparing.
Uitvoeringsinformatie	Dit voorstel moet verder worden uitgewerkt. Met name het zichtbaar maken van het financiële effect vraagt aandacht. Waar nodig worden dorpen en wijken gestimuleerd dagontmoeting te organiseren. Tot slot is het ook nodig om een prognose te hebben van de toeloop op de dagbesteding om zo de aanpak en de impact van een taakstelling te bepalen.
Risico's	- Risico is dat niet aan te tonen is dat dagontmoeting leidt tot een afname van kosten dagbesteding. - Andere factoren zoals vergrijzing zorgen verder voor een extra toeloop op de dagbesteding, waardoor afname van kosten niet mogelijk blijkt. - Als we te rigide sturen op het strakker indiceren ontvangen inwoners niet de ondersteuning die wel nodig is. Dat leidt ertoe dat de inwoner en zijn omgeving te zwaar belast worden en dat er meer maatschappelijke kosten worden gemaakt.
Alternatieven	-

Jeugdzorg

Jeugdzorg		Programma 1. Welzijn en zorg		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Jeugd: PGB	Mens en maatschappij	554	0	554
Jeugd: Dyslexie	Mens en maatschappij	484	0	484
Jeugd: Vaktherapie	Mens en maatschappij	19	0	19
Jeugd: Begeleiding	Mens en maatschappij	4.070	0	4.070
Jeugd: Daghulp	Mens en maatschappij	2.489	0	2.489
Jeugd: Orthopedagogische behandeling	Mens en maatschappij	897	0	897
Jeugd: Netwerk intensief specialistisch	Mens en maatschappij	1.823	0	1.823
Jeugd: GGZ	Mens en maatschappij	7.351	0	7.351
Jeugd: Maatwerk	Mens en maatschappij	2.376	0	2.376
Jeugd: LTA	Mens en maatschappij	2.741	0	2.741
Jeugd: Respijtzorg	Mens en maatschappij	142	0	142
Jeugd: Crisis hulp	Mens en maatschappij	7	0	7
Jeugd: Pleegzorg	Mens en maatschappij	1.839	0	1.839
Jeugd: Gezinshuizen	Mens en maatschappij	1.412	0	1.412
Jeugd: Verblijf basis	Mens en maatschappij	441	0	441
Jeugd: Gezinsopname	Mens en maatschappij	294	0	294
Jeugd: Verblijf specialistisch	Mens en maatschappij	2.075	0	2.075
Jeugd: Verblijf intensief	Mens en maatschappij	1.495	0	1.495
Jeugd: Vervoer	Mens en maatschappij	121	0	121
Jeugd: GI jeugdbescherming	Mens en maatschappij	2.359	0	2.359
Jeugd: GI overig	Mens en maatschappij	295	0	295
Jeugd: Regionale begroting	Mens en maatschappij	3.385	0	3.385
Jeugd: Uitvoeringskosten regio	Mens en maatschappij	1.393	0	1.393
Centrum Jeugd en Gezin	Mens en maatschappij	4.705	-41	4.664
Totaal		42.768	-41	42.727

Mate van beleidsvrijheid	Zeer beperkte mate van beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 42.769.209
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 955.497
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 649.919
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 41.162.793
- Reserves Voorzieningen	€ 0
Minimum kosten	€ 14.557.720
Max opbrengsten	€ 748.657 -

Ombuigingsvoorstel 18	Kostenbeheersing Jeugdzorg Algemeen																						
Categorie kleur	Rood – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN																						
Toelichting ombuigingsvoorstel	Het gebruik Jeugdzorg stijgt, net als het landelijk gemiddelde, elk jaar. De kosten voor jeugdzorg zijn hoger door tariefstijging als gevolg van indexatie. Maar vooral laten de cijfers zien, dat het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van jeugdzorg in 2023 en 2024 sterk is toegenomen. 2026 is vanuit het Rijk minder budget voor jeugdzorg beschikbaar. Grootste oorzaak voor het oplopen van kosten -naast algemene kostenverhoging door indexatie en (landelijke) tariefsverhogingen- is de continue groei van gebruik. Doel van de maatregelen is dus terugdringen van gebruik. Concreet betekent dit verminderen van de instroom en beperken van de omvang van de inzet. De beoogde maatregelen zijn ingedeeld in 2 categorieën. 1. Sturen op beperken instroom 2. Sturen op zorgpaden/trajecten (duur/alternatieve zorg) Wij hebben diverse maatregelen geformuleerd. <table border="1"> <thead> <tr> <th>Maatregel</th><th>Acties</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="2">1. Sturen beperken instroom</td></tr> <tr> <td>1.1 Normaliseren</td><td>Visie operationaliseren met stakeholders Verwijzers in beweging Publiekscampagne</td></tr> <tr> <td>1.2 Ondersteuningsstructuur rondom onderwijs</td><td>Inzet brugfunctionaris op scholen</td></tr> <tr> <td>1.3 Sterke sociale teams</td><td>Normaliseren Meer kortdurende hulp bij jeugdprofessionals Specialist toevoegen? Samenwerkwijze Jeugd</td></tr> <tr> <td>1.4 Integrale gezinsaanpak</td><td>Aanscherpen integrale afweging Sterker afbakenen volwassenproblematiek</td></tr> <tr> <td>1.5 Echtscheidingsloket</td><td></td></tr> <tr> <td>1.6 POH GGZ jeugd</td><td>Meer huisartsen met POH GGZ Jeugd Meer kortdurende hulp voor poh GGZ</td></tr> <tr> <td>1.7 Doorzetten dyslexie instroom verminderen</td><td>Evaluatie dyslexiepilots Plan samen met regionaal dyslexieteam</td></tr> <tr> <td colspan="2">2. Sturen op zorgpaden/trajecten (duur/alternatieve zorg)</td></tr> <tr> <td>2.1 Meer focus aanbrengen op duurste en urgentste vragen.</td><td>Analyse zorgpaden en verkorten traject top 25</td></tr> </tbody> </table>	Maatregel	Acties	1. Sturen beperken instroom		1.1 Normaliseren	Visie operationaliseren met stakeholders Verwijzers in beweging Publiekscampagne	1.2 Ondersteuningsstructuur rondom onderwijs	Inzet brugfunctionaris op scholen	1.3 Sterke sociale teams	Normaliseren Meer kortdurende hulp bij jeugdprofessionals Specialist toevoegen? Samenwerkwijze Jeugd	1.4 Integrale gezinsaanpak	Aanscherpen integrale afweging Sterker afbakenen volwassenproblematiek	1.5 Echtscheidingsloket		1.6 POH GGZ jeugd	Meer huisartsen met POH GGZ Jeugd Meer kortdurende hulp voor poh GGZ	1.7 Doorzetten dyslexie instroom verminderen	Evaluatie dyslexiepilots Plan samen met regionaal dyslexieteam	2. Sturen op zorgpaden/trajecten (duur/alternatieve zorg)		2.1 Meer focus aanbrengen op duurste en urgentste vragen.	Analyse zorgpaden en verkorten traject top 25
Maatregel	Acties																						
1. Sturen beperken instroom																							
1.1 Normaliseren	Visie operationaliseren met stakeholders Verwijzers in beweging Publiekscampagne																						
1.2 Ondersteuningsstructuur rondom onderwijs	Inzet brugfunctionaris op scholen																						
1.3 Sterke sociale teams	Normaliseren Meer kortdurende hulp bij jeugdprofessionals Specialist toevoegen? Samenwerkwijze Jeugd																						
1.4 Integrale gezinsaanpak	Aanscherpen integrale afweging Sterker afbakenen volwassenproblematiek																						
1.5 Echtscheidingsloket																							
1.6 POH GGZ jeugd	Meer huisartsen met POH GGZ Jeugd Meer kortdurende hulp voor poh GGZ																						
1.7 Doorzetten dyslexie instroom verminderen	Evaluatie dyslexiepilots Plan samen met regionaal dyslexieteam																						
2. Sturen op zorgpaden/trajecten (duur/alternatieve zorg)																							
2.1 Meer focus aanbrengen op duurste en urgentste vragen.	Analyse zorgpaden en verkorten traject top 25																						

	2.2 Versterken kostenbewust handelen in de toegang	Versterken BOJ; check WLZ; GGZ meldingen hulptrajecten strakker sturen; triage met zorgaanbieders gericht op afschaling										
	2.3 Doorzetten verminderen residentiele hulp	Ontwikkelen nieuwe vormen intensieve ambulante hulp										
	2.4 Doorzetten afbouwen jeugdzorg+											
	2.5 Inzet wmo/volwassenenzorg	Analyse 18+ overgang: wat is nodig Onderzoek naar inzet andere financiering/wet voor begeleiding ouders complexe echtscheiding										
	Verbeteren prognosemodel											
	Monitoring											
	Er is een bijlage met een analyse en toelichting.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Wij beogen meer te normaliseren. Dat betekent dat niet voor alle (lichte) problemen jeugdzorg wordt ingezet, maar zal worden gestuurd op oplossen in het gezin, eigen netwerk en wijk. Dat past bij onze visie op de pedagogische basis. Voor ernstiger problemen wordt nog steeds hulp ingezet, waarbij we beter kijken naar hoeveel hulp nodig is en hoe lang. Het vraagt een verandering van denken bij ouders, onderwijs en professionals dat niet voor alles jeugdzorg ingezet wordt, maar dat vanuit de eigen verantwoordelijkheid ook een inspanning van ouders en onderwijs kan worden gevraagd. Het gevoel van 'recht op hulp' is niet eenvoudig aan te passen.											
Benodigde inspanning	Hoog											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>PM</td><td>PM</td><td>PM</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		PM	PM	PM
2025	2026	2027	2028									
	PM	PM	PM									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Doelstellingen voor het geheel van maatregelen Bij het verder uitwerken van de maatregelen hebben we geconstateerd dat zij gezamenlijk bijdragen aan het verminderen van de kosten. Afzonderlijke opbrengsten per maatregel doorrekenen is, ook om bovenstaande redenen, niet mogelijk. Wij werken eraan om de volgende doelen te bereiken -met alle maatregelen- en werken nog aan een berekening van opbrengst daarvan. Voorgestelde peildatum is eind 2024. - Gesloten jeugdhulp wordt niet meer aangevraagd (afname van 100%). (Maar alternatieve hulp is nodig). - 20% minder specialistische jeugdhulp (alle varianten behalve gesloten jeugdhulp). - Specialistische jeugdhulptrajecten (alle varianten) duren 25%											

	korter. - 5% meer jeugdigen (m.n. Zorgintensieve Gezinnen) dan in voorgaande jaren gaan over naar WLZ. <i>Het is ingewikkeld om tot goede businesscases te komen en financiële besparingen te berekenen.</i> Wij maken een zo goed mogelijk onderbouwde inschatting van de mate waarin wij het gebruik in omvang kunnen terugbrengen, gedifferentieerd naar geboden hulp en zorgaanbieder. De berekening pxq is te maken, maar de aannames die hiervoor nodig zijn complex. <i>De maatregelen vragen ook een extra investering</i> Voor diverse maatregelen vragen investering, zoals ondersteuningsstructuur onderwijs, versterking backoffice, realtime inzicht gebruik, trainingen kostenbewust handelen. <i>De maatregelen leiden niet direct tot besparing, dit vraagt een zeker implementatie tijd</i> <i>De beoogde opbrengsten zijn onzeker</i> Het gebruik van jeugdzorg wordt beïnvloed door een groot aantal factoren en vindt plaats in een complex systeem op lokaal, regionaal en landelijk niveau
Uitvoeringsinformatie	Wij werken aan alle maatregelen, vijf daarvan werken we uit in businesscases en plannen van aanpak. Dat vraagt samenwerking met Ons Welzijn en extra inzet van interne organisatie / de uitvoering.
Risico's	- De veranderingen in de werkwijzen van (jeugd)professionals worden niet of niet vlot genoeg gerealiseerd. - Veranderingen in werkwijzen blijken niet mogelijk in relatie tot regionale of bovenregionale afspraken.
Alternatieven	

Ombuigingsvoorstel 19	Ondersteuningsstructuur rondom onderwijs											
Categorie kleur	Oranje – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN											
Toelichting ombuigingsvoorstel	De ondersteuningsstructuur gaat verstevigd worden door de inzet van brugfunctionarissen op alle scholen. Het onderwijs en de ondersteuningsstructuur is onderdeel van het fundament van de sterke pedagogische basis. De brugfunctionaris werkt ondersteunend aan (kleine) vragen die ouders, jeugdigen en school hebben op het gebied van de ontwikkeling van kinderen. Doel is meer normaliseren en het oplossen binnen het eigen netwerk van de school, de ouders en de aanwezige preventieve (basis) voorzieningen. Hierdoor vermindert het aantal verwijzingen naar jeugdzorg.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	De brugfunctionarissen bieden ondersteuning dichtbij jeugdige, ouders en school. Zij zijn aanspreekbaar en helpen jeugdige/ouders weer op weg bij de vormgeving van hun opvoedtaak. Ze zijn makkelijk toegankelijk. De aanpak van opvoedproblemen wordt genormaliseerd. Niet voor alles wordt meer jeugdzorg ingezet, maar oplossingen komen uit de eigen omgeving. Brugfunctionarissen hebben geen mandaat voor verwijzing. Wanneer meer hulp nodig is, wordt dat door het CJG/jeugdprofessionals afgewogen. Dat is een extra stap.											
Benodigde inspanning	Hoog											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>PM</td><td>PM</td><td>PM</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		PM	PM	PM
2025	2026	2027	2028									
	PM	PM	PM									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Wij berekenen de opbrengsten voor alle beheersingsmaatregelen gezamenlijk, zie algemene beschrijving. Inzet brugfunctionarissen in het onderwijs: - PO € 359.921,- Deze kosten kunnen worden betaald uit het OAB. Met cofinanciering onderwijs - VO € 86.789,- Voor deze kosten moet nog dekking worden gezocht. OAB mag alleen worden ingezet voor het PO. - Inzet coördinator - € 48.500,- Deze kosten kunnen worden betaald uit het OAB.											
Uitvoeringsinformatie	Beoogd wordt invoering schooljaar 2025-2026, afspraken hierover met het onderwijs lopen via OBEA (Osse Bestuurlijke Educatieve Agenda)											
Risico's	De brugfunctionaris heeft tot taak om ouders, jeugdigen en onderwijs te ondersteunen en daarbij te normaliseren. Beoogd wordt dat de functionarissen in dienst komen bij het onderwijs. De sturing vanuit de gemeente is niet rechtstreeks. De brugfunctionaris moet zich staande houden op een positie waarin grote druk wordt uitgeoefend om een snelle verwijzing naar gespecialiseerde jeugdzorg te regelen, terwijl de taak juist is om het op te lossen in de eigen omgeving. Als dat onvoldoende tot stand komt, nemen de verwijzingen niet af.											

	Brugfunctionarissen moeten nog worden geworven en aangesteld. Onduidelijk hoe vlot dit gaat verlopen in de krappe arbeidsmarkt. Er zijn geluiden vanuit het Rijk over vermindering van de Onderwijsachterstandsmiddelen, waardoor bekostiging van de brugfunctionarissen onder druk komt te staan. Concrete informatie hierover ontbreekt nog.
Alternatieven	

Ombuigingsvoorstel 20	Sterke sociale teams											
Categorie kleur	Oranje – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Wij werken al met gebiedsgerichte sociale teams. Ook in de bredere opdracht Route tot ondersteuning. We willen sterker inzetten op normaliseren en oplossen aan de voorkant. We passen de Samenwerkwijze ook bij jeugd toe. De opdracht aan de jeugdprofessionals verbreden we met meer kortdurende hulp. We onderzoeken de mogelijkheid om extra deskundigheid vanuit de gespecialiseerde jeugdhulp dichterbij te brengen. Daarmee kunnen we meer lichte ondersteuning bieden en verwijzingen naar gespecialiseerde jeugdhulp terugdringen.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	(Jeugd)professionals in de wijken kunnen jeugdige/ouders/gezin direct ondersteunen. Men wordt snel geholpen.											
Benodigde inspanning	Hoog											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>PM</td><td>PM</td><td>PM</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		PM	PM	PM
2025	2026	2027	2028									
	PM	PM	PM									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Kortdurende hulp vanuit jeugdprofessionals is niet perse goedkoper dan een vergelijkbaar product bij een zorgaanbieder. De financiële prikkel zal anders zijn vanwege subsidie ipv pxq. Door kortdurende hulp kan zwaardere gespecialiseerde jeugdhulp worden voorkomen. Aansluiting gespecialiseerde zorgaanbieders op lokaal niveau vraagt ook financiering.											
Uitvoeringsinformatie	Jeugdprofessionals moeten ruimte hebben om de kortdurende hulp te bieden. Daarbij is het vinden van een goede balans in de caseload van belang. Monitoring is van belang om inzicht te houden in welke trajecten worden ingezet voor welke problematiek.											
Risico's	- Jeugdprofessionals zetten in op te lichte problematiek, die eigenlijk in de eigen omgeving kan worden opgelost (normaliseren) - Jeugdprofessionals bieden te lang kortdurende hulp; daardoor kunnen ze te weinig gezinnen ondersteunen. - Jeugdprofessionals bieden te lang kortdurende hulp; belangrijk is om kritisch te zijn op passende hulp (en dus verwijzen). - Jeugdprofessionals bieden te lang kortdurende hulp omdat afsluiten door het gezin niet wordt geaccepteerd. - Aansluiten op lokaal niveau is lastig voor (boven)regionaal werkende zorgaanbieders.											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 21	Meer focus aanbrengen op duurste en urgentste vragen											
Categorie kleur	Rood – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN											
Toelichting ombuigingsvoorstel	De Top25 duurste casuïstiek is goed voor ca. 20% van ons totaalbudget jeugdhulp. Het gaat hier om een kleine 1% van de jeugdigen in jeugdzorg. Door zorgpaden te analyseren en te zoeken naar mogelijke out of de box oplossingen kunnen we de trajectduur verkorten en effectiviteit van de jeugdhulp bevorderen. Met behoud van kwaliteit van zorg willen we een ander hulpaanbod realiseren voor lagere trajectkosten.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Wij gaan opnieuw in gesprek met jeugdigen en ouders/gezin over de vraag welke hulp het best past bij hun problematiek en zoeken naar wijziging in de hulptrajecten op zoek naar lagere kosten. Dit kan onrust geven bij jeugdigen en ouders.											
Benodigde inspanning	Hoog											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>PM</td><td>PM</td><td>PM</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		PM	PM	PM
2025	2026	2027	2028									
	PM	PM	PM									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	We zullen moeten investeren in de uren voor analyse, inzet van gedragsdeskundigen, trainen 'verklarende analyse'. De opbrengst is nog onduidelijk.											
Uitvoeringsinformatie	Focus op de duurste casussen biedt inzicht in kosten en beschikbare danwel ontbrekende hulpverlening in het zorglandschap. De herziening van hulptrajecten zal plaatsvinden aan de hand van de 'verklarende analyse' gebruiken, in aansluiting op regionale afspraken. Deze nieuwe werkwijze moet nog ingetraind worden bij gedragsdeskundigen. Het is een extra nieuwe taak, die nog niet eenduidig is belegd. Dit vraagt tijd.											
Risico's	De wijziging in trajecten worden niet door jeugdigen/ouders ondersteund.											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 22	Versterken kostenbewust handelen in de toegang											
Categorie kleur	Oranje – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Het zwaartepunt van te nemen maatregelen ligt bij jeugdprofessionals OW en POH's GGZ jeugd. Wanneer zij medeverantwoordelijk worden gehouden voor de kostenstijging van jeugdhulp, verschuift hun drijfveer. Ze worden kostenbewuster en kritischer bij de toekenning van jeugdhulp. We organiseren (tijdelijk) een gezamenlijk team: Toegang Jeugdprofessionals OW en Back Office Jeugd. Daarbij zetten we in op een realtime inzicht in beschikkingen en daarbijbehorende uitgaven en een verplichte training Reikwijdte /kostenbewustzijn/positioneren, versterking kostenbewust handelen in de operatie van de toegang, waarbij er actief wordt gestuurd op inzet, resultaten en afschalen van de zorg. Daarnaast beogen we het volume (en duur) van trajecten te beperken, door te maximaliseren en door strakker te sturen op verlengingen; ook voor verwijzingen GGZ door volume te beperken op basis van analyse reëel gebruik (en niet gevraagde maximum toe te wijzen).											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Jeugdigen en ouders krijgen nog steeds de noodzakelijke hulp. Daarbij wordt nadrukkelijk gekeken naar kosten van een product en of er een minder dure variant beschikbaar is. Ook wordt gekeken naar volume van de ingezette hulp en de lengte van een benodigd traject. Wanneer eventueel meer nodig is, is er wellicht eerder een verlenging of een nieuwe indicatie nodig.											
Benodigde inspanning	Hoog											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>PM</td><td>PM</td><td>PM</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		PM	PM	PM
2025	2026	2027	2028									
	PM	PM	PM									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	De kosten gaan omlaag door minder volume per traject (minder uren) en kortere trajecten. Welke trajecten blijft afhankelijk van de zorgvraag. Er is een trend naar meer complexiteit in problematiek.											
Uitvoeringsinformatie	Het vraagt een andere manier van toewijzen van jeugdhulp bij jeugdprofessionals en back-office. Dat vraagt andere deskundigheid, training en tijd. Zorgaanbieders krijgen meer passende indicaties voor trajecten, waarbij volume en trajectduur meer worden beperkt. Bij verlenging zullen zij dat meer moeten onderbouwen. Dat kan leiden tot weerstand. Medewerkers Backoffice jeugd moeten stevig zijn/blijven. Kostenbewuste indicaties vragen om de juiste informatie, op basis van (data)analyse van de afgelopen jaren. Deze moeten we nog ontwikkelen.											

	We ontwikkelen een handzame digitale tool met 'realtime' informatie over kosten van producten tov budget.
Risico's	- Jeugdprofessionals en backofficemedewerkers komen niet tot meer kostenbewust indicatiestelling. - Zorgaanbieders accepteren nieuwe kaders niet en weigeren samenwerking of inzet - Verzwaring administratieve last backoffice
Alternatieven	

Ombuigingsvoorstel 23	Inzet wmo/volwassenenzorg								
Categorie kleur	Oranje – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN								
Toelichting ombuigingsvoorstel	We willen de overgang 18+ naar vervolghulp verbeteren. We zien dat jeugdigen nu niet uitstromen uit jeugdhulp omdat er geen vervolghulp in de Wmo beschikbaar is; vooral beschermde woonvormen worden gemist. De doelgroep die uit de jeugdhulp stroomt kenmerkt zich door complexe problemen (bijvoorbeeld GGZ, LVB, verslaving, ondermijning/criminaliteit). Meer passend aanbod binnen de Wmo kan leiden tot minder inzet van jeugdhulp boven de 18 jaar en mogelijk leiden tot goedkope oplossingen. Veel complexe echtscheidingsproblematiek wordt in de jeugdhulp opgepakt; behandeling en begeleiding van jeugdigen hoort in de jeugdwet thuis, bij mediation en begeleiding voor (vechtende) ouders ligt het voor de hand dat dit gefinancierd wordt vanuit de Wmo/ziektelkostenverzekering. Onderzoek naar scheiding van financiering is noodzakelijk.								
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden								
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Uitgangspunt is dat de vervolghulp en begeleiding vanuit de Wmo net zo goed is als vanuit jeugdhulp. De financiering vindt vanuit een andere wet plaats. De overgang naar een ander wettelijk kader vraagt niet indicaties vanuit een nader regime. Dat is een extra administratieve last, ook voor gebruikers.								
Benodigde inspanning	Hoog								
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>PM</td><td>PM</td><td>PM</td></tr></table>	2025	2026	2027	2028		PM	PM	PM
2025	2026	2027	2028						
	PM	PM	PM						
Categorie	Uitgaven								
Incidenteel/ structureel	Structureel								
Toelichting financieel effect	Het levert een besparing in het jeugdhulpbudget, maar kan leiden tot toenemende kosten in de Wmo / beschermd wonen.								
Uitvoeringsinformatie	Er moet voldoende passende vervolghulp beschikbaar zijn of alsnog worden ingekocht; dat vraagt tijd. De inzet van hulp/begeleiding vanuit wmo/zorgverzekeraar vraagt vanuit jeugdprofessional extra inzet/overleg per casus; met jeugdige/ouders en financiers.								
Risico's	Passende vervolghulp niet beschikbaar Vervolghulp via andere financiers komt niet tot stand, waardoor het een probleem/opgave vanuit de jeugdwet blijft.								
Alternatieven									

Jeugdwerk

Jeugdwerk		Programma 1. Welzijn en zorg		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Jeugd en jongerenwerk	Mens en maatschappij	855	0	855
Opbouw samenleving	Mens en maatschappij	564	0	564
Jeugdaccommodaties	Vastgoedmanagement	283	-23	260
Totaal		1.702	-23	1.678

Mate van beleidsvrijheid	Beperkte mate van beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 1.701.679
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 361.745
- Kapitaallasten	€ 76.360
- Materieel budget	€ 343.395
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 919.639
- Reserves Voorzieningen	€ 0
Minimum kosten	€ 771.822
Max opbrengsten	€ 262.009 -

Ombuigingsvoorstel 24	Opheffen budget belangenorganisatie LHBTI+											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Verlagen van de subsidie aan de belangenorganisatie LHBTI+ (het COC, Centrum voor Ontspanning en Cultuur).											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	De stichting richt zich onder andere op voorlichting, verbindingen leggen en zichtbaarheid bij het onderwijs, jongeren, ouderen en nieuwkomers. Door minder subsidie te verstrekken aan de belangenorganisatie is er minder aandacht voor de regenboog gemeenschap, en mogelijk minder draagvlak voor diversiteit. Bezuiniging op dit thema kan ook een symbolisch effect hebben: vinden wij het als gemeente Oss belangrijk om te investeren in draagvlak en inclusiviteit voor iedereen?											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td>9.000</td><td>9.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028			9.000	9.000
2025	2026	2027	2028									
		9.000	9.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Verplichting voor subsidie is tot en met 2026 aangegaan, bezuinigen kan pas vanaf 2027. In 2024 was de subsidie € 7.849. Van oudsher was de helft van de subsidie bestemd voor de huisvesting (huur ruimte in De Binnenstad). COC NoB heeft geen vaste ruimte in Oss. Dekking bezuiniging COC NoB valt onder product 211.											
Uitvoeringsinformatie												
Risico's	Verplichting dat de gemeente Oss ongeveer hetzelfde bedrag uitgeeft dat zij ontvangt van het Rijk/OCW.											
Alternatieven	Het budget subsidies migrantenorganisaties van €8.022 (product 211, 6610030 taaknummer 95035 R-1046) opheffen en de subsidies die uit dit product worden verstrekt, verstrekken uit budget minderheden. Dit maakt het overzichtelijker, en kan meer lijn gebracht worden aan subsidiering voor dit doel. De subsidie aan COC in stand houden, en meer inzet vragen van het COC. Het bestuur van het COC probeert hiertoe al stappen te zetten, echter aangezien ze werken met vrijwilligers is dit kwetsbaar. Bij onvoldoende activiteit het restant budget beschikbaar te stellen aan andere partners van Regenboogstad die wel activiteiten uitvoeren.											

Ombuigingsvoorstel 25	Scouting Titus Brandsma samenvoegen met andere scoutinggebouwen op een bestaande locatie i.p.v. nieuwbouw															
Categorie kleur	Oranje															
Toelichting ombuigingsvoorstel	Het idee was dat Scouting Titus Brandsma een nieuw scoutinggebouw zou bouwen op een nieuwe locatie. Het huidige gebouw van Scouting Titus Brandsma is aan vervanging toe. Er is een bedrag voor nieuwbouw gereserveerd van € 500.000. Bij een afschrijvingsperiode van 40 jaar betekent dit € 22.000 per jaar. Indien we meerdere scoutingverenigingen op bestaande locaties kunnen huisvesten behouden we het reeds gereserveerde bedrag van € 500.000. Hierbij is uitgegaan van niet uit te voeren nieuwbouw in 2026. Dus kapitaallasten kunnen we besparen vanaf 2027. De verwachte investering is hoger. Het uitgangspunt bij deze raming is dat er sprake is van co-financiering. Zowel de gemeente als scouting nemen een deel van de financiering voor hun rekening. Door de Scouting te verplaatsen komt de grond beschikbaar voor verkoop Voor andere doeleinden, zoals uitbreiding van het bedrijventerrein; deze grond ligt strategisch bij een eventuele toekomstige uitbreiding van het Pivot park. De huidige lasten (lasten minus huur) van deze locatie bedragen jaarlijks € 13.000 (2024) De lasten bestaan voornamelijk uit onderhoud. Bij het afstoten van deze locatie besparen we deze kosten. Totaal (€ 22.000,- + € 13.000,-) € 35.000															
Maatschappelijk/ organisatie effect	midden															
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Voor sommige leden van Scouting Titus Brandsma zal de reisafstand van woning tot Scoutinggebouw wat groter worden. Door de huisvesting van Scoutingverenigingen te bundelen worden er kosten bespaard, wat de leden ten goede komt. 40% van het totale subsidiebudget van Scoutingverenigingen wordt verdeeld over de verenigingen; dus dit kan een verhoging opleveren bij samenvoeging. Dit kan het voortbestaan van Scoutingverenigingen ten goede komen.															
Benodigde inspanning	hoog															
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td>€ 35.000</td><td>€ 35.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028			€ 35.000	€ 35.000				
2025	2026	2027	2028													
		€ 35.000	€ 35.000													
Categorie	Uitgaven															
Toelichting financieel effect	Het gereserveerde investeringskrediet is als volgt opgebouwd: <table><tr><th colspan="3">Gereserveerde kosten</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Gebouw</td><td>2025</td><td>€ 500.000,-</td></tr><tr><td>Gereserveerd</td><td></td><td>€ 500.000,-</td></tr></table>				Gereserveerde kosten						Gebouw	2025	€ 500.000,-	Gereserveerd		€ 500.000,-
Gereserveerde kosten																
Gebouw	2025	€ 500.000,-														
Gereserveerd		€ 500.000,-														

	<table><tr><td>investeringskrediet</td><td></td><td></td></tr></table>	investeringskrediet		
investeringskrediet				
	De kapitaallasten voor een nieuw gebouw bedragen jaarlijks € 22.000,- (gedurende 40 jaar).			
Uitvoeringsinformatie				
Risico's	Politiek wordt er al geruime tijd gesproken over een nieuwe locatie voor Titus Brandsma. Een vereniging zal in eerste instantie de voorkeur geven aan een eigen locatie.			
Alternatieven	Er kan ook gekeken worden naar de subsidieverstrekking aan Scoutingverenigingen. Deze is nu opgebouwd uit een deel per locatie en een deel per lid. Indien het aantal locaties omlaag gebracht kan worden, kan ook deze component wellicht verlaagd worden. Tevens kan worden gekeken naar de huurinkomsten die Scoutingverenigingen door onderhuur in onze panden realiseren. Hierdoor zou bijvoorbeeld een hogere huur gerechtvaardigd worden of een verlaging van de subsidie. Wat een structurele besparing oplevert.			

Ombuigingsvoorstel 26	Verhogen begrote inkomsten huurinkomsten Het Honk Oss											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	De huurinkomsten zijn jaarlijks € 4.700 (2024) hoger dan de raming. Het pand maakt deel uit van een gebiedsontwikkeling dus we gaan niet meer investeren in het gebouw. Maar voeren alleen noodzakelijk onderhoud/reparaties uit. Te zijner tijd worden er opbrengsten verwacht uit verkoop grond/opstal. Naar verwachting is dit over 5 tot 15 jaar.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Op termijn zal er gezocht moeten worden naar een alternatieve locatie voor de gebruikers van 'Het Honk '											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>4.700</td><td>4.700</td><td>4.700</td><td>4.700</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	4.700	4.700	4.700	4.700
2025	2026	2027	2028									
4.700	4.700	4.700	4.700									
Categorie	meer inkomsten											
Incidenteel/ structureel	structureel											
Toelichting financieel effect	We passen per 2025 de begroting aan.											
Uitvoeringsinformatie	We passen per 2025 de begroting aan.											
Risico's	N.v.t.											
Alternatieven	N.v.t.											

Ombuigingsvoorstel 27	Verhoging begrote inkomsten Tritongebouw Oss			
Categorie kleur	Groen			
Toelichting ombuigingsvoorstel	De huurinkomsten zijn jaarlijks € 7762 hoger dan begroot. We passen hier de begroting op aan.			
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag			
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	De huurinkomsten bedragen op jaarbasis € 11.000,- (2024). Ze zijn geraamd op € 3400,- (2024)			
Benodigde inspanning	Laag			
Financieel effect In euro's				
	2025	2026	2027	2028
	7.600	7.600	7.600	7.600
Categorie	Inkomsten			
Incidenteel/ structureel	Structureel			
Toelichting financieel effect				
Uitvoeringsinformatie	We passen hier de begroting op aan.			
Risico's				
Alternatieven	Er kan hier nog gekeken worden om de Scouting op deze locatie ook te verplaatsen naar een reeds bestaande Scoutinglocatie. Hierdoor komen er m2 vrij, die ingezet kunnen worden om bv. Het ruimtegebrek van de Reddingsbrigade op te lossen.			

Ombuigingsvoorstel 28	Vrijval post onvoorzien Scouting Geffen			
Categorie kleur	Groen			
Toelichting ombuigingsvoorstel	In de begroting is structureel (>10 jaar) een bedrag voor € 11.000 opgenomen (post onvoorzien). Dit is nooit (sinds 2019) uitgegeven. Het bedrag kan vrijvallen.			
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag			
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	N.v.t.			
Benodigde inspanning	Laag			
Financieel effect				
In euro's	2025	2026	2027	2028
	11.000	11.000	11.000	11.000
Categorie	Uitgaven			
Incidenteel/ structureel	Structureel			
Toelichting financieel effect	We passen de begroting per 2025 hier op aan.			
Uitvoeringsinformatie	N.v.t.			
Risico's				
Alternatieven				

Programma 2. Werk, Inkomen en Onderwijs

NR	Product	Omschrijving	Bedrag 2025	Bedrag 2026	Bedrag 2027	Bedrag 2028
29	Arbeidsparticipatie	NUG-beleid (niet uitkeringsgerechtigden) afschaffen of verschraken	-	86	86	86
30	Arbeidsparticipatie	Nazorg reduceren (jobcoaching)	-	-	22	22
31	Arbeidsparticipatie	Dienstverlening voor werk beperken	-	-	95	95
32	Begeleide participatie	WSW-onderrealisatie vooraf naar gemeente verleggen	-	-	-	PM
33	Begeleide participatie	Onderzoek meer gebruik maken van basispakket partnership gemeenten-IBN	-	-	-	PM
34	Begeleide participatie	Ander verdeelmodel lumpsumfinanciering partnership gemeenten-IBN	-	-	PM	PM
35	Begeleide participatie	Inzet Oss voor partnership doorberekenen aan de overige gemeenten	36	72	72	48
36	Inkomensregelingen	Bijzondere bijstand: Inrichtingskosten verschraken	-	-	100	100
37	Inkomensregelingen	Bijzondere bijstand: Individuele inkomenstoelag aanpassen	-	-	100	100
38	Inkomensregelingen	Bijzondere bijstand: AZOSS afschaffen	-	-	700	700
39	Inkomensregelingen	Bijzondere bijstand: inboeken verlaging eigen risico AZOSS	-	-	342	342
40	Inkomensregelingen	Bijzondere bijstand: Bewindvoering	-	-	-	PM
41	Minimabeleid	Minimabeleid en inkomensregelingen: Draagkrachtgrens terug van 120% naar 110%.	-	250	250	250
42	Minimabeleid	Versoberen minimabeleid: afschaffen sociaal culturele activiteiten	-	930	930	930
43	Minimabeleid	Versoberen minimabeleid: afschaffen sociaal zwemlessen	-	80	80	80
44	Minimabeleid	Versoberen minimabeleid: afschaffen schoolkosten	-	240	240	240
45	Minimabeleid	Armoedevervoorzieningen: subsidies stopzetten	-	-	150	150
46	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Leerplicht: geen voorstel. Zie kostendekkend tarief				
47	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Leerlingenvervoer (Ilv) versoberen	-	-	PM	PM
48	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Onderwijsachterstandenbeleid: geen voorstellen				
49	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Talentencampus	-	30	30	30
50	Schuldhelpverlening	Vroegsignalering	-	-	-	PM
51	Onderwijshuisvesting	Bijstellen begroting onderwijshuisvesting	23	23	23	23
52	Onderwijshuisvesting	Afschrijvingstermijn 40 jaar ophogen naar 45 jaar	-	-	42	125
53	Onderwijshuisvesting	Projecten onderwijshuisvesting uitstellen	-	-	PM	PM
			59	1.711	3.262	3.321

Arbeidsparticipatie

Arbeidsparticipatie		Programma 2. Werk, inkomen en onderwijs		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Inburgering	Inkomen	647	0	647
Mutatie reserve: Inburgering	Inkomen	0	-300	-300
Participatiebudget	Werk	6.770	0	6.770
Totaal		7.417	-300	7.117

Mate van beleidsvrijheid	Zeer beperkte mate van beleidsvrijheid: € 6,8 miljoen Beperkte mate van beleidsvrijheid: € 0,7 miljoen
Kosten per product	€ 7.416.900
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 3.312.930
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 3.799.551
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 304.419
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 5.106.827
Max opbrengsten	€ 1.395.754 -

Ombuigingsvoorstel 29	NUG-beleid (niet uitkeringsgerechtigden) afschaffen of verschrallen											
Categorie kleur	Rood											
Toelichting ombuigingsvoorstel	NUG-beleid (in verlengde regionaal beleid) gericht op kwetsbare jongeren onder de 27 jaar afschaffen of verschrallen. NUG betekent Niet Uitkeringsgerechtigden.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Betreft een doelgroep jongeren tussen de 16-27 jaar, zonder opleiding of werk, die thuis zitten. Dankzij regionaal NUG beleid worden ze, ondanks het feit dat ze (nog) geen uitkering hebben, opgepakt/ondersteund en bemiddeld naar school en/of werk. Hiermee voorkomen we dat door het thuiszitten en gebrek aan perspectief, maatschappelijke problemen toenemen zoals schulden, criminaliteit en passiviteit. Daarnaast lukt het ons vaak om ze toch weer te motiveren om terug naar school te gaan of te bemiddelen naar werk. Hiermee wordt voorkomen dat ze op termijn gebruik maken van een bijstandsuitkering en lossen we eventuele problemen voortijdig op. <u>Verschraling</u> betekent dat we alleen nog de meest kwetsbare jongeren, vaak onder de 18 jaar, spreken en dienstverlening geven. <u>Afschaffing</u> betekent dat we helemaal geen dienstverlening meer geven aan jongeren zonder uitkering. We wachten dan tot dat ze zich melden voor een uitkering.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>€ 86.000 (1 fte verschrallen)</td><td>€ 86.000 (1 fte verschrallen) of € 172.000 (2 fte afschaffen)</td><td>€ 86.000 (1 fte verschrallen) of € 172.000 (2 fte afschaffen)</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		€ 86.000 (1 fte verschrallen)	€ 86.000 (1 fte verschrallen) of € 172.000 (2 fte afschaffen)	€ 86.000 (1 fte verschrallen) of € 172.000 (2 fte afschaffen)
2025	2026	2027	2028									
	€ 86.000 (1 fte verschrallen)	€ 86.000 (1 fte verschrallen) of € 172.000 (2 fte afschaffen)	€ 86.000 (1 fte verschrallen) of € 172.000 (2 fte afschaffen)									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Door het NUG-beleid te verschrallen (1 fte) zal de werkdruk voor de consulenten jongeren op korte termijn afnemen. Op de middellange termijn zal deze echter weer verhoogd worden door het in de uitkering instromen van 18+ jongeren. Door het NUG-beleid af te schaffen (2 fte) verlenen we alleen nog dienstverlening aan jongeren als ze gebruik maken van een bijstandsuitkering. Dat levert feitelijk een besparing. We verwachten echter dat uiteindelijk een grotere groep met forsere problematiek op een later moment gebruik gaat maken van een bijstandsuitkering waardoor de bespaarde uitvoeringskosten weer toe gaan nemen en het effect van de besparing aan de voorkant verdwijnt.											

Uitvoeringsinformatie	Vraagt afstemming met de arbeidsmarktregio vanwege regionaal NUG beleid kwetsbaren jongeren tussen 16-27 jaar. En zonder gedwongen ontslag moeten we met dit voorstel wachten op natuurlijk verloop binnen de consulentenformatie.
Risico's	Jongeren komen later (alsnog) terecht in een uitkering, succesvol begeleiden naar (betaald) werk wordt dan moeilijker omdat problematiek later opgepakt wordt en dus de belemmeringen vergroot zijn. De visie van de gemeente Oss op het sociaal domein heeft als uitgangspunt dat we iedere inwoner met een hulpvraag ondersteunen. Deze maatregel past in die zin niet in deze visie. Er zal bestuurlijke druk op Oss ontstaan om niet af te wijken van vastgesteld regionaal beleid. Ook omdat we regionale dienstverlening meer willen uniformeren zodat "postcode" verschillen in de arbeidsmarktregio kleiner worden (lees kamerbrief hervorming arbeidsmarktinfrastructuur). Besparing aan 'de voorkant' zorgt voor extra kosten 'aan de achterkant' door verwachte verhoging van jongeren in de uitkering.
Alternatieven	Jongerenconsulenten van de afdeling W&I zijn nu integraal verantwoordelijk voor hun caseload. Door wachtlijsten in de GGZ of capaciteitsgebrek bij Ons Welzijn houden ze 'hun jongere' langer in de caseload of geven ze aandacht en dienstverlening terwijl het netwerk ingeschakeld zou moeten worden. Binnen het sociaal domein is het van belang om goed te kijken naar de hele keten van dienstverlening aan jongeren.

Ombuigingsvoorstel 30	Nazorg reduceren (jobcoaching)											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	We verlenen nu nazorg (vaak tot 6 maanden) aan inwoners en werkgevers als iemand vanuit de bijstand doorstroomt naar regulier werk. We bellen actief op met de vraag hoe het gaat waardoor we voorkomen dat kleine startproblemen groter worden. Nazorg zorgt voor behoud van een goede relatie met de werkgever en een duurzame reguliere plaatsing van de inwoner. Nazorg in de vorm van jobcoaching bij bemiddeling naar werk met loonkostensubsidie maakt geen onderdeel uit van dit ombuigingsvoorstel.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Door geen nazorg meer te geven, laten we de inwoner en de werkgever 'los' als de plaatsing is gerealiseerd. We gaan voor het snelle resultaat dus de plaatsing op werk en verlenen geen dienstverlening meer als daar om gevraagd wordt. Dit heeft gevolgen voor de duurzaamheid van plaatsingen (inwoners zullen eerder terugkeren naar een uitkering) en de relatie met de werkgever.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td>€ 22.000</td><td>€ 22.000</td></tr></table> Bedrag is gebaseerd op 0.25 fte				2025	2026	2027	2028			€ 22.000	€ 22.000
2025	2026	2027	2028									
		€ 22.000	€ 22.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Financieel effect zal niet groot zijn: hoewel de accountmanagers en consultants minder tijd kwijt zullen zijn aan contacten met werkgevers en werkende inwoners zullen ze meer uren moeten investeren in het steeds weer vinden van mogelijke plaatsen bij werkgevers, herstellen van vertrouwen van werkgevers in de samenwerking met de gemeente en herstellen van vertrouwen en opnieuw motiveren van inwoners als zij hun werk verliezen. Uiteindelijk zal dit leiden tot meerkosten.											
Uitvoeringsinformatie	Vraagt afstemming met de arbeidsmarktregio, met werkgevers en samenwerkingspartner IBN. Nazorg is namelijk een dienstverlening die regionaal is afgesproken.											
Risico's	Daling duurzame plaatsingen. En dus toename van bestand door herinstromende inwoners, wat zorgt voor meer werk voor consultants. Er zal bestuurlijke druk op Oss ontstaan om niet af te wijken van vastgesteld regionaal beleid. Ook omdat we regionale dienstverlening meer willen uniformeren zodat "postcode" verschillen in de arbeidsmarktregio kleiner worden (lees kamerbrief hervorming arbeidsmarktinfrastructuur).											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 31	Dienstverlening voor werk beperken											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	De arbeidsmarkt is en blijft voorlopig krap. Daarom minder bemiddelen naar een concrete werkplek. Voornamelijk richten op coachen van inwoners/werkzoekenden.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	We hebben accountmanagers in huis, die zorgen voor werkgeverscontacten en het vinden van passende werkplekken (bijvoorbeeld via jobcarving). Consulenten hebben voornamelijk contact met de werkzoekenden en coachen deze op vaardigheden en uiteindelijk uitstroom naar werk en/of scholing. Als we minder bemiddelen, dan zijn er minder werkgeverscontacten nodig en zouden we op accountmanagement kunnen bezuinigen. We hebben altijd accountmanagers nodig want zij verstaan de taal van de werkgever.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td>95.000</td><td>95.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028			95.000	95.000
2025	2026	2027	2028									
		95.000	95.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	We besparen op 1 accountmanager bij de afdeling W&I. Dit leidt tot een besparing van 95.000 euro aan uitvoeringskosten. Verschraling van bemiddelingsactiviteiten en werkgeverscontacten zal aan de andere kant ook leiden tot minder (duurzame) uitstroom naar betaald werk.											
Uitvoeringsinformatie	Personele besparing betekent mogelijke herplaatsing van huidige medewerker.											
Risico's	Minder uitstroom uit de uitkering. Besparing op formatie accountmanagement zorgt voor verschuiving naar meer formatie op consulentencapaciteit. Als de krapte op de arbeidsmarkt voorbij is, dan heb je weer meer behoefte aan goede accountmanagers											
Alternatieven	-											

Begeleide participatie

Begeleide participatie		Programma 2. Werk, inkomen en onderwijs		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Laaggeletterdheid	Mens en maatschappij	48	0	48
Mutatie reserve Laaggeletterdheid	Mens en maatschappij	0	-25	-25
Beleidsontwikkeling Werk en inkomensondersteuning	Mens en maatschappij	129	0	129
Sociale werkvoorziening	Mens en maatschappij	14.898	0	14.898
Totaal		15.074	-25	15.049

Mate van beleidsvrijheid	Zeer beperkte mate van beleidsvrijheid: € 15 miljoen Beperkte mate van beleidsvrijheid: € 47.500
Kosten per product	€ 15.074.448
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 128.691
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 47.500
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 14.898.257
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 7.099.291
Max opbrengsten	€ 73.530 -

Ombuigingsvoorstel 32	WSW-onderrealisatie vooraf naar gemeente verleggen																					
Categorie kleur	Groen																					
Toelichting ombuigingsvoorstel	Vanaf de start van de Participatiewet krijgen wij elk jaar budget terug van het Werkvoorzieningschap omdat er minder Wsw-ers uit Oss geplaatst zijn dan personen waarvoor wij vanuit het Rijk Wsw-budget krijgen (onderrealisatie). Extra advies (landelijk bureau) schat in dat dit voordeel voor de gemeente Oss nog wel even blijft bestaan, maar zekerheid dat het huidige verdeelmodel voor de WSW ongewijzigd blijft hebben we niet. In de regio hebben wij afgesproken dat we altijd in eerste instantie het gehele Wsw-budget aan het Werkvoorzieningschap overmaken. Na afloop van het jaar krijgen wij het budget voor de onderrealisatie retour minus een reserve voor eventuele overrealisatie. Een overzicht van de overschotten van de afgelopen jaren staat hieronder. <table><tr><td>Jaar</td><td>WSW overschot</td></tr><tr><td>2017</td><td>€ 718.000</td></tr><tr><td>2018</td><td>€ 610.000</td></tr><tr><td>2019</td><td>€ 647.000</td></tr><tr><td>2020</td><td>€ 556.561</td></tr><tr><td>2021</td><td>€ 480.329</td></tr><tr><td>2022</td><td>€ 271.438</td></tr><tr><td>2023</td><td>€ 575.710</td></tr><tr><td>2024</td><td>€ 140.000 (voorlopig)</td></tr></table> Om de hoogte van de ombuiging beter te kunnen inschatten, is het een optie om aan Werkvoorzieningschap/IBN een prognose van de onderrealisatie voor Oss voor de komende jaren op te vragen (hangt samen met het feit wanneer de huidige Wsw-ers met pensioen gaan) met het risico dat het Werkvoorzieningschap dan snel met een voorstel gaat komen om de onderrealisatie van de regiogemeenten in te zetten voor de exploitatie van IBN. In 2025 gaan we regionaal proberen te regelen dat we dit bedrag vanaf 2026 van tevoren van het, aan het Werkvoorzieningschap over te maken bedrag, kunnen afhalen.				Jaar	WSW overschot	2017	€ 718.000	2018	€ 610.000	2019	€ 647.000	2020	€ 556.561	2021	€ 480.329	2022	€ 271.438	2023	€ 575.710	2024	€ 140.000 (voorlopig)
Jaar	WSW overschot																					
2017	€ 718.000																					
2018	€ 610.000																					
2019	€ 647.000																					
2020	€ 556.561																					
2021	€ 480.329																					
2022	€ 271.438																					
2023	€ 575.710																					
2024	€ 140.000 (voorlopig)																					
Maatschappelijk/organisatie effect	Laag																					
Toelichting maatschappelijk/organisatie effect	De insteek is financieel/administratief.																					
Benodigde inspanning	Laag																					
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>pm</td><td>pm</td><td>pm</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		pm	pm	pm										
2025	2026	2027	2028																			
	pm	pm	pm																			

Categorie	Inkomsten
Incidenteel/ structureel	Structureel
Toelichting financieel effect	De afgelopen jaren hebben wij altijd meer ontvangen dan we nodig hebben gehad voor onze WSW-ers. De onderrealisatie varieert en lijkt ook een dalende lijn te hebben. De verwachting is dat, omdat er steeds minder mensen in de WSW zijn, het verschil tussen ontvangen middelen en (onder)realisatie steeds kleiner zal worden. Structurele vrijval van middelen vooraf, is dan niet haalbaar en dus risicovol. Incidenteel zijn er mogelijk wel budgetten om een eventueel tekort op te vangen, zoals bijvoorbeeld de AGR. Een precieze schatting kan worden gemaakt als we het pensioen-verloop van het WSW-personeel in beeld hebben.
Uitvoeringsinformatie	Het voorstel afstemmen met controllers van andere regiogemeenten. Precieze schatting personeelsverloop opvragen bij IBN. Overleg met WSW-coördinator en IBN om een gewijzigde werkwijze te bespreken.
Risico's	Het budget is ter dekking voor de kosten van de mensen in de WSW. De aantallen daarvan lopen terug. Dat fluctueert per jaar. Als er door de vrijval vooraf te weinig budget is, zullen we dit vanuit algemene middelen moeten bijplussen. Risico onderhandelingen met IBN.
Alternatieven	-

Ombuigingsvoorstel 33	Onderzoek meer gebruik maken van basispakket partnership gemeenten-IBN											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Bij mogelijke dubbelingen in taken die IBN doet -en waarvoor we via de financiering van het basispakket van het partnership gemeenten-IBN betalen- en die de afdeling Werk & Inkomensondersteuning doet, kunnen we denken aan: - Jobcoaching - Advisering arbeidsdeskundigen - Arbeidstraining & praktijkdiagnose - Diagnose-instrumenten - Beschut werk Maar eerst is nader onderzoek nodig of dit wel dezelfde producten zijn mét de kwaliteitseisen die wij stellen en of ze allemaal wel (volledig of allemaal) uit het basispakket betaald worden. En vervolgens moet goed gekeken worden naar de omvang van de bezuiniging die hiermee gerealiseerd kan worden. Een dergelijk voorstel loopt wel (deels) vooruit op de uitkomst van de bestuurlijke opdracht over de toekomst partnership gemeenten-IBN, waarin we ook opnieuw aan het kijken zijn welke dienstverlening voor welke doelgroepen het beste door welke partij(en) uitgevoerd kan worden.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	De ondersteuning voor de inwoners wordt op een andere manier gerealiseerd. Wij willen dat de kwaliteit daarvan gewaarborgd is.											
Benodigde inspanning	Hoog											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>PM</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028				PM
2025	2026	2027	2028									
			PM									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Het gaat om het verminderen van inzet van Osse medewerkers. Als we hiervoor kiezen, zal dat personele gevolgen hebben.											
Uitvoeringsinformatie	Dit vraagt onderzoek naar werkwijzen en diensten binnen team Werk en binnen IBN.											
Risico's	Risico's benoemen partnership IBN											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 34	Ander verdeelmodel lumpsumfinanciering partnership gemeenten-IBN											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Partnership IBN: wij betalen door het gekozen verdeelmodel voor de lumpsumfinanciering op dit moment 9% meer dan de feitelijke realisatie voor de gemeente Oss. Het lumpsum aandeel van de gemeente Oss is 42% (2025-2026). Het lumpsum aandeel is berekend op basis van het aandeel participatiebudget van Oss ten opzichte van het totale regionale participatiebudget. Het gerealiseerde aandeel voor Oss per 31-12-23 als je kijkt naar het aantal PW-dienstbetrekkingen is 33%. Oss betaalt dus 9% van de totale lumpsum uit solidariteit. 9% van de totale lumpsum betekent voor 2025 K€408 en voor 2026 K€460. Het gerealiseerde aantal dienstbetrekkingen voor Oss en voor andere gemeenten kan trouwens fluctueren en dat hangt onder andere af van het aantal aanmeldingen voor een nieuwe dienstbetrekking vanuit de gemeenten (de laatste tijd is het aantal aanmeldingen vanuit Oss vrij laag). We kunnen als Oss voorstellen om vanaf 2027 een andere regionale verdeelsleutel te maken gebaseerd op realisatie, bijvoorbeeld het aantal PW-dienstbetrekkingen van inwoners bij IBN. Voor de jaren 2025 en 2026 is al een collegebesluit genomen over de hoogte van de lumpsum voor de gemeente Oss.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	IBN is een belangrijke partner in de (parallelle) arbeidsmarkt. Uitgangspunt is steeds om de benodigde infrastructuur voor de meest kwetsbaren op de arbeidsmarkt zo goed en efficiënt mogelijk in stand te houden. Een duidelijke financieel kader met voldoende zekerheden is van belang hiervoor.											
Benodigde inspanning	Hoog											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>0</td><td>PM</td><td>PM</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	0	PM	PM
2025	2026	2027	2028									
0	0	PM	PM									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Een andere financieringsvorm van de dienstverlening van IBN leidt niet automatisch tot lagere kosten/uitgaven. Het is een optie omdat de huidige lumpsum bekostiging vanuit Oss procentueel hoger is dan het procentuele verbruik t.o.v. de regiogemeenten. De doorrekening daarvan is zeer complex, binnen een veranderende opdracht. De dienstverlening vanuit IBN kan bij de doorontwikkeling van het partnership nog wijzigen.											
Uitvoeringsinformatie	Er worden in de bestuurlijke opdracht nu scenario's uitgewerkt waarin IBN en gemeenten in diverse vormen gaan samenwerken; daarbij gaan we zeker opnieuw naar de meest passende financieringsvorm van het partnership kijken.											

	Besluitvorming in het partnership vindt plaats door 6 gemeenten en IBN. Gemeente Oss is daarin dus een van de partners. Directe sturing is niet mogelijk.
Risico's	Het partnership IBN-gemeenten komt onder druk te staan als gemeente Oss een eenzijdig beleid hierin zou voeren. Als de samenwerking stopt, is er geen gezamenlijke sturing meer en zullen we afzonderlijk diensten in moeten kopen, met het risico dat IBN niet kan blijven voortbestaan.
Alternatieven	

Ombuigingsvoorstel 35	Inzet Oss voor partnership doorberekenen aan de overige gemeenten											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Kosten in rekening brengen voor ambtelijke inzet vanuit de gemeente Oss voor de regionaal transitie manager en senior beleidsadviseur M&M t.b.v. het partnership (conform systematiek voor doorbelasting aan andere gemeenten die het college heeft vastgesteld). Voor de komende jaren verwachten we in verband met bestuurlijke opdracht toekomst partnership een inzet van in totaal 0,6 fte. Structureel (vanaf 2028) is de inzet 0,4 fte. We berekenen deze kosten door op basis van het aantal inwoners van de 6 gemeenten. Dat betekent dat we 75% van deze kosten in rekening kunnen brengen. Begin 2025 kunnen we dit regionaal bespreken en vanaf 1-7-2025 invoeren.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	N.v.t.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>36.000</td><td>72.000</td><td>72.000</td><td>48.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	36.000	72.000	72.000	48.000
2025	2026	2027	2028									
36.000	72.000	72.000	48.000									
Categorie	Inkomsten											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect												
Uitvoeringsinformatie												
Risico's	Dat andere gemeenten deze werkzaamheden dan van ons willen gaan overnemen (en bestuurlijk zal het college dit niet gewenst vinden) en de bezuiniging dus niet gerealiseerd wordt. Dit risico schatten wij echter niet hoog in. Een ander risico is dat we, vanuit de bestuurlijke opdracht toekomst partnership gemeenten-IBN, de governance voor de uitvoering van de Wsw en (een deel van) de re-integratietraak van de gemeenten (nu ondergebracht in het partnership) gaan aanpassen.											
Alternatieven	Het alternatief is dat alle gemeenten dit financieren uit de Algemene Gemeentelijke Reserve (waarin het dividend van IBN wordt gestort) van de eigen gemeente. Alleen vallen de huidige bestedingsmogelijkheden van de AGR hier niet onder. Over de bestedingsdoelen van de AGR wordt besloten in het Bestuur van de GR Werkvoorzieningschap.											

Inkomensregelingen

Inkomensregelingen		Programma 2. Werk, inkomen en onderwijs		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
BUIG	Inkomen	37.876	-35.265	2.611
Bijzondere bijstand	Inkomen	5.249	-191	5.058
Totaal		43.125	-35.456	7.669

Mate van beleidsvrijheid	Zeer beperkte mate van beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 43.125.282
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 3.560.036
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 8.100.382
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 31.464.864
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 26.982.991
Max opbrengsten	€ 42.083.763 -

Ombuigingsvoorstel 36	Bijzondere bijstand: Inrichtingskosten verschrallen											
Categorie kleur	Rood											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Inrichtingskosten verschrallen door de witgoedregeling te versoberen en altijd als lening te verstrekken. Meer aansturen op aanschaf tweedehands aanschaf van witgoed. Deze kostensoort behoort tot de incidenteel voorkomende, algemene noodzakelijke kosten van bestaan. Ze moeten worden voldaan uit de reserveringsruimte in de toepasselijke bijstandsnorm. Naast deze reservering vooraf kan die ook achteraf een mogelijkheid zijn. De individuele inkomenstoeslag bij de beoordeling niet langer meer buiten beschouwing laten.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Een langdurig minimuminkomen maakt het moeilijk te reserveren voor vervanging van duurzame gebruiksgoederen. Gezinnen zijn hierdoor niet meer in staat hun kapotte witgoedproducten te vervangen of moeten daarvoor een lening aangaan (waardoor de schuldenlast oploopt). Mensen worden hierdoor geraakt in hun bestaanszekerheid.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td>100.000</td><td>100.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028			100.000	100.000
2025	2026	2027	2028									
		100.000	100.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Versobering en omzetting in een lening maakt dat er minder vaak bijstand wordt verstrekt en niet meer als gift wordt gegeven.											
Uitvoeringsinformatie	Aanpassen beleidsregels. Grote druk op uitvoering verwacht. Noodzaak individuele toetsing, doordat meer individuele bijzondere bijstand aangevraagd zal worden. Ook toename van bezwaarzaken verwacht.											
Risico's	Inwoners kunnen niet meer voorzien in aanschaf van witgoederen of moeten hier een lening voor nemen. Alternatief is dat ze een tweedehands witgoedproduct nemen. Dat is minder duurzaam en verbruikt vaak meer stroom, waardoor de energiekosten stijgen. Contrair aan energiearmoedebeleid.											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 37	Bijzondere bijstand: Individuele inkomenstoeslag aanpassen															
Categorie kleur	Oranje															
Toelichting ombuigingsvoorstel	Uitvoering individuele inkomenstoeslag is een wettelijke taak. Het compenseert het reserveringsgebrek door langere afhankelijkheid van een laag inkomen. Binnen de toeslag zijn er variabelen die beïnvloedbaar zijn. Individuele inkomenstoeslag aanpassen: Termijn naar achteren schuiven, bijvoorbeeld naar 5 jaar i.p.v. 3 jaar.															
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog															
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Inwoners komen minder snel in aanmerking voor IIT. Daardoor kunnen ze duurzame gebruiksgoederen niet vervangen als ze kapot gaan. Of andere noodzakelijke uitgaven niet doen. Uitgangspunt van de bijstand is dat met de van toepassing zijnde bijstandsnorm kan worden voorzien in de algemene kosten van het bestaan. Er is zelfs een kleine reserveringsruimte. Toch is de reserveringsruimte te krap voor iemand die langdurig moet rondkomen van een inkomen op bijstandsniveau en geen uitzicht heeft op inkomensverbetering. De individuele inkomenstoeslag is er om dit reserveringsgebrek te compenseren. Door deze ombuiging komen sommige minimagezinnen in diepere financiële problemen en worden ze geraakt in hun bestaanszekerheid.															
Benodigde inspanning	Laag															
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td>100.000</td><td>100.000</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>				2025	2026	2027	2028			100.000	100.000				
2025	2026	2027	2028													
		100.000	100.000													
Categorie	Uitgaven															
Incidenteel/ structureel	Structureel															
Toelichting financieel effect	Betreft een inschatting.															
Uitvoeringsinformatie	-															
Risico's	Zie maatschappelijk effect															
Alternatieven	Draagkrachtgrens terugbrengen, bijvoorbeeld naar 110% Bedragen aanpassen.															

Ombuigingsvoorstel 38	Bijzondere bijstand: AZOSS afschaffen											
Categorie kleur	Rood											
Toelichting ombuigingsvoorstel	AZOSS is onze collectieve ziektekostenverzekering voor inwoners met een kleine beurs. Zij kunnen ook hun eigen risico meeverzekeren. De collectieve ziektekostenverzekering is met name aantrekkelijk voor minima met hoge zorgkosten. Het is niet verplicht om een ziektekostenverzekering aan te bieden. Het is een optie om de verzekering af te schaffen en een taakstellend budget in de bijzondere bijstand mee te geven voor onvermijdelijke ziektekosten.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Zonder gemeentelijke polis wordt een aanvullende ziektekostenverzekering fors duurder. Dat zorgt ervoor dat meer mensen voor een goedkope basisverzekering kiezen. Dat is voor sommige inwoners een goede optie, die ze geld zal besparen. In een aantal gevallen zal het echter leiden tot onverwachte zorgkosten, of zorgmijding. Mensen worden geraakt in hun bestaanszekerheid. Maatschappelijk effect is daardoor fors.											
Benodigde inspanning	Hoog											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td>700.000</td><td>700.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028			700.000	700.000
2025	2026	2027	2028									
		700.000	700.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Financieel effect op zijn vroegst in 2027. Alternatief moet nog ontwikkeld worden en dat kost tijd. 1,5 miljoen bezuiniging door afschaffen AZOSS. 0,3 miljoen noodzakelijk voor meerkosten personeel (extra aanvragen Bijzondere Bijstand door afschaffing). Daarmee blijft een taakstellend budget van 0,5 miljoen over om in de bijzondere bijstand ziektekosten uit te voeren, als we een bezuiniging van 0,7 miljoen willen realiseren.											
Uitvoeringsinformatie	Aanpassen beleidsregels. Grote druk op uitvoering verwacht. Noodzaak individuele toetsing. Van de professionals wordt dan verwacht ook inhoudelijke oordelen te vellen over zorgkosten. Ze zijn daarvoor niet opgeleid. Ook toename van rechtszaken verwacht.											
Risico's	- Hoge overheadkosten i.v.m. noodzaak individuele toetsing. Dat gaat af van het budget wat naar inwoners gaat. - Zorgmijding, afsluiten minder uitgebreide zorgverzekering voor inwoners met een laaginkomen. - Zorgmijding, mensen weten niet of ze iets van de gemeente vergoed krijgen en ontwijken daarom noodzakelijke zorg. - Kan kostenverhogend werken op andere delen begroting lopen op i.v.m. zorgmijding en slechtere gezondheid. - Een taakstellend budget gaat discussies opleveren: stop je met vergoedingen als het geld op is, of maak je het een open einde regeling (met het risico dat je de bezuiniging teniet doet).											

Alternatieven	Inboeken verlaging eigen risico (zie ombuigingsvoorstel hieronder). Afschaffen AZOSS en introduceren regeling chronisch zieken: jaarlijkse bijdrage aan zorgkosten voor chronisch zieken. Daarmee gericht beleid. Verwachting is dat dan nog steeds veel aanvragen bijzondere bijstand binnenkomen, wat de bezuiniging dempt.
---------------	---

Ombuigingsvoorstel 39	Bijzondere bijstand: inboeken verlaging eigen risico AZOSS											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	De Rijksoverheid verlaagt per 2027 het eigen risico bij een zorgverzekering naar € 165 (van € 385). Bij de collectieve ziektekostenverzekering van de gemeente (AZOSS) bieden we ook pakketten aan waarmee het eigen risico gedekt wordt. Daarvoor geven we ook een extra bijdrage vanuit de gemeente, die het eigen risico bijna volledig dekt. Als het landelijk eigen risico daalt, kan ook deze bijdrage omlaag.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	De maatschappelijke consequenties van deze bezuiniging zijn beperkt. Er zal door deze bezuiniging weinig veranderen voor inwoners met een kleine beurs.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td>342.000</td><td>342.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028			342.000	342.000
2025	2026	2027	2028									
		342.000	342.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Verlagen van gemeentelijke bijdrage bij meeverzekeren eigen risico van € 50 naar € 37,50 per maand (component eigen risico is nu € 25).											
Uitvoeringsinformatie	Invoering vanaf 2027, tegelijk met lager landelijk eigen risico. Aanpassen beleidsregels.											
Risico's	De zorgverzekeringspremie zal stijgen door de halvering van het eigen risico. In principe is de Rijksoverheid verantwoordelijk om ervoor te zorgen dat het minimuminkomen zo stijgt dat dit soort kosten opgevangen worden. Als verlaging van het eigen risico toch niet doorgaat en deze bezuiniging wel doorgezet wordt zijn de maatschappelijke gevolgen van deze bezuiniging uiteraard een stuk groter. De bezuiniging zal kunnen leiden tot zorgmijding. De gemeenteraad zal dan opnieuw af moeten wegen of een verlaging van de gemeentelijke bijdrage wenselijk is. Als het rijk geen verlaging eigen risico doorvoert is dit geen bezuiniging of raakt het de doelgroep extra hard als we het wel doorvoeren.											
Alternatieven	-											

Ombuigingsvoorstel 40	Bijzondere bijstand: Bewindvoering											
Categorie kleur	Rood											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Kosten bewindvoering in de bijzondere bijstand lopen op, onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om deze kosten te verlagen en mogelijk aanbieden om het zelf te doen. Deze optie is al eerder verkend en er is toen niet voor gekozen.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Uitvoeren van bewindvoering in eigen huis heeft voordelen. Inwoners kunnen bij de gemeente terecht voor dienstverlening zonder winstoogmerk. De kans op frauduleuze misstanden is daarmee kleiner. Dat laat onverlet dat we in de gemeente Oss met de overgrote meerderheid aan bewindvoerderskantoren een goede samenwerking hebben.											
Benodigde inspanning	Hoog											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>PM</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028				PM
2025	2026	2027	2028									
			PM									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Niet in te schatten of deze denkrichting middelen oplevert. Het bespaart kosten in de bijzondere bijstand, maar vraagt investering in personeelskosten (nieuwe fte's bewindvoering). Andere gemeenten zijn hier met name vanwege inhoudelijke overwegingen mee gestart.											
Uitvoeringsinformatie	Incidentele middelen nodig om project te draaien. Waarschijnlijk dat project tot zelfde conclusies komt als verkenning. Willen we uitvoering gaan geven aan deze maatregel dan vergt dat een onderzoek waar incidentele middelen voor nodig zijn en op voorhand weten we niet zeker of dit een bezuiniging op zou kunnen leveren.											
Risico's	- Verschillende gemeenten hebben al een aantal jaar een bewindvoerder in dienst. Bewindvoerderskantoren zijn sindsdien scherper op verstoring van marktwerking door overheden. Flink juridisch risico dat we op grond van wet Markt en Overheid onrechtmatig handelen. - Onzeker of we deze taak als gemeente efficiënter uitvoeren. Bewindvoerderskantoren komen moeilijk rond met wettelijke toelages. Gemeente is niet gespecialiseerd in deze taak. Daarmee kans dat dienstverlening zelf uitvoeren duurder is dan bijzondere bijstand.											
Alternatieven	-											

Minimabeleid

Minimabeleid		Programma 2. Werk, inkomen en onderwijs		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Armoedebeleid	Mens en maatschappij	890	0	890
Mutatie reserve Armoedebeleid	Mens en maatschappij	0	-110	-110
Minimabeleid- Meedoen is belangrijk	Inkomen	1.654	0	1.654
Wijkverpleging	Mens en maatschappij	40	0	40
Totaal		2.584	-110	2.474

Mate van beleidsvrijheid	Zeer beperkte mate van beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 2.584.258
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 580.902
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 552.981
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 1.450.375
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 1.032.456
Max opbrengsten	€ 0-

Ombuigingsvoorstel 41	Minimabeleid en inkomensregelingen: Draagkrachtgrens terug van 120% naar 110%											
Categorie kleur	Rood											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Draagkrachtgrens minimabeleid terug van 120% naar 110%. Zo kunnen minder mensen gebruik maken van voorzieningen in het minimabeleid zoals bijzondere bijstand, individuele inkomenstoeslag, Meedoen Is Belangrijk (MIB), enzovoorts. Dit betreft dus ook alle inkomensregelingen.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Osse inwoners met een kleine beurs kunnen niet meer volwaardig meedoen in het maatschappelijk leven. Een deel van de huishoudens kan niet meer rondkomen. We helpen minder werkende minima en hun eventuele minderjarige kinderen. Mensen worden daarmee geraakt in hun bestaanszekerheid. Naar schatting worden hierdoor 880 huishoudens uitgesloten van gebruik van minima- en inkomensregelingen.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>250.000</td><td>250.000</td><td>250.000</td></tr></table> Dit betreffen nog schattingen.				2025	2026	2027	2028		250.000	250.000	250.000
2025	2026	2027	2028									
	250.000	250.000	250.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Inboeken vanaf 2026 i.v.m. noodzaak aanpassen verordeningen.											
Uitvoeringsinformatie	Aanpassen verordeningen en beleidsregels noodzakelijk.											
Risico's	- Mogelijk ontstaan er op andere delen van de begroting meerkosten door verschuiving van vraag. - Het Nibud heeft in 2022 geadviseerd om de draagkrachtgrens op 120% te houden (niet te verhogen naar 130%). Vice versa valt een verlaging niet te adviseren. Zie minimaeffectrapportage.											
Alternatieven	Draagkrachtgrens naar 100%. Daarmee hogere bezuiniging. En sluit je alle werkende minima uit.											

Ombuigingsvoorstel 42 - 44	Minimabeleid: onderdelen versoberen of afschaffen?																																								
Categorie kleur	Rood																																								
Toelichting ombuigingsvoorstel	Minimabeleid is niet wettelijk verplicht. Gemeenten zijn wel verplicht om een sociaal beleid te voeren dat minima ondersteunt. Daarmee staat het gemeenten vrij om geen regeling voor maatschappelijke participatie (meedoen) aan te bieden. De gemeente Oss doet dit wel met de Meedoen is Belangrijk-regeling (MIB). Veel gemeenten in Nederland hebben een soortgelijke regeling om ervoor te zorgen dat alle inwoners mee kunnen doen in het maatschappelijk leven en om te sporten. Het is evenwel mogelijk de MIB-regeling af te schaffen of te versoberen. Versobering is bijvoorbeeld mogelijk door de bedragen naar beneden bij te stellen of minder vaak uit te keren (eens in de twee jaar). Ook is het mogelijk de regeling deels stop te zetten, door geen zwemvouchers meer te verstrekken, niet meer in schoolkosten te voorzien, of de sociaal maatschappelijke bijdrage af te schaffen.																																								
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog																																								
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Inwoners hebben minder mogelijkheden om mee te doen in het maatschappelijk middenveld. Dit heeft zowel mentale als fysieke gezondheidsconsequenties. Isolément van inwoners met een kleine beurs wordt groter. Kansengelijkheid van inwoners komt in het gedrang door ontbreken mogelijkheid opbouwen sociaal netwerk. Mensen worden hiermee geraakt in hun bestaanszekerheid.																																								
Benodigde inspanning	Midden																																								
Financieel effect In euro's	Financieel effect door besparing op kostenregeling (geen of minder verstrekkingen aan inwoner). Afschaffen <table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>1.250.000</td><td>1.250.000</td><td>1.250.000</td></tr></table> Versoberen <table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>200.000</td><td>200.000</td><td>200.000</td></tr></table> Deels afschaffen: Sociaal-culturele activiteiten <table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>930.000</td><td>930.000</td><td>930.000</td></tr></table> Deels afschaffen: Zwemlessen <table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>80.000</td><td>80.000</td><td>80.000</td></tr></table> Deels afschaffen: Schoolkosten <table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>240.000</td><td>240.000</td><td>240.000</td></tr></table>	2025	2026	2027	2028		1.250.000	1.250.000	1.250.000	2025	2026	2027	2028		200.000	200.000	200.000	2025	2026	2027	2028		930.000	930.000	930.000	2025	2026	2027	2028		80.000	80.000	80.000	2025	2026	2027	2028		240.000	240.000	240.000
2025	2026	2027	2028																																						
	1.250.000	1.250.000	1.250.000																																						
2025	2026	2027	2028																																						
	200.000	200.000	200.000																																						
2025	2026	2027	2028																																						
	930.000	930.000	930.000																																						
2025	2026	2027	2028																																						
	80.000	80.000	80.000																																						
2025	2026	2027	2028																																						
	240.000	240.000	240.000																																						
Categorie	Uitgaven																																								
Incidenteel/ structureel	Structureel																																								

Toelichting financieel effect	Inboeken vanaf 2026 i.v.m. noodzaak aanpassen verordeningen.
Uitvoeringsinformatie	Aanpassen verordeningen en beleidsregels noodzakelijk.
Risico's	Zie maatschappelijke effect.
Alternatieven	-

Ombuigingsvoorstel 45	Armoedevoorzieningen: subsidies stopzetten											
Categorie kleur	Rood											
Toelichting ombuigingsvoorstel	De gemeente subsidieert veel organisaties die onze inwoners in armoede helpen. Een aantal organisaties hanteert geen draagkrachtgrens, maar is in principe voor alle Osse inwoners bereikbaar. Aannemelijk is dat inwoners die deze voorzieningen niet nodig hebben, er ook geen beroep op doen (vertrouwensbasis). De organisaties dragen bij aan het beleidskader Geldzorgen 2024-2028. Het is een optie om organisaties die bijdragen aan het armoedebeleid, maar daarbij geen inkomensnorm hanteren, niet meer te subsidiëren. Het zijn namelijk in principe algemene voorzieningen voor alle Ossenaars. De gemeente subsidieert in veel gevallen een groot deel van de begroting van de organisaties (waaronder de huur). Bij een bezuiniging is de verwachting dat de organisaties/activiteiten stoppen of in sterk afgeslankte vorm doorgaan.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Deze bezuiniging heeft invloed op het beleidskader Geldzorgen specifiek en het maatschappelijk middenveld in het algemeen. De subsidies dragen bij aan de veerkracht en zelfredzaamheid van onze inwoners. Zij helpen inwoners met een steuntje in de rug, door activiteiten en middelen. Ook vervullen ze een belangrijke rol in de samenwerking en doorverwijzing en bieden een luisterend oor. Dit valt weg als de subsidie gestopt wordt. Mensen worden hierdoor geraakt in hun bestaanszekerheid. Deze bezuinigingen raken de sociale basis en zijn daarmee een desinvestering op het voorveld. En dat terwijl ons beleid is om te zorgen voor een stevige sociale basis.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>0</td><td>150.000</td><td>150.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	0	150.000	150.000
2025	2026	2027	2028									
0	0	150.000	150.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Vertraagd structureel effect i.v.m. aanhouden redelijke termijn stopzetten subsidie (juridische noodzaak). Daarna geen verplichtingen meer. Niet uit te sluiten valt dat inwoners meer zorg/ondersteuning bij gemeente aanvragen en dat dit op een andere plek in de begroting geld kost.											
Uitvoeringsinformatie	Dat betekent het stopzetten van de volgende subsidies: Stichting Met Elkaar, Schuldhulpmaatjes, Quiet Oss, Stichting Ruilwinkel, Stichting Babyspullen, Kidz Taz, Cultuureducatie Schadewijk (Muzelinck), Helpende Handen en financieel spreekuur KW1C.											
Risico's	- Maatschappelijk effect (zie hierboven) - Juridische risico is verwaarloosbaar door aanhouden redelijke termijn.											
Alternatieven	Er zijn ook andere mogelijkheden:											

	- Alle subsidies stopzetten: daardoor stoppen we de kindregelingen (sport/cultuur/schoolspullen), voedselbank, kledingbank, financiële spreekuren en schuldhulpmaatje. Maatschappelijke consequenties van deze optie zijn nog stuk groter dan bovenstaand voorstel. Dan raken we meedoen van kinderen en vangnet voor de meest hulpbehoevenden. Financiële gevolgen €417.000,- - A.d.h.v. lijn strategische heroriëntatie individuele subsidies heroverwegen: afhankelijk van bestuurlijk standpunt (strategische keuzes). Financiële gevolgen PM. - Eerdere politieke besluiten heroverwegen: stopzetten subsidies aan stichting Ruilwinkel en Helpende Handen Oss. Financiële gevolgen €23.000,-. Politiek is eerder aanvullend op het beleidskader besloten deze stichtingen te subsidiëren. Deze stichtingen creëren meerwaarde, maar vanuit het minimabeleid en het maatschappelijk middenveld zijn er ook andere voorzieningen beschikbaar. - Subsidies stopzetten (vertrouwensbasis), wel doorgaan met schuldpreventie €79.000,-.
--	---

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Programma 2. Werk, inkomen en onderwijs			
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Onderwijsachterstandenbeleid	Mens en maatschappij	3.271	-3.714	-443
Lokaal onderwijsbeleid	Mens en maatschappij	315	-143	172
Handhaving KDV	VTH	306	0	306
Schoolzwemmen	Mens en maatschappij	40	0	40
Peuteropvang	Mens en maatschappij	603	0	603
Volwasseneducatie	Mens en maatschappij	109	0	109
Huisvestingsbeleid onderwijs	Vastgoedmanagement	41	0	41
Peuterspeelzalen accommodaties	Vastgoedmanagement	23	-14	9
Leerplicht	Inkomen	260	0	260
Leerlingenvervoer	Wmo	1.808	-18	1.790
Accommodaties emancipatie	Vastgoedmanagement	62	-54	9
Totaal		6.837	-3.943	2.894

Mate van beleidsvrijheid	Beperkte mate van beleidsvrijheid: € 6,8 miljoen Nagenoeg volledige beleidsvrijheid: € 62.000
Kosten per product	€ 6.837.414
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 747.047
- Kapitaallasten	€ 37.763
- Materieel budget	€ 1.649.283
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 4.403.321
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 4.413.925
Max opbrengsten	€ 6.310.466 -

Ombuigingsvoorstel 47	Leerlingenvervoer (llv) versoberen
Categorie kleur	Rood
Toelichting ombuigingsvoorstel	Onderzoek naar versoebing van de regeling. Daarnaast kijken of we op onderdelen een inkomenstoets kunnen invoeren. Schijnt op enkele onderdelen mogelijk te zijn. Versoebing leerlingenvervoer kan grofweg op twee manieren, via: a) Aanpassing verordening, bijvoorbeeld verhoging kilometergrens tussen thuis en school waarop een leerling voor llv in aanmerking komt. Hierdoor krijgen minder leerlingen recht op leerlingenvervoer; b) Aanpassing uitvoering, bijvoorbeeld door maximale vervoersduur voor leerlingen tussen thuis en school te verhogen van één uur nu naar anderhalf uur. Hierdoor zijn er minder taxibusjes nodig. NB1. Een inkomenstoets hebben we nu al op onderdelen. Omdat de

	uitvoeringskosten voor inkomenstoetsing meestal hoger liggen dan de baten, is het de vraag of deze specifieke maatregel effectief is.											
	NB2. De uitvoeringskosten voor het leerlingenvervoer bedragen circa € 1,8 mln. Vraag is of er bijvoorbeeld voldoende aandacht is voor contractbeheer – wordt er gewerkt volgens afspraken- en ritcontrole als onderbouwing van de facturen. Ook: hoe zit het met het stagevervoer voor VSO-leerlingen route arbeid? Zijn individuele ritten.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Algemene opmerking: Leerlingen in het leerlingenvervoer betreft de kwetsbaarste groepen (denominatievervoer uitgezonderd, maar dat zijn niet veel leerlingen.) Vanuit visie is te overwegen om de kwetsbaarste groepen te ontzien bij de heroriëntatie. Ad a) Verordening aanpassing: Er komen minder leerlingen in aanmerking voor het llv; Ad b.) Aanpassing vervoersduur: Meer leerlingen zullen langer in taxibusjes zitten met vermoeidheid of stress tot gevolg.											
Benodigde inspanning	Hoog											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td>PM</td><td>PM</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028			PM	PM
2025	2026	2027	2028									
		PM	PM									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Nog nader te bepalen.											
Uitvoeringsinformatie	- Nader te bepalen. Het gaat om: - Aanpassing van de verordening; - Aanpassing in de uitvoering vervoer; - Uitvoering/aanpassing intern werkproces.											
Risico's	- Onrust onder ouders en llv-leerlingen; - Llv heeft ook veel maatschappelijke en politieke aandacht, juist omdat het de kwetsbaarste groepen betreft. Op 8 december is er bijvoorbeeld een uitzending over llv en aanbestedingspraktijk.											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 48	Onderwijsachterstandenbeleid								
Categorie kleur	N.v.t.								
Toelichting ombuigingsvoorstel	De OAB-middelen ontvangt de gemeente als specifieke uitkering. Bezuinigen binnen de geoormerkte OAB middelen - voor inzet voor andere doelen - maar levert niks op voor de gemeentelijke begroting. OAB middelen die niet in Oss worden besteed moeten terug naar het Rijk. VVE en NT2 ondersteuning worden ingezet voor die kinderen die zonder die ondersteuning met achterstand in het primair onderwijs starten. Taal is de basis voor alle leren en ontwikkeling om mee kunnen doen in de samenleving. Zonder deze vroege ondersteuning worden deze problemen doorgeschoven naar het onderwijs. De ruimte binnen het OAB-budget gebruiken we als dekking voor de Brugfunctionarissen voor het Primair Onderwijs. Zie Kostenbeheersing Jeugdzorg. Per saldo geen bezuinigingsvoorstellen.								
Maatschappelijk/ organisatie effect									
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect									
Benodigde inspanning									
Financieel effect In euro's	<table border="1"> <thead> <tr> <th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td></tr> </tbody> </table>	2025	2026	2027	2028	0	0	0	0
2025	2026	2027	2028						
0	0	0	0						
Categorie									
Incidenteel/ structureel	Kies een item.								
Toelichting financieel effect									
Uitvoeringsinformatie									
Risico's									
Alternatieven									

Ombuigingsvoorstel 49	Talentencampus											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Talentencampus (structurele bijdrage € 150.000) heeft de opdracht om een goede verbinding tussen onderwijs, ondernemers en overheid tot stand te brengen. De afgelopen periode is opnieuw gekeken naar positie van de Talentencampus en de uitvoering van de activiteiten die hieraan bijdragen. Bestuur constateert dat er op dit moment een goede basis staat en dat er voldoende mogelijkheden zijn om dit uit te bouwen naar de Lerende Stad Oss. Hierbij zetten we niet alleen in op een andere organisatievorm, we verkennen ook een samenwerking met de Economic Board zodat er één bestuurlijk overleg is waar onderwijs – arbeidsmarkt op de agenda staat. Om te komen tot een nieuwe invulling van de Talentencampus heffen we het instituut op en zetten we in op een netwerksamenwerking vanuit de Gemeente Oss. We kiezen voor een projectleider en communicatiemedewerker die een werkbudget hebben voor de activiteiten die samenhangen met het ontwikkelen van een Lerende Stad Oss. Deze doorontwikkeling zorgt ervoor dat er maximaal een budget van € 30.000,- vrij kan vallen.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	- Met de Lerende Stad Oss is er een hoge ambitie om door te pakken op leven lang ontwikkelen (LLO), dat in toekomst nog veel belangrijker wordt aangezien technologische ontwikkelingen snel gaan en banen verdwijnen dan wel veranderen. Het her-, om- en bijscholen wordt een belangrijke structurele component in het leven van inwoners/werknemers en niet iedereen kan dit zelf eigen regie op voeren. - De noodzaak voor technische en praktisch opgeleide mensen die we nodig hebben voor alle transities de komende jaren. De week en de dag van de techniek is een belangrijk event voor de directe doelgroep kinderen en indirecte doelgroep ouders zodat ze kennismaken met Osse bedrijven en de banen daar. - De urgentie voor het vinden en behouden van talenten en leven lang ontwikkelen is hoog en ondernemers vragen om een verbindende, organiserende en aanjagende rol hierin. Met de doorontwikkeling van de Talentencampus in de vorm van een projectleider met communicatieadviseur houden we in ieder geval loopvermogen. Echter met minder werkbudget zullen keuzes gemaakt moeten worden op de te ondernemen acties.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>30.000</td><td>30.000</td><td>30.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	30.000	30.000	30.000
2025	2026	2027	2028									
0	30.000	30.000	30.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Een vermindering van € 30.000,- heeft impact op de activiteiten die we doen, zoals daar nu zijn de jongerenbedrijvendag, dag en week van de											

	techniek. We gaan in overleg met onderwijs over een financiële bijdrage om bepaalde activiteiten in stand kunnen houden. Zij dragen nu ook bij aan de Talentencampus.
Uitvoeringsinformatie	Een verminderende subsidie is van invloed op de samenwerking met onderwijs (o.a. KW1C) en ondernemers. De projecten zullen tegen het licht gehouden moet worden om te bekijken op welke manier we met minder budget acties op de overgang onderwijs – arbeidsmarkt kunnen blijven doen.
Risico's	- Een goede afbouw en herijking van de opdracht en bijbehorende activiteiten van de Talentencampus/De Lerende Stad Oss heeft tijd nodig. - De samenwerking met onderwijs en ondernemers wordt anders omdat er minder budget is.
Alternatieven	- Gehele subsidie stopzetten: dit is direct van invloed op de samenwerking met onderwijs en ondernemers. Dit betekent ook dat we niet meer kunnen werken aan arbeidsmarktkrapte, het leven lang ontwikkelen etc

Schuldhulpverlening

Schuldhulpverlening		Programma 2. Werk, inkomen en onderwijs		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Geldzorgen	Geldzorgen	2.200	-10	2.190
Totaal		2.200	-10	2.190

Mate van beleidsvrijheid	Zeer beperkte mate van beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 2.200.065
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 2.109.127
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 90.938
- Subsidies/GR/Uitkering	€ -
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 1.373.244
Max opbrengsten	€ 11.869 -

Ombuigingsvoorstel 50	Vroegsignalering											
Categorie kleur	Rood											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Ambities vroegsignalering naar beneden stellen is een optie. Ons Welzijn wordt via het beleidskader gesubsidieerd om meer spreekuren in de wijk te organiseren en bij te dragen aan vroegsignalering. We kunnen in plaats daarvan Ons Welzijn de opdracht geven vroegsignalering uit te voeren. Dat betekent dat we zelf geen vroegsignalering meer uitvoeren.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	We zetten minder in op preventie, een van de doelstellingen uit het beleidskader Geldzorgen. Mensen worden niet eerder geholpen met hun betalingsachterstanden, waardoor die oplopen. Dat heeft grote maatschappelijke consequenties, en zorgt op een later moment voor noodzaak intensievere hulp via WGS. Daardoor verschuiven we de kostenpost naar een later moment. Daarnaast is bekend dat geldzorgen en schulden op verschillende leefgebieden negatieve consequenties hebben voor de inwoner en haar omgeving.											
Benodigde inspanning	Hoog											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>PM</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028				PM
2025	2026	2027	2028									
			PM									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Onbekend of en hoeveel FTE we zouden kunnen afschalen, en hoeveel we moeten inboeken voor de beweging van preventie naar saneringstrajecten. Daarnaast is de subsidiëring aan Ons Welzijn incidenteel, waardoor er na 2028 een gat in de dienstverlening ontstaat. Daarmee voldoen we niet meer aan de wet gemeentelijke schuldhulpverlening, of we richten het zo in dat we op papier aan de wet voldoen, maar in de praktijk geen uitvoering geven aan de ambities van vroegsignalering (lees: alleen een brief sturen).											
Uitvoeringsinformatie	-											
Risico's	Zie maatschappelijk en financieel effect											
Alternatieven	- Extra investeren op vroegsignalering om later kosten te voorkomen. In theorie kan dit een besparing opleveren, maar maatschappelijke baten zijn niet één op één op gemeentelijke begroting te verdisconteren. - Subsidie Ons Welzijn stopzetten. Zelfde inhoudelijke consequenties als hierboven beschreven. Zonder structureel financieel effect (subsidie is incidenteel gefinancierd). - Het is een optie om inzet op vroegsignalering te beperken tot wettelijk minimum. Dan is er minder ambtelijke capaciteit noodzakelijk op dit onderwerp. Dat heeft tot consequentie dat maatschappelijke problematiek groter wordt en we daarmee de lasten op een andere plek op de begroting weer tegenkomen.											

Onderwijshuisvesting

Onderwijshuisvesting		Programma 2. Werk, inkomen en onderwijs		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Gebouwen Primair Onderwijs	Vastgoedmanagement	6.645	-451	6.193
Mutatie reserve Gebouwen Primair Onderwijs	Vastgoedmanagement	0	-39	-39
Gebouwen expertisecentra	Vastgoedmanagement	249	0	249
Gebouwen Voortgezet Onderwijs	Vastgoedmanagement	1.532	0	1.532
Totaal		8.426	-490	7.936

Mate van beleidsvrijheid	Zeer beperkte mate van beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 8.425.863
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 1.045.915
- Kapitaallasten	€ 4.529.941
- Materieel budget	€ 2.844.921
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 5.086
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 4.358.995
Max opbrengsten	€ 451.000 -

Ombuigingsvoorstel 51	Bijstellen begroting onderwijshuisvesting											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Binnen budget voor onderwijshuisvesting zit financiële ruimte. Budgetverlagingen/ budgetaanpassingen zijn: 'huur VO' en 'huur ondergrond VO': begroot €18.000, nieuw €2.000 en €2.000; 'huisvestingsbeleid onderwijs': begroot €37.000, nieuw €26.000; 'kosten vernielingen en natuurgeweld': begroot €75.000, afgelopen jaren maximaal €45.000 aan kosten, nieuw €45.000. Het betreffen met name schades van vandalisme waarvoor wij bij de verzekering een eigen risico hebben van €7.500 per gebeurtenis. 'Elzeneindschool': Begroot €4.500, maar kan vervallen want budget is opgenomen bij 'Montessori Elzeneind'. Budgetverhogingen zijn: - De bijdrage voor gymonderwijs wanneer zij de gym verzorgen binnen het eigen vastgoed is niet volledig geraamd t.o.v. de werkelijkheid: 17.000. - niet gebudgetteerde verplichting in de overeenkomst met Saam betreffende De Fonkeling voor bijdrage in elektra kosten: 20.000											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	De ruimte die is gevonden in de begroting heeft geen directe gevolgen voor het te voeren beleid/exploitatie.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>22.500</td><td>22.500</td><td>22.500</td><td>22.500</td></tr></table> Budgetverlaging 14.000+11.000+30.000+4.500 = €59.500. Budgetverhoging 17.000+20.000=37.000 Per saldo 22.500 voordeel				2025	2026	2027	2028	22.500	22.500	22.500	22.500
2025	2026	2027	2028									
22.500	22.500	22.500	22.500									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Deze optimalisatie is een realistischere begroting.											
Uitvoeringsinformatie	Direct, hoeft niet langs college.											
Risico's	Door het verlagen van het jaarlijkse bedrag voor 'kosten vernielingen en natuurgeweld' kan het gebeuren dat toekomstig vandalisme het verlaagde bedrag overschrijdt. Echter, we zien dat we de afgelopen jaren maximaal €45.000 nodig hebben gehad. Incidentele overschrijdingen kunnen we dan ook verantwoorden.											
Alternatieven	N.v.t.											

Ombuigingsvoorstel 52	Afschrijvingstermijn 40 jaar ophogen naar 45 jaar			
Categorie kleur	Groen			
Toelichting ombuigingsvoorstel	Voor de toekomstige nieuwe gebouwen die in het huidige MIP zijn opgenomen wordt op dit moment een afschrijvingstermijn van 40 jaar gehanteerd. Deze afschrijvingstermijn kan naar 45 jaar gezet worden, zodat de jaarlast afneemt.			
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag			
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect				
Benodigde inspanning	Laag			
Financieel effect In euro's				
	2025	2026	2027	2028
	4.378	0	42.471	124.847
	2029	2030	2031	2032
	236.390	263.284	292.477	289.176
Categorie	Uitgaven			
Incidenteel/ structureel	Structureel			
Toelichting financieel effect	Dit is een administratieve oplossing.			
Uitvoeringsinformatie				
Risico's	- Het langer in stand houden van het bestaande gebouw, kan meer onderhoudskosten op langere termijn met zich meebrengen - Andere gemeenten kiezen soms ook afschrijvingstermijnen van 50 jaar voor gebouwen. Tussen 40-50 jaar lijkt acceptabel. - Als na 40 jaar het gebouw toch op is en je wilt gaan vervangen. Dan heb je overal nog 5 jaar aan boekwaarde als verlies te nemen.			
Alternatieven				

Ombuigingsvoorstel 53	Projecten uitstellen								
Categorie kleur	Rood								
Toelichting ombuigingsvoorstel	Dit voorstel houdt in dat wij projecten vertragen / uitstellen door ze naar achteren te schuiven in de begroting. In de zomer van 2024 hebben wij een C-stuk opgesteld voor Nieuw Beleid met drie scenario's met een kapitaallast vanaf 2029: 1. Projecten met een wettelijke verplichting; 2. Noodzakelijke projecten; 3. Urgente projecten vanuit een programma. Voor onderwijshuisvesting betreft het de volgende projecten. Wettelijke verplichtingen: Deze projecten zijn geen keuze, het betreft bijvoorbeeld uitbreiding door groei van het aantal leerlingen. Noodzakelijke projecten: IKC De Regenboog, De Teugelaar, De Nieuwe Link, Hertogin Johanna Vianenstraat. Urgente projecten vanuit een programma: In dit scenario zijn geen onderwijshuisvesting projecten. Een nieuw scenario kan zijn projecten die op dit moment nog niet in de DO-fase zitten: Zie tabel onder.								
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog								
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Dit voorstel zal heel veel weerstand geven door de schoolbesturen, scholen, kinderopvangorganisaties, zorg- en begeleidingsdiensten, kinderen en ouders. De staat van schoolgebouwen die op de planning staat voor vernieuwbouw is slecht. De staat van alle schoolgebouwen in Nederland is een landelijk beeld.								
Benodigde inspanning	Hoog								
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table> Projecten die door ontwikkelingen mogelijk in aanmerking komen voor vertraging / uitstel in de planning zijn: Voorziening(en) SO: • Reden: herijking project door besluit Hub intentieovereenkomst; • Investering: 2027 €6.696.303; 2028 €6.696.303 • Let op: einde vergunning 3 noodunits bij Hub. Voorziening(en) VSO: • Reden: herijking project door besluit Hub intentieovereenkomst;	2025	2026	2027	2028				
2025	2026	2027	2028						

	• Investering: 2027 €7.152.918; 2028 €7.152.918 • Let op: einde vergunning 3 noodunits bij Hub. IKC De Regenboog en De Teugelaar: • Reden: herijking visie totaal maatschappelijk vastgoed in de Schadewijk en locatie onderzoek; • Investering (incl. gymvoorziening): 2025 €850.076; 2028 €4.887.937; 2029 €4.887.937. De Nieuwe Link: • Reden: herijking visie totaal maatschappelijk vastgoed in de Schadewijk en locatie onderzoek; • Investering: 2025 €429.496; 2029 €2.469.602; 2030 €2.469.602
Categorie	Uitgaven
Incidenteel/ structureel	Incidenteel
Toelichting financieel effect	Dit is een boekhoudkundige oplossing (want we verplaatsen het probleem in de tijd). Dit voorstel kost meer geld door tijdelijke oplossingen en hogere bouwkosten. Tevens zullen de onderhoudskosten gaan stijgen, omdat de levensduur van verschillende bouwonderdelen, met name de installaties, overschreden worden.
Uitvoeringsinformatie	Dit dient (eerst) door de wethouder in een overleg met alle schoolbesturen, kinderopvangorganisaties en zorg- en begeleidingspartners toegelicht te worden.
Risico's	• Met dit voorstel komt zeker de gemeente Oss in de krant en schoolbesturen, scholen, kinderopvangorganisaties, zorg- en begeleidingspartners, kinderen en ouders gaan actievoeren; • Incidentele hogere kosten voor tijdelijke huisvesting door leerlingengroei die we op dit moment meenemen in de planvorming van vernieuwbouw; • Verzoek van de schoolbesturen om vergoeding van de gemeente in het instandhoudingsonderhoud door wijziging planning IHP en MIP/PB (wettelijke demarcatie: instandhouding verantwoordelijkheid schoolbestuur; voldoende en adequate huisvesting verantwoordelijkheid gemeente). De gebouwen, en dan met name de installaties, zijn geënt op een levensduur van 40 jaar; • De investeringskosten komen dan op een later moment en waarschijnlijk worden deze hoger door hogere bouwkosten.
Alternatieven	N.v.t.

Nieuw scenario: projecten onderwijshuisvesting die op dit moment nog niet in de DO-fase zitten:

MIP / nieuw beleid*	Scenario	Domein	Omschrijving	Type investering	Speerpunten bestuur (cf. Kadernota 2025-2028)**
Huidig MIP	Wettelijke verplichting	Onderwijs	De Evenaar en 't Kleurenbos (MFA Noorderlicht) (inpassing door groei aantal leerlingen Mozaiek in MFA Meteoer)	Verbouw en inpassing	Wettelijk
Huidig MIP	Wettelijke verplichting	Onderwijs	De Wissel (MFC De Koppellinck) (door groei aantal leerlingen i.v.m. woningbouw Geffen)	Uitbreiding / verbouw	Wettelijk
Huidig MIP		Onderwijs	De Eiber basisonderwijs en kinderopvang (Megen) (van 3 kleine scholen in 3 kernen naar 1 unilocatie)	Nieuwbouw	5. Duurzaam houdbare voorzieningen
Huidig MIP		Onderwijs	Specialistische voorziening SO (incl. kinderopvang, zorg- en begeleidingspartners en sportzaal)	Nieuwbouw	5. Duurzaam houdbare voorzieningen
Huidig MIP		Onderwijs	Specialistische voorziening VSO (incl. zorg- en begeleidingspartners en sportzaal)	Nieuwbouw	5. Duurzaam houdbare voorzieningen
Huidig MIP		Onderwijs	SBO Het Bakken (basisonderwijs en kinderopvang) (koppeling met Lockaert/Polderhof voor inclusief onderwijs en koppeling met project Ussestelt)	Nieuwbouw	5. Duurzaam houdbare voorzieningen
Huidig MIP		Onderwijs	De Lockaert en De Polderhof met kinderopvang (koppeling voor inclusief onderwijs met SBO Het Bakken en koppeling met project Ussestelt)	Nieuwbouw	5. Duurzaam houdbare voorzieningen
Nieuw beleid	Wettelijke verplichting	Onderwijs	Amsteleind basisschool fase basisgebouw met modules / clusters groepen	Nieuwbouw groeimodel	1. Verstedelijking / Wettelijk
Nieuw beleid	Wettelijke verplichting	Onderwijs	Amsteleind basisschool fase extra modules / clusters groepen	Nieuwbouw groeimodel	1. Verstedelijking / Wettelijk
Nieuw beleid	Noodzakelijke projecten	Onderwijs	Hertogin Johanna (locatie Vianenstraat)	Nieuwbouw	5. Duurzaam houdbare voorzieningen 1. Verstedelijking (i.v.m. Spoorzone)
Nieuw beleid	Noodzakelijke projecten	Onderwijs	De Nieuwe Link	Nieuwbouw	5. Duurzaam houdbare voorzieningen
Nieuw beleid	Noodzakelijke projecten	Onderwijs	De Regenboog en De Teugelaar	Nieuwbouw	5. Duurzaam houdbare voorzieningen
Nieuw beleid	Urgent vanuit programma	Onderwijs/ Binnensport	Gymzaal Schadewijk (koppeling met project Regenboog/Teugelaar)	Nieuwbouw	5. Duurzaam houdbare voorzieningen
Nieuw beleid	Urgent vanuit programma	Ontmoeten/ Onderwijs	Herijking maatschappelijke voorzieningen (Geffen centrum, Oude Klooster en MFC De Koppellinck)	Verbouw	5. Duurzaam houdbare voorzieningen

* Na deze begrotingsperiode voorzien we vanuit portefeuillesturing nieuw beleid

** 1. Verstedelijkingsopgave met woningbouw en mobiliteit; 2. Klimaatopgave en energietransitie; 3. Goede dienstverlening, transformatie en kostenbewustzijn van het sociaal domein; 4. Stedelijke voorzieningen voor een aantrekkelijke stad; 5. Duurzaam houdbare voorzieningen voor vitale dorpen en wijken; 6. Een professionele organisatie

Omschrijving	Fase (planning)	Investering totaal	Al beschikbaar gesteld (voorbereidingskrediet)	Investering MIP 2025-2028	Kapitaallasten vanaf jaar	Kapitaallasten (elk jaar minder)
De Evenaar en 't Kleurenbos (MFA Noorderlicht) (inpassing door groei aantal leerlingen Mozaiek in MFA Meteoer)	DO gereed Q4 2024	€ 2.390.000	€ 137.000	€ 2.252.000	2026	€ 175.000
De Wissel (MFC De Koppellinck) (door groei aantal leerlingen i.v.m. woningbouw Geffen)	Vorbereidingsfase	€ 448.000	€ 0	€ 448.000	2027	€ 35.000
De Eiber basisonderwijs en kinderopvang (Megen) (van 3 kleine scholen in 3 kernen naar 1 unilocatie)	Grondaankoop Q1 2025	€ 6.432.000	€ 125.000	€ 6.307.000	2028	€ 227.000
Specialistische voorziening SO (incl. kinderopvang, zorg- en begeleidingspartners en sportzaal)	Haalbaarheidsonderzoek	€ 14.109.000	€ 716.000	€ 13.393.000	2029	€ 482.000
Specialistische voorziening VSO (incl. zorg- en begeleidingspartners en sportzaal)	Haalbaarheidsonderzoek	€ 15.221.000	€ 915.000	€ 14.306.000	2029	€ 515.000
SBO Het Bakken (basisonderwijs en kinderopvang) (koppeling met Lockaert/Polderhof voor inclusief onderwijs en koppeling met project Ussestelt)	DO gereed Q1 2026	€ 6.732.000	€ 0	€ 6.732.000	2028	€ 242.000
De Lockaert en De Polderhof met kinderopvang (koppeling voor inclusief onderwijs met SBO Het Bakken en koppeling met project Ussestelt)	DO gereed Q1 2027	€ 11.855.000	€ 0	€ 11.855.000	2028	€ 427.000
Amsteleind basisschool fase basisgebouw met modules / clusters groepen	Amsteleind	€ 4.803.000	€ 0	€ 4.803.000	2029	€ 173.000
Amsteleind basisschool fase extra modules / clusters groepen	Amsteleind	€ 4.725.000	€ 0	€ 0	2034	€ 170.000
Hertogin Johanna (locatie Vianenstraat)	Initiatieffase	€ 6.201.730	€ 0	€ 496.000	2031	€ 223.000
De Nieuwe Link	DO gereed 2027/2028 (koppeling met planning Brabant Wonen)	€ 5.369.000	€ 0	€ 429.000	2031	€ 193.000
De Regenboog en De Teugelaar	DO gereed 2026/2027 (koppeling met planning Brabant Wonen)	€ 8.831.000	€ 0	€ 4.769.000	2030	€ 318.000
Gymzaal Schadewijk (koppeling met project Regenboog/Teugelaar)	DO gereed 2026/2027 (koppeling met planning Brabant Wonen)	€ 1.795.000	€ 0	€ 969.000	2030	€ 65.000
Herijking maatschappelijke voorzieningen (Geffen centrum, Oude Klooster en MFC De Koppellinck)	Vorbereidingsfase	€ 300.000	€ 0	€ 300.000	2028	€ 15.000

Programma 3. Ontmoeten, Sport en Cultuur

NR	Product	Omschrijving	Bedrag 2025	Bedrag 2026	Bedrag 2027	Bedrag 2028
54	Gezondheid	Stoppen subsidie Dekkend netwerk AED's	-	-	-	63
55	Gezondheid	Stoppen met plustaken GGD	-	188	188	188
56	Kunst en Cultuur	Nieuwbouw Lievekamp/ Muzelinck versoberen	500	-	-	399
57	Kunst en Cultuur	Stopzetten subsidie Fantastival	-	-	-	43
58	Kunst en Cultuur	Stopzetten diverse subsidies amateurorganisaties kunst en cultuur	-	-	-	323
59	Kunst en Cultuur	Stoppen subsidies monumenten	-	-	46	46
60	Kunst en Cultuur	Alternatieve huisvesting K26 Stichting Kunst en Cultuur in culturele voorziening	-	-	20	43
61	Kunst en Cultuur	Onderzoek verkoop N-H Garnizoenskerk in Ravenstein	-	-	-	29
62	Kunst en Cultuur	Onderzoek gemeentelijke molens	-	-	PM	PM
63	Kunst en Cultuur	Onderzoek afstoten Kapel Geffen	-	-	PM	PM
64	Media	Verlagen subsidie Omroep Maasland tot minimum	-	-	-	250
65	Media	Stoppen subsidies overige lokale omroepen	-	15	15	22
66	Media	Subsidie bibliotheek in relatie tot zorgplicht	-	-	-	PM
67	Overige voorzieningen	Geen voorstel	-	-	-	-
68	Sociaal cultureel werk	Subsidie Bonte Hoef stopzetten als gevolg van samenvoeging	-	-	10	10
69	Sociaal cultureel werk	Aantal wijk- en dorpshuizen verminderen	-	-	-	PM
70	Sociaal cultureel werk	Afbouw (halveren) subsidie aan Beestenbergh en speeltuin Elkerlyck	-	-	-	35
71	Sociaal cultureel werk	Verlagen budget achtervang aan Stichting Wijkcentrum Ruwaard	-	-	40	78
72	Sociaal cultureel werk	Vrijwilligersbeleid intern anders organiseren	-	25	25	25
73	Sociaal cultureel werk	Juist ramen bijdragen onderhoud en energie vanuit onderwijs	134	134	172	172
74	Sociaal cultureel werk	Vrijval begrote kosten exploitatie Zuidergebouw en andere panden	85	85	85	85
75	Sociaal cultureel werk	Uitstellen van Nieuwbouw Vidi Reo Ravenstein	-	-	-	229
76	Sociaal cultureel werk	Uitstellen van verplaatsen en nieuwbouw de Bongerd en de tennisvereniging De Brug in Macharen	-	-	-	218
77	Sociaal cultureel werk	Uitstellen van Vernieuwbouw De Binnenstad	-	-	-	-
78	Sociaal cultureel werk	Uitstellen van project De Nolder Maren Kessel	-	-	-	-
79	Sportaccommodaties	Doorbelasten energiekosten sporthal Rusheuvel	28	28	28	28
80	Sportaccommodaties	Actualiseren huurinkomsten binnensport	35	35	35	35
81	Sportaccommodaties	Doorbelasten belastingaanslagen	12	12	12	12
82	Sportaccommodaties	Eigen bijdrage gebruikers bij investeringen	-	-	-	pm
83	Sportaccommodaties	Besparing op onderhoud sportaccommodaties en onderzoeksopdracht langere termijn	-	40	60	80

NR	Product	Omschrijving	Bedrag 2025	Bedrag 2026	Bedrag 2027	Bedrag 2028
84	Sportaccommodaties	Afstoten gymzaal Hoefeind I en II	-	-	-	69
85	Sportaccommodaties	Extra huurverhoging buitensportaccommodaties	-	10	10	10
86	Sportaccommodaties	Niet uitvoeren nieuw te bouwen gymzaal vanuit programma Schadewijk	-	-	-	PM
87	Sportaccommodaties	Stopzetten project Open Sportpark Herpen	-	102	102	102
88	Sportaccommodaties	Verlagen onderhoudsbudget sportterreinen	50	50	-	-
89	Sportaccommodaties	Versoberen nieuw zwembad	500	-	-	409
90	Sportaccommodaties	Onderhoud sportterreinen door gebruikers	-	-	PM	PM
91	Sportaccommodaties	Herinrichting tennishal Rusheuvel naar sporthal	-	-	-	PM
92	Sportbeleid	Stopzetten subsidies jeugdleden sportverenigingen	-	-	-	69
93	Sportbeleid	Stelpost sportstimulering afschaffen	-	-	18	18
94	Sportbeleid	Vrijval budget stichting Sportbedrijf Talentencampus	-	69	69	69
95	Sportbeleid	Subsidie Sport Expertise Centrum : geen voorstel	-	-	-	-
	Musea	Geen voorstellen				
96	Evenementen en stadspromotie	Stoppen subsidies aan volksfeesten	-	-	-	79
97	Evenementen en stadspromotie	Stoppen met subsidies/ bijdragen aan evenementen	-	-	-	139
98	Evenementen en stadspromotie	Bij evenementen het schoonmaken kostendekkend maken			pm	pm
99	Evenementen en stadspromotie	Bij evenementen geleverde voorzieningen kostendekkend maken			20	20
			-			
			656	793	955	3.397

Gezondheid

Gezondheid		Programma 3. Ontmoeten, sport en cultuur		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Volksgezondheid	Mens en maatschappij	1.260	-444	816
GGD / RAV	Mens en maatschappij	4.259	-29	4.230
Totaal		5.519	-473	5.046

Mate van beleidsvrijheid	Zeer beperkte mate van beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 5.519.103
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 628.470
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 295.668
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 216.887
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 1.204.196
Max opbrengsten	€ -709.259

Ombuigingsvoorstel 54	Stoppen subsidie Dekkend netwerk AED's											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Subsidie dekkend netwerk AED's (structureel budget afgerond € 63.000) stoppen.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Er is een dekkend netwerk van 220 AED's in de gemeente Oss. Hierdoor kunnen burgerhulpverleners snel reanimeren indien nodig. Hierdoor compenseren we de langere aanrijtijd van de hulpdiensten. Het netwerk wordt door vrijwilligers beheerd en onderhouden.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>63.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	-	-	-	63.000
2025	2026	2027	2028									
-	-	-	63.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Subsidie moeten we afbouwen waardoor het volledige effect pas in te boeken is vanaf 2028.											
Uitvoeringsinformatie												

Risico's	Als we subsidie beëindigen verdwijnen de AED's of worden ze niet meer onderhouden. En dan grijpen inwoners vroeg of laat mis op het moment dat een reanimatie nodig is.
Alternatieven	We kunnen besparen als gemeente door alle AED's openbaar toegankelijk te maken die bij ons maatschappelijk vastgoed hangen (scholen, sportaccommodaties, wijk- en dorpshuizen). In het verleden is gekozen om deze binnen te hangen, hierdoor hangen er vermoedelijk veel meer AED's dan noodzakelijk. En maken we dus te veel (onderhouds)kosten. De onderhoudskosten voor de AED's die in onze voorzieningen hangen zijn namelijk voor rekening van de gemeente. Als we een bedrijf de AED's moeten laten beheren, dan kost het jaarlijks ongeveer 3 of 4 keer meer.

Ombuigingsvoorstel 55	Stoppen met plustaken GGD
Categorie kleur	Rood
Toelichting ombuigingsvoorstel	De GGD Hart voor Brabant (GGD HvB) is een gemeenschappelijke regeling (GR). Hier zijn 19 gemeenten uit de regio bij aangesloten, waaronder gemeente Oss. De 19 gemeentes (lees gemeenteraden) zijn uiteindelijk het gremium die akkoord moeten gaan met begrotingen, begrotingswijzigingen, jaarstukken, etc. Bij de GGD kopen we jaarlijks basistaken en plustaken in. <i>Basistaken</i> De basistaken zijn te verdelen in drie soorten diensten: 1. Verplichte diensten via de Wet publieke gezondheid (Wpg). Dus voor alle gemeenten in Nederland hetzelfde. 2. Verplichte diensten die vallen onder de GR. Dus voor de 19 gemeenten in onze regio hetzelfde. 3. Keuzes van het Algemeen Bestuur (AB). Voor alle 19 gemeenten is een standaard budget beschikbaar, dat je als gemeente zelf (beperkt) kan kiezen aan welke diensten je dit budget besteedt. <i>Plustaken</i> Binnen onze gemeente hebben we een budget beschikbaar van € 188.000,- voor de zogenoemde plustaken. Dit bedrag zit in onze gemeentelijke begroting en heeft dus geen betrekking/invloed op andere gemeenten. Voor deze plustaken kopen we in 2025 GGD-professionals in, die zich inzetten op de volgende diensten: - ziekteverzuimbegeleiding - overgewicht kinderen - medisch verpleegkundige Bemoeizorgteam - Voorzorg en mamakits (= begeleiding voor zwangeren/ net bevallen moeders). Meerdere collega's binnen het sociaal domein zijn contactpersoon voor een bepaalde dienst. Optie is om met één van deze diensten te stoppen.
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Alle diensten die we inkopen via de plustaken zijn gericht op 'het voorkomen van erger'. Met deze diensten verwachten en hopen we minder (zorg)kosten te maken dan als je niks zou doen. Stop je met deze diensten, dan zie je daar de gevolgen later van. Wij via Jeugdwet of Wmo of de Zorgverzekeraar. Kijken we naar de diensten zelf, dan zijn de maatschappelijke effecten als volgt: o Ziekteverzuimbegeleiding: De verzuimbegeleiding van de GGD op school is een preventieve interventie om langdurig verzuim en school uitval te voorkomen. Onderwijs is een essentiële behoefte van kinderen en jongeren om zich cognitief en sociaal te kunnen ontwikkelen. Uit onderzoek is bekend dat een korte interventie (zoals deze van de GGD via de plustaak) bij opvallend verzuim effectief is. Met relatief weinig inzet kan langdurige uitval of het volledig thuiszitten worden

	voorkomen. Hoe meer jeugdigen verzuimen en hoe langer dit aanhoudt hoe lastiger het is om ze weer volledig naar school te laten gaan. Dit is onwenselijk, omdat jeugdigen zich in deze periode niet goed kunnen ontwikkelen en omdat er veel (jeugdhulp) investering nodig is om de jeugdigen weer naar school te laten gaan. - o Mamakits: Mamakits is een preventieaanbod voor aanstaande ouders en ouders van een jong kindje, die emotionele en/of psychische klachten hebben. Stoppen met deze dienst betekent 15 tot 20 ouders die niet geholpen worden. En dus moeten deze ouders op zoek naar andere interventies, waarbij de vraag is of die er zijn. In 2024 hebben we zelfs extra Mamakits ingekocht, omdat hier vanuit inwoners meer behoefte aan bleek dan we oorspronkelijk hadden ingekocht. Als ouders ook geen alternatieven vinden, betekent dit dat de problemen voor hen alleen maar groter worden, uiteraard met gevolgen: meer multi-problematiek en hogere zorgkosten (bij via zorgverzekeraar of Wmo). - o Sociaal medisch verpleegkundige: Voor de sociaal-medische zorg die wij inkopen via de GGD hebben we regionaal afspraken gemaakt dat we de gezamenlijke capaciteit inzetten voor de stratzorg en het meldpunt zorg en overlast. Vooral omdat de expertise van de GGD naast het Verdihuis gewenst is. Als deze echt ter discussie komt te staan, dan moeten we dat regionaal inbrengen of bekostigen vanuit ander budget. - o Centrale zorgverleners/jeugdverpleegkundigen overgewicht: met de jaarlijkse inkoop kunnen zo'n 50 tot 60 kinderen (met hun gezin) worden geholpen bij (beginnend) overgewicht. Uit een SROI-onderzoek uitgevoerd door JOGG in 2024 blijkt dat door deze dienst de kwaliteit van leven van de kinderen toeneemt, na ondersteuning van een centrale zorgverlener. Stoppen we met deze interventie, dan betekent het dat we jaarlijks 50 tot 60 kinderen met (beginnend) overgewicht niet kunnen helpen via deze dienst. Met daarbij een grotere kans op ernstige problemen, wat later weer leidt tot hogere zorgkosten. De kwaliteit van leven wordt vermoedelijk ook minder, denk aan mentale gezondheid, eenzaamheid. Uiteindelijk kan dat weer leiden tot jeugdzorgtrajecten. - o Coördinator overgewicht volwassenen: in 2025 is het aantal uren dat we inkochten teruggebracht van 4 naar 3 uur. Stoppen is een optie, maar niet wenselijk, omdat de GGD al jaren coördinator is en inmiddels een groot netwerk heeft. Ook heeft de coördinator korte lijntjes met de centrale zorgverleners en andere professionals. Het bij elkaar brengen van het netwerk is essentieel, maar vraagt wel tijd. Door het netwerk te kennen, kunnen kinderen sneller worden doorverwezen naar andere professionals.								
Benodigde inspanning	Midden								
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>188.000</td><td>188.000</td><td>188.000</td></tr></table> Daarnaast nog de opmerking dat we gemeentelijk de plustaken niet indexeren terwijl de GGD jaarlijks wel haar uurtarieven indexeert.	2025	2026	2027	2028	0	188.000	188.000	188.000
2025	2026	2027	2028						
0	188.000	188.000	188.000						

Categorie	Uitgaven
Incidenteel/ structureel	Structureel
Toelichting financieel effect	Zie bovenstaande.
Uitvoeringsinformatie	
Risico's	De diensten uit de plustaken kopen we al jaren in. Dat betekent dat de GGD daarvoor professionals in dienst heeft. Stoppen we met deze diensten, heeft dat ook consequenties voor de GGD. Zij ontvangen geen/minder budget, maar hebben nog wel een vaste medewerker in dienst. Deze persoon moet dan andere taken uitvoeren, waarvoor wellicht geen/minder budget beschikbaar is.
Alternatieven	We zijn op dit moment aan de slag met de gezondheidsnota. Deze is eind 2025 gereed. Wat de inhoud van de nota wordt en welke ambities we daarin opnemen, is nu nog niet bekend. Ook niet of voor de uitvoering van de nieuwe ambities, financiële middelen nodig zijn. Het is echter niet voorstelbaar om extra middelen te vragen aan de gemeenteraad voor de uitvoering van ambities uit de nieuwe gezondheidsnota. Wellicht zijn er wel mogelijkheden om intern budget vrij te maken voor de uitvoering van die ambities. Bijvoorbeeld via het budget dat beschikbaar is voor de plustaken. Dus daar moeten we rekening mee houden, bij een eventuele ombuiging van de plustaken.

Kunst en cultuur

Kunst en cultuur		Programma 3. Ontmoeten, sport en cultuur		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Kunst en cultuur	Mens en maatschappij	281	0	281
Culturele instellingen	Mens en maatschappij	6.789	0	6.789
Kunst en muziek	Mens en maatschappij	323	0	323
Monumenten	VTH	64	0	64
Monumenten en kunstwerken	Vastgoedbedrijf	109	-1	108
Kunst	Mens en maatschappij	43	0	43
Oudheidkunde / oud archief en musea	Mens en maatschappij	1.463	-10	1.454
Totaal		9.073	-10	9.062

Mate van beleidsvrijheid	Nagenoeg volledige beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 9.072.674
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 295.093
- Kapitaallasten	€ 2.456.634
- Materieel budget	€ 1.995.806
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 4.321.825
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 5.672.539
Max opbrengsten	€ 854.050 -

Ombuigingsvoorstel 56	Nieuwbouw Lievekamp/ Muzelinck versoberen
Categorie kleur	Rood
Toelichting ombuigingsvoorstel	Nieuwbouw Lievekamp versoberen met een taakstelling van 10mln.
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	De nieuwbouwplannen van Lievekamp zijn qua ontwerp en proces in een vergevorderd stadium. Het versoberen betekent dat de plannen voor Lievekamp grotendeels moeten herzien. Dit brengt (financiële) risico's met zich mee voor het project alsmede voor de exploitatie van de Lievekamp in de komende jaren. In de afgelopen jaren en uit de benchmark hebben we gezien dat onze subsidies en bijdragen aan professionele culturele instellingen in de gemeente Oss niet op het zichtbare niveau is als andere vergelijkbare gemeenten. Alle instellingen hebben ondanks andere bronnen van inkomsten moeite om de exploitatie rond te krijgen. Ondanks deze beperkte bijdrage vanuit de gemeente hebben we een rijk cultureel aanbod en professionele culturele instellingen die passen bij een gemeente met de ambities van de gemeente Oss. Een voorzieningenaanbod op het gebied van cultuur is een belangrijke factor in de aantrekkelijkheid van de stad voor (toekomstige) inwoners en (toekomstige) ondernemers.

Benodigde inspanning	Hoog											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>-/- 500.000</td><td>0</td><td>0</td><td>399.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	-/- 500.000	0	0	399.000
2025	2026	2027	2028									
-/- 500.000	0	0	399.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Het directe financiële effect is een verlaging van de structurele subsidiebijdrage van afgerond € 453.000 van de gemeente. <u>Het indirecte effect</u> van dit voorstel is niet op een realistische manier in te schatten. Een forse aanpassing aan het ontwerp van het theater is van invloed op de bedrijfsvoering en daarmee op de <u>businesscase</u>. Als de winstgevendheid van het theater sterk verslechtert zal het theater óf om meer subsidie vragen, óf haar activiteiten moeten staken/aanpassen. Een besluit tot versobering vraagt om een nieuw ontwerp. De kosten van dit ontwerp bedragen afgerond eenmalig € 500.000. Dit is een incidentele last in 2025. Daarnaast wordt het project vertraagt met minimaal 6 maanden. Iedere maand vertraging leidt tot afgerond € 200.000 aan prijsstijging in de stichtingskosten. Bij 6 maanden spreken we over 1,2mln met een kapitaallast van € 54.000 per jaar. Het netto structureel effect schatten we in op positief: € 453.000 – €54.000 = € 399.000 (exclusief effect op bedrijfsvoering).											
Uitvoeringsinformatie	We passen de subsidiebeschikking aan.											
Risico's	<u>Risico financieel</u> Lievekamp is een voorziening die past bij een stad met de (toekomstige) omvang van de gemeente Oss. Het is een voorziening die ook in den lande een hele goede naam en positie heeft in het theaterlandschap. Mede daardoor heeft het ook een gezonde exploitatie. Aanpassen van het gebouwentwerp is van invloed op de exploitatie. Afhankelijk welke keuzes moeten worden gemaakt kan dit negatief uitvallen in de vorm van lagere opbrengsten of deels hogere kosten, denk aan energie. Dit is van invloed op de subsidiebehoefte waarin de gemeente dan wel of niet in voorziet. Lievekamp zit midden in een nieuwbouwproces. Gezien de ontwikkelingen binnen het professionele culturele veld en op basis van onze cultuurnota (waarin we ons als gemeente inzetten voor het behouden van deze culturele infrastructuur) stellen we voor dat we niet bezuinigen op de budgetsubsidie van De Lievekamp. Dit zou namelijk grote gevolgen hebben voor het culturele aanbod van de gemeente Oss. Een nieuwe Lievekamp is een voorziening die essentieel is om een aantrekkelijke gemeente te zijn om te wonen. Het niet goed huisvesten van deze voorziening heeft gevolgen voor de aantrekkelijkheid van onze gemeente voor zowel (toekomstige) inwoners als (toekomstige) ondernemers.											
Alternatieven	We doen er alles aan een subsidie binnen te halen om daarmee de lasten te kunnen drukken.											

Ombuigingsvoorstel 57	Stopzetten subsidie Fantastival											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	In het koersdocument van de Muzelinck geven zij aan dat één van de programmaonderdelen het tonen van amateurkunst is en het bieden van een podium en het organiseren van evenementen ten behoeve hiervan. Er is zeker wat voor te zeggen natuurlijk: focus op de kerntaak – kunsteducatie. Ook is er enige overlap met de Osse nacht. Alhoewel Fantastival verdeeld is over verschillende locaties en ook een 'productie' maakt speciaal voor de gelegenheid.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Culturele evenementen maken de gemeente aantrekkelijk om in te wonen. Fantastival geeft de amateurkunst van de gemeente Oss een podium. Door middel van een aantrekkelijke mix van (professioneel) straattheater, het brede scala aan amateurkunst en de samenwerking vanuit alle professionele cultuurinstellingen van de gemeente Oss is het een aantrekkelijk evenement voor veel mensen. Het stoppen van de subsidie betekent dan ook het eind van Fastastival. Daarmee mist de gemeente een aantrekkelijk evenement alsmede een podium voor al die amateurgezelschappen en verenigingen die in de gemeente actief zijn op cultureel gebied. Het openbare karakter van Fantastival, het speelt zich af op straat en is daarmee gratis toegankelijk voor iedereen, draagt bij aan de kansengelijkheid voor onze inwoners.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>43.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	0	0	43.000
2025	2026	2027	2028									
0	0	0	43.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	We moeten de subsidie afbouwen en daarmee is er pas vanaf 2028 een bedrag in te boeken.											
Uitvoeringsinformatie	-											
Risico's	Minder aantrekkelijk cultureel aanbod in de gemeente Oss, wat gevolgen kan hebben voor de aantrekkelijkheid als woon- en vestigingsplaats.											
Alternatieven	Geen. Het alternatief is om een deel van de subsidie te korten. Echter daarmee is het organiseren van Fantastival niet meer mogelijk. Met de huidige subsidie is dit al een uitdaging. Daarmee is de keuze dus stopzetten of doorgaan.											

Ombuigingsvoorstel 58	Stopzetten diverse subsidies amateurorganisaties kunst en cultuur											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Het voorstel gaat over het compleet stoppen van subsidies aan amateurorganisaties kunst en cultuur. In dit geval gaat het om: - Subsidies gilden en schutterijen - Subsidies harmonieën en fanfares/ kappellen - Subsidies opera en operetteverenigingen - Subsidies toneelgezelschappen en volksdansgroep - Subsidies zelfstandige zangkoren - Subsidie Rollend creatief - Subsidie Popkollektief Oss - Stichting overleg Kunstzinnige vorming Oss - Subsidie Genootschap Beeldende kunst - Subsidie werkgroep Woord - Subsidie Poëzie Podium - Subsidie Molenaarsverenigingen - Subsidie stichting veteranen Oss - Subsidie Cultuurfonds - Subsidie stichting archeologie Maasland - Subsidie Stichting Smederij Verhoeven											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Het gaat over subsidies aan amateurorganisaties. De onrust (zowel bij inwoners als bij de politiek) zal derhalve groot zijn omdat het heel veel verenigingen, organisaties en initiatieven zal raken.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>323.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	0	0	323.000
2025	2026	2027	2028									
0	0	0	323.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	We moeten de subsidies afbouwen. Daarvoor hebben we tijd nodig. Verder wordt er op dit moment een onderzoek uitgevoerd door de Rekenkamer naar het huidige subsidiebeleid. Dit onderzoek zal ongetwijfeld ook nog aanbevelingen bevatten die effect kunnen hebben op financieel gebied.											
Uitvoeringsinformatie												
Risico's	Veel maatschappelijke onrust en mogelijk een serieuze aanslag op de ervaren leefbaarheid in onze stad en kernen.											
Alternatieven	Een alternatief is de kaasschaafmethode toepassen en/of een algemene korting. Daarbij dient opgemerkt te worden dat het financiële effect van een kaasschaafmethode vrij beperkt is. Als we 10% korten dan praten we in het geval van kunst en cultuur over ongeveer € 32.000. De kans is daarbij wel aanwezig dat dit maatschappelijk wel een behoorlijk negatief effect zal hebben.											

Ombuigingsvoorstel 59	Stoppen subsidies voor monumenten											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Stoppen van subsidies voor huiseigenaren van een monumentaal pand.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Deze subsidie is voor huiseigenaren van een monumentaal pand. De gemeente heeft een flink aantal monumentale panden en wijst ook panden aan. Als een huis/pand deze status heeft betekent het ook dat er meer voorwaarden zijn en beperkingen om het huis te onderhouden en in goede staat te houden. En meer kosten. Deze subsidie helpt daarbij. Het maatschappelijk belang is dat we historische monumentale panden in de gemeente behouden en in goede staat hebben. Gevolg van afschaffen is dus dat monumenten minder worden opgeknapt danwel gekocht. Verwaarloosde monumentale panden in de gemeente. Er zal commotie ontstaan als dit besluit wordt genomen											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>0</td><td>46.000</td><td>46.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	0	46.000	46.000
2025	2026	2027	2028									
0	0	46.000	46.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect												
Uitvoeringsinformatie	Raadsbesluit intrekken; Verordening moet worden ingetrokken en gepubliceerd e.d. Uitgaande van besluit in 2026 kan de bezuiniging vanaf 2027 gerealiseerd worden.											
Risico's	Geen draagvlak bij ambtelijke organisatie en bij bestuur om deze maatregel uit te voeren.											
Alternatieven	Geen											

Ombuigingsvoorstel 60	Alternatieve huisvesting K26 Stichting Kunst en Cultuur in culturele voorziening											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Stichting Kunst en Cultuur Oss heeft ondermeer als doel de beeldende kunst in de gemeente Oss dichterbij de mensen te brengen. De permanente expositieruimte 'K26' aan de Kruisstraat 26 in Oss is het kloppend hart van de stichting. Lokale en regionale kunstenaars kunnen hier hun werk laten zien. Ook buiten de expositieruimte is K26 actief. K26 wordt volledig gerund door vrijwilligers en de aangesloten kunstenaars. Officieel ontvangt K26 geen subsidie maar heeft het een Dienstverleningsovereenkomst met ons. De hoogte van de gemeentelijke bijdrage hangt samen met de huur (incl de index erop). We stellen voor om op zoek te gaan naar alternatieve huisvesting voor K26 in een culturele voorziening. Op deze manier kan de bijdrage die de gemeente geeft mogelijk omlaag en kunnen we mogelijk gebouwen beter benutten.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Risico is bij wijzigen van huisvesting dat het collectief minder expositieruimte heeft. Daarmee verschaalt het culturele aanbod binnen de gemeente Oss.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><td>2025</td><td>2026</td><td>2027</td><td>2028</td></tr><tr><td>0</td><td>0</td><td>20.000</td><td>43.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	0	20.000	43.000
2025	2026	2027	2028									
0	0	20.000	43.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	De bijdrage aan K26 is jaarlijks € 43.000. Inzet is om een passende andere ruimte te vinden zodat deze bijdrage niet nodig is.											
Uitvoeringsinformatie	Onderzoek naar mogelijke locaties.											
Risico's	Verschraling van het culturele aanbod in onze gemeente. Net als bij de andere subsidies aan het amateurveld tasten we hier vooral de leefbaarheid in onze gemeente aan.											
Alternatieven	Het stopzetten van de overeenkomst.											

Ombuigingsvoorstel 61	Onderzoek verkoop N-H Garnizoenskerk in Ravenstein											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Onderzoeken of we de Nederlands Hervormde Garnizoenskerk (rijksmonument) kunnen verkopen											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	- Het aantal mensen dat de kerk structureel bezoekt voor de kerkdiensten is de afgelopen jaren sterk teruggelopen, de diensten worden bezocht door ca. 15 à 20 personen. - Ook het aantal kerkdiensten is in de loop de jaren steeds verder ingeperkt naar enkele keren per maand. - De kerk wordt buiten de diensten om ook benut als expositieruimte en miniconcerten.											
Benodigde inspanning	Hoog											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>28.850</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028				28.850
2025	2026	2027	2028									
			28.850									
Categorie	uitgaven/inkomsten											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	- De Garnizoenskerk is sinds medio jaren 70 in eigendom van de gemeente Ravenstein, later gemeente Oss en werd aangekocht voor de symbolische koopsom van € 1,00. In de akte van destijds is vastgelegd dat de kerk beschikbaar zou blijven voor protestantse kerkdiensten. - Reden voor deze aankoop was destijds dat er onvoldoende middelen waren vanuit de kerk om deze op te knappen/te onderhouden. - De kerk staat jaarlijks in de begroting voor € 28.850,- aan exploitatielasten Verkoop zou een jaarlijkse besparing opleveren. Daarnaast worden er bij verkoop eenmalig verkoopopbrengsten gegenereerd. - Bij het bestuur van de kerk is aangekondigd dat de plannen in het kader van de verkoop in de loop van 2025 verder worden onderzocht, uitgewerkt en besproken.											
Uitvoeringsinformatie	-											
Risico's	Er moet worden onderzocht of de bepalingen zoals overeengekomen bij de aankoop in 1970 (kerkdiensten faciliteren) herzien kunnen worden. Hierover zal naast (juridisch) onderzoek ook het gesprek gevoerd moeten worden met de kerkenraad.											
Alternatieven	Pand in eigendom behouden/overdragen aan een beheersstichting. De mogelijkheden van een dergelijke stichting zijn vooralsnog niet bekend.											

Ombuigingsvoorstel 62	Gemeentelijke molens (5x)											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Onderzoeken of de molens ondergebracht kunnen brengen in een beheerstichting.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Voor bezoekers zal er geen verandering zichtbaar/merkbaar zijn wanneer de eigendomssituatie verandert van de 5 molens die nu eigendom zijn van gemeente Oss.											
Benodigde inspanning	hoog											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td>PM</td><td>PM</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028			PM	PM
2025	2026	2027	2028									
		PM	PM									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	structureel											
Toelichting financieel effect	- Op dit moment staan de totale exploitatielasten van deze molens structureel voor circa € 65.000,- in de begroting. - Momenteel wordt gewerkt aan actualisatie van het MJOP, waarbij stijgingen aan onderhoud worden verwacht. - Zowel het onderhoud als de exploitatie van molens zou anders vormgegeven kunnen worden, bijvoorbeeld de overdracht aan een beheersstichting die ervoor zorgdraagt dat de molens ook voor toekomstige generaties behouden blijven. Dit idee is nader te onderzoeken qua voor- en nadelen/ eigendomsconstructie - In de regel maken Stichtingen – anders dan een gemeente als objecteigenaar - aanspraak op diverse subsidies en fondsen.											
Uitvoeringsinformatie	-											
Risico's	Het is niet eenvoudig om vrijwillige molenaars te vinden en te behouden die het draaien van onze molens willen verzorgen. Dit is een punt van aandacht bij het bovengenoemde onderzoek.											
Alternatieven	Behoud van de molens als zodanig.											

Ombuigingsvoorstel 63	Onderzoek afstoten Kapel Geffen			
Categorie kleur	Oranje			
Toelichting ombuigingsvoorstel	Onderzoek of de kapel kan worden afgestoten. Deze kapel is verbonden aan het Klooster			
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden			
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Stichting het Oude Klooster exploiteert de naastgelegen ruimte voor recreatieve doeleinden en ten behoeve van Geffense 55-plussers.			
Benodigde inspanning	Hoog			
Financieel effect In euro's				
	2025	2026	2027	2028
			PM	PM
Categorie	Inkomsten			
Incidenteel/ structureel	Structureel			
Toelichting financieel effect	Momenteel staan de exploitatielasten van dit pand voor circa 34.000 per jaar in de begroting.			
Uitvoeringsinformatie				
Risico's	Nog uit te zoeken welke rol het Bisdom heeft. En hoe het verder in elkaar zit. Kunnen we dit überhaupt afstoten?			
Alternatieven				

Media

Media		Programma 3. Ontmoeten, sport en cultuur		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Media	Mens en maatschappij	355	0	355
Bibliotheek	Mens en maatschappij	2.418	-93	2.324
Totaal		2.773	-93	2.679

Mate van beleidsvrijheid	Nagenoeg volledige beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 2.772.629
Waarvan:	
- Personele kosten	€ -
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 31.847
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 2.740.782
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 1.952.025
Max opbrengsten	€ 502.593 -

Ombuigingsvoorstel 64	Verlagen subsidie Omroep Maasland tot minimum
Categorie kleur	Rood
Toelichting ombuigingsvoorstel	Het verlagen van de subsidie aan Omroep Maasland naar het minimum. Dit bedrag is lastig te herleiden vanuit het gemeentefonds omdat het niet gelabeld is. Echter een richtlijn vanuit VNG zou ons brengen op een basisfinanciering van 1,62 euro per huishouden. Het verwachte aantal huishoudens zal liggen rond de 43.500. Daarmee komen we op een Rijksbijdrage van ongeveer 70.500 euro. Onze subsidie aan Omroep Maasland zit ruim boven de 'verplichte bijdrage'. Daarmee kunnen we de subsidie verlagen met maximaal 250.000 euro. De mogelijkheden zijn er met het oog op de herziening van het hele omroeplandschap. Omroep Maasland ook wel DTV is de streekomroep voor verschillende gemeenten. OCW heeft een andere financieringsstructuur voor ogen. Dat heeft effect op de bijdrage van het Rijk en biedt dus mogelijk kansen voor het verlagen van onze bijdrage. Overigens is de vorming van streekomroepen inclusief financieringsstructuur pas in 2028 aan de orde waarschijnlijk. Daarmee zetten we het voortbestaan van Omroep Maasland wel op het spel. Vanaf 2027 zou onze subsidie sowieso verlaagd worden met 80.000 euro. We hebben als gemeente wel een instandhoudingsverplichting voor lokale omroepen. Dus het terugbrengen van het subsidiebedrag naar het minimum zal zeer waarschijnlijk niet haalbaar zijn. Daarmee lijkt namelijk het in stand houden van een lokale omroep niet haalbaar. We zullen hierover in gesprek moeten met Omroep Maasland.

Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog								
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Voortbestaan van omroep Maasland staat hiermee op het spel, omdat we een groot gat slaan in de begroting van de organisatie. Daarmee staat het ook een stuk van de controle op de lokale democratie op het spel. Verlagen van de gemeentelijke bijdragen zal ertoe leiden dat Omroep Maasland geen <u>professionele</u> informatievoorziening in stand kan houden. Daarmee staat de nieuwsgaring en duiding op lokaal niveau onder druk. Vanuit andere gemeenten weten we dat het ook daadwerkelijk zo is. Een amateur zendgemachtigde is niet waar we de afgelopen jaren op hebben ingezet en een amateur omroep voldoet niet aan de voorwaarden van de zorgplicht. Afbraak van dat wat is opgebouwd, is wat de impact zal zijn. De gemeenteraad heeft in 2024 voor de komende 5 jaar (2025-2029) positief geadviseerd aan het Commissariaat voor de Media over de zendmachtiging aan Omroep Maasland. Daarnaast is het sowieso onzeker hoe het toekomstige plan vanuit het Rijk eruit ziet. Ook de financiering daarvan en de plek van Omroep Maasland in dit plan is nog niet duidelijk.								
Benodigde inspanning	Midden								
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>250.000</td></tr></table>	2025	2026	2027	2028	0	0	0	250.000
2025	2026	2027	2028						
0	0	0	250.000						
Categorie	Uitgaven								
Incidenteel/ structureel	Structureel								
Toelichting financieel effect	Er zal een afbouwscenario afgesproken moeten worden. Voor 2025 en 2026 is € 80.000 extra toegezegd. Per 2027 is de subsidie € 330.500.								
Uitvoeringsinformatie									
Risico's	Het terugbrengen van de subsidie naar het minimum (vanuit het Rijk) brengt het risico met zich mee dat de organisatie niet meer te exploiteren is en daarmee verdwijnt. Wat weer op gespannen voet staat met de instandhoudingsplicht die we hebben.								
Alternatieven	Een alternatief is de kaasschaafmethode toepassen. Als we 10% korten dan praten we in dit geval over ongeveer 33.000 euro.								

Ombuigingsvoorstel 65	Stoppen subsidies overige lokale omroepen											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	De rest-budgeten voor subsidies aan omroepen (Berghem en Machus) kunnen vrijvallen (€ 15.000). Daarnaast is het de keuze om te stoppen met subsidie aan Omroep Walraven (€ 7.000).											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Stoppen met de subsidie aan omroep Walraven zal vanuit de gemeenschap van Ravenstein voor onrust kunnen zorgen. Daarnaast raakt het stoppen van subsidies aan het amateurveld de leefbaarheid van onze gemeente.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>15.000</td><td>15.000</td><td>22.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		15.000	15.000	22.000
2025	2026	2027	2028									
	15.000	15.000	22.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Het restbudget kunnen we per 2026 inboeken, over de 7.000 euro voor Omroep Walraven moet eerst een raadsbesluit worden genomen en worden afgebouwd.											
Uitvoeringsinformatie	-											
Risico's	-											
Alternatieven	-											

Ombuigingsvoorstel 66	Subsidie bibliotheek in relatie tot zorgplicht											
Categorie kleur	Rood											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Subsidie aan bibliotheek bekijken in relatie tot de nieuwe wet rondom de zorgplicht bij bibliotheken (in septembercirculaire 2024 hebben we ook extra geld gekregen). Hoewel de voorwaarden nog niet geheel duidelijk zijn, kunnen we nu voorzichtig concluderen dat we niet/maar net voldoen aan de zorgplicht die op ons afkomt. In die zorgplicht zouden we afgerond op € 2,6 miljoen euro bijdrage moeten komen terwijl dit nu 2,4 miljoen is (excl. Nieuwe subsidieovereenkomst agv Warenhuis). Daarnaast zouden we moeten kijken of we qua vestigingen uitkomen. In Geffen zou wellicht een bibliotheekpunt of vestiging moeten komen.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Het verminderen van subsidies voor bibliotheken kan aanzienlijke maatschappelijke gevolgen hebben: • Verminderde gratis en openbare toegang tot informatie en educatie: Minder subsidies kunnen leiden tot beperkte openingstijden, minder nieuwe boeken en minder educatieve activiteiten, wat vooral kwetsbare groepen raakt. • Toename van laaggeletterdheid: Bibliotheken spelen een cruciale rol in het bevorderen van leesvaardigheid en taalbeheersing. Het niet beheersen van de taal heeft veel maatschappelijke gevolgen. • Verminderde sociale cohesie: Bibliotheken zijn plekken waar mensen samenkomen voor activiteiten en sociale ontmoetingen. Bezuinigingen kunnen leiden tot minder sociale cohesie en eenzaamheid. • Beperkte ondersteuning voor digitale vaardigheden: De bibliotheken bieden cursussen en ondersteuning voor digitale vaardigheden voor inwoners. Daarnaast hebben we de afgelopen jaren en uit de benchmark gezien dat onze subsidies en bijdragen aan professionele culturele instellingen in de gemeente Oss erg mager is. Alle instellingen hebben ondanks andere bronnen van inkomsten moeite om de exploitatie rond te krijgen. Ondanks deze beperkte bijdrage vanuit de gemeente hebben we een rijk cultureel aanbod en professionele culturele instellingen die passen bij een gemeente met de ambities van de gemeente Oss. Een voorzieningenaanbod op het gebied van cultuur is een belangrijke factor in de aantrekkelijkheid van de stad voor (toekomstige) inwoners en (toekomstige) ondernemers.											
Benodigde inspanning	Hoog											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>PM</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	0	0	PM
2025	2026	2027	2028									
0	0	0	PM									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											

Toelichting financieel effect	We hebben voor de jaren 2025 en 2026 € 279.000 ontvangen vanuit het Rijk in het kader van de zorgplicht voor bibliotheken, vooruitlopend op de nieuwe wetgeving. Wanneer we uitgaan van kostendekkende huur en daar de subsidie aan bibliotheek op baseren, is het de verwachting dat we in financiële zin voldoen aan de zorgplicht.
Uitvoeringsinformatie	-
Risico's	-
Alternatieven	Geen

Overige voorzieningen

Overige voorzieningen		Programma 3. Ontmoeten, sport en cultuur		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
NME centrum	Vastgoedmanagement	388	-37	351
Totaal		388	-37	351

Mate van beleidsvrijheid	Beperkte mate van beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 387.805
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 344.053
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 43.752
- Subsidies/GR/Uitkering	€ -
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 251.411
Max opbrengsten	€ 58.698 -

Geen voorstellen.

Sociaal-cultureel werk

Sociaal-cultureel werk		Programma 3. Ontmoeten, sport en cultuur		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Buurt-en wijkcentra	Vastgoedmanagement	2.395	-39	2.356
Mutatie reserve Buurt-en wijkcentra	Vastgoedmanagement	12	-18	-6
Buurt en dorpshuizen	Mens en maatschappij	139	0	139
Sociaal-cultureel werk	Mens en maatschappij	216	0	216
Vrijwilligersbeleid	Mens en maatschappij	258	0	258
Educatieve culturele accommodatie	Vastgoedmanagement	171	-68	102
Mutatie reserve Educatieve culturele accommodatie	Vastgoedmanagement	0	-23	-23
Multifunctionele Accommodaties	Vastgoedmanagement	1.473	-315	1.158
Mutatie reserve Multifunctionele Accommodaties	Vastgoedmanagement	0	-161	-161
Totaal		4.664	-624	4.040

Mate van beleidsvrijheid	Beperkte mate van beleidsvrijheid: € 4,7 miljoen Reserves: € 12.128
Kosten per product	€ 4.663.814
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 480.949
- Kapitaallasten	€ 1.889.359
- Materieel budget	€ 1.990.562
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 290.816
- Reserves Voorzieningen	€ 12.218
Minimum kosten	€ 1.421.589
Max opbrengsten	€ 449.130 -

Ombuigingsvoorstel 68	Subsidie Bonte Hoef stopzetten als gevolg van samenvoeging											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Uitgangspunt vanuit vastgesteld beleid Sociale Basis 20240 en de nota Thuis in de Buurt is dat er voor iedere kern een voorziening ontmoeten is. Wijk- en Dorpshuizen zijn centraal gepositioneerd voor wijken en dorpen en voldoen aan de afstand tot de voorziening voor laagdrempelige ontmoeting. De spreiding en aantal voorzieningen sluit hierbij aan. Activiteiten tegen een 0 tarief huur of horeca worden georganiseerd. Ze functioneren als multifunctionele accommodaties en huisvesten in het kader van sociaal ondernemerschap veel partijen in zorg- en welzijn. Ze fungeren als voorliggende voorziening voor zorg- en welzijn, met dagbesteding. Onderwijs en kinderopvang, bibliotheken e.d. Daarnaast huisvesten ze verenigingen en functies voor cultuur, werk en educatie, sport enz. Ze zijn verantwoordelijk voor een sluitende exploitatie met de huurdersexploitatie. Sociaal ondernemerschap wordt gestimuleerd om tot een sluitende exploitatie te komen. Voorstel is het stopzetten van de subsidie van 10.000 per jaar aan de Bonte Hoef. Deze wordt vanuit sociaal domein en als huisvestingsbijdrage uitgekeerd. Deze subsidie is eigenlijk bedoeld voor de KBO. De Bonte Hoef heeft een gezonde exploitatie. De Bonte Hoef gaat verhuizen naar de nieuwbouw MFA Ussen waar ze samen met wijkcentrum de Hille naartoe gaan. De Bonte Hoef boekt het positieve resultaat naar een daarvoor opgerichte stichting.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	De Bonte Hoef heeft een gezonde financiële exploitatie. De subsidie is bedoeld voor activiteiten van de KBO. Het stopzetten van de subsidie heeft mogelijk gevolgen voor de activiteiten van de KBO.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td>10.000</td><td>10.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028			10.000	10.000
2025	2026	2027	2028									
		10.000	10.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect												
Uitvoeringsinformatie	Vastgesteld beleid is huur “om niet”. Dit betekent dus “indirecte subsidie” waarbij geen daadwerkelijke subsidie wordt verstrekt. Voor de BTW verplichte panden geldt dat zij een compensatie ontvangen voor de huur middels een exploitatiebijdrage. Deze kunnen we niet stopzetten, dat leidt direct tot exploitatietekorten.											
Risico's	Mochten de btw panden geen exploitatiecompensatie ontvangen leidt dat direct tot exploitatietekorten bij de wijk- en dorpshuizen of MFA's die een beroep zullen doen op de gemeente om deze tekorten mee op te vangen.											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 69	Aantal wijk- en dorpshuizen verminderen											
Categorie kleur	Rood											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Het aantal buurt- en wijkcentra verlagen, waarbij gekeken wordt naar gebruik (bezettingsgraad) en bereik (afstand tot de voorziening). Daarnaast kan gekeken worden naar een hogere mate van zelfredzaamheid van dit soort voorzieningen: sturen op ondernemerschap (stimuleren). Opzetten van een eigen verdienmodel door bijvoorbeeld verhuurmogelijkheden.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Uitgangspunt vanuit vastgesteld beleid Sociale Basis 20240 en de nota Thuis in de Buurt is dat er voor iedere kern een voorziening ontmoeten is. Wijk- en Dorpshuizen zijn centraal gepositioneerd voor wijken en dorpen en voldoen aan de afstand tot de voorziening voor laagdrempelige ontmoeting. Ze functioneren als multifunctionele accommodaties en huisvesten in het kader van sociaal ondernemerschap veel partijen in zorg- en welzijn. Ze fungeren als voorliggende voorziening voor zorg- en welzijn, met dagbesteding. Onderwijs en kinderopvang, bibliotheken e.d. Daarnaast huisvesten ze verenigingen en functies voor cultuur, werk en educatie, sport enz. Ze zijn verantwoordelijk voor een sluitende exploitatie met de huurdersexploitatie. Sociaal ondernemerschap wordt gestimuleerd om tot een sluitende exploitatie te komen. De spreiding is gebaseerd op het aantal stadjes en kernen en de afstand tot die voorzieningen. Deze is zorgvuldig en op basis van gegronde onderzoeken en analyses op vraag en behoefte bepaald. Ook de bezettingsgraad wordt gemonitord. De wijk- en dorpshuizen kennen een hoge bezettingsgraad en zijn van grote (sociale) meerwaarde. In Oss is gekozen voor een hoge mate van zelfredzaamheid. De programmering, bestuur en organisatie, bedrijfsvoering en exploitatie ligt bij de verantwoordelijkheid van haar inwoners. Met het vaststellen van beleid: de sociale basis 2040 en thuis in de buurt is gekozen voor een voorziening die laagdrempelig ontmoeten faciliteert en accommodeert. geen huur en gratis koffie, wat momenteel verdient moet worden door de accommodaties zelf met een kleine subsidie. Hierdoor vervalt ruimte voor commerciële verhuur maar levert wel maatschappelijk rendement op wat blijkt uit de zgn. Visitkaartjes waarop dit zichtbaar gemaakt is.											
Benodigde inspanning	Hoog											
Financieel effect In euro's	<table><tr><td>2025</td><td>2026</td><td>2027</td><td>2028</td></tr><tr><td>0</td><td>Ntb</td><td>Ntb</td><td>ntb</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	Ntb	Ntb	ntb
2025	2026	2027	2028									
0	Ntb	Ntb	ntb									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Dit kan nog niet doorgerekend worden.											

Uitvoeringsinformatie	
Risico's	- Hiermee neem je afstand van het ingezette beleid. In de buurt wordt uit de buurt. - De trend is om voorzieningen en diensten dichtbij de inwoner te brengen. Vooral belangrijk voor de regionale (zorg- en welzijn)organisaties waarop wij bouwen. Deze kunnen de exploitatie dragen, het mes snijdt aan twee kanten. - Het sluiten van een wijkcentrum of dorpshuis heeft een hoog (politiek) risico. Hoewel de huizen op elkaar lijken qua doel en doelgroepen zijn ze ook uniek door het verleden, de gebruikers en de omliggende wijk. - In de afgelopen jaren zijn huizen vervallen en komend jaar vervallen er twee in MFA Noord-West. Daar gaan we nog wel iets van merken, dat gaat niet zonder slag of stoot. - Bij het evt. sluiten van een wijkcentrum moet je rekening houden: alternatieve m2 voor uitplaatsing van activiteiten; de uitplaatsing zelf; evt. tegemoetkoming huurkosten en frictiekosten - Leefbaarheid in vooral de kernen staat onder druk door het minder aanwezig zijn van voorzieningen. Als we de leefbaarheid op deze plekken op peil willen houden dan is het noodzakelijk om het gesprek aan te gaan met de kernen over wat er nodig zou zijn om dit te faciliteren. - Het kan een keuze zijn om in de allerkleinste kernen niet meer te investeren in voorzieningen.

Ombuigingsvoorstel 70	Afbouw/ halveren subsidie aan Beestenbergh en speeltuin Elkerlyck											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Subsidie de Beestenbergh (structureel budget afgerond € 12.500) en subsidie aan Speeltuin Elkerlyck (structureel budget afgerond € 62.000) afbouwen/ halveren. Totaal budget €74.500.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	De Beestenbergh Het unieke karakter van deze club als kinderboerderij vraagt om een andere invalshoek. De voorziening vinden we niet om elke hoek. Desondanks zijn ze voor meer 50% afhankelijk van onze subsidie. Elkerlyck Ook de subsidie aan speeltuin Elkerlyck bedraagt 40% van hun baten. Daarmee bekostigen ze grotendeels de beheerder. De consequentie van het stopzetten is dat ze moeten stoppen met het betalen van de beheerders. Dat heeft mogelijk directe effecten op de openingstijden en beschikbaarheid van de speeltuin en het toezicht ter plekke. Gezien het feit dat ze al jaren subsidie ontvangen zien wij alleen beperkte afbouw als optie. Voor Elkerlyck geldt zeker dat ze aan hun inkomstenkant aan knopen kunnen draaien. De eigen bijdrage is laag en ook aan de fondsenkant liggen mogelijk wel groeimogelijkheden. Een grote kostenpost voor deze speeltuinvereniging zijn de onderhoud en vervanging van de speeltoestellen. Advies: oppakken vanuit het nieuwe subsidiebeleid en niet onder vlaggetje bezuiniging.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>35.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	0	0	35.000
2025	2026	2027	2028									
0	0	0	35.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect												
Uitvoeringsinformatie												
Risico's	Veel maatschappelijke onrust											
Alternatieven	Alternatief is om beide onderdelen op te pakken vanuit het nieuwe subsidiebeleid en te streven naar minder afhankelijkheid (verkleinen aandeel subsidie).											

Ombuigingsvoorstel 71	Verlagen budget achtervang aan Stichting Wijkcentrum Ruwaard											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	De kosten die gemaakt zijn voor huur ruimten en horeca zijn door de proeftuinpartners over 2024 € 78.000 hoger dan begroot. Deze kosten kunnen niet ten laste komen van Wijkcentrum Ruwaard. Momenteel wordt door de coördinator van de Proeftuin met de partners onderzocht welke kosten bij de proeftuin behoren en welke facturen alsnog naar de partners zelf moeten gaan. Dit mag niet leiden tot een exploitatietekort voor stichting wijkcentrum Ruwaard. Deze subsidie diende als achtervang voor stichting wijkcentrum Ruwaard. We vinden dat deze kosten binnen de begroting van de Proeftuin horen te vallen. Voorstel is om deze achtervang regeling niet meer te structureel te begroten. Indien de achtervang toch nodig blijkt te zijn kunnen we dit als incidenteel nadele melden. We stellen voor om de algemene afspraak te maken dat proeftuinpartners die gebruik maken van wijkcentrum in principe ook reguliere huur betalen (maar dit staat los van voorstel).											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Hiermee vervalt een structurele achtervang voor de kosten zinvolle dagbesteding in de proeftuinen. De ervaring met Ruwaard leert ons dat de samenwerkende partijen scherp aan de wind moeten zeilen om budgetten voor gebruik ruimte en koffie niet te overschrijden. Dit verhoogt de administratieve druk. Het verlagen van het budget kan gevolgen hebben als het wijkcentrum een tekort in de exploitatie laat zien in de toekomst. Voor het vervolg is het goed om strakker te gaan zitten op de logistieke afspraken voor het gebruik van ruimten binnen de samenwerking van de Proeftuin. Als dat niet lukt dmv benadrukken kan ook worden gedacht aan normering van gebruik. Een maximaal aantal keer per jaar bijvoorbeeld.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>78.000</td><td>78.000</td><td>78.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	78.000	78.000	78.000
2025	2026	2027	2028									
0	78.000	78.000	78.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	We verlagen het achtervang budget. Tekst was: We zullen de subsidie niet ineens kunnen stopzetten en moeten afbouwen waardoor het financiële effect pas later merkbaar is. Daarnaast moeten de kosten wel binnen de Proeftuin een plek krijgen. Daar draagt ook de gemeente aan bij, het netto-effect is dus lager dan de € 78.000. Buurt- en wijkcentra ontvangen geen subsidies vanuit Vastgoed. Vastgesteld beleid is huur "om niet". Dit betekent dus "indirecte subsidie" waarbij geen daadwerkelijke subsidie wordt verstrekt. Voor de BTW verplichte panden geldt dat zij een compensatie ontvangen voor de huur middels een exploitatiebijdrage. Deze kunnen we niet											

	stopzetten, dat leidt direct tot exploitatietekorten
Uitvoeringsinformatie	N.v.t.
Risico's	
Alternatieven	

Ombuigingsvoorstel 73	Juist ramen bijdragen onderhoud en energie vanuit onderwijs			
Categorie kleur	Groen			
Toelichting ombuigingsvoorstel	In de MFA's in gemeente Oss zijn onderwijsvoorzieningen gehuisvest. Deze onderwijsinstellingen moeten aan de gemeente een bijdrage voldoen voor onderhoud en energie. De daadwerkelijke kosten kunnen structureel in rekening worden gebracht. Deze zijn op dit moment onvoldoende geraamd in onze begroting.			
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag			
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Onderwijsinstellingen ontvangen huisvestingsbijdragen van de overheid en moeten daadwerkelijke kosten gaan betalen aan de gemeente Oss			
Benodigde inspanning	Laag			
Financieel effect In euro's	2025	2026	2027	2028
	133.676	133.676	171.676	171.676
Categorie	Inkomsten			
Incidenteel/ structureel	Structureel			
Toelichting financieel effect	Er is analyse gemaakt tussen de kosten die bijgedragen moeten worden en de huidige raming. Verschil is een voordeel.			
Uitvoeringsinformatie	-			
Risico's	-			
Alternatieven	-			

Ombuigingsvoorstel 74	Vrijval begrote kosten exploitatie Zuidergebouw en andere panden											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Wijk- en buurthuizen : Exploitatie Zuidergebouw – Dit gebouw bestaat niet meer en er is geen alternatief gebouw voor in de plaats gekomen.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	In 2022 is Zuidergebouw gesloten. Alle gebruikers zijn verhuisd naar buurtcentrum Kortfoort. Het structurele exploitatiebedrag voor het Zuidergebouw is ingezet voor onderzoek naar aanvullende behoefte voor ontmoeten in Oss Zuid, m.n. bij Cito. Een businesscase is hiervoor niet sluitend en toekomstbestendigheid van de voetbalvereniging niet zeker. Het onderzoek is stopgezet en hiermee kan het structurele bedrag voor exploitatie van het Zuidergebouw vervallen. Voor andere panden geldt geen effect omdat deze panden niet meer in de portefeuille ontmoeten behoren, afgestoten zijn of her bestemd.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>85.000</td><td>85.000</td><td>85.000</td><td>85.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	85.000	85.000	85.000	85.000
2025	2026	2027	2028									
85.000	85.000	85.000	85.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Budget kan regulier vrijvallen. Het gaat om: - Exploitatie Zuidergebouw: € 72.000 - Huis van de Wijk, Coohertstraat 3 Oss: € 1.500 - De Deel Oss: € 10.000 - T' Hageltje"€ 1.800											
Uitvoeringsinformatie	-											
Risico's	-											
Alternatieven	-											

Investeringsen die nog niet in Definitief Ontwerpfase zijn:

Investeringskrediet van € 5.500.000 voor de nieuwbouw van Vidi Reo op het Hoornwerk en dit te financieren uit het investeringsplan zoals opgenomen in de programmabegroting 2025-2028.

Investeringskrediet van € 850.000 voor de inrichting van de openbare ruimte rondom het nieuw te bouwen . gemeenschapshuis Vidi Reo op het Hoornwerk en dit te financieren uit het investeringsplan zoals opgenomen in de programmabegroting 2025-2028. Dit budget wordt aangevuld met o.a. fondsenwerving.

Onderhoudskosten voor het openbaar groen structureel te verhogen met € 9000 per jaar

Maatschappelijk/ organisatie effect

Hoog

Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect

Bezoekers en gebruikers zullen Vidi Reo gaan mijden. Laagdrempelig ontmoeten en dagbesteding en verenigingsleven zullen op zoek moeten naar alternatieve huisvesting en dat is niet mogelijk in Ravenstein. Het gebouw voldoet niet aan wet- en regelgeving bijv. Toegankelijkheid.

Benodigde inspanning

Hoog

Financieel effect
In euro's

2025	2026	2027	2028
			228.600

Categorie

Uitgaven

Incidenteel/ structureel

Incidenteel

Toelichting financieel effect

Het gereserveerde investeringskrediet is als volgt opgebouwd:

Gereserveerde kosten incl. BTW conform PB 2025-2028		
Gebouw	2025	€ 2.750.000
Gebouw	2026	€ 2.750.000
Openbare ruimte	2025/2026	€ 850.000
Gereserveerd investeringskrediet		€ 6.400.000

- De kapitaallasten voor het nieuwe gebouw bedragen vanaf 2027 € 198.000 (jaar na oplevering).

De kapitaallasten voor de openbare ruimte bedragen vanaf 2027 € 30.600.

Uitvoeringsinformatie

Risico's	Politiek en vanwege draagvlak is stopzetten niet haalbaar. Het is een dossier wat al meer dan 10 jaar loopt. Risico: In het bestaande gebouw blijven, zal meer onderhoudskosten met zich meebrengen, waar vermoedelijk in het MJOP geen rekening mee wordt gehouden Risico: als na 40 jaar het gebouw op is en je wilt gaan vervangen. Dan heb je overal nog 10 jaar aan boekwaarde als verlies te nemen. Het uitstellen van projecten zorgt voor het opschuiven van de kapitaallasten in de begroting, maar in de nabije toekomst zullen ze wel nog op ons bord komen. Is dus alleen een korte termijnsvoordeel. Alleen het echt schrappen van projecten zorgt voor concrete voordelen.
Alternatieven	Afschrijvingstermijn 40 jaar ophogen naar 45 jaar kan wel een besparing opleveren. Zie separaat voorstel.

Ombuigingsvoorstel 76	Uitstellen van verplaatsen en nieuwbouw de Bongerd en de tennisvereniging De Brug in Macharen											
Categorie kleur	Rood											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Het ontwerp voor de nieuwbouw bevindt zich in de VO++ fase en nog niet in de DO fase. Realisatie van de woningbouw is afhankelijk van de verplaatsing van de Bongerd en de tennisvereniging omdat hier de ontsluitingsweg en woningbouw moet gaan komen. Uitstel betekent ook uitstel van woningbouw. Nu is met de exploitatie van het dorpshuis rekening gehouden met de verhuur aan kinderopvang. Een keuze kan zijn data er een directe huurovereenkomst tussen de gemeente en de kinderopvang wordt afgesloten. Echter betekent dit een exploitatietekort voor de stichting Bongerd van 15k per jaar.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Het gebouw De Bongerd is uit 1970 en gedateerd. Een sluitende exploitatie is lastig realiseerbaar gezien de status van het gebouw. Laagdrempelig ontmoeten en dagbesteding en verenigingsleven zullen op zoek moeten naar alternatieve huisvesting en dat is niet mogelijk in Macharen. Bezoekers en gebruikers zullen De Bongerd de tennisvereniging gaan mijden. Woningbouw kan niet gerealiseerd worden.											
Benodigde inspanning	Hoog											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>218.000</td></tr></table> € 218.000,-- kapitaalslasten vanaf 2028				2025	2026	2027	2028				218.000
2025	2026	2027	2028									
			218.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Incidenteel											
Toelichting financieel effect	€ 5.648.982,-- nog te indexeren voor 2025 en verder omdat we een nieuwe raming maken i.v.m. aangepast ontwerp wordt bedrag niet geïndexeerd. Voorbereiding krediet € 418.443,--											
Uitvoeringsinformatie												
Risico's	Politiek en vanwege draagvlak is stopzetten niet haalbaar. Het is een dossier wat al meer dan 10 jaar loopt. Risico: In het bestaande gebouw blijven, zal meer onderhoudskosten met zich meebrengen, waar vermoedelijk in het MJOP geen rekening mee wordt gehouden Risico: als na 40 jaar het gebouw op is en je wilt gaan vervangen. Dan heb je overal nog 10 jaar aan boekwaarde als verlies te nemen. Het uitstellen van projecten zorgt voor het opschuiven van de kapitaallasten in de begroting, maar in de nabije toekomst zullen ze wel nog op ons bord komen. Is dus alleen een korte termijn voordeel. Alleen het echt schrappen van projecten zorgt voor concrete voordelen.											
Alternatieven	Afschrijvingstermijn 40 jaar ophogen naar 45 jaar kan wel een besparing opleveren. Zie separaat voorstel.											

Ombuigingsvoorstel 77	Uitstellen van Vernieuwbouw De Binnenstad												
Categorie kleur	Rood												
Toelichting ombuigingsvoorstel	Het ontwerp voor de nieuwbouw bevindt zich in de VO++ check VO++ fase en nog niet in de DO fase. Het huidige gebouw van de Binnenstad dateert uit 1950 (renovatie 1998) met een en is technisch en functioneel verouderd. Met de verbouwing wordt een eigentijds, duurzaam, toekomstbestendig en functioneel gebouw gerealiseerd. Het totale investeringskrediet van € 3.100.000 voor de verbouwing te financieren uit het investeringsplan zoals opgenomen in de programmabegroting 2025-2028 In 2024 heeft een onderzoek aangetoond dat de Binnenstad toekomstbestendig is. De Binnenstad is een historische plek, een ontmoetingsplek waar wijkbewoners graag en vaak naartoe komen. De Centrale ligging met doelgroepen op loopafstand. De Binnenstad kent een uitgebreide programmering met een bezettingspercentage van 62%, staat met haar organisatie en bestuur en tot slot een gezonde exploitatie. Met het bedrijfsplan is er een ontwerp gemaakt voor de verbouwing. Het gebouw maakt deel uit van een beschermd stadsgezicht en kan mag aan de buitenzijde dus niet worden gesloopt of zomaar worden verbouwd; De staat van het gebouw vraagt aandacht en behoeft – -binnen de grenzen van zijn status - aanpassingen met betrekking tot verduurzaming en toegankelijkheid, in combinatie met de bestemming 'maatschappelijk', maakt het pand ook onaantrekkelijk voor een andere functie.												
Maatschappelijk/ organisatie effect	hoog												
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Bezoekers en gebruikers van de Binnenstad betreffen zeer kwetsbare doelgroepen die extra begeleiding vragen. Laagdrempelig ontmoeten en dagbesteding en verenigingsleven zullen op zoek moeten naar alternatieve huisvesting en dat is niet zonder meer mogelijk. Het gebouw voldoet niet aan wet- en regelgeving bijv. Toegankelijkheid.												
Benodigde inspanning	hoog												
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table> Na 2029				2025	2026	2027	2028					
2025	2026	2027	2028										
Categorie	Uitgaven												
Incidenteel/ structureel	Incidenteel												
Toelichting financieel effect	Het gereserveerde investeringskrediet is als volgt opgebouwd: <table><tr><th colspan="3">Gereserveerde kosten incl. BTW conform PB 2028</th></tr><tr><td>Vorbereidingskrediet</td><td>2016</td><td>€ 246.000,--</td></tr><tr><td>Gebouw</td><td>2028</td><td>€ 2.834.000</td></tr></table> De kapitaallasten voor het nieuwe gebouw bedragen vanaf 2029 € 111.000 (jaar na oplevering).				Gereserveerde kosten incl. BTW conform PB 2028			Vorbereidingskrediet	2016	€ 246.000,--	Gebouw	2028	€ 2.834.000
Gereserveerde kosten incl. BTW conform PB 2028													
Vorbereidingskrediet	2016	€ 246.000,--											
Gebouw	2028	€ 2.834.000											
Uitvoeringsinformatie	-												

Risico's	Politiek en vanwege draagvlak is stopzetten niet haalbaar. Het is een dossier wat al meer dan 10 jaar loopt. Het uitstellen zorgt voor ruimte in de huidige jaarschijven van de begroting, maar kan niet leiden tot afstel. Dit betekent dat dit uiteindelijk wel in de toekomstige gemeentebegroting gaat landen. Risico: In het bestaande gebouw blijven, zal meer onderhoudskosten met zich meebrengen, waar vermoedelijk in het MJOP geen rekening mee wordt gehouden Risico: als na 40 jaar het gebouw op is en je wilt gaan vervangen. Dan heb je overal nog 10 jaar aan boekwaarde als verlies te nemen. Het uitstellen van projecten zorgt voor het opschuiven van de kapitaallasten in de begroting, maar in de nabije toekomst zullen ze wel nog op ons bord komen. Is dus alleen een korte termijn voordeel. Alleen het echt schrappen van projecten zorgt voor concrete voordelen.
Alternatieven	Afschrijvingstermijn 40 jaar ophogen naar 45 jaar kan wel een besparing opleveren. Zie separaat voorstel.

Ombuigingsvoorstel 78	Uitstellen van project De Nolder Maren Kessel																		
Categorie kleur	Rood																		
Toelichting ombuigingsvoorstel	Project "De Nolder herijking voorzieningen": De Nolder dateert uit 1964 (renovatie 1993) Momenteel loopt een onderzoek Herijking voorzieningen Ontmoeten in Maren Kessel. Dit onderzoek begeeft zich nog in de initiatiefase. Afschrijvingstermijn van een nieuwe voorzieningen is 40 is, jaarlijkse kapitaallast vanaf 2029 van €98.280																		
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog																		
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	De Nolder is een gedateerd pand, klimaatmaatregelen zijn nodig voor gezond binnenklimaat. De gymzaal blijft nodig voor wettelijke verplichting gymonderwijs school. Onvoorziene kosten voor vervanging van installaties is een risicopost.																		
Benodigde inspanning	hoog																		
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table> Na 2029				2025	2026	2027	2028											
2025	2026	2027	2028																
Categorie	Uitgaven																		
Incidenteel/ structureel	Incidenteel																		
Toelichting financieel effect	Het gereserveerde investeringskrediet is als volgt opgebouwd: <table><tr><th colspan="3">Gereserveerde kosten incl. BTW conform PB 2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Gebouw</td><td>2028</td><td>€ 2.700.000</td></tr><tr><td>Openbare inrichting</td><td></td><td>PM</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table> - De kapitaallasten voor het nieuwe gebouw bedragen vanaf 2029 € 98.280 (jaar na oplevering). - De kapitaalslasten voor openbare inrichting is afhankelijk van de keuze voor de definitieve locatie, PM				Gereserveerde kosten incl. BTW conform PB 2028						Gebouw	2028	€ 2.700.000	Openbare inrichting		PM			
Gereserveerde kosten incl. BTW conform PB 2028																			
Gebouw	2028	€ 2.700.000																	
Openbare inrichting		PM																	
Uitvoeringsinformatie																			
Risico's	Politiek en vanwege draagvlak is stopzetten niet haalbaar. Het is een dossier wat al meer dan 10 jaar loopt. Risico: In het bestaande gebouw blijven, zal meer onderhoudskosten met zich meebrengen, waar vermoedelijk in het MJOP geen rekening mee wordt gehouden Risico levensduurverlenging: als na 40 jaar het gebouw op is en je wilt gaan vervangen. Dan heb je overal nog 10 jaar aan boekwaarde als verlies te nemen (naast de vermoedelijke hogere onderhoudskosten einde levensduur). Het uitstellen van projecten zorgt voor het opschuiven van de kapitaallasten in de begroting, maar in de nabije toekomst zullen ze wel nog op ons bord komen. Is dus alleen een korte termijn voordeel. Alleen																		

	het echt schrappen van projecten zorgt voor concrete voordelen.
Alternatieven	Afschrijvingstermijn 40 jaar ophogen naar 45 jaar kan wel een besparing opleveren. Zie separaat voorstel.

Sportaccommodaties

Sportaccommodaties		Programma 3. Ontmoeten, sport en cultuur		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Sporthallen en zalen	Vastgoedmanagement	3.536	-1.313	2.223
Mutatie reserve Sporthallen en zalen	Vastgoedmanagement	0	-21	-21
Sportterreinen	Vastgoedmanagement	1.711	-372	1.339
Mutatie reserve Sportterreinen	Vastgoedmanagement	0	-138	-138
Sportterreinen onderhoud gerelateerde werken	IBOR Vakbeheer en specialisten	1.095	0	1.095
Accommodatie Golfbad	Vastgoedmanagement	149	-88	61
Totaal		6.491	-1.932	4.559

Mate van beleidsvrijheid	Nagenoeg volledige beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 6.490.881
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 571.553
- Kapitaallasten	€ 2.318.439
- Materieel budget	€ 3.594.435
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 6.454
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 2.045.102
Max opbrengsten	€ 2.408.212 -

Ombuigingsvoorstel 79	Doorbelasten energiekosten sporthal Rusheuvel											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Doorbelaste energiekosten van exploitant in sporthal Rusheuvel zijn niet begroot. Als gemeente betalen wij de energie van deze sporthal en belasten wij het energieverbruik door aan gebruikers (bijvoorbeeld horecadeel). We verwachten ongeveer 30% van de geraamde energie te kunnen doorbelasten. Deze ramen we als opbrengst.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Met deze aanpassingen creëren we begrotingsruimte en is de begroting geactualiseerd.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>28.000</td><td>28.000</td><td>28.000</td><td>28.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	28.000	28.000	28.000	28.000
2025	2026	2027	2028									
28.000	28.000	28.000	28.000									
Categorie	Inkomsten											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Doorbelaste energiekosten in begroting opnemen.											
Uitvoeringsinformatie	Betreft administratieve correctie.											
Risico's	n.v.t											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 80	Actualiseren huurinkomsten binnensport											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Geraamde huurinkomsten aanpassen naar resultaten van laatste jaren. De verhuuropbrengsten kunnen jaarlijks fluctueren. De bezettingsgraad is hierbij van belang. Op basis van de resultaten van de afgelopen jaren en de verwachting kunnen wij de geraamde opbrengsten met € 35.000 bijstellen.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Geen effect.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>35.000</td><td>35.000</td><td>35.000</td><td>35.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	35.000	35.000	35.000	35.000
2025	2026	2027	2028									
35.000	35.000	35.000	35.000									
Categorie	Inkomsten											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect												
Uitvoeringsinformatie	Betreft administratieve correctie.											
Risico's	Geen											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 81	Doorbelasten belastingaanslagen			
Categorie kleur	Groen			
Toelichting ombuigingsvoorstel	De gemeente verhuurt 2 clubgebouwen aan vereniging/gebruikers. Alle instandhoudings- en exploitatiekosten belasten we door aan de gebruiker. Doorbelaste belastingaanslagen zijn niet begroot en voegen we als extra inkomsten toe.			
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag			
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Kosten worden al doorbelast, maar zijn niet opgenomen in begroting.			
Benodigde inspanning	Laag			
Financieel effect In euro's				
	2025	2026	2027	2028
	12.000	12.000	12.000	12.000
Categorie	Inkomsten			
Incidenteel/ structureel	Structureel			
Toelichting financieel effect	Administratieve correctie.			
Uitvoeringsinformatie				
Risico's	geen			
Alternatieven				

Ombuigingsvoorstel 82	Eigen bijdrage gebruikers bij investeringen											
Categorie kleur	Rood											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Bij investeringen in sportaccommodaties vereniging/gebruiker taakstellend opleggen dat ze een aanzienlijk deel van de geraamde kosten zelf moeten inbrengen, bijvoorbeeld 1/3 of ½ deel van de investering. Dit is een nieuw uitgangspunt voor beleid.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Doordat verenigingen meer inspanning moeten doen, zullen ze meer betrokken zijn bij een goed beheer en exploitatie van de accommodatie.											
Benodigde inspanning	Hoog											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table> N.t.b.				2025	2026	2027	2028				
2025	2026	2027	2028									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect												
Uitvoeringsinformatie	Verenigingen kunnen hun bijdrage op diverse manieren realiseren: - Zelfwerkzaamheid - Subsidies - Sponsoring - Etc. Toepassen alternatieve vormen van bekostiging, die de gemeente minder of geen geld kosten. Denk bijvoorbeeld aan: - Garantstellingen; - Verstrekken van krediet; - Crowd funding; - Fondsfinanciering; - Maatschappelijke financiering; - Durfkapitaal (venture); - Financiering in natura; - Social impactbonds.											
Risico's	• Maatschappelijke weerstand. • Uitstel en afstel van investeringen kan tot een vershraling van het sportvoorzieningenaanbod voor verenigingen leiden. • Minder deelname (verenigings-)sport en afname sociaal-culturele verbinding/ontmoeting. Dit gaat ten koste van preventieve gezondheid. • Verschuiving naar commerciële sportaanbod is kostenverhogend voor individuele sporter, risico op afname sportdeelname jeugd. Minder sportdeelname jeugd leidt tot minder sportdeelname volwassenen (deelname jeugdsport is goede voorspeller voor sportdeelname volwassenen) en slechtere preventieve gezondheid. • Verschil accommodaties binnen- en buitensport: binnensportaccommodaties zijn ook gymaccommodaties (huisvestingsplicht).											

Alternatieven	Alternatief: Sportondernemers betrekken bij nieuwe ontwikkelingen laten meefinancieren. Danwel een meerjaren huurovereenkomst sluiten, zodat exploitatie richting de toekomst geborgd is.
---------------	---

Ombuigingsvoorstel 83	Besparing op onderhoud sportaccommodaties en onderzoeksopdracht langere termijn			
Categorie kleur	Rood			
Toelichting ombuigingsvoorstel	We clusteren kleine voetbalverenigingen met individueel weinig toekomstperspectief op kernaccommodaties. - In de Oss gaat het om FC Schadewijk en Cito die verhuizen naar sportpark Talentencampus. Sportpark De Neervelden (Schadewijk) en De Rooyen (Oss zuid) stoten we af. - In de kernen Haren en Megen clustert SBV met Ulysses op het sportpark in Megen. Sportpark Elzenbos (Haren) stoten we af. - In de kernen Ravenstein en Demen, Dieden, Deursen-Dennenburg en Neerloon clusteren en fuseren de voetbalverenigingen op het sportpark in Demen. Sportpark Den Ong (Ravenstein) stoten we af.			
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog			
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	In Oss zijn het kleine verenigingen met beperkte maatschappelijke betekenis/wijkfunctie. In de kernen is de clustering een gevolg van fusies van verenigingen met een grote lokale betekenis. Verenigingen blijven bestaan op andere locatie. Clusteren noodzaakt tot meer samenwerken met sterkere clubs en sportaanbod. Vrijkomende sportparken ontwikkelen tot sportieve/maatschappelijke broedplaats met opbrengsten.			
Benodigde inspanning	Hoog			
Financieel effect In euro's	2025	2026	2027	2028
	0	40.000	60.000	80.000
Categorie	Uitgaven			
Incidenteel/ structureel	Structureel			
Toelichting financieel effect	Vrijval instandhoudingskosten bij gefaseerd afstoten sportparken. Sportparken waarop clustering plaatsvindt moeten we aanpassen aan nieuwe situatie. Deze frictiekosten dekken we uit de vrijval afstoten sportpark (o.a. aanpassen accommodatie, externe begeleiding, schuldsanering). Enig onderhoud blijft nodig bij afstoten. Hiervoor budget behouden.			
Uitvoeringsinformatie	Afdeling Vastgoed voert dit uit na bestuurlijk besluit.			
Risico's	Niet alle verenigingen werken mee aan clustering. Balans zoeken tussen drang en dwang. Draagvlak binnen raad voor actieve sturing lijkt aanwezig, maar ligt mogelijk politiek gevoelig. Verschillende verenigingen hebben nu achterstanden in betalingen van huur en aflossing lening. Dit kan leiden tot incidenteel nadeel.			
Alternatieven	- Clustering alleen als verenigingen daar zelf voor kiezen (minder besparing). - Actiever sturen op clusteren sportparken hele gemeente/kernaccommodaties in hele gemeente. Mogelijk extra af te stoten: sportparken Bergsche Hoeve (Ruwaard), De Liesdaal (Maren-Kessel) - Vrijkomende sportparken herontwikkelen. Bijvoorbeeld: De overcapaciteit op de sportparken in de stad verhuren of verpachten aan sportondernemers (fitness, judo, padel, etc.). Dit zorgt voor hogere inkomsten dan verhuur aan verenigingen tegen gesubsidieerd tarief			

Ombuigingsvoorstel 84	Afstoten gymzaal Hoefeind I en II											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Vrijval door afstoten Gymzaal Hoefeind I en II. Gymzaal is over enkele jaren niet meer nodig. De gebruikers verhuizen naar de nieuwe sportzaal Ussenstelt (2027/2028).											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Het directe maatschappelijke effect van het afstoten van de gymzaal is laag aangezien de gebruikers naar een andere accommodatie verhuizen.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>0</td><td>n.t.b.</td><td>69.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	0	n.t.b.	69.000
2025	2026	2027	2028									
0	0	n.t.b.	69.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Vrijval door afstoten gymzaal Hoefeind I en II circa € 69.000											
Uitvoeringsinformatie												
Risico's	Geen											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 85	Huurverhoging buitensportaccommodaties											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	• Verhogen van de huurtarieven boven de prijsindex. • Capaciteitsnorm leidend laten zijn voor het aantal velden dat clubs huren/gebruiken. Als clubs meer velden willen huren/gebruiken dan ze nodig hebben, dan daar hogere huurprijs voor vragen voor de "luxe".											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	We signaleren dat verenigingen het financieel steeds zwaarder hebben. Huurverhogingen worden over het algemeen doorbelast naar de leden. Dit kan tot opzeggingen/minder sporters leiden.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>10.000</td><td>10.000</td><td>10.000</td></tr></table> Totale begrote opbrengst circa € 360.000. Op basis van 2,5% huurverhoging.				2025	2026	2027	2028	0	10.000	10.000	10.000
2025	2026	2027	2028									
0	10.000	10.000	10.000									
Categorie	Inkomsten											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Extra huurinkomsten											
Uitvoeringsinformatie	Aanpassen huurtarieven. Verenigingen geven periodiek bij gemeente aan hoeveel velden ze willen huren.											
Risico's	• Afhankelijk van hoogte tariefstijging gering of hoger risico op minder verhuur. • Bij verhuur volgens planningsnormen moeten velden onderhouden blijven anders herstelkosten als velden weer worden gehuurd. Risico op misbruik (niet huren wel gebruiken, bijvoorbeeld bij kunstgras). Controle en handhaving moeten worden georganiseerd. Omslachtige aanpak met beperkt financieel effect. • Mogelijk stapeling van kostenstijging zet verenigingsfinanciën (verder) onder druk. (in uitwerking van voorstel nog te doen: Benchmark tarieven regio).											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 86	Niet uitvoeren nieuw te bouwen gymzaal vanuit programma Schadewijk															
Categorie kleur	Oranje															
Toelichting ombuigingsvoorstel	Als onderdeel van de Integrale gebiedsvisie Schadewijk worden er nieuwe basisscholen in de Schadewijk gebouwd. Bij de nieuwbouw voor basisscholen Teugelaar en Regenboog (in een nieuw schoolgebouw) is het plan om hier een gymvoorziening aan toe te voegen. Volgens de gemeentelijke normering is een nieuwe gymzaal op deze locatie is niet nodig omdat de scholen gebruik kunnen maken van de nabijgelegen gymvoorziening in MFA Schadewijk															
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog															
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	We voorzien nog steeds in de gymbehoefte met de bestaande gymzaal in de MFA Schadewijk. Maar, hierdoor verliezen andere groepen inwoners die momenteel sporten en bewegen in het wijkcentrum wel hun plek voor beweging. Het niet uitvoeren van de gymzaal strookt niet met de vastgestelde integrale visie voor Schadewijk. Vanuit deze visie investeren we in de Schadewijk in het gezonder leven mogelijk maken en de kansen voor de kinderen uit de wijk meer gelijk te trekken met die van kinderen elders in Oss.															
Benodigde inspanning	Laag															
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table> <table><tr><th>2029</th><th>2030</th></tr><tr><td></td><td>45.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028					2029	2030		45.000
2025	2026	2027	2028													
2029	2030															
	45.000															
Categorie	Uitgaven															
Incidenteel/ structureel	Structureel															
Toelichting financieel effect	Investering gymzaal circa 1,8 mln. Effect op de begroting doorrekenen.															
Uitvoeringsinformatie																
Risico's	Het niet bouwen van een gymzaal levert verschillende risico's op m.b.t. de huidige situatie en de doelen uit de Integrale gebiedsvisie: - Volgens onze informatie gymt IKC de Regenboog op dit moment in het wijkcentrum en gymt BS de Teugelaar op dit moment in gymzaal Gabriel en de gymzaal bij de Nieuw Link. We hebben begrepen dat de gymzaal in het wijkcentrum op dit moment (met de schoolklassen en andere beweeggroepen vanuit de wijk) vol is. Als de twee scholen samengevoegd in een gebouw beiden in het wijkcentrum moeten gaan gymen, dan gaat dit ten koste van groepen inwoners die nu in het wijkcentrum sporten en bewegen. - Om de kansengelijkheid voor de kinderen in de Schadewijk te vergroten, is het onze ambitie om een duurzame en toekomstbestendige school te bouwen inclusief gymvoorziening. Zodat de randvoorwaarden voor ontwikkeling voor de kinderen uit de wijk in orde zijn, en deze school aantrekkelijk wordt als eerste keuze voor alle gezinnen uit de wijk. Om gezonder leven mogelijk te maken voor alle inwoners in de wijk, zijn er voldoende sport- en beweegfaciliteiten nodig in de wijk. Er is binnen de Schadewijk (behalve FC Schadewijk) geen sportcomplex en sportvereniging. Wel zijn er enkele gymzalen voor binnensport en het Cruijffcourt															

	voor buitensport. Om de ambities uit de gebiedsvisie te realiseren is het van belang dat er meer ruimte komt voor sport en bewegen binnen en buiten. Met het niet realiseren van een gymzaal bij de nieuw schoon, lopen we de kans mis om dit te doen. - We maken samen met BrabantWonen en ONS welzijn lastige en ingrijpende keuzes m.b.t. sloop van woningen. Dit doen we om de Schadewijk echt weer toekomstbestendig te maken. Het is van belang om de integrale aanpak te waarborgen en daarom ook de investeringen te doen die nodig zijn.
Alternatieven	

Ombuigingsvoorstel 87	Stopzetten project Open Sportpark Herpen											
Categorie kleur	Rood											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Project gaat over herinrichting sportpark Wilgendaal (Herpen) tot een voor alle inwoners toegankelijke kernaccommodatie voor buitensport en – bewegen. Project gaat uit van gezamenlijke investering door gemeente en verenigingen. Bijdrage door verenigingen komt moeizaam van de grond, financiële haalbaarheid is onzeker. Zonder sluitende begroting starten we niet met aanbesteding.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Maatschappelijk effect vooral in de beeldvorming van een ambitieus project dat niet doorgaat. Onderliggende maatschappelijke behoefte aan een laagdrempelig en veelzijdig sportaanbod van lokale partijen (verenigd in de Open Club Herpen) lijkt in de praktijk minder sterk dan verwacht.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>102.000</td><td>102.000</td><td>102.000</td></tr></table> Let op: Er is al 178.000 geïnvesteerd, welke we bij beëindigen project eenmalig als verlies moeten afboeken.				2025	2026	2027	2028		102.000	102.000	102.000
2025	2026	2027	2028									
	102.000	102.000	102.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Kapitaallasten van gemeentelijk investeringskrediet.											
Uitvoeringsinformatie	Projectstructuur ontmantelen. Zorgvuldige communicatie											
Risico's	De projectvoorbereiding is vergevorderd, bijna op DO niveau. Project in samenwerking met verenigingen en beheerstichting die ook zelf financieel bijdragen. Groot afbreukrisico.											
Alternatieven	--											

Ombuigingsvoorstel 88	Verlagen onderhoudsbudget sportterreinen											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Vanaf 2020 is er een structureel overschot op onderhoud sportterreinen. Het onderhoudsbudget kan naar beneden worden bijgesteld, waardoor er begrotingsvoordeel ontstaat voor de jaren tot en met 2026.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Er is een overschot tot en met 2026											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>50.000</td><td>50.000</td><td>0</td><td>0</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	50.000	50.000	0	0
2025	2026	2027	2028									
50.000	50.000	0	0									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Incidenteel											
Toelichting financieel effect	Onderhoudsbudget verlagen tot en met 2026.											
Uitvoeringsinformatie	--											
Risico's	Bestaande onderhoudscontracten lopen af (2024, 2026). We verwachten aanzienlijke prijsstijgingen ivm de nieuwe aanbesteding van het cultuurtechnisch bestek, waardoor er vanaf 2026 geen voordeel verwacht wordt. Verschillende verenigingen verrichten het onderhoud in zelfbeheer met gemeentelijke vergoeding. Bezuinigingen op budget leggen we ook op aan verenigingen.											
Alternatieven	- Gedeeltelijk doorbelasten onderhoudskosten aan gebruikers. - Overdragen onderhoud aan gebruikers. - Privatiseren van sportterreinen - Bezuiniging bepalen na aanbesteding op basis van nieuw cultuurtechnische bestek (vanaf 2026).											

Ombuigingsvoorstel 89	Versoberen nieuw zwembad											
Categorie kleur	Rood											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Nieuwbouw Golfbad versoberen met een stelpost van bijvoorbeeld 10mln.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Maatschappelijk effect onduidelijk, mogelijk minder recreatieve bezoekers. De nieuwbouwplannen van het Golfbad zijn qua ontwerp en proces in een vergevorderd stadium. Het versoberen betekent dat de plannen voor het Golfbad grotendeels moeten herzien. Dit brengt (financiële) risico's met zich mee voor het project alsmede voor de exploitatie van het Golfbad in de komende jaren. Een voorzieningenaanbod op het gebied van sport, bewegen en ontspanning is een belangrijke factor in de aantrekkelijkheid van de stad voor (toekomstige) inwoners en (toekomstige) ondernemers.											
Benodigde inspanning	Hoog											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>-/- 500.000</td><td></td><td></td><td>409.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	-/- 500.000			409.000
2025	2026	2027	2028									
-/- 500.000			409.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	<u>Het indirecte effect</u> van dit voorstel is niet op een realistische manier in te schatten. Een forse aanpassing aan het ontwerp van het Golfbad is van invloed op de bedrijfsvoering en daarmee op de <u>businesscase</u>. Als de winstgevendheid van het Golfbad sterk verslechtert zal het Golfbad óf om meer subsidie vragen, óf haar activiteiten moeten staken/aanpassen. Een besluit tot versobering vraagt om een nieuw ontwerp. De kosten van dit ontwerp bedragen afgerond 500K. Deze nemen we als incidentele last in 2025. Daarnaast wordt het project vertraagt met minimaal 6 maanden. Iedere maand vertraging leidt tot afgerond 160K aan prijsstijging in de stichtingskosten. Bij 6 maanden spreken we over 960K met een kapitaallast van 44K per jaar. Het netto structureel effect schatten we in op positief: 453K – 44K = 409K (exclusief effect op bedrijfsvoering)											
Uitvoeringsinformatie												
Risico's	Golfbad is een voorziening die past bij een stad met de (toekomstige) omvang van de gemeente Oss. Het is een voorziening die ook in den lande een hele goede naam en positie heeft en uit het hele land bezoekers trekt. Mede daardoor heeft het ook een gezonde exploitatie. Aanpassen van het gebouwonwerp is van invloed op de exploitatie. Afhankelijk welke keuzes moeten worden gemaakt kan dit negatief uitvallen											

	in de vorm van lagere opbrengsten of deels hogere kosten, denk aan energie. Dit is van invloed op de subsidiebehoefte waarin de gemeente dan wel of niet in voorziet. Een nieuw Golfbad is een voorziening die belangrijk is om een aantrekkelijke gemeente te zijn om te wonen. Het niet goed huisvesten van deze voorziening heeft gevolgen voor de aantrekkelijkheid van onze gemeente voor zowel (toekomstige) inwoners als (toekomstige) ondernemers.
Alternatieven	Herzien recreatieve functie zwembad. Nadruk op zwemvoorziening voor verenigingen en zwemlessen. Dit vereist wel een aanpassing van de kaders die de gemeenteraad heeft vastgesteld aan het begin dit proces. Daarnaast brengt dit ook flinke kosten mee (zie hierboven) en vertraagt dit het proces voor een lange tijd. We doen er alles aan een subsidie binnen te halen om daarmee de lasten te kunnen drukken.

Ombuigingsvoorstel 90	Onderhoud sportterreinen door gebruikers											
Categorie kleur	Rood											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Overdracht onderhoud sportterreinen naar de gebruikers.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Maatregel betekent grote (financiële) belasting voor vrijwilligersorganisaties/verenigingen. Ze moeten bijv. de inkoop hiervoor zelf gaan organiseren, de kwaliteit controleren, mensen beschikbaar hebben.											
Benodigde inspanning	Hoog											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td>n.t.b.</td><td>n.t.b.</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028			n.t.b.	n.t.b.
2025	2026	2027	2028									
		n.t.b.	n.t.b.									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Door meer taken bij verenigingen te leggen kan het onderhoudsbudget verlaagd worden. Het bedrag is niet in te schatten. Dit kan met een kaasschaafmethode gedaan worden, met daarbij het risico dat hierop later teruggekomen wordt.											
Uitvoeringsinformatie												
Risico's	- Alleen sterke verenigingen kunnen dit in zelfwerkzaamheid en/of financieel organiseren. - Wanneer er verplicht wordt aan leden om bij te dragen, dan is het risico op minder deelname (verenigings-)sport en afname sociaal-culturele verbinding/ontmoeting. Dit gaat ten koste van preventieve gezondheid. - Verschuiving naar commerciële sportaanbod is kostenverhogend voor individuele sporter, risico op afname sportdeelname jeugd. Minder sportdeelname jeugd leidt tot minder sportdeelname volwassenen (deelname jeugdsport is goede voorspeller voor sportdeelname volwassenen) en slechtere preventieve gezondheid. - Verschil accommodaties binnen- en buitensport - Stel dat we het volledig bij verenigingen neer zouden leggen en wat zou er dan nodig zijn aan middelen om hen te ondersteunen en dit mogelijk te maken.											
Alternatieven	- De gemeente blijft taken uitvoeren tegen een kostendekkend tarief. - Beheer en onderhoud van sportaccommodaties in zijn geheel buiten de gemeente beleggen (extern opdrachtnemerschap en uitvoering) - Privatisering van sportaccommodaties.											

Ombuigingsvoorstel 91	Herinrichting tennishal Rusheuvel naar sporthal											
Categorie kleur	Rood											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Tennishal Rusheuvel heeft onderbezetting. Door de tennishal intern te verbouwen naar een multifunctionele sporthal (incl. tennis) voorkomen we toekomstige (vervangings-)investeringen in nieuwe binnensportaccommodaties (gymaccommodatie Nieuwe Link 2029/2030)) en tijdelijke huisvesting voor gymonderwijs en/of sport (geplande renovatie/vervanging gymzaal Ruwaard II in Oss 2029, sporthallen Mondriaan en Ruivert in Oss 2030/2032, sporthal De Geer in Geffen 2032, sporthal De Hoge Graaf in Ravenstein 2035).											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	We voorzien in wettelijke huisvestingsplicht voor gymonderwijs en geven uitvoering aan lokaal beleid om sporten en bewegen te stimuleren door sportvoorzieningen.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table> Financieel effect vanaf 2029.				2025	2026	2027	2028				
2025	2026	2027	2028									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Investering van enkele tonnen voor interne verbouwing tennishal door nieuwe sportvloer en tussenwand. We besparen hiermee toekomstige uitgaven van meerdere miljoenen voor vervangende en tijdelijke huisvesting voor gymonderwijs (verplicht) en sport.											
Uitvoeringsinformatie												
Risico's	Laag											
Alternatieven												

Sportbeleid en activering

Sportbeleid en activering		Programma 3. Ontmoeten, sport en cultuur		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Sportzaken	Mens en maatschappij	398	0	398
Sportstimulering	Mens en maatschappij	795	-664	132
Zwembad	Mens en maatschappij	3.649	-276	3.373
Totaal		4.843	-940	3.903

Mate van beleidsvrijheid	Nagenoeg volledige beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 4.842.612
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 523.647
- Kapitaallasten	€ 1.527.913
- Materieel budget	€ 1.902.793
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 888.259
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 1.847.406
Max opbrengsten	€ 1.072.956 -

Ombuigingsvoorstel 92	Stopzetten subsidies jeugdleden sportverenigingen											
Categorie kleur	Rood											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Subsidies aan jeugdleden sportverenigingen (structureel budget afgerond € 69.000) stopzetten											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Dit voorstel gaat alle organisaties raken die sporten mogelijk maken voor jeugd.											
Benodigde inspanning	Hoog											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>69.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	0	0	69.000
2025	2026	2027	2028									
0	0	0	69.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	We moeten de subsidies afbouwen. Daarvoor hebben we tijd nodig. Verder wordt er op dit moment een onderzoek uitgevoerd door de Rekenkamer naar het huidige subsidiebeleid. Dit onderzoek zal ongetwijfeld ook nog aanbevelingen bevatten die effect kunnen hebben op financieel gebied. Als sportverenigingen minder middelen krijgen, dan kunnen verenigingen ook minder betalen voor hun accommodaties. Dan gaan we bij vastgoed											

	inkomsten missen en lopen de tekorten daar op.
Uitvoeringsinformatie	De jeugdledensubsidie is vanaf 1 januari 2025 een belangrijk instrument voor de gemeenteraad om te controleren/monitoren of zij maatregelen hebben t.b.v. een Veilig Sportklimaat. Hier is vanuit de politiek veel aandacht voor. Daarnaast is er de wens vanuit de gemeenteraad om deze constructie ook uit te breiden naar andere verenigingen dan sport.
Risico's	Veel maatschappelijke onrust en mogelijk een serieuze aanslag op de ervaren leefbaarheid in onze stad en kernen.
Alternatieven	Een alternatief is de kaasschaafmethode toepassen.

Ombuigingsvoorstel 93	Stelpost sportstimulering afschaffen											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Stelpost sportstimulering, verenigingskader (structureel budget afgerond € 18.000, wordt vooral ingezet voor scholing van verenigingen) afschaffen Het voorstel gaat over het compleet stoppen van subsidies aan amateurorganisaties. We kunnen namelijk niet beargumenteren waarom we voor de ene sector wel en de andere niet subsidie geven. Dus we moeten dit voorstel ook combineren met het stoppen van subsidies voor amateursport.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	De besparing is beperkt. Deze subsidie is afgelopen jaren weinig benut, vooral omdat deze regeling onbekend is bij veel verenigingen. Ook niet gepubliceerd op onze website bijvoorbeeld. We zouden met het stoppen van deze subsidie de taak voor ondersteunen van verenigingskader (terug) kunnen leggen bij de diverse landelijke bonden.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>0</td><td>18.000</td><td>18.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	0	18.000	18.000
2025	2026	2027	2028									
0	0	18.000	18.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect												
Uitvoeringsinformatie	Verder wordt er op dit moment een onderzoek uitgevoerd door de Rekenkamer naar het huidige subsidiebeleid. Dit onderzoek zal ongetwijfeld ook nog aanbevelingen bevatten die effect kunnen hebben op financieel gebied.											
Risico's	We stimuleren verenigingen niet meer om te zorgen voor deskundig kader en dit kan het veilig sportklimaat schaden.											
Alternatieven	Halveren van het budget. Echter de besparing die je hiermee realiseert is beperkt. (9.000 euro)											

Ombuigingsvoorstel 94	Vrijval budget stichting Sportbedrijf Talentencampus											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Restantbudget van € 69.000 op stichting Sportbedrijf Talentencampus laten vrijvallen. Is oud budget, niet meer nodig.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Geen Administratieve correctie.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>69.000</td><td>69.000</td><td>69.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		69.000	69.000	69.000
2025	2026	2027	2028									
	69.000	69.000	69.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	-											
Uitvoeringsinformatie	-											
Risico's	-											
Alternatieven	-											

Ombuigingsvoorstel 95	Subsidie Sport Expertise Centrum											
Categorie kleur	Rood											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Het Sport Expertise Centrum is de uitvoeringsorganisatie van het gemeentelijk sportbeleid. Vanuit de cofinancieringsregeling combinatiefunctionarissen is de gemeentelijke bijdrage aan het SEC 315.000 euro. Deze wordt vanuit het Rijk verdubbeld. Het terugbrengen van onze bijdrage zorgt dus ook voor een verlaging van de bijdrage vanuit het Rijk. Vandaar dat op dit gebied geen voorstellen zijn aangedragen, aangezien dit leidt tot verlaging van rijksbijdrage. Andere middelen die het SEC ontvangt lopen via Rijksprogramma's zoals Sportakkoord, Valpreventie, Gezond in de Stad, enz.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Investeren in sport en bewegen (SEC) is investeren in preventie. Als we besparen op preventie, dan gaan de kosten voor welzijn, gezondheid en zorg nog verder oplopen. Daarnaast is het SEC op (bijna) alle scholen actief op het gebied van bewegingsonderwijs en bewegen in de wijken/buurtten. Op die manier krijgen alle kinderen op een laagdrempelige en vrij toegankelijke manier de mogelijkheid om te bewegen en zich motorisch te ontwikkelen. Beperken van onze bijdrage aan de regeling combinatiefunctionarissen betekent ook deze activiteiten voor kinderen beperken. Verder is het SEC ook actief in onze ondersteuning aan sportverenigingen. De rijksinkomsten vanuit SPUK en GALA zijn bovendien erg onzeker voor de toekomst. Als de Rijksprogramma's stoppen dan valt ook een groot deel van de financiering van het SEC weg. Denk hierbij aan programma's op het gebied van verenigingsondersteuning, gezond bewegen, veilig sportklimaat, enz. Bezuinigen op de gemeentelijke bijdrage aan het SEC heeft grote personele gevolgen voor het SEC aangezien elke financiële beperking vanuit de gemeente, dubbel zo hard bij het SEC terecht komt gezien de cofinanciering vanuit het Rijk. De personele gevolgen brengen ook met zich mee dat ze minder capaciteit hebben om andere projecten te draaien, bijvoorbeeld in het kader van het GALA.											
Benodigde inspanning	Hoog											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>				2025	2026	2027	2028				
2025	2026	2027	2028									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											

Toelichting financieel effect	-
Uitvoeringsinformatie	-
Risico's	Stoppen met het stimuleren van sporten en bewegen en de andere preventieve Rijksprogramma's heeft tot gevolg dat we de wenselijke beweging binnen het sociaal domein naar 'voorkomen' ondermijnen.
Alternatieven	

Musea

Musea		Programma 3. Ontmoeten, sport en cultuur		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Museum Jan Cunen	Vastgoedbedrijf	101	-80	21
Mutatie reserve Museum Jan Cunen	Vastgoedbedrijf	0	-21	-21
Totaal		101	-101	0

Mate van beleidsvrijheid	Nagenoeg volledige beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 100.876
Waarvan:	
- Personele kosten	€ -
- Kapitaallasten	€ 28.431
- Materieel budget	€ 72.445
- Subsidies/GR/Uitkering	€ -
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 95.461
Max opbrengsten	€ 333.512 -

Geen voorstellen

Evenementen en stadspromotie

Evenementen en stadspromotie		Programma 3. Ontmoeten, sport en cultuur		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Volksfeesten	Mens en maatschappij	137	0	137
Dat is Oss	Communicatie	67	0	67
Evenementen	Mens en maatschappij	139	0	139
Ravenstein vestingsstad	Communicatie	8	0	8
Infoverstreking Publ. voorlichting	Burgerzaken	507	0	507
Ondersteuning evenementen	IBOR Uitvoering	283	0	283
Totaal		1.141	0	1.141

Mate van beleidsvrijheid	Enige mate van beleidsvrijheid: € 7.719 Nagenoeg volledige beleidsvrijheid: € 1,1 miljoen
Kosten per product	€ 1.141.025
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 628.470
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 295.668
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 216.887
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 762.261
Max opbrengsten	€ 5.427 -

Ombuigingsvoorstel 96	Stoppen subsidies aan volksfeesten											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Subsidies aan volksfeesten (structureel budget afgerond € 79.000) stopzetten. Het gaat om diverse kleine subsidies aan: - Carnavalsverenigingen/ carnavalsvieringen - Oranjecomités - Stichting Kiosk - Koningsdag scholen											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Dit voorstel gaat alle organisaties raken op het gebied van volksfeesten zoals carnaval, koningsdag en Sinterklaas. Het gaat over subsidies aan amateurorganisaties die evenementen of gebeurtenissen organiseren. De onrust (zowel bij inwoners als bij de politiek) zal derhalve groot zijn omdat het heel veel verenigingen, organisaties en initiatieven zal raken. Het voorstel moet in samenhang bekeken worden met het stopzetten van de subsidies aan amateurorganisaties in de sport en kunst en cultuur. We hebben namelijk geen grondslag om onderscheid te maken tussen de verschillende sectoren.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>79.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	0	0	79.000
2025	2026	2027	2028									
0	0	0	79.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	We moeten de subsidies afbouwen. Daarvoor hebben we tijd nodig. Verder wordt er op dit moment een onderzoek uitgevoerd door de Rekenkamer naar het huidige subsidiebeleid. Dit onderzoek zal ongetwijfeld ook nog aanbevelingen bevatten die effect kunnen hebben op financieel gebied.											
Uitvoeringsinformatie												
Risico's	-											
Alternatieven	Een alternatief is de kaasschaafmethode toepassen.											

Ombuigingsvoorstel 97	Stoppen met subsidies/ bijdragen aan evenementen											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Subsidies/bijdragen aan evenementen (structureel budget afgerond € 139.000) stopzetten. Het gaat om een post eenmalige evenementen (€ 55.000), een post Maasdijkmarathon (€ 20.000) en een post vrij ruimte (€ 30.000). En een doorbelasting intern naar IBOR voor vergoeding van inzet voor Effe Noar Geffen en de Maasdijkmarathon (€ 35.000).											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Dit voorstel gaat alle organisaties raken die evenementen organiseren in onze gemeenten. Daarnaast zullen de evenementen Effe Noar Geffe en Maasdijkmarathon zwaar getroffen worden. De onrust (zowel bij inwoners als bij de politiek) zal derhalve groot zijn omdat het veelal om smaakmakende evenementen gaat voor ons ze gemeente. Het voorstel moet in samenhang bekeken worden met het stopzetten van de subsidies aan amateurorganisaties in de sport en kunst en cultuur en volksfeesten. We hebben namelijk geen grondslag om onderscheid te maken tussen de verschillende sectoren.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>139.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	0	0	139.000
2025	2026	2027	2028									
0	0	0	139.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	We moeten de subsidies afbouwen. Daarvoor hebben we tijd nodig. Verder wordt er op dit moment een onderzoek uitgevoerd door de Rekenkamer naar het huidige subsidiebeleid. Dit onderzoek zal ongetwijfeld ook nog aanbevelingen bevatten die effect kunnen hebben op financieel gebied.											
Uitvoeringsinformatie												
Risico's	-											
Alternatieven	Een alternatief is de kaasschaafmethode toepassen.											

Ombuigingsvoorstel 98	Bij evenementen het schoonmaken kostendekkend maken											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Bij <u>commerciële</u> evenementen het schoonmaken kostendekkend maken. Kan door: 1. of gemeente/gemeentelijke aannemer uitvoeren en doorbelasten aan organisator 2. of door organisator laten regelen en betalen											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Voor betreffende organisatoren van commerciële evenementen is het een extra inspanning en kostenverhogend. Voor de omwonenden/omgeving van het evenement is het juist een goed signaal dat evenementen hun eigen afval moeten opruimen en dat dit niet met gemeenschapsgeld hoeft.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td>pm</td><td>pm</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028			pm	pm
2025	2026	2027	2028									
		pm	pm									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Afhankelijk van het aantal evenementen zal dit een besparing opleveren. Nu lastig in te schatten wat de gemeentelijke inspanning is als het gaat om evenementen waarbij gemeente aan de lat staat (opruimen afval). Vooral de carnavalsoptochten en evenementen in het centrum vragen veel inzet.											
Uitvoeringsinformatie	Voorstel is aan de vergunning de verplichting opnemen tot betalen van een borg. Bij niet opvolgen opruimplicht, kan de gemeente dit werk laten uitvoeren door borg in te houden.											
Risico's	Indien een dergelijke werkwijze met borg niet haalbaar is, dan ontstaat het risico dat de gemeente in de praktijk alsnog voor het werk en de kosten opdraait. Of er moet actief gecontroleerd/gehandhaafd worden door de gemeente.											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 99	Bij evenementen geleverde voorzieningen kostendekkend maken											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Bij <u>commerciële</u> evenementen het leveren van diensten en voorzieningen kostendekkend maken. Het gaat over bijvoorbeeld omleidingen, verkeersregelaars, verkeersmaatregelen, dranghekken, herstel van de openbare ruimte en nuts voorzieningen. Kan door: 1. of gemeente/gemeentelijke aannemer uitvoeren en doorbelasten aan organisator 2. of door organisator laten regelen en betalen.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Voor betreffende organisatoren van commerciële evenementen is het een extra inspanning en kostenverhogend. Voor de omwonenden/omgeving van het evenement is het juist een goed signaal dat evenementen hun eigen broek moeten ophouden en dat dit niet met gemeenschapsgeld hoeft.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td>20.000</td><td>20.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028			20.000	20.000
2025	2026	2027	2028									
		20.000	20.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Afhankelijk van het aantal evenementen zal dit een besparing opleveren. Nu lastig in te schatten wat de gemeentelijk inspanning is als het gaat om evenementen waarbij gemeente aan de lat staat (inzet eigen organisatie). Momenteel wordt al een gedeelte van de te maken kosten voor evenementen aan de uitvoerende organisatie (organisator) doorbelast.											
Uitvoeringsinformatie	Voorstel is aan de vergunning de verplichting opnemen tot betalen van een borg. Bij niet opvolgen van bovenstaande activiteiten kan de gemeente deze werkzaamheden uitvoeren door borg in te houden.											
Risico's	Indien een dergelijke werkwijze met borg niet haalbaar is, dan ontstaat het risico dat de gemeente in de praktijk alsnog voor het werk en de kosten opdraait. Sowieso is enige controle op de (kwaliteit van) de uitvoering noodzakelijk.											
Alternatieven												

Programma 4. Klimaat, energie en openbare ruimte

NR	Product	Omschrijving	Bedrag 2025	Bedrag 2026	Bedrag 2027	Bedrag 2028
100	Afvalverwijdering particulieren	Stoppen met het aan huis ophalen van groen afval (grof tuinafval)	-	-	-	-
101	Afvalverwijdering particulieren	Veegkosten ten laste brengen van de afvalstoffenheffing	-	160	160	160
	Begraafplaatsen en crematoria	Geen				
	Hondenwacht	Geen				
102	Milieubeheer	Milieuleges heffen	-	-	60	100
103	Milieubeheer	(overige) verzoektaken ODBN	-	-	70	70
104	Klimaat en energie	Verlagen bijdrage aan stichting dierenopvang	-	20	20	20
105	Klimaat en energie	Kostenverhaal bij Soortenmanagementplan	-	100	100	100
106	Klimaat en energie	Anterieure overeenkomsten bij energiesysteem	-	60	60	60
107	Klimaat en energie	Samenwerking in de Regionale Energie Strategie beperken	-	-	15	30
108	Klimaat en energie	Verlagen budget voor Natuur, openbare ruimte en milieu	-	-	30	100
109	Klimaat en energie	Verlaging budget landbouw	-	77	77	100
110	Openbaar groen	Bestekken borstelen en vegen	-	35	35	35
111	Openbaar groen	Minder vegen en minder ledigen afvalbakken in (bepaalde delen van) de openbare ruimte	-	65	65	65
112	Openbaar groen	Beheer niveau openbare ruimte standaard op minimum – Openbaar groen en wegen-straten-pleinen	-	150	150	150
113	Openbaar groen	Aanpassen afschrijvingstermijn speelvoorzieningen conform BOSS	-	30	30	30
114	Openbaar groen	Natuurgebied niet meer onderhouden	-	175	175	175
115	Openbaar groen	Stoppen met toeristische netwerken	-	-	25	25
116	Openbaar groen	Versobering onderhoud kunstobjecten door Kunstwacht	-	10	10	10
117	Openbare ruimte	Meer commerciële reclame in de openbare ruimte	-	PM	PM	PM
118	Openbare ruimte	Budget bewonersinitiatieven halveren	-	60	60	60
119	Riolering	Rioolpompen vervangen door concertors (minder energieverbruik en minder storingen)	-	-	-	-
120	Riolering	Aanleg van wadi's ten laste van riooltarief	-	-	pm	pm
121	Riolering	Tarief grootverbruikers harder laten stijgen	-	-	-	-
122	Wegen, straten en pleinen	Toepassen langere afschrijvingstermijn bij de doorrekening van het integraal beheerplan.		pm	pm	pm
123	Wegen, straten en pleinen	Civiel kunstwerk opruimen in plaats van vervangen of onderhouden		21	21	21
124	Wegen, straten en pleinen	Project Meanderende Maas verrekenen met vervangingsbudgetten		35	35	35
125	Wegen, straten en pleinen	Energiebesparing door dimbaar maken van nieuwe led armaturen		20	20	20
126	Wegen, straten en pleinen	Brandgangverlichting BrabantWonen afsluiten van gemeentelijk net (optie 1)	-	20	20	20
127	Wegen, straten en pleinen	BrabantWonen bestuurlijk opleggen tot verduurzamen areaal in brandgangen	-	8	8	8
			-	1.046	1.246	1.394

Afvalverwijdering particulieren

Afvalverwijdering particulieren		Programma 4. Klimaat, energie en openbare ruimte		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Afvalstoffenheffing	IBOR Vakbeheer en specialisten	753	-13.843	-13.090
Afval inzameling Oss	IBOR Vakbeheer en specialisten	8.333	-1.315	7.018
Duurzaamheidsplein	IBOR Vakbeheer en specialisten	3.355	-1.077	2.278
Compostering	IBOR Vakbeheer en specialisten	728	-703	25
Afvalinzameling Bernheze	IBOR Vakbeheer en specialisten	200	-350	-150
Demontagehal	IBOR Vakbeheer en specialisten	956	-125	831
Bestrijding ongedierte en ontruimingen	IBOR Uitvoering	166	0	166
Totaal		14.491	-17.413	-2.922

Mate van beleidsvrijheid	Beperkte mate van beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 14.490.671
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 6.899.141
- Kapitaallasten	€ 344.841
- Materieel budget	€ 6.628.689
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 575.000
- Reserves Voorzieningen	€ 43.000
Minimum kosten	€ 9.122.113
Max opbrengsten	€ 17.595.044 -

Ombuigingsvoorstel 100	Stoppen met het aan huis ophalen van groen afval (grof tuinafval)											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Gemeente Oss zet vrachtwagens in om aan huis grof groenafval op te halen. Daarnaast wordt er bij hoog aanbod een extra wagen via een loonbedrijf ingehuurd. Dat is niet meer van deze tijd. Mensen kunnen/moeten hun grof groenafval op een andere wijze kwijtraken. Het is gebruikelijk (andere gemeenten) dat je zelf je grof groenafval wegbrengt naar een milieustraat/duurzaamheidsplein. Op dit moment is er ook al de mogelijkheid om grof groenafval bij het Duurzaamheidsplein aan te leveren, dit is nu gratis. Naast het reguliere grof groenafval gaat dit voorstel ook over het ophalen van kerstbomen huis aan huis. Dat kost jaarlijks ongeveer € 15.000. In dit bezuinigingsvoorstel is meegenomen dat deze service dan ook vervalt.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Dit heeft impact op de inwoners die gebruik maken van deze service. Zoals aangegeven is er reeds de mogelijkheid aanwezig om gratis grof groenafval bij het Duurzaamheidsplein te brengen.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><td>2025</td><td>2026</td><td>2027</td><td>2028</td></tr><tr><td></td><td>140.000</td><td>140.000</td><td>140.000</td></tr></table> Dit voordeel komt ten gunste van de afvalstoffenheffing en heeft dus geen direct begrotingseffect.				2025	2026	2027	2028		140.000	140.000	140.000
2025	2026	2027	2028									
	140.000	140.000	140.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Naast de besparing van het niet meer aan huis ophalen van grof groenafval, houden we ook rekening met een verwachte beperkte kostenstijging als gevolg van deze maatregel. Het verwerken van GFT-afval is duurder dan het verwerken van grof groenafval. De verwachting is dat een deel van het grof groenafval wat nu nog opgehaald wordt, na de maatregel in de gft-container belandt. Dit betekent voor de begroting afval dat er naar verwachting hogere verwerkingskosten voor het verwerken van GFT komen omdat er een hoger tonnage tuinafval via de GFT-container aangeboden wordt. Deze hogere verwerkingskosten zijn geraamd op € 25.000 en dit bedrag is verwerkt in het genoemde bedrag van € 140.000. Bedrag betreft € 125.000 i.v.m. ophalen groen aan huis en € 15.000 voor ophalen kerstbomen jaarlijks.											
Uitvoeringsinformatie												
Risico's	Op dit moment lopen de voorbereidingen voor nieuw afvalbeleid. We moeten opletten dat dezelfde maatregel niet dubbel ingerekend wordt.											
Alternatieven	<u>Alternatief:</u> Kosten berekenen aan degene die het grof groenafval thuis wil laten ophalen. Immers de inwoner moet betalen voor het verlenen van extra niet noodzakelijk service. Wie niet wil betalen voor extra service kan zijn groen afval zelf/persoonlijk gratis naar het Duurzaamheidsplein brengen. Dit vraagt echter ook extra administratiekosten.											

Ombuigingsvoorstel 101	Veegkosten ten laste brengen van de afvalstoffenheffing											
Categorie kleur	Oranje – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Vanuit het principe van 100% kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing is het conform fiscale wetgeving toegestaan om maximaal 40% van de veegkosten toe te rekenen aan de kosten van afvalinzameling. Hierover ligt ook jurisprudentie dat dit is toegestaan. Op dit moment rekenen we slechts een kleine 7% toe. Dit betekent dat we een groter deel van de kosten van wegen ten laste van afvalstoffenheffing mogen brengen. Dit betekent een voordeel van € 160.000.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Voor het tarief van de afvalstoffenheffing betekent dit een verhoging van ongeveer 1% extra (gemiddeld € 4 per huishouden).											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>160.000</td><td>160.000</td><td>160.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		160.000	160.000	160.000
2025	2026	2027	2028									
	160.000	160.000	160.000									
Categorie	Inkomsten											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Zie bovenstaande.											
Uitvoeringsinformatie	Aanpassing tarieven 2026.											
Risico's	-											
Alternatieven	-											

Begraafplaatsen en crematoria

Begraafplaatsen en crematoria		Programma 4. Klimaat, energie en openbare ruimte		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Begraafplaats Hoogen Heuvel	IBOR Vakbeheer en specialisten	294	-170	124
Begraafplaatsen sociaal	IBOR Vakbeheer en specialisten	15	0	15
Begraafplaats Megen	IBOR Vakbeheer en specialisten	19	-9	10
Totaal		328	-179	149

Mate van beleidsvrijheid	Enige mate van beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 328.289
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 192.963
- Kapitaallasten	€ 37.670
- Materieel budget	€ 97.656
- Subsidies/GR/Uitkering	€ -
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 323.000
Max opbrengsten	€ 978.526 -

Geen voorstellen.

Hondenwacht

Hondenwacht		Programma 4. Klimaat, energie en openbare ruimte		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Hondenwacht	IBOR Gebieden en projecten	375	-550	-175
Totaal		375	-550	-175

Mate van beleidsvrijheid	Nagenoeg volledige beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 374.591
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 131.244
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 213.347
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 30.000
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 19.408
Max opbrengsten	€ 711.788 -

Geen voorstellen. Hondenbelasting is toegelicht binnen programma 10.

Milieubeheer

Milieubeheer		Programma 4. Klimaat, energie en openbare ruimte		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Overige milieutaken	IBOR Vakbeheer en specialisten	196	0	196
Handhaving overig	VTH	1.853	0	1.853
Bodembeheer	IBOR Vakbeheer en specialisten	348	0	348
Bodemonderzoek, sanering (projecten)	IBOR Vakbeheer en specialisten	156	-73	84
Mutatie reserve Bodemonderzoek, sanering (project)	IBOR Vakbeheer en specialisten	0	-38	-38
Totaal		2.553	-110	2.443

Mate van beleidsvrijheid	Beperkte mate van beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 2.553.202
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 615.920
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 1.937.828
- Subsidies/GR/Uitkering	€ -
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 762.235
Max opbrengsten	€ 30.685 -

Ombuigingsvoorstel 102	Milieuleges heffen
Categorie kleur	Groen
Toelichting ombuigingsvoorstel	In de het verleden was het wettelijk niet mogelijk om leges voor het milieu te heffen. Sinds de komst van de Omgevingswet is dit wel mogelijk. Bestuurlijk is hiervoor in eerste instantie niet voor gekozen. Advies is om vanaf 2026 wel leges te heffen. We verwachten ongeveer 10 vergunningen per jaar. Op termijn verwachten dit oploopt naar 50 per jaar. De helft van de regio van de omgevingsdienst (ODBN) heft inmiddels deze leges. De helft van de gemeenten uit de regio heft ook niet, zoals 's-Hertogenbosch. Alle gemeenten zijn het wel van plan om het, op termijn, te gaan heffen. De basis waarop de heffingen zijn gebaseerd wisselt nog per gemeenten. Inkomsten zijn om kosten van de ODBN te dekken. Voorstel is om dit vanaf 2027 in te voeren.
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Voor een klein gedeelte van de maatschappij heeft het impact. Het gaat om grotere bedrijven.

Benodigde inspanning	Laag			
Financieel effect In euro's				
	2025	2026	2027	2028
	-	-	€ 60.000	€ 100.000
Categorie	Inkomsten			
Incidenteel/ structureel	Structureel			
Toelichting financieel effect				
Uitvoeringsinformatie	Om dit mogelijk te maken dient de legesverordening aangepast te worden en het interne proces op aangepast te worden.			
Risico's	Sterk afhankelijk van de landelijke wetgeving (agrarisch). Het vestigingsklimaat wordt minder aantrekkelijk.			
Alternatieven	Ja, zie hieronder '(overige) verzoektaken ODBN'.			

Ombuigingsvoorstel 103	(overige) verzoektaken ODBN											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Minder overige verzoektaken bij ODBN beleggen. We leggen nu verzoektaken neer bij de ODBN, onder ander over het meedenken met vraagstukken op het gebied van ruimtelijke ordening, IBOR aanvragen en slooemeldingen. Op dit moment hebben we 2.000 uren aan overige verzoektaken en 1.000 uur aan verzoektaken. Een deel hiervan kan worden verminderd. Welk deel we zouden kunnen verminderen zouden we verder moeten uitwerken. De aanname is om 20% van overige verzoektaken (400 uur) en 20% van verzoektaken (200 uur) te verminderen. In totaal gaat het dus om 600 uur. Dit moet nader worden onderzocht omdat het meerdere opgaves raakt. 600 uur is ook echt het maximaal haalbare.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Op het moment dat we bepaalde verzoeken niet uitvoeren kan er ontevredenheid zijn in het proces met betrekking tot klachten. ODBN voert namelijk taken uit in het proces van klachten (bv geluid en geur) met betrekking tot horeca, evenementen en bedrijven.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td>€ 70.000</td><td>€ 70.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028			€ 70.000	€ 70.000
2025	2026	2027	2028									
		€ 70.000	€ 70.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Gezien de druk op de ODBN is het voorstel om dit pas vanaf 2027 in te voeren.											
Uitvoeringsinformatie	ODBN verzoeken mee te denken om het werkprogramma aan te passen en daarmee minder verzoektaken bij ODBN te beleggen.											
Risico's	- We kunnen wel snijden aan 1 kant, maar sommige baten lopen we dan ook mis. Denk aan subsidies voor energiebesparing (provinciaal en rijk). - Risico is dat er toch opdrachten worden belegd en het budget wordt overschreden- politiek gevoelige dossiers. - Er is een brief waarin de GR wordt opgedragen loon en prijscompensatie zelf op te vangen binnen de begroting. Dit geeft al druk op de ODBN. Goed om dit mee te nemen.											
Alternatieven												

Klimaat en energie

Klimaat en energie		Programma 4. Klimaat, energie en openbare ruimte		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Dierenopvang	IBOR Vakbeheer en specialisten	343	0	343
Natuur, openbare ruimte, milieu + duza	Leefomgeving, wonen en economie	776	0	776
Projecten milieu en duurzaamheid	Leefomgeving, wonen en economie	77	0	77
Klimaatadaptatie	Leefomgeving, wonen en economie	110	0	110
Mutatie reserve Klimaatadaptatie	Leefomgeving, wonen en economie	0	-110	-110
Energietransitie gebouwde omgeving energiebesparin	Leefomgeving, wonen en economie	1.010	0	1.010
Energietransitie SBS	Leefomgeving, wonen en economie	591	-1.549	-958
Projecten buitengebied	Leefomgeving, wonen en economie	504	0	504
Totaal		3.412	-1.659	1.753

Mate van beleidsvrijheid	Beperkte mate van beleidsvrijheid: € 2,9 miljoen Enige mate van beleidsvrijheid: € 0,5 miljoen
Kosten per product	€ 3.412.011
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 2.024.215
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 1.105.191
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 282.605
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 2.914.916
Max opbrengsten	€ 2.223.175 -

Ombuigingsvoorstel 104	Verlagen bijdrage aan stichting dierenopvang											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Recent vangt stichting dierenopvang Maasland (DOM) ook voor gemeente Venlo, Venray, Bergen en Maashorst honden en katten op in het asiel in Oss. Dit betekent meer inkomsten voor het asiel waardoor de gemeentelijke bijdrage van Oss kan worden verlaagd. De kosten voor opvang van honden en katten dalen weliswaar, maar uit een recent overleg met de dierenambulance Maasland blijkt dat de verwachte kosten voor de inzet van de dierenambulance hoger gaan worden. Dit hangt min of meer samen met dit product (dierenopvang). Per saldo verwachten we uit te komen op een kostenbesparing.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	N.v.t.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>20.000</td><td>20.000</td><td>20.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		20.000	20.000	20.000
2025	2026	2027	2028									
	20.000	20.000	20.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	De inschatting is dat we de bijdrage aan de Stichting dierenopvang Maasland kunnen verlagen met ca € 70.000. Daarentegen verwachten we hogere kosten van de dierenambulance van € 50.000. Per saldo een verwacht voordeel van € 20.000.											
Uitvoeringsinformatie	N.v.t.											
Risico's	N.v.t.											
Alternatieven	De inzet van de dierenambulance kan wellicht op een andere manier georganiseerd worden. Dit betekent een nieuwe aanbesteding voor het vervoeren van gevonden dieren.											

Ombuigingsvoorstel 105	Kostenverhaal bij Soortenmanagementplan											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Kosten voor soortenmanagementplan (gedeeltelijk) verhalen d.m.v. kostenverhaal bij initiatiefnemer (particulieren en bedrijven)											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	De gemeente laat een soortenmanagementplan opstellen (verwachte uitgave € 0,9 miljoen), zodat inwoners en bedrijven dit niet individueel hoeven te doen. Initiatiefnemers besparen hierdoor onderzoekskosten en de voorbereidingstijd voor hun initiatief zal korter zijn.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>100</td><td>100</td><td>100</td></tr></table> Sterk afhankelijk van de hoogte van het bedrag dat verhaald zal worden				2025	2026	2027	2028	0	100	100	100
2025	2026	2027	2028									
0	100	100	100									
Categorie	Inkomsten											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Het bedrag is gebaseerd op 500 initiatieven en een bedrag van € 200 per initiatief.											
Uitvoeringsinformatie	Binnen het kostenverhaal kan dit afgehandeld worden met de anterieure overeenkomst. Binnen de plankosten kan dit opgenomen worden als 'onderzoekskosten ecologie'. Het plan moet dan wel voldoen aan de criteria van art 8.13 Ob. In het publiekrechtelijk kostenverhaal is dit moeilijker te regelen. De initiatiefnemer mag zelf kiezen wie hij het onderzoek laat uitvoeren. Als de gemeente de informatie gratis al ter beschikking heeft gesteld in openbaar beleid, dan kan de gemeente de initiatiefnemer hier alleen voor laten betalen o.b.v. vrijwilligheid. Meest logische zou zijn om deze publiekrechtelijke variant uit te werken via de legesverordening. Hier worden echter juridische problemen voorzien omdat niet de gemeente maar provincie bevoegd gezag is voor flora- en fauna-onderzoek.											
Risico's	Een anterieure overeenkomst is gangbaar in projectontwikkeling, maar voor reguliere bouw en reconstructies voor particulieren en bedrijven komt dit nauwelijks voor.											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 106	Anterieure overeenkomsten bij energiesysteem											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Kosten voor advies energiesystemen via anterieure overeenkomst (deels) in rekening brengen bij ontwikkelaars.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Ontwikkelaars moeten sinds 2018 aardgasvrij bouwen. Zij Kiezen daarbij vaak nog voor individuele oplossingen, terwijl juist voor betaalbaarheid van de energietransitie collectieve systemen aan te raden zijn.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>60</td><td>60</td><td>60</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	60	60	60
2025	2026	2027	2028									
0	60	60	60									
Categorie	Inkomsten											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Hoogte inkomsten afhankelijk van bedrag dat verrekend wordt.											
Uitvoeringsinformatie	De gemeente neemt hier de rol van adviseur aan. Dit kan alleen doorbelast worden op basis van vrijwilligheid. Initiatiefnemer mag immers zelf zijn adviseur kiezen. Dit advies kan wel onderdeel zijn van de anterieure overeenkomst als advieskosten binnen het haalbaarheidsonderzoek. De gemeente zal hier wel transparant over moeten zijn.											
Risico's	Initiatiefnemer kiest zijn eigen adviseur, waarmee de beoogde ombuiging niet gerealiseerd wordt.											
Alternatieven	De huidige personele inzet voor deze activiteit wordt nu verrekend met subsidie die de gemeente van het rijk ontvangt (CDoke). Wanneer deze activiteit via anterieure overeenkomsten verrekend wordt, ontstaat financiële ruimte voor een kwaliteitsimpuls in het programma. Het voordeel kan dus ook ingezet worden voor extra capaciteit binnen het programma.											

Ombuigingsvoorstel 107	Samenwerking in de Regionale Energie Strategie beperken											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	De afspraken m.b.t. de doelstellingen binnen de RES zijn helder, gemeenten hebben hun eigen verantwoordelijkheid te nemen in het realiseren van de opgave. Periodieke afstemming moet volstaan. De RES lijkt een zelfvoorzienend orgaan te worden dat zelfstandig opdrachten formuleert en zowel financieel als personeel flinke inzet vraagt.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	In het beperken van de samenwerking kan zowel gekozen worden voor een kleinere financiële afdracht als personele inzet. Deze personele inzet kan dan weer ten goede komen aan de uitvoering van de energietransitie in de gemeente Oss zelf.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td>15</td><td>30</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028			15	30
2025	2026	2027	2028									
		15	30									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Huidige financiële afdracht aan basisorganisatie en projectactiviteiten bedraagt zo'n € 70.000 per jaar											
Uitvoeringsinformatie	We werken juist nu samen in een gezamenlijke aanbesteding om niet zelf al het werk en kosten van een Europese aanbesteding te hoeven dragen.											
Risico's	De provincie communiceert via de RES over de energietransitie met gemeenten, niet met gemeenten individueel. De provincie kan een meer sturende rol nemen (en heeft daar ook de wettelijke mogelijkheden toe) als blijkt dat de regio niet voldoende presteert. Dit kan tot keuzes leiden die nadelig zijn voor de gemeente Oss, zoals het aanwijzen van een groter gebied voor windmolens.											
Alternatieven	Huidige vorm van samenwerking continueren. Dit levert echter geen besparing op.											

Ombuigingsvoorstel 108	Verlagen budget voor Natuur, openbare ruimte en milieu											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	We kunnen het budget voor natuur, openbare ruimte en milieu verlagen door de doelstellingen op natuur en biodiversiteit te temporiseren.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Het verlagen van het budget gaat ten koste van zaken zoals landschapsverbindingen (Herperduin-Keent, EVZ Hertogswetering), (beleids)zaken m.b.t. Maashorst, aanpakken verdroging Herperduin, beleid stedelijk groen, faciliteren initiatieven vanuit inwoners.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>0</td><td>30</td><td>100</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	0	30	100
2025	2026	2027	2028									
0	0	30	100									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Betreft structureel budget. I.v.m. reeds lopende verplichtingen komende jaren is de verwachting dat er vanaf 2027 middelen vrij vallen.											
Uitvoeringsinformatie												
Risico's	Lopende opdrachten lopen mogelijk nog door tot 2027, waardoor we alsnog het budget in 2027 nodig hebben. Bestuurlijke afspraken met waterschap (EVZ Hertogswetering) en waterschap en gemeente Maashorst (Herperduin –Keent) kunnen mogelijk niet verder ingevuld worden.											
Alternatieven	Voor klimaatadaptatie is slechts dekking tot medio 2028. Raad en college hebben echter wel al doestellingen vastgesteld voor 2030 en 2050. Het is een alternatief om (een deel van) het budget NOM om te buigen voor financiële dekking voor klimaatadaptatie vanaf 2028.											

Ombuigingsvoorstel 109	Schrappen of verlagen budgetten (ontwikkeling) landbouw																			
Categorie kleur	Oranje																			
Toelichting ombuigingsvoorstel	Budget ontwikkeling landbouw en werkbudget landbouw Het verlagen van het jaarlijkse werkbudget (65026) en voor ontwikkeling landbouw (65025). We hebben een jaarlijks budget van € 100.000. Een ombuigingsvoorstel is om het hele budget of een gedeelte van het budget te korten. Het budget is nu bedoeld voor uitvoeren van projecten door de Agrarisch Collectief Oss (ACO) en haar te faciliteren in de ontwikkelingen die gaan bijdragen aan duurzame voedselproductie, ecologische doelstellingen, schone lucht en schoon water.																			
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden																			
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Wanneer we het budget schrappen, ontstaan de volgende maatschappelijke effecten: – Geen projecten meer voeren voor de landbouw die gaan helpen het buitengebied te verduurzamen. Met andere woorden, hierdoor komt duurzaamheidsopgave onder druk te staan. – Er is geen budget om bijeenkomsten te organiseren of te communiceren over voortgang van de ontwikkeling van de agrarische sector. Verbinding met de sector komt onder druk te staan. – Uitvoeringsprojecten van de ACO komen stil te liggen of worden niet of later uitgevoerd. De ontwikkeling van de landbouw draagt sterk bij de verduurzamingsopgaven voor bodem, water, natuur en stikstof en het behoud van een economisch sterk buitengebied.																			
Benodigde inspanning	Laag Er ligt geen concreet bestedingsplan onder dit budget.																			
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>taak</th><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>65026</td><td></td><td>35.000</td><td>35.000</td><td>35.000</td></tr><tr><td>65025</td><td></td><td>42.000</td><td>42.000</td><td>65.000</td></tr></table>					taak	2025	2026	2027	2028	65026		35.000	35.000	35.000	65025		42.000	42.000	65.000
taak	2025	2026	2027	2028																
65026		35.000	35.000	35.000																
65025		42.000	42.000	65.000																
Categorie	Uitgaven																			
Incidenteel/ structureel	Structureel																			
Toelichting financieel effect	Aan taak 65025 hangt tot aan 2027 nog een betalingsverplichting van €23.000 p/j aan de Agroproeftuin RNOB. Voor 2025 is budget gereserveerd voor communicatiestrategie en financiering van ACO-projecten. We hebben voor komende jaren nog verplichtingen. Het mogelijk te bezuinigen bedrag loopt daarom op tot 2028.																			
Uitvoeringsinformatie																				
Risico's	Ontwikkeling van de landbouw, samenwerking tussen gemeente en boeren waarmee gewerkt wordt om te voldoen aan ecologische doelstellingen komt dan vrijwel stil te liggen, terwijl dit in de context van Europese en landelijke opgaven een vereiste is.																			

	Inhuur van externe adviseurs (wegens capaciteitsgebrek in de organisatie) valt hiermee ook weg.
Alternatieven	Het is mogelijk om een gedeelte van het bedrag in te leveren. Overigens op te merken dat het hele structurele budget € 100.000 per jaar bedraagt, waarvan een deel gereserveerd is voor financiering van Agroproeftuin NOB.

Openbaar groen

Openbaar groen		Programma 4. Klimaat, energie en openbare ruimte		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Dagelijks onderhoud groen	IBOR Vakbeheer en specialisten	2.412	-54	2.358
Groot onderhoud groen	IBOR Gebieden en projecten	1.398	0	1.398
Mutatie reserve Groot onderhoud groen	IBOR Gebieden en projecten	0	-62	-62
Bossen	IBOR Vakbeheer en specialisten	457	-92	365
Dagelijks onderhoud groen gebied 1	IBOR Gebieden en projecten	1.553	0	1.553
Dagelijks onderhoud groen gebied 2	IBOR Gebieden en projecten	1.467	0	1.467
Dagelijks onderhoud groen gebied 3	IBOR Gebieden en projecten	2.155	0	2.155
Beheer onbebouwd	Vastgoedbedrijf	87	-32	55
Totaal		9.529	-240	9.288

Mate van beleidsvrijheid	Nagenoeg volledige beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 9.528.746
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 3.098.561
- Kapitaallasten	€ 427.228
- Materieel budget	€ 5.969.477
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 33.480
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 6.430.313
Max opbrengsten	€ 1.582.717 -

Ombuigingsvoorstel 110	Bestekken borstelen en vegen											
Categorie kleur	Groen – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Het is mogelijk om 20% te bezuinigen op de TBS-uren (TBS = ter beschikking stellen) in de borstel- en veegbestekken. Deze mate van bezuiniging is acceptabel voor riolering (i.v.m. vervuiling van kolken en putten). De bezuiniging kan worden gehaald door in centrumgebied Oss terug te gaan naar extra uren vegen van nu 5 x een halve dag naar toekomst (voorstel) 4 x een halve dag. Op dit moment is er in de begroting nog een taakstelling aanwezig van € 300.000. Deze bezuiniging van geraamd € 35.000 structureel vanaf 2026 wordt ingezet om de taakstelling in het Integraal Beheerplan te dekken.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Effect is amper zichtbaar in het centrumgebied											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>35.000</td><td>35.000</td><td>35.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		35.000	35.000	35.000
2025	2026	2027	2028									
	35.000	35.000	35.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Door in beperkte mate wekelijks wat minder te vegen in Oss centrum is een bezuiniging van ongeveer € 35.000 realistisch. Deze besparing valt ten gunste van een verlaging van de rioolheffing, vanwege 'gesloten systeem' aldaar ten aanzien van kostendekkendheid.											
Uitvoeringsinformatie	Kan op korte termijn worden doorgevoerd in het bestek van gebied 1 (centrum).											
Risico's	Zeer gering.											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 111	Minder vegen en minder ledigen afvalbakken in (bepaalde delen van) de openbare ruimte											
Categorie kleur	Rood											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Afvalbakken worden op beeld geledigd. Het is mogelijk om op zon- en feestdagen in het centrum de afvalbakken niet meer te ledigen en ook het zwerfafval dan niet meer op te ruimen. De afvalbakken en het zwerfafval worden dan geledigd en opgeruimd van maandag tot en met zaterdagmorgen. Dan gaan we terug naar zoals het voorheen was.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Het gaat om het centrumgebied. Momenteel zit hier juist extra inspanning op om ook op zon- en feestdagen het zwerfafval op te ruimen en de afvalbakken te ledigen. Als we hiermee stoppen dan zal er vast reactie komen, vooral van de ondernemers in het centrumgebied.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>65.000</td><td>65.000</td><td>65.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		65.000	65.000	65.000
2025	2026	2027	2028									
	65.000	65.000	65.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Als de aannemer niet meer werkt op zon- en feestdagen dan levert dat een besparing op.											
Uitvoeringsinformatie	De uiteindelijke keuze wordt met de aannemer afgestemd.											
Risico's	Dit zal negatieve reacties oproepen bij ondernemers en bewoners in het centrumgebied.											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 112	Beheer niveau openbare ruimte standaard op minimum – Openbaar groen en wegen-straten-pleinen											
Categorie kleur	Rood											
Toelichting ombuigingsvoorstel	De gemeente Oss hanteert “sober” als minimum. Dit is niveau wat zweeft tussen b en c niveau van de CROW-systematiek (van A tot ten met D). Deze indeling hebben we gemaakt omdat dit beter past bij het door de gemeenteraad vastgestelde minimumuitgangspunten: het moet veilig blijven en er mag geen kapitaalvernietiging plaatsvinden. We kunnen de openbare ruimte op “sober” zetten maar het centrum op “basis”. Dan besparen we circa € 150.000 vanaf 2026. Alternatief is dat we de gehele openbare ruimte op “sober” zetten, dit is incl. het centrum op sober. Dan besparen we circa € 200.000. Voorzichtigheidshalve wordt in dit overzicht met € 150.000 gerekend.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Kwaliteit wordt stevig verlaagd en de grens van veiligheid en kapitaalvernietiging wordt bereikt.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro’s	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>150.000</td><td>150.000</td><td>150.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		150.000	150.000	150.000
2025	2026	2027	2028									
	150.000	150.000	150.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Zie de tekst bij ‘toelichting’.											
Uitvoeringsinformatie	De onderhoudsbestekken moeten worden aangepast, gevolgd door nieuwe aanbestedingen.											
Risico’s	Onverzorgde leefomgeving Ontevreden burgers, bezoekers en bedrijven											
Alternatieven	Alternatief is dat we de gehele openbare ruimte op “sober” zetten, dit is incl. het centrum op sober (zie ook de tekst bij ‘toelichting’).											

Ombuigingsvoorstel 113	Aanpassen afschrijvingstermijn speelvoorzieningen conform BOSS											
Categorie kleur	Groen – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN											
Toelichting ombuigingsvoorstel	BOSS = bewegen, ontmoeten, sporten, spelen. De gemeente Oss heeft zelf afschrijvingstermijnen bepaald, dat geldt ook voor de speelsporttoestellen met ondergronden. De technische levensduur van vervangingen van speelvoorzieningen kan technisch opgerekt worden van 13 naar 15 jaar. Dit levert een besparing op van € 30.000 per jaar op de investeringsbedragen van vervanging van speeltoestellen. Deze bezuiniging van geraamd € 30.000 structureel vanaf 2026 wordt ingezet om de taakstelling in het Integraal Beheerplan te dekken.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	De speelplaatsen worden later vervangen en er is geen ruimte meer om op basis van functionele maatregelen de speelplaatsen eerder te vervangen. Dit betekent dat de individuele toestellen (op een speelplaats) die niet meer veilig zijn verwijderd worden en pas vervangen worden wanneer de speelplaats technisch aan vervanging toe is.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>				2025	2026	2027	2028				
2025	2026	2027	2028									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Mede afhankelijk van het gebruik van speeltoestellen zijn deze na verloop van tijd aan vervanging toe. De besparing is gebaseerd op realistische afschrijvingstermijnen. In 2025 wordt het speelruimtebeleid herzien. Momenteel is niet te zeggen wat dit betekent in financiële zin.											
Uitvoeringsinformatie												
Risico's	De gemeenteraad heeft een hogere ambitie met betrekking tot speelvoorzieningen en heeft gevraagd om een nieuwe beleidsnotitie Spelen. Daarin heeft de meerderheid van de gemeenteraad uitgesproken voor meer inclusiviteit. Dit vraagt om meer financiële middelen.											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 114	Natuurgebied niet meer onderhouden											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	De komende jaren niets meer doen aan het onderhoud van natuurgebieden. Dus stoppen met maatregelen (dus bijvoorbeeld niet meer: het verwijderen van riet, het knotten van wilgen, het maaien van ruigtes etc.) en de natuur zelf regulerend laten zijn. Daardoor is er sprake van aanzienlijk minder onderhouds/beheerkosten.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Door geen onderhoudswerkzaamheden meer uit te voeren, wordt de natuur meer ruimte gegeven. Hierdoor is het aangezicht van de natuurgebieden minder netjes of in andere woorden 'natuurlijker'.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>175.000</td><td>175.000</td><td>175.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		175.000	175.000	175.000
2025	2026	2027	2028									
	175.000	175.000	175.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Momenteel zijn we een bedrag van € 175.000 jaarlijks kwijt aan Stichting Landschapsbeheer Oss (SLO) voor het onderhoud van onze natuurgebieden (IBOR). Tel hierbij de interne uren op voor begeleiding en toezicht, dan komen we zeker aan een bedrag van € 200.000 per jaar. Wel aandacht voor het opruimen van zwerfafval en het toegankelijk houden van de paden (€ 25.000).											
Uitvoeringsinformatie	Informeren van toezichthouder(s).											
Risico's	Grote impact voor SLO, verder geringe risico's.											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 115	Stoppen met toeristische netwerken											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Het betreft routes 'niet voor dagelijks gebruik'. Stoppen met deze netwerken betekent dat we stoppen met het contract van SLO (Stichting Landschapsbeheer Oss). SLO doet nu het onderhoud van de paden en de bewegwijzering. De gemeente gaat in dit voorstel dit beheer en onderhoud niet overnemen. Feitelijk heffen we daarmee de toeristische netwerken op.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Recreanten kunnen de weg niet vinden of alleen via Google Maps. Kan invloed hebben op lokale ondernemers. De huidige werkzaamheden worden uitgevoerd door SLO. Het stopzetten heeft beperkte invloed op SLO.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td>25.000</td><td>25.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028			25.000	25.000
2025	2026	2027	2028									
		25.000	25.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Beëindiging overeenkomst met SLO. Eventuele eenmalige kosten voor het opruimen van de bewegwijzering etc zijn in het financieel effect verrekend (de opbrengst van 2026 is daarvoor ingezet).											
Uitvoeringsinformatie												
Risico's	Onduidelijk wat dit betekent voor beleid recreatie en toerisme. In het kader van Meanderende Maas wordt ingezet op toename van toerisme langs de Maas. Dit voorstel botst daarmee. Heeft impact voor SLO.											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 116	Versobering onderhoud kunstobjecten door Kunstwacht											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Onze 175 stuks kunstwerken, herdenkingsmonumenten etc. in de openbare ruimte worden jaarlijks geschouwd. Op basis hiervan volgt een advies omtrent onderhoud. Bezuiniging is mogelijk door het onderhoud te versoberen. Door jaarlijks te blijven schouwen en sober onderhoud heeft dit geen consequenties voor de veiligheid. De oorlogsmonumenten (bijv. de tweede wereldoorlog locaties) worden wel onderhouden, met het oog op hun rol bij de jaarlijkse 4-5 mei herdenkingen.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Leidt tot verpaupering, o.b.v. het 'piepsysteem' onderneemt de gemeente de noodzakelijke actie (sober).											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>10.000</td><td>10.000</td><td>10.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		10.000	10.000	10.000
2025	2026	2027	2028									
	10.000	10.000	10.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Door verlaging budget wordt uitsluitend de jaarlijkse schouw en onderhoud t.b.v. de algehele veiligheid (instortgevaar bijv.) uitgevoerd.											
Uitvoeringsinformatie	Gemeente blijft visueel schouwen. Op basis hiervan, of o.b.v. het 'piepsysteem' onderneemt de gemeente de noodzakelijke actie (sober).											
Risico's	Risico voor kapitaalvernietiging op de langere termijn. Door versobering en het ontstaan van achterstallig onderhoud, zal dit later leiden tot hogere herstelkosten. Versobering leidt ook tot verpaupering van onze kunstobjecten. Dit geldt ook voor de thema-rotondes, welk de laatste jaren gemeente breed zijn aangelegd.											
Alternatieven												

Projecten openbare ruimte

Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Totaal				

Mate van beleidsvrijheid	
Kosten per product	€
Waarvan:	
- Personele kosten	€
- Kapitaallasten	€
- Materieel budget	€
- Subsidies/GR/Uitkering	€
- Reserves Voorzieningen	€
Minimum kosten	€ 69.276
Max opbrengsten	€ 0-

Ombuigingsvoorstel 117	Meer commerciële reclame in de openbare ruimte											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Aanvullend op het voorstel van Q1/2025 over uitgangspunten reclamedragers, kan gekozen worden voor nog méér commerciële reclame. Bijv. uitbreiden met reclames op rotondes, digitale reclamemast/billboards etc. Eerst moet dan onderzocht worden of méér commerciële reclame kan leiden tot nog meer inkomsten. Dit is namelijk afhankelijk of marktpartijen (exploitanten) hier brood in zien. Voorstel is eerst aanbesteding o.b.v. voorstel Q1 2025 af te wachten. Dat geeft meer inzicht in de potentie.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Een verdere toename van reclamedragers in de openbare ruimte kan als storend/vervuilend worden ervaren.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>n.t.b.</td><td>n.t.b.</td><td>n.t.b.</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.
2025	2026	2027	2028									
	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.									
Categorie	Inkomsten											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Effect is nog niet te ramen omdat niet duidelijk is in welke mate dit commercieel interessant is. Eerst de huidige plannen afwikkelen.											
Uitvoeringsinformatie												
Risico's	Een verdere toename van reclamedragers in de openbare ruimte kan als storend/vervuilend worden ervaren. Als dit bovendien verlichte objecten zijn, dan kan het niet alleen bij de omgeving maar ook bij de politiek gevoelig liggen. Mede gezien eerdere politieke geuite zorgen op dit onderwerp (denk aan motie 'stop de verlichting' en motie 'pas op de plaats met lichtreclame').											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 118	Budget bewonersinitiatieven halveren (IUP)											
Categorie kleur	Rood											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Halvering van dit budget van € 120.000 structureel betekent een besparing van € 60.000. Het merendeel van dit budget wordt jaarlijks gebruikt om bewonersinitiatieven in de openbare ruimte mede mogelijk te maken. Zonder deze bijdrage zullen vele initiatieven in een vroeg stadium sneuvelen. Deze bezuiniging gaan we alleen inzetten als in de rest van de organisatie ook versoerd wordt wat betreft het onderwerp participatie.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	We zullen veel initiatieven om de openbare ruimte te verfraaien om budgettaire reden moeten afwijzen. Vaker nee moeten verkopen bij bewonersinitiatieven.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>60</td><td>60</td><td>60</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	60	60	60
2025	2026	2027	2028									
0	60	60	60									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect												
Uitvoeringsinformatie												
Risico's	Burgerparticipatie én een vergroting van de betrokkenheid vanuit buurtbewoners zal door deze bezuiniging niet plaatsvinden. Sommige actieve bewonersinitiatieven vragen subsidies aan om het budget te vergroten. Dit voorstel past slecht bij de Bestuursopdracht Participatie.											
Alternatieven												

Riolering

Riolering		Programma 4. Klimaat, energie en openbare ruimte		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Dagelijks onderhoud riolering	IBOR Vakbeheer en specialisten	3.394	-9.008	-5.614
Mutatie reserve Dagelijks onderhoud riolering	IBOR Vakbeheer en specialisten	0	-138	-138
Investeringen riolering	IBOR Vakbeheer en specialisten	3.831	0	3.831
Rioolaansluiting(nieuwe)	IBOR Vakbeheer en specialisten	50	-50	0
Totaal		7.274	-9.195	-1.921

Mate van beleidsvrijheid	Beperkte mate van beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 7.247.177
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 2.555.275
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 1.311.739
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 60.000
- Reserves Voorzieningen	€ 3.347.163
Minimum kosten	€ 5.894.227
Max opbrengsten	€ 9.802.347 -

Ombuigingsvoorstel 119	Rioolpompen vervangen door concertors (minder energieverbruik en minder storingen)											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Door rioolpompen te vervangen door concertors (energiezuinige, zelfdenkende pomp) besparen we op energiekosten. Daarnaast zijn deze pompen minder storingsgevoelig, waardoor het correctief onderhoud lager is.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Dergelijke pompen worden al ingezet als vervanging aan de orde is.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>26.500</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028				26.500
2025	2026	2027	2028									
			26.500									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Het betreft hier alleen de hoofdrioolgemalen die vervangen kunnen worden door een concertor (circa 30). Hiervan zijn er inmiddels al 12 vervangen door concertors. Als we voor de gemalen kiezen waarbij de combinatie leeftijd, stroomverbruik en correctief onderhoud bekeken wordt, dan komen er nu 9 voor in aanmerking. Totaal van deze actie kost een eenmalige investering van € 55.000 (de besparing van 2026 en 2027 wordt ingezet voor de investering). Dit levert een structurele besparing op van € 17.000 aan energiekosten en ongeveer € 9.500 aan minder correctief onderhoud (= € 26.500 vanaf 2028). <u>Deze besparing valt ten gunste van een verlaging van de rioolheffing, vanwege 'gesloten systeem' aldaar ten aanzien van kostendekkendheid.</u>											
Uitvoeringsinformatie	We gaan deze pompen vervangen wanneer deze aan de beurt zijn in verband met desinvestering/kapitaalsvernietiging.											
Risico's	Laag.											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 120	Aanleg van wadi's ten laste van riooltarief											
Categorie kleur	Oranje – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN											
Toelichting ombuigingsvoorstel	De kosten voor de aanleg van wadi's kunnen ten laste van het riooltarief worden gebracht. Op dit moment komt dit ten laste van groen. Wadi's (Water Afvoer Drainage Infiltratie) zijn systemen die regenwater opvangen en laten infiltreren in de bodem, waardoor ze bijdragen aan een efficiënter waterbeheer en het voorkomen van wateroverlast. Omdat wadi's een belangrijke rol spelen in het bergen en afvoeren/verwerken van regenwater, kunnen de kosten voor hun aanleg en onderhoud worden gedekt door het riooltarief. Door de aanleg van de wadi's ten laste te brengen van het riooltarief. Naast andere doorrekeningen die invloed hebben op het riooltarief nemen we dit voorstel mee in de totale doorrekening van de riooltarieven en stemmen we dit af met het Integraal Beheerplan. Deze bezuiniging wordt ingezet om de taakstelling in het Integraal Beheerplan te dekken.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Er worden meer kosten toegerekend aan de rioolheffing. Sec beschouwd vanuit dit perspectief (ceteris paribus) betekent dit een stijging van de lokale lasten.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td>PM</td><td>PM</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028			PM	PM
2025	2026	2027	2028									
		PM	PM									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Door de aanlegkosten vanuit de rioolheffing te bekostigen levert dit een bezuiniging op voor groenbeheer. Kosten groot onderhoud levert geen besparing op omdat dit nu nog niet gedaan wordt. Hiervoor wordt momenteel een beheerplan wadi's opgesteld waarin dit wordt meegenomen.											
Uitvoeringsinformatie	Aanleg en groot onderhoud bekostigen vanuit rioolheffing. Dagelijks onderhoud (maaïen en onderhoud beplanting) vanuit groenbeheer.											
Risico's												
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 121	Tarief grootverbruikers harder laten stijgen											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Onderscheid (maken) tussen grootverbruikers en andere gebruikers. En tarieven voor grootverbruikers verhogen. Dit is een beleidsmatige discussie en levert geen bezuiniging op, maar betreft een verdeling tussen grootverbruikers en andere gebruikers.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Bedrijven worden meer belast.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	0	0	0
2025	2026	2027	2028									
0	0	0	0									
Categorie	Inkomsten											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Herverdeling van inkomsten rioolheffing. Betreft discussie over tarievensystematiek. Huidige systematiek is is onderstaand weergegeven.											
Uitvoeringsinformatie												
Risico's	Mogelijke weerstand bij bedrijven. Betreft maar een kleine groep/aandeel van de heffing, maar om echt effect te krijgen is een groot ingrijpen nodig.											
Alternatieven												

Artikel 6. Belastingtarieven

- **1.**Het eigenarendeel bedraagt per perceel:
 - **a.** welke in hoofdzaak worden gebruikt als woning, per jaar € 148,56
 - **b.** welke niet in hoofdzaak worden gebruikt als woning, bij een kavelgrootte:
 - tot 1.000 m² , per jaar, € 148,56;
 - van 1.000 m² tot 2.000 m², per jaar, € 297,12;
 - van 2.000 m² tot 4.000 m², per jaar, € 445,68;
 - van 4.000 m² tot 8.000 m², per jaar, € 594,24;
 - van 8.000 m² tot 50.000 m², per jaar, € 1.188,48;
 - groter dan 50.000 m², per jaar, € 5.199,60.
 - **c.** voor terreinen die in hoofdzaak bestaan uit onverhard oppervlakte en zijn bedoeld voor het uitoefenen van sport in de buitenlucht wordt maximaal het tarief voor terreinen met een oppervlakte tot 50.000 m² in rekening gebracht.
- **2.**Het gebruikersdeel bedraagt per perceel per jaar € 29,76.

Wegen, straten en pleinen

Wegen, straten en pleinen		Programma 4. Klimaat, energie en openbare ruimte		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
N 329 Weg van de Toekomst	IBOR Gebieden en projecten	431	0	431
Groot onderh.en ren verhardingen	IBOR Gebieden en projecten	5.888	0	5.888
Mutatie reserve Groot onderh.en ren verhardingen	IBOR Gebieden en projecten	0	-11	-11
Dagelijks onderhoud verhardingen	IBOR Vakbeheer en specialisten	2.068	0	2.068
Inritten	IBOR Uitvoering	11	-9	2
Dag. onderhoud openbare verlichting	IBOR Vakbeheer en specialisten	780	-40	741
Groot onderhoud openbare verlichting	IBOR Vakbeheer en specialisten	782	0	782
Nutsbedrijven	IBOR Vakbeheer en specialisten	715	-396	318
Mutatie reserve Nutsbedrijven	IBOR Vakbeheer en specialisten	23	0	23
Werken derden	IBOR Uitvoering	23	-60	-37
Dagelijks onderhoud verhardingen gebied 1	IBOR Gebieden en projecten	963	0	963
Dagelijks onderhoud verhardingen gebied 2	IBOR Gebieden en projecten	765	0	765
Dagelijks onderhoud verhardingen gebied 3	IBOR Gebieden en projecten	781	0	781
Gladheidbestrijding	IBOR Gebieden en projecten	615	-20	595
Totaal		13.844	-536	13.309

Mate van beleidsvrijheid	Nagenoeg volledige beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 13.844.230
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 3.062.430
- Kapitaallasten	€ 2.545.026
- Materieel budget	€ 8.214.274
- Subsidies/GR/Uitkering	€ -
- Reserves Voorzieningen	€ 22.500
Minimum kosten	€ 12.613.121
Max opbrengsten	€ 976.383 -

Ombuigingsvoorstel 122	Toepassen langere afschrijvingstermijn bij de doorrekening van het integraal beheerplan
Categorie kleur	Groen – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN
Toelichting ombuigingsvoorstel	Afschrijvingstermijn zijn gerelateerd aan de technische levensduren. We hebben de belangrijkste assets binnen het integraal beheerplan beoordeeld op deze vraag: <i>Wegen:</i> We werken al met langere levensduren dan gebruikelijk voor diverse verhardingstypes. Voor betonproducten is de levensverwachting op basis van de praktijk (werkelijke vervangingstermijnen afgelopen jaren) naar beneden bijgesteld. Toch houden we deze verhardingssoort nogmaals tegen het licht i.v.m. de (integrale) discussie over de levensduren en afschrijvingstermijnen van Riolering en Wegen binnen het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte. <i>Groen:</i> - Bomen: de doelstelling is dat we bomen zo lang mogelijk laten staan, het liefst eeuwigdurend (dit laatste is helaas lastig i.v.m. de bebouwde omgeving). De afschrijvingstermijnen van bomen staan om deze reden al op een maximale afschrijvingstermijn. - Overig groen: ook hier gelden dat we de maximale afschrijvingstermijnen hebben doorgevoerd. <i>Speelvoorzieningen:</i> De levensduur kan worden verlengd met twee jaar. Dit voorstel is opgenomen onder openbaar groen (voorstel speelvoorzieningen BOSS); <i>Openbare verlichting:</i> We verwachten op termijn dat de levensduur/afschrijvingstermijn van armaturen flink verlengd kan worden. We vervangen momenteel armaturen die nog uit veel verschillende onderdelen bestaan en waarbij de driver de levensduur bepaalt. Door eenvoudiger armaturen zonder driver aan te brengen, kunnen we besparen (wat er niet op zit kan ook niet kapot). We hebben nog onvoldoende praktijkervaring (de armaturen zijn te kort op de markt) om hier een inschatting te maken. Wellicht kunnen we deze resultaten meenemen in het Integraal Beheerplan Openbare ruimte 2030. <i>Verkeerregelininstallaties (VRI's):</i> Het aantal VRI's is beperkt. Bovendien hebben VRI's een grote invloed op de verkeersveiligheid van kruispunten. Daarnaast spelen er nog diverse ontwikkelingen die o.a. van belang zijn op de wettelijk termijn van bereikbaarheid van hulpdiensten. Hiervoor zijn wellicht extra middelen nodig. <i>Civiele kunstwerken:</i> Beton: deze staat al 100 jaar; Hout: deze staat op 30 jaar. De ervaring leert dat dit een langere levensduur is dan gemiddeld. Deze maatregel wordt ingezet om de taakstelling in het Integraal Beheerplan te dekken.

Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Betreft vooral een rekentechnisch maatregel											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><td>2025</td><td>2026</td><td>2027</td><td>2028</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>				2025	2026	2027	2028				
2025	2026	2027	2028									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	NB. De directe effecten zullen beperkt zijn, omdat wordt gewerkt met verplichte activering van vervangingen.											
Uitvoeringsinformatie	Betreft vooral een rekentechnisch maatregel											
Risico's												
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 123	Civiel kunstwerk opruimen in plaats van vervangen of onderhouden (objecten die enkel een esthetische functie hebben)											
Categorie kleur	Groen – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Eenmalig iets weghalen, levert structureel bezuiniging op onderhoud op. Steigers en vlonders op moment van onderhoud verwijderen we in plaats van ze te onderhouden/vervangen. Andere objecten zoals schanskorven, muren en prieel ruimen we op bij einde levensduur of onderhoudsmoment. Deze bezuiniging van geraamd € 21.000 structureel vanaf 2026 wordt ingezet om de taakstelling in het Integraal Beheerplan te dekken.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Bewoners kunnen het niet eens zijn met het verwijderen van objecten											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>21.000</td><td>21.000</td><td>21.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		21.000	21.000	21.000
2025	2026	2027	2028									
	21.000	21.000	21.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	In plaats van uitvoeren onderhoud wordt een object verwijderd. Het areaal wordt minder waardoor minder geld nodig is voor dagelijks- en groot onderhoud											
Uitvoeringsinformatie												
Risico's	Verschraling van de inrichtingskwaliteit van de openbare ruimte.											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 124	Project Meanderende Maas verrekenen met vervangingsbudgetten											
Categorie kleur	Groen – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN											
Toelichting ombuigingsvoorstel	In het kader van de dijkverzwaring worden door Waterschap Aa en Maas wegen op dijken verlegd of nieuw aangelegd. Dit zijn deels oude wegen, die ook in de vervangingsberekening naar voren komen. We vragen voor deze wegen dus budget aan, dat we niet gaan gebruiken. Door deze wegen op 'nul' te zetten kan een lagere vervangingsclaim worden ingediend. Deze maatregel hebben we doorgerekend en verwerkt in het Integraal Beheerplan. Het betreft een bedrag van € 350.000 voor de komende 10 jaar, dus omgerekend € 35.000 per jaar.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Betreft vooral een rekentechnisch maatregel											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>35.000</td><td>35.000</td><td>35.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		35.000	35.000	35.000
2025	2026	2027	2028									
	35.000	35.000	35.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Het effect zit deels in verlaging van het direct beschikbare geld en deels in de structurele kosten voor rente en afschrijving.											
Uitvoeringsinformatie	Betreft vooral een rekentechnisch maatregel											
Risico's	Zeer beperkt.											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 125	Energiebesparing door dimbaar maken van nieuwe led armaturen											
Categorie kleur	Groen – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN											
Toelichting ombuigingsvoorstel	We vervangen vanuit het regulier vervangingsplan retrofitlampen door led armaturen. Extra bezuiniging is mogelijk als we gelijktijdig de nieuwe led armaturen ook dimbaar maken. Als deze gedimd worden dan besparen wij op energiekosten. Dit voorstel past bij de CO2-prestatieladder. Deze bezuiniging van geraamd € 20.000 structureel vanaf 2026 wordt ingezet om de taakstelling in het Integraal Beheerplan te dekken.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect												
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>20.000</td><td>20.000</td><td>20.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		20.000	20.000	20.000
2025	2026	2027	2028									
	20.000	20.000	20.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Doordat energiekosten vanaf 2026 nog niet bekend zijn is voor deze jaren niet in te schatten wat de structurele bezuiniging is. Afhankelijk van de regionale aanbesteding inkoop energie kan dit bedrag positiever of negatiever uitvallen over de jaarschijven van 2026 t/m 2028. E.e.a. zal in de loop van 2025 duidelijk worden.											
Uitvoeringsinformatie												
Risico's												
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 126	Brandgangverlichting BrabantWonen afsluiten van gemeentelijk net (optie 1)											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	De brandgangverlichting van BrabantWonen is aangesloten op het gemeentelijke openbare verlichtingsnet. Het betreft meer dan 1.000 stuks. De gemeente betaalt nu deze energiekosten. Het is mogelijk om BrabantWonen af te sluiten van ons netwerk. Zij kunnen er dan voor kiezen om bijvoorbeeld de stroomvoorziening vanuit de eigen woningen te halen.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Afhankelijk van hoe BrabantWonen het regelt met haar huurders heeft dit een kostenverhogend effect voor de huurders en/of voor BrabantWonen. Zij kunnen kiezen om maandelijks bij te dragen in energiekosten. Voor de gemeente betreft het slechts een eenmalige actie qua ontkoppelen kabels.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>20.000</td><td>20.000</td><td>20.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		20.000	20.000	20.000
2025	2026	2027	2028									
	20.000	20.000	20.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Afhankelijk van de regionale aanbesteding inkoop energie kan dit bedrag positiever of negatiever uitvallen over de jaarschijven van 2026 t/m 2028. E.e.a. zal in de loop van 2025 duidelijk worden.											
Uitvoeringsinformatie												
Risico's	Mogelijke weerstand bij bewoners. Indien Brabant Wonen geen alternatief verzorgt: dan kunnen donkere brandgangen zorgen voor mogelijke onveiligheid.											
Alternatieven	Het alternatief is BrabantWonen bestuurlijk opleggen tot verduurzamen areaal in brandgangen (als dit aangesloten blijft op gemeentelijk net) (optie 2)											

Ombuigingsvoorstel 127	BrabantWonen bestuurlijk opleggen tot verduurzamen areaal in brandgangen (als dit aangesloten blijft op gemeentelijk net) (optie 2)											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	De brandgangverlichting van BrabantWonen is aangesloten op het gemeentelijke openbare verlichtingsnet. Het betreft meer dan 1.000 stuks. De gemeente betaalt nu deze energiekosten. Alternatief voor het afsluiten (optie 1) is dat we BrabantWonen verplichten tot verduurzamen van brandgangverlichting. Eerdere pogingen hiertoe hebben nog niet tot resultaat geleid. De bestaande armaturen zijn 25 jaar geleden geplaatst en mogen wel eens aan deze tijd aangepast worden. Aangezien we praten over meer dan 1.000 stuks is hier een enorme besparing te behalen. Als men er dan meteen voor kiest om verlichting met sensoren aan te brengen dan gaan we hier als gemeente meer dan 50% energiekosten besparen.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Als men kiest voor armaturen met bewegingssensor verhoogt men de attentiewaarde en draagt dit bij aan een grotere energiebesparing dan alleen ledarmaturen.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><td>2025</td><td>2026</td><td>2027</td><td>2028</td></tr><tr><td></td><td>8.000</td><td>8.000</td><td>8.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		8.000	8.000	8.000
2025	2026	2027	2028									
	8.000	8.000	8.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Afhankelijk van de regionale aanbesteding inkoop energie kan dit bedrag positiever of negatiever uitvallen over de jaarschijven van 2026 t/m 2028. E.e.a. zal in de loop van 2025 duidelijk worden. Het bedrag is mede afhankelijk van het te kiezen type led en wel of geen sensoren.											
Uitvoeringsinformatie												
Risico's												
Alternatieven	Het alternatief is Brandgangverlichting BrabantWonen afsluiten van gemeentelijk net (optie 1)											

Afvalverwijdering bedrijven

Afvalverwijdering bedrijven		Programma 4. Klimaat, energie en openbare ruimte		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Inzamelen Bedrijfsafval	IBOR Vakbeheer en specialisten	778	-575	203
Totaal		778	-575	203

Mate van beleidsvrijheid	Beperkte mate van beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 778.213
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 397.213
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 381.000
- Subsidies/GR/Uitkering	€ -
- Reserves Voorzieningen	€-
Minimum kosten	€ 493.158
Max opbrengsten	€ 594.956 -

Geen voorstellen.

Programma 5. Economie

NR	Product	Omschrijving	Bedrag 2025	Bedrag 2026	Bedrag 2027	Bedrag 2028
128	Economische ontwikkeling	Werkbudget economie verlagen	-	34	34	34
129	Economische ontwikkeling	Herzien samenwerking RNOB	-	PM	PM	PM
130	Haven	Herbestemmen haven (optie 1)	-	-	PM	PM
131	Haven	Haventarieven verhogen (optie 2a)	-	25	25	25
132	Haven	Het aantal watergebonden bedrijven in haven verdubbelen (optie 2b)	-	-	PM	PM
133	Toerisme en recreatie	Verlagen budget recreatie en toerisme	-	10	10	10
			-	69	69	69

Economische ontwikkeling

Economische ontwikkeling		Programma 5. Economie		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Beleidsontwikkeling lokale economie	Leefomgeving, wonen en economie	2.079	0	2.079
Mutatie res Beleidsontwikkeling lokale economie	Leefomgeving, wonen en economie	0	-189	-189
Totaal		2.079	-189	1.890

Mate van beleidsvrijheid	Nagenoeg volledige beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 2.078.766
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 1.054.331
- Kapitaallasten	€ 267.892
- Materieel budget	€ 362.866
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 393.677
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 1.517.614
Max opbrengsten	€ 85.000 -

Ombuigingsvoorstel 128	Werkbudget economie verlagen											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	(ongeveer) 10% bezuinigen op het werkbudget economie. Het afgelopen jaar is het werkbudget economie niet helemaal uitgeput. Dit hangt samen met verminderde personele capaciteit onder andere door personeelwisselingen / vacatures. Daarmee zijn ook de financiële uitgaven achtergebleven. De ambitie voor economie is echter onverminderd hoog. Het werkbudget is onder andere bedoeld voor de uitvoering van arbeidsmarktbeleid, triple helix samenwerking, accountmanagement bedrijven, stimuleren topsectoren, beleid/verduurzaming werklocaties, duurzame en circulaire economie, bijeenkomsten met ondernemers en lidmaatschappen (G40 en Platform 31), deelname aan de Provada. In 2025 wordt het werkbudget onder andere ingezet voor het ontwikkelen van een toekomstperspectief op de haven en een nieuwe economische strategienota.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Er komt minder ruimte voor het realiseren van onze economische ambities in samenwerking met het bedrijfsleven en communicatie over/richting ondernemers.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>34.000</td><td>34.000</td><td>34.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		34.000	34.000	34.000
2025	2026	2027	2028									
	34.000	34.000	34.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Als deze maatregel wordt doorgevoerd worden de budgetten die aan de verschillende taken zijn toebedeeld opnieuw bezien. De consequentie zal zijn dat er in elk geval minder bijeenkomsten / evenementen worden georganiseerd met ondernemers (nieuwjaarsontbijt, week van duurzame ondernemer, startersontbijt, etc. Effect ongeveer €3.000/ €5.000).											
Uitvoeringsinformatie												
Risico's	Er komt minder ruimte voor het realiseren van onze economische ambities in samenwerking met het bedrijfsleven en communicatie over/richting ondernemers.											
Alternatieven	Een hoger of lager percentage bezuinigen op dit budget (15% / € 51.000,- of 5% € 17.000,-). Daarnaast is het mogelijk om het gehele budget te schrappen (100% / € 340.000), immers het betreft geen wettelijk taak voor de gemeente. Dit heeft echter grotere maatschappelijk consequenties ten aanzien van het economisch beleid van de gemeente. Er wordt dan geen economisch beleid meer gevoerd.											

Ombuigingsvoorstel 129	Herzien samenwerking RNOB (Regio Noordoost Brabant)			
Categorie kleur	Rood			
Toelichting ombuigingsvoorstel	Samenwerking I Regio Noordoost Brabant / AgriFood Capital verminderen			
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog			
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	RNOB is een belangrijke samenwerking van en door gemeenten en waterschappen in de regio.			
Benodigde inspanning	Midden			
Financieel effect In euro's				
	2025	2026	2027	2028
			PM	PM
	* Onze bijdragen aan RNOB bedraagt jaarlijks circa € 285.000 per jaar.			
Categorie	Uitgaven			
Incidenteel/ structureel	Structureel			
Toelichting financieel effect	Betreft de inwonerbijdrage voor RNOB (en daarachter Agrifood Capital). De bijdrage voor RNOB/AFC bedragen € 3 per inwoner. De bijdrage aan de RNOB / AFC is recent bepaald (herbevestigd) in het nieuwe convenant. De bijdrage van € 3 per inwoner zal vanaf 2025 worden geïndexeerd (dat is eerder nooit toegepast). Het besluit om door te gaan met de samenwerking is genomen in de gemeenteraad in september 2024. Het samenwerkingsverband RNOB neemt deel aan de regionale triple helix samenwerking met ondernemers en onderwijsinstellingen in AgriFood Capital. Niet de individuele gemeenten en Waterschappen zijn deelnemer, maar het collectief (RNOB). Het convenant bevat bepalingen over de inwonersbijdrage aan dit samenwerkingsverband en de publieke opdrachtverstrekking. Een eventuele bijstelling van de bijdrage aan AFC loopt dus via RNOB.			
Uitvoeringsinformatie				
Risico's	Verminderde samenwerking in de regio. Mislopen synergiekansen.			
Alternatieven				

Haven

Haven		Programma 5. Economie		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Havendiensten	IBOR Vakbeheer en specialisten	852	-405	447
Brug en sluis	IBOR Vakbeheer en specialisten	480	0	480
Totaal		1.332	-405	927

Mate van beleidsvrijheid	Nagenoeg volledige beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 1.332.173
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 226.835
- Kapitaallasten	€ 221.938
- Materieel budget	€ 425.400
- Subsidies/GR/Uitkering	€ -
- Reserves Voorzieningen	€ 458.000
Minimum kosten	€ 79.611
Max opbrengsten	€ 405.000 -

Ombuigingsvoorstel 130	Herbestemmen haven (optie 1)											
Categorie kleur	Rood											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Gezien het beperkt aantal havengebonden bedrijven kunnen we in de havenvisie onderzoeken wat het maatschappelijk effect is van de haven en afwegen of het aantrekkelijk is om het havengebied anders te bestemmen. Gezien de maatschappelijke omvang van deze operatie moet dit ingebracht worden in de nog op te stellen havenvisie en als een aparte opdracht onderzocht worden.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Bedrijven moeten verplaatst worden, aantal arbeidsplaatsen daalt. Uit de binnenhavenmonitor blijkt dat het havengebied ca. 1.300 arbeidsplaatsen biedt, dit is inclusief niet watergebonden bedrijven. Het vervoer over water is duurzamer dan over weg of trein. Bedrijven zoals Heesen Yachts, OOC, Agrifilm etc. moeten dan wel verplaatst worden. Het maatschappelijk en financieel effect zal pas na tiental jaren optreden.											
Benodigde inspanning	Hoog											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td>n.t.b.</td><td>n.t.b.</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028			n.t.b.	n.t.b.
2025	2026	2027	2028									
		n.t.b.	n.t.b.									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Moet uit onderzoek blijken maar de kosten voor de haven en de brug komen te vervallen. De éénmalige kosten van dempen haven en verwijderen bruggen kunnen ten laste komen van de nieuwe ontwikkeling.											
Uitvoeringsinformatie	Moet uit onderzoek blijken											
Risico's	Imagoschade											
Alternatieven	Moet uit onderzoek blijken. Een alternatief is om het aantal watergebonden bedrijven in de haven juist uit te breiden. Zie hiervoor het andere ombuigingsvoorstel namelijk "het aantal watergebonden bedrijven in haven verdubbelen (optie 2b)".											

Ombuigingsvoorstel 131	Haventarieven verhogen (optie 2a)											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Het haventarief nog verder verhogen. Per 2025 gaat het van € 0,14 per ton naar € 0,151 per ton. (benchmark+5%). Nog verder verhoging naar (benchmark+10%) zou uitkomen op € 0,158 per ton en levert ca € 25.000 per jaar extra op. Deze maatregel is eerder in 2024 besproken tijdens het vaststellen beheerplan havenbedrijf 2025-2030. Toen is besloten om niet voor die variant te gaan. Nu brengen we deze optie weer in als ombuigingsvoorstel.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Het betreft alleen de schippers en daarmee de bedrijven in de haven die gebruik maken van de haven.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>25.000</td><td>25.000</td><td>25.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		25.000	25.000	25.000
2025	2026	2027	2028									
	25.000	25.000	25.000									
Categorie	Inkomsten											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect												
Uitvoeringsinformatie	Betrekkelijk eenvoudig d.m.v. communicatie en een nieuwe belastingverordening.											
Risico's	De concurrentiepositie van de haven verslechtert.											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 132	Het aantal watergebonden bedrijven in haven verdubbelen (optie 2b)											
Categorie kleur	Rood											
Toelichting ombuigingsvoorstel	In het havengebied is slechts een beperkt aantal havengebonden bedrijven gelegen. Indien het aantal watergebonden bedrijven stijgt dan stijgen de inkomsten.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Bestaande bedrijven moeten plaatsmaken voor watergebonden bedrijven. Er moet wel ruimte zijn om deze bedrijven naar een andere plek te verhuizen. Bovendien kan de grondprijs veranderen als we kiezen om terreinen te bestemmen voor watergebonden bedrijven. Hiervoor stellen we een Visie/Koersnota Haven op (voorzien in PB2025)											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>n.t.b.</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028				n.t.b.
2025	2026	2027	2028									
			n.t.b.									
Categorie	Inkomsten											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Op dit moment levert het gebruik van de haven circa € 400.000 op. Er zijn ca 25 bedrijven aan het water. Ca 10 van de 25 bedrijven zijn watergebonden. Ca 5 van de 10 watergebonden bedrijven gebruiken dagelijks/wekelijks de havenfunctie. Een toename van het aantal havengebonden bedrijven betekent een toename van de inkomsten. Daarmee kan het tekort op het havenbedrijf minder worden of ombuigen naar een lichte plus. Het is te vroeg om een bedrag te ramen.											
Uitvoeringsinformatie	Opstellen visie/koersnota Haven											
Risico's	Maatschappelijke onrust bij ondernemers											
Alternatieven	Een alternatief is om de haven te herbestemmen. Zie hiervoor het andere ombuigingsvoorstel namelijk "herbestemmen haven (optie 1)".											

Recreatie en toerisme

Recreatie en toerisme		Programma 5. Economie		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Subsidiëring Recreatie	Leefomgeving, wonen en economie	406	0	406
Voorzieningen openlucht recreatie	Vastgoedmanagement	261	-50	211
Mutatie reserve Voorzieningen openlucht recreatie	Vastgoedmanagement	0	-3	-3
Totaal		667	-53	614

Mate van beleidsvrijheid	Nagenoeg volledige beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 667.050
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 250.882
- Kapitaallasten	€ 30.206
- Materieel budget	€ 306.476
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 79.486
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 427.801
Max opbrengsten	€ 116.177 -

Ombuigingsvoorstel 133	Verlagen budget recreatie en toerisme											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	20% bezuinigen op het werkbudget Recreatie en Toerisme											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	De ambitie voor de nieuwe gebiedsmarketingorganisatie is gestoeld op de inzet van de huidige middelen (=werkbudget). In een businesscase wordt uitgewerkt hoe de ambitie er met bestaande middelen uitziet (wat kunnen we hiervoor realiseren). Een bezuiniging op het werkbudget betekent een minder stevige businesscase (is van invloed op de haalbaarheid van de plannen). Gebiedsmarketing heeft een positief effect op het imago van Oss, richting bezoekers, maar ook voor ondernemers en inwoners. Dit effect wordt kleiner of wordt niet gerealiseerd, afhankelijk van de uiteindelijk mogelijke invulling van de plannen.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>10.000</td><td>10.000</td><td>10.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		10.000	10.000	10.000
2025	2026	2027	2028									
	10.000	10.000	10.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect												
Uitvoeringsinformatie												
Risico's	Een bezuiniging op het werkbudget betekent een minder stevige businesscase voor gebiedsmarketing (is van invloed op de haalbaarheid van de plannen)											
Alternatieven	Het alternatief is om de ambitie te verlagen en de nieuwe organisatie de opdracht te geven om vanaf de start meer middelen uit de markt te halen (gaat ten koste van de energie die ingezet kan worden op de uitvoeringstaken; de praktijk elders wijst uit dat dit veel tijd en energie kost en vaak weinig oplevert). Daarnaast is het mogelijk om het gehele budget te schrappen (100% / € 50.000), immers het betreft geen wettelijk taak voor de gemeente. Dit heeft echter grotere maatschappelijk consequenties ten aanzien van het toeristisch beleid van de gemeente. Er wordt dan geen toeristisch beleid meer gevoerd.											

Industrieterreinen

Industrieterreinen		Programma 5. Economie		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Industrieterreinen (algemeen)	Vastgoedbedrijf	139	0	139
Erfpachtgronden	Vastgoedbedrijf	445	-873	-428
Totaal		584	-873	-289

Mate van beleidsvrijheid	Nagenoeg volledige beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 584.224
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 9.064
- Kapitaallasten	€ 470.853
- Materieel budget	€ 12.979
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 91.328
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 20.297
Max opbrengsten	€ 4.804.287 -

Geen voorstellen, onderdeel van het grondbedrijf.

Programma 6. Stadscentrum

NR	Product	Omschrijving	Bedrag 2025	Bedrag 2026	Bedrag 2027	Bedrag 2028
134	Centrumontwikkeling algemeen	Subsidie Centrummanagement Living Statues stoppen	-	-	12	12
135	Centrumontwikkeling algemeen	Subsidie Stichting Centrummanagement Oss stopzetten	-	-	100	100
136	Kermissen	Eindshow Kermis Oss: 'sound en light show' vervangen door vuurwerkshow (optie 1)	-	5	5	5
137	Kermissen	Eindshow Kermis Oss: geen eindshow (optie 2)	-	8	8	8
	Markten	Geen				
			-	13	124	124

Centrumontwikkeling algemeen

Centrumontwikkeling algemeen		Programma 6. Stadscentrum		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Reclamebelasting	Financiën en control	210	-210	0
Activiteiten Centrum	Leefomgeving, wonen en economie	148	0	148
Totaal		358	-210	148

Mate van beleidsvrijheid	Enige mate van beleidsvrijheid: € 148.000 Nagenoeg volledige beleidsvrijheid: € 210.000
Kosten per product	€ 358.132
Waarvan:	
- Personele kosten	€ -
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 255.000
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 103.132
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 27.102
Max opbrengsten	€ 271.889 -

Ombuigingsvoorstel 134	Subsidie Centrummanagement Living Statues stoppen				
Categorie kleur	Oranje				
Toelichting ombuigingsvoorstel	Het CMO vraagt subsidie aan voor het evenement Living Statues. Dit is een eendaags evenement wat een lokale en regionale aantrekking heeft en bezoekers naar het centrum van Oss trekt. Het draagt hiermee bij aan de levendigheid van het centrum en de lokale economie.				
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden				
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Door minder evenementen te organiseren neemt de levendigheid van het stadscentrum af. Het evenement heeft een grote aantrekkingskracht.				
Benodigde inspanning	Laag				
Financieel effect In euro's	2025	2026	2027	2028	
			11.500	11.500	
Categorie	Uitgaven				
Incidenteel/ structureel	Structureel				
Toelichting financieel effect	De subsidie kan stopgezet worden.				
Uitvoeringsinformatie	In 2025 doen we onderzoek naar het huidige aanbod van evenementen. Tem opzichte van de andere evenementen in de gemeente Oss, is dit een relatief groot en daarmee duurder evenement voor 1 dag.				
Risico's	Afname van het aantal evenementen in het centrum kan afbreuk doen aan de levendigheid.				
Alternatieven	Er kan gekozen worden voor een andere invulling door bijvoorbeeld een goedkoper en daarmee kleinschaliger evenement.				

Ombuigingsvoorstel 135	Subsidie Stichting Centrummanagement Oss stopzetten										
Categorie kleur	Oranje										
Toelichting ombuigingsvoorstel	Het CMO ontvangt via verschillende wegen een financiële bijdragen: - Subsidies van evenementen - Reclamebelasting, als onderdeel van een vaste bijdrage van de gegenereerde inkomsten uit deze belasting. - Subsidie voor de stichting zelf. De dekking van de kosten van het CMO bestaat uit verschillende bronnen en is op dit moment niet transparant. Dit pleit voor een herziening van de bijdrage aan het CMO en daarmee Er is geen eenduidigheid in de totale bijdrage aan het CMO, dit pleit voor een herziening van de bijdrage aan het CMO en het verminderen van de afhankelijkheid van de gemeentelijke bijdrage. Het voorstel is om de subsidie aan de stichting zelf te stoppen.										
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden										
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Door het verminderen van de subsidie komt de begroting van het CMO onder druk te staan en kan de centrummanager niet meer betaald worden. Dit staat los van de evenementen coördinator en evenementen die het CMO zelf organiseert.										
Benodigde inspanning	Midden										
Financieel effect In euro's	<table border="1"> <thead> <tr> <th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td>0</td><td>100.000</td><td>100.000</td></tr> </tbody> </table>			2025	2026	2027	2028		0	100.000	100.000
2025	2026	2027	2028								
	0	100.000	100.000								
Categorie	Uitgaven										
Incidenteel/ structureel	Structureel										
Toelichting financieel effect	De subsidie kan stopgezet worden.										
Uitvoeringsinformatie	N.v.t.										
Risico's	Als er geen centrummanager is dan is er ook geen aanspreekpunt voor de ambtelijke organisatie, maar ook geen eenduidig aanspreekpunt voor de centrumondernemers. Daarnaast ontstaat er mogelijk meer regeldruk bij VTH in afhandeling evenementen. De organisatie van kleinschalige evenementen valt weg waardoor de levendigheid in het centrum afneemt.										
Alternatieven	De verlaging in de bijdrage kan mogelijk gecompenseerd worden door de reclamebelasting te verhogen. Zie voorstel reclamebelasting binnen programma 10.										

Kermissen

Kermissen		Programma 6. Stadscentrum		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Kermissen	IBOR Uitvoering	337	-204	133
Totaal		337	-204	133

Mate van beleidsvrijheid	Nagenoeg volledige beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 337.201
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 55.201
- Kapitaallasten	€ 282.000
- Materieel budget	€ -
- Subsidies/GR/Uitkering	€ -
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 109.908
Max opbrengsten	€ 618.747 -

Ombuigingsvoorstel 136	Eindshow Kermis Oss: 'sound en light show' vervangen door vuurwerkshow (optie 1)											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	In 2023 is begonnen met invullen van de wens van het college en de gemeenteraad om de kermis van Oss een meer regionale uitstraling te geven. De stappen die in 2023 zijn gezet, zijn meegenomen naar 2024, waardoor de kwaliteit van de kermis naar een hoger plan is getild. Dit willen we voortzetten naar 2025 en verder. We merken zowel bij het publiek, de politiek als bij de kermisexploitanten meer enthousiasme voor de kermis. De beschikbare gelden zijn hard nodig voor de verdere uitwerking naar een kwalitatief nog betere kermis met een regionale uitstraling. Het verbeteren van de kermis betekent ook dat er keuzes gemaakt moeten worden. In het bijzonder gaat het om de eindshow van de kermis. Vuurwerk is niet meer van deze tijd, ondanks dat het een spectaculair effect geeft en een knallende afsluiting van de kermis. We kozen daarom voor alternatieven, zoals: - in 2023 voor een lasershow (dit kwam wat minder goed uit de verf) - in 2024 voor een "sound and light" show met theater vuurwerk (dit heeft potentie voor 2025 als we wat verbeteringen aanbrengen). Echter in tegenstelling tot vuurwerk is een "sound and light" show met theatervuurwerk een kostbare aangelegenheid. Daarom is het een optie om als bezuinigingsmaatregel toch voor vuurwerk te kiezen.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Vuurwerk is een onderwerp dat niet alleen politiek, maar ook maatschappelijk ter discussie staat. Dit vanuit duurzaamheid/milieu-overwegingen. Het afsteken van vuurwerk past niet bij het feit dat de gemeente het Schone Lucht akkoord heeft ondertekend.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>5.000</td><td>5.000</td><td>5.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		5.000	5.000	5.000
2025	2026	2027	2028									
	5.000	5.000	5.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Dit bedrag wordt bespaard als wordt gekozen voor vuurwerk in plaats van een 'sound and light show'.											
Uitvoeringsinformatie	N.v.t.											
Risico's	Zie ook Maatschappelijk effect: vuurwerk ligt gevoelig vanwege veiligheid, duurzaamheid, milieu en leefbaarheid (overlast voor mens en dier).											
Alternatieven	Een alternatief is om helemaal geen eindshow te organiseren. Zie hiervoor het andere ombuigingsvoorstel namelijk "Eindshow Kermis: geen eindshow (optie 2)".											

Ombuigingsvoorstel 137	Eindshow Kermis Oss: geen eindshow (optie 2)											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	In 2023 is begonnen met invullen van de wens van het college en de gemeenteraad om de kermis van Oss een meer regionale uitstraling te geven. De stappen die in 2023 zijn gezet, zijn meegenomen naar 2024, waardoor de kwaliteit van de kermis naar een hoger plan is getild. Dit willen we voortzetten naar 2025 en verder. We merken zowel bij het publiek, de politiek als bij de kermisexploitanten meer enthousiasme voor de kermis. De beschikbare gelden zijn hard nodig voor de verdere uitwerking naar een kwalitatief nog betere kermis met een regionale uitstraling. Het verbeteren van de kermis betekent ook dat er keuzes gemaakt moeten worden. In het bijzonder gaat het om de eindshow van de kermis. Vuurwerk is niet meer van deze tijd, ondanks dat het een spectaculair effect geeft en een knallende afsluiting van de kermis. We kozen daarom voor alternatieven, zoals: - in 2023 voor een lasershow (dit kwam wat minder goed uit de verf) - in 2024 voor een "sound and light" show met theater vuurwerk (dit heeft potentie voor 2025 als we wat verbeteringen aanbrengen). Echter in tegenstelling tot vuurwerk is een "sound and light" show met theatervuurwerk een kostbare aangelegenheid. En gezien de nadelen van vuurwerk is het een optie om als bezuinigingsmaatregel géén eindshow te organiseren.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Door het ontbreken van een eindshow is er geen herkenbare afsluiting van de kermis. Een eindshow is, net zoals andere "randactiviteiten", een publiekstrekker en draagt bij aan een aantrekkelijke kermis.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>7.500</td><td>7.500</td><td>7.500</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		7.500	7.500	7.500
2025	2026	2027	2028									
	7.500	7.500	7.500									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Dit bedrag wordt bespaard als wordt gekozen voor géén eindshow in plaats van een 'sound and light show'.											
Uitvoeringsinformatie												
Risico's												
Alternatieven	Een alternatief is om wel een eindshow te organiseren, maar dan met vuurwerk. Zie hiervoor het andere ombuigingsvoorstel namelijk "Eindshow Kermis: 'sound en light show' vervangen door vuurwerkshow (optie 1)"											

Markten

Markten		Programma 6. Stadscentrum		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Markten	IBOR Uitvoering	88	-93	-5
Totaal		88	-93	-5

Mate van beleidsvrijheid	Nagenoeg volledige beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 87.892
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 41.661
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 38.711
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 7.520
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 113.071
Max opbrengsten	€ 392.497 -

Geen voorstellen.

Herontwikkeling Walkwartier

Herontwikkeling Walkwartier		Programma 6. Stadscentrum		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Openbare ruimte Walkwartier	IBOR Gebieden en projecten	191	0	191
Mutatie reserve Openbare ruimte Walkwartier	IBOR Gebieden en projecten	0	-93	-93
Het Warenhuis	Vastgoedontwikkeling	1.120	0	1.120
Mutatie reserve Uithuis	Vastgoedontwikkeling	0	-58	-58
Totaal		1.311	-151	1.160

Mate van beleidsvrijheid	Nagenoeg volledige beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 1.310.797
Waarvan:	
- Personele kosten	€ -
- Kapitaallasten	€ 749.450
- Materieel budget	€ 561.347
- Subsidies/GR/Uitkering	€ -
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 585.748
Max opbrengsten	€ 0 -

Geen voorstellen.

Programma 7. Verstedelijking, wonen en mobiliteit

NR	Product	Omschrijving	Bedrag 2025	Bedrag 2026	Bedrag 2027	Bedrag 2028
	Overige bedrijfsmatige activiteiten	Geen	-	-	-	-
138	Parkeren	Verhogen tarieven parkeren - 10%	-	225	225	225
139	Parkeren	Uitbreiden tijden betaald parkeren	-	200	200	200
140	Parkeren	Uitsluitend vergunning parkeren gaan fiscaliseren	-	10	10	10
141	Parkeren	Vaker handhaven op betaald parkeren	-	50	50	50
142	Parkeren	Parkeergarage Oostwal Oost 'onstreet' maken	-	20	20	20
143	Parkeren	Verder afbouwen muntgeld-betalen bij parkeerautomaten	-	40	40	40
144	Parkeren	Gebruikers bewaakte fietsenstalling laten betalen	-	25	25	25
145	Parkeren	Gehandicaptenparkeerkaarthouders niet meer vrijstellen van parkeerbelasting	-	50	50	50
146	Ruimtelijke ordening	Tarief voor behandeling van ruimtelijke initiatieven op Intaketafel vragen	-	30	30	30
147	Ruimtelijke ordening	Budgetverhoging opbrengsten leges principeverzoeken (huidige tarieven)	-	20	20	20
148	Ruimtelijke ordening	Verhoging tarieven leges principeverzoeken (vanaf 2028)	-	-	-	10
149	Ruimtelijke ordening	Verhoging tarieven plankosten standaard en complex	-	-	-	32
	Strategische projecten/samenwerking	Geen				
150	Verkeer	Aanpassen systematiek voor investeringen spoorzone	-	-	100	100
151	Verkeer	Vervallen verkeerslichten op de Oostwal en Hertogensingel		19	19	19
152	Volkshuisvesting	Leges omgevingsvergunningen verhogen	-	65	65	65
153	Woningbouwcomplexen	Geen voorstellen	-	-	-	-
			-	754	854	896

Overige bedrijfsmatige activiteiten

Overige bedrijfsmatige activiteiten		Programma 7. Verstedelijking, wonen en mobiliteit		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Herstructureringsplannen (algemeen)	Vastgoedbedrijf	0	0	0
Beheercomplexen	Vastgoedbedrijf	881	-239	643
Verhuurde panden	Vastgoedbedrijf	384	-68	316
Verhuurde percelen	Vastgoedbedrijf	22	-161	-139
Totaal		1.287	-468	819

Mate van beleidsvrijheid	Nagenoeg volledige beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 1.287.784
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 782.329
- Kapitaallasten	€ 82.529
- Materieel budget	€ 421.926
- Subsidies/GR/Uitkering	€ -
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 27.252
Max opbrengsten	€ 4.920.220 -

Geen voorstellen.

Parkeren

Parkeren		Programma 7. Verstedelijking, wonen en mobiliteit		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
(Na)heffing parkeerbelasting	IBOR Vakbeheer en specialisten	0	-2.089	-2.089
Achteraf betaald parkeren	IBOR Vakbeheer en specialisten	75	-216	-141
Parkeren openlucht	IBOR Vakbeheer en specialisten	880	0	880
Mutatie reserve Parkeren openlucht	IBOR Vakbeheer en specialisten	335	0	335
Parkeervergunningen	IBOR Vakbeheer en specialisten	239	-174	65
Bewaakte rijwielstalling	IBOR Vakbeheer en specialisten	278	0	278
Parkeerdek Oostwal-oost	IBOR Vakbeheer en specialisten	127	-21	106
Parkeergarage Bergoss	IBOR Vakbeheer en specialisten	531	-133	398
Mutatie reserve Parkeergarage Bergoss	IBOR Vakbeheer en specialisten	0	-26	-26
Totaal		2.466	-2.659	-193

Mate van beleidsvrijheid	Nagenoeg volledige beleidsvrijheid: € 2,1 miljoen Reserves: € 335.000
Kosten per product	€ 2.465.748
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 499.233
- Kapitaallasten	€ 498.437
- Materieel budget	€ 1.131.901
- Subsidies/GR/Uitkering	€ -
- Reserves Voorzieningen	€ 336.177
Minimum kosten	€ 863.781
Max opbrengsten	€ 8.836.914 -

Ombuigingsvoorstel 138	Verhogen tarieven parkeren 10%											
Categorie kleur	Oranje – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Een algemene verhoging van de tarieven voor parkeren, vergunningen en abonnementen met 10% is mogelijk. Overige of verdere verhogingen moeten afgewogen worden bij het nieuwe parkeerbeleid. Het geraamde financiële effect is € 225.000 vanaf 2026 structureel. Geadviseerd wordt om deze niet mee te nemen in de strategische heroriëntatie. Dit omdat het een dekingsrisico is om hiervoor in het kader van de bezuinigingen voor te kiezen. Het verhogen van de tarieven wordt ook gebruikt voor het betaalbaar maken van nieuw parkeerbeleid en de ambities woningbouw met parkeervoorzieningen en voor het centrum. De benodigde tariefsverhoging om de ambities te financieren moet dan dus nog bovenop de algemene 10%-verhoging komen. De vraag is of dit realistisch is. Eigenlijk lopen we hiermee ongewenst vooruit op de discussie rondom de parkeer/woningbouwambities, die zou eerst gevoerd moeten worden.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	De lasten voor de parkeerder (zowel bewoners als bezoekers) stijgen. Niet alleen deze parkeerders maar ook het CMO en de centrumondernemers zullen dit als ongewenst ervaren.											
Benodigde inspanning	Laag Voorkomen van meerkosten											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>225.000</td><td>225.000</td><td>225.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		225.000	225.000	225.000
2025	2026	2027	2028									
	225.000	225.000	225.000									
Categorie	Inkomsten											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Circa € 200.000 komt uit de parkeerinkomsten, circa € 17.500 uit de vergunningen en circa € 7.500 uit de abonnementen. Deze besparing zou ter voorkoming van meerkosten zijn voor het parkeerbedrijf gezien de ontwikkelingen en ambitie op het gebied van parkeren.											
Uitvoeringsinformatie	Betrekkelijk eenvoudig in te voeren. Diverse IT wijzigen en een nieuwe belastingverordening vaststellen. Website/ signalering / borden op straat aanpassen.											
Risico's	Het verhogen van de tarieven wordt ook al gebruikt om het nieuwe parkeerbeleid en de ambities woningbouw met parkeervoorzieningen en voor het centrum haalbaar/ betaalbaar te maken. We moeten opletten dat dezelfde maatregel niet dubbel ingerekend wordt en dat een bezuinigingsmaatregel de ambities niet in de weg gaat staan.											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 139	Uitbreiden tijden betaald parkeren											
Categorie kleur	Oranje – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN											
Toelichting ombuigingsvoorstel	De betaaltijden uitbreiden naar een later tijdstip in de avond, bijvoorbeeld 23.00 uur, en op zondag en feestdagen is mogelijk. Het geraamde financiële effect is circa € 200.000 vanaf 2026 structureel. Geadviseerd wordt om deze niet mee te nemen in de strategische herorientatie. Dit omdat het een dekkingsrisico is om hiervoor in het kader van de bezuinigingen voor te kiezen. Het uitbreiden van de betaaltijden is ook al in beeld voor het betaalbaar maken van nieuw parkeerbeleid en de ambities woningbouw met parkeervoorzieningen en voor het centrum. Let dus op dat dit niet dubbel ingerekend wordt. Eigenlijk lopen we hiermee ongewenst vooruit op de discussie rondom de parkeer/woningbouwambities, die zou eerst gevoerd moeten worden.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	De lasten voor de parkeerder (zowel bewoners als bezoekers) stijgen. Niet alleen deze parkeerders maar ook het CMO en de centrumondernemers zullen dit als ongewenst ervaren.											
Benodigde inspanning	LaagVoorkomen van meerkosten											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>200.000</td><td>200.000</td><td>200.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		200.000	200.000	200.000
2025	2026	2027	2028									
	200.000	200.000	200.000									
Categorie	Inkomsten											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Betreft meer parkeerinkomsten. Eventuele extra kosten voor benodigde extra inzet voor handhaving tijdens de extra betaalluren is niet verrekend. Extra handhaving is wel aan te bevelen vanwege de betalingsbereidheid maar is niet strikt noodzakelijk om de wijziging in te kunnen voeren. Deze besparing zou ter voorkoming van meerkosten zijn voor het parkeerbedrijf gezien de ontwikkelingen en ambitie op het gebied van parkeren.											
Uitvoeringsinformatie	Betrekkelijk eenvoudig in te voeren. Diverse IT wijzigen en een nieuwe belastingverordening vaststellen. Website/ signalering / borden op straat aanpassen.											
Risico's	Het uitbreiden van de betaaltijden is ook al in beeld om het nieuwe parkeerbeleid en de ambities woningbouw met parkeervoorzieningen en voor het centrum haalbaar/ betaalbaar te maken. We moeten opletten dat dezelfde maatregel niet dubbel ingerekend wordt en dat een bezuinigingsmaatregel de ambities niet in de weg gaat staan.											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 140	Uitsluitend vergunning parkeren gaan fiscaliseren											
Categorie kleur	Oranje – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN											
Toelichting ombuigingsvoorstel	In het relatief jonge bouwplan Bergkwartier (achter parkeergarage Bergoss tot aan het pand van de voormalige Lucaya Sauna) is de parkeerregulering uitsluitend met parkeervergunningen. Dit kleine gebied ligt ingesloten tussen fiscale gebieden. We kunnen dit gebiedje fiscaliseren zodat de handhaving op de parkeerrechten d.m.v. de scanauto kan plaatsvinden. Daarnaast gaan we parkeergeld ontvangen en gaan inkomsten uit eventuele naheffingen naar de gemeente in plaats van naar het CJIB. Het is vooral een efficiëntieslag: handhaven gaat 'in het grote geheel' mee met de scanauto in plaats van dat een handhaver er apart voor moet gaan.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Alleen de directe omgeving/ bewoners van dit plangebied zullen er mee te maken hebben.											
Benodigde inspanning	Laag Voorkomen van meerkosten											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>10.000</td><td>10.000</td><td>10.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		10.000	10.000	10.000
2025	2026	2027	2028									
	10.000	10.000	10.000									
Categorie	Inkomsten											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Dit zijn verwachte inkomsten uit parkeergeld en naheffingen. Daarnaast hoeft handhaving niet meer apart voor dit gebiedje ingezet te worden omdat het in de algemene parkeerhandhaving mee gaat. Deze besparing zou ter voorkoming van meerkosten zijn voor het parkeerbedrijf gezien de ontwikkelingen en ambitie op het gebied van parkeren.											
Uitvoeringsinformatie	Betrekkelijk eenvoudig in te voeren. Diverse IT wijzigen en een nieuwe belastingverordening vaststellen. Website/ signalering / borden op straat aanpassen. De betreffende buurt / bewoners informeren.											
Risico's	Weerstand buurt i.v.m. wijziging parkeerregime wat mogelijk toename parkeerdruk tot gevolg kan hebben. Kan bestuurlijk gevoelig liggen.											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 141	Vaker handhaven op betaald parkeren											
Categorie kleur	Groen – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Nu handhaven we 3 dagdelen per week op betaald parkeren. Dit doen we met de scanauto. We zouden bijvoorbeeld naar 4 dagdelen kunnen gaan.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Het treft alleen parkeerders die niet betalen. Voor hen neemt de pakkans (kans op een naheffingsaanslag) toe.											
Benodigde inspanning	Laag Voorkomen van meerkosten											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>50.000</td><td>50.000</td><td>50.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		50.000	50.000	50.000
2025	2026	2027	2028									
	50.000	50.000	50.000									
Categorie	Inkomsten											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Per jaar zouden we ca € 150.000 extra aan naheffingen ontvangen. Anderzijds nemen de kosten voor de inzet van de scanauto (ca € 50.000) en de opvolging (ca € 50.000) ook toe. Per saldo een inkomstenpost van ca € 50.000 per jaar. Een toename van handhaving leidt in eerste instantie tot een hogere betalingsbereidheid (dus tot meer inkomsten van parkeergeld). Echter uiteindelijk leidt dit relatief gezien tot minder naheffingsaanslagen (boetes), dus minder inkomsten. Daarom leidt veel meer inzet van handhaving tot de situatie dat de kosten van deze inzet niet meer opwegen tegen de extra opbrengsten. Bij een inzet van 4 dagdelen handhaving leidt dit niet tot problemen. Deze besparing zou ter voorkoming van meerkosten zijn voor het parkeerbedrijf gezien de ontwikkelingen en ambitie op het gebied van parkeren.											
Uitvoeringsinformatie	Planning en organisatie nader af te stemmen.											
Risico's	De scanauto wordt meer als 'boetemachine' gezien.											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 142	Parkeergarage Oostwal Oost 'onstreet' maken											
Categorie kleur	Oranje – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Nu is de parkeergarage Oostwal een 'off street' locatie. Dat wil zeggen: het heeft een slagboom, is afgesloten (off street) en valt daarmee onder het privaatrecht waardoor op de inkomsten btw geheven wordt. We kunnen de slagbomen weghalen, er 'on street' van maken en het onder het 'gewone' parkeerbelastingen laten vallen. Over de inkomsten hoeven we geen BTW af te dragen en we kunnen het beheersysteem / de installatie saneren.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	De bewoners boven de parkeergarage zullen weerstand hebben. Het is geen afgesloten terrein meer waar dat nu wel het geval is. Sociale veiligheid staat onder druk. Nu is er namelijk een slagboom / poort die er voor zorgt dat er een grote mate van sociale veiligheid wordt ervaren. Wanneer het open is, kan dit een negatief effect hebben op die sociale veiligheid. De ervaring leert dat dit soort beschutte ruimtes een aantrekkingskracht hebben op hangjeugd, daklozen etc.											
Benodigde inspanning	Laag Voorkomen van meerkosten											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>20.000</td><td>20.000</td><td>20.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		20.000	20.000	20.000
2025	2026	2027	2028									
	20.000	20.000	20.000									
Categorie	Inkomsten											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Het weghalen van het beheersysteem en het btw voordeel samen bespaart circa € 20.000 per jaar. Deze besparing zou ter voorkoming van meerkosten zijn voor het parkeerbedrijf gezien de ontwikkelingen en ambitie op het gebied van parkeren.											
Uitvoeringsinformatie	Vroeger was het ook 'on street'. Het gaat terug naar de situatie hoe het ooit was.											
Risico's	Er kan weer sociale onveiligheid ontstaan. Destijds is de situatie 'off street' geworden vooral op verzoek van de bewoners om de sociale veiligheid te verbeteren.											
Alternatieven	Om de sociale onveiligheid te beperken is eventueel te overwegen om in de nachtelijke uren het 'hek' dicht te zetten. Gevolg is wel dat dan niemand er meer in of uit kan. Ook niet de mensen die 'te laat' hun auto op willen halen.											

Ombuigingsvoorstel 143	Verder afbouwen muntgeld-betalen bij parkeerautomaten											
Categorie kleur	Groen – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN											
Toelichting ombuigingsvoorstel	In 2023 hebben we bij de parkeerautomaten in de schilgebieden de mogelijkheid verwijderd om te betalen met muntgeld. We kunnen dit ook doen voor bijna alle overige automaten in het centrumgebied. Minder muntbetalingen kost minder geld in verband met lager onderhoud en lagere inzamelkosten. We nemen aan dat mensen een andere betaalmethode kiezen zoals pin of parkeerapp.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Het verminderen van de betaalmogelijkheden kan worden gezien als beperking van de service en klantvriendelijkheid. Er zijn echter alternatieven mogelijkheden om te betalen, zoals pin en de parkeerapp.											
Benodigde inspanning	LaagVoorkomen van meerkosten											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>40.000</td><td>40.000</td><td>40.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		40.000	40.000	40.000
2025	2026	2027	2028									
	40.000	40.000	40.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	De inzameling van het contante geld is niet meer nodig. Daarmee besparen we kosten. In verhouding kost het verwerken van muntgeld meer dan de verwerking van de inkomsten uit pin en app. Daarnaast hebben de parkeerautomaten op dit gebied ook geen onderhoud meer nodig. Deze besparing zou ter voorkoming van meerkosten zijn voor het parkeerbedrijf gezien de ontwikkelingen en ambitie op het gebied van parkeren.											
Uitvoeringsinformatie	Betrekkelijk eenvoudig. We hebben het eerder gedaan.											
Risico's	Er wordt momenteel ca € 100.000 per jaar aan muntgeld in parkeerautomaten gestopt. Ongeveer 10% van de parkeerders betaalt met muntgeld (bij de automaten waarbij dit nog mogelijk is). Deze parkeerders moeten na invoering van deze maatregel met pin of met een parkeerapp gaan betalen.											
Alternatieven	We kunnen bij enkele 'hardlopers' zoals de grote parkeerterreinen de mogelijkheid om te betalen met muntgeld in stand laten. Dan wordt het financieel voordeel vanzelfsprekend minder. Bovendien wordt het verwerken van muntgeld hiermee nog inefficiënter. Puur vanuit beheer raden we dit alternatief dan ook niet aan.											

Ombuigingsvoorstel 144	Gebruikers bewaakte fietsenstalling laten betalen											
Categorie kleur	Oranje – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN											
Toelichting ombuigingsvoorstel	De dienst van de bewaakte fietsenstalling aan de Kruisstraat en Oostwal is nu gratis. Het is mogelijk om dit betaald te maken. Bijvoorbeeld kan een bedrag van € 0,50 per fiets gevraagd worden. Nu parkeren er ca 100.000 fietsen per jaar gratis. Aangenomen dat er ca 50.000 fietsers per jaar bereid zijn om € 0,50 te betalen, levert dit ca € 25.000 op.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Het is een vermindering van de service aan centrumbezoekers. We verwachten weinig begrip voor de boodschap dat het parkeren van de fiets betaald wordt terwijl we de fiets willen stimuleren.											
Benodigde inspanning	LaagVoorkomen van meerkosten											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>25.000</td><td>25.000</td><td>25.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		25.000	25.000	25.000
2025	2026	2027	2028									
	25.000	25.000	25.000									
Categorie	Inkomsten											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Dit betreft verwachte inkomsten op basis van 50.000 fietsers per jaar voor een bedrag van € 0,50 per fiets. Deze besparing zou ter voorkoming van meerkosten zijn voor het parkeerbedrijf gezien de ontwikkelingen en ambitie op het gebied van parkeren.											
Uitvoeringsinformatie	Betrekkelijk eenvoudig: we zorgen voor een pinapparaat bij de stalling.											
Risico's	Past niet bij het beleid om het gebruik van de fiets te stimuleren. Daarnaast kan dit leiden tot verrommeling van geparkeerde fietsen in het centrum. Omdat men moet betalen gaat een deel van de fietsers een andere plaats zoeken om hun fiets te parkeren. Als deze verrommeling verlangt dat er meer gehandhaafd en/of geruimd wordt, dan kunnen de kosten hiervoor toenemen.											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 145	Gehandicaptenparkeerkaarthouders niet meer vrijstellen van parkeerbelasting										
Categorie kleur	Rood – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN										
Toelichting ombuigingsvoorstel	Op dit moment hoeven mensen met een gehandicaptenparkeerkaart (GPK) geen parkeerbelasting te betalen. Te overwegen is om deze groep, net als alle andere parkeerders, parkeergeld te laten betalen. Dus betalen als men met een GPK parkeert op een algemene gehandicaptenparkeerplaats (GPP), op een reguliere parkeerplaats en op een gehandicaptenparkeerplaats (GPP) op kenteken. Dit laatste wordt dan met een vergunning geregeld. Naast de extra parkeerinkomsten kan vooral de handhaving efficiënter en effectiever plaatsvinden. De scanauto wordt opgevolgd door handhavers die 'verdachte voertuigen' controleren. Nu blijkt ca 15% van de verdachte voertuigen uiteindelijk een GPK te hebben (zie ook de toelichting bij financieel effect). Het gratis parkeren voor de GPK-houder is ooit ontstaan zodat een mindervalide niet op en neer naar een parkeerautomaat hoeft te lopen. Deze noodzaak is zo goed als verdwenen. We betalen tegenwoordig op kenteken en daarom hoeft je niet meer vanuit de automaat met een kaartje terug naar de auto. Bovendien kan men betalen met een parkeerapp op de mobiele telefoon waardoor je helemaal niet meer naar de automaat hoeft te lopen. Op dit moment betaalt al ca 60% van alle betalende parkeerders via een parkeerapp. Met deze ontwikkelingen is er geen noodzaak meer om GPK-houders anders te behandelen dan iedere andere parkeerder. Iedere parkeerplaats en iedere parkeerder wordt hiermee gelijk behandeld met als bijkomend voordeel dat dit de handhaving eenvoudiger maakt. Nb: van de 100 grootste gemeentes zijn bij 60 gemeentes GPK-houders niet meer vrijgesteld van parkeerbelasting. Vanzelfsprekend blijven de GPP's an sich intact. De bedoeling van een GPP is om een betere toegankelijkheid te bieden voor mindervaliden. Dit blijft in stand. Denk aan de toegankelijkheid in de vorm van ruimere vakken en de ligging van de vakken dicht bij de ingang van voorzieningen.										
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog										
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Het kan gevoelig liggen om een doelgroep die soms als kwetsbaar wordt gezien, te belasten met kosten.										
Benodigde inspanning	Midden Voorkomen van meerkosten										
Financieel effect In euro's	<table border="1"> <thead> <tr> <th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td>50.000</td><td>50.000</td><td>50.000</td></tr> </tbody> </table>			2025	2026	2027	2028		50.000	50.000	50.000
2025	2026	2027	2028								
	50.000	50.000	50.000								
Categorie	Inkomsten										
Incidenteel/ structureel	Structureel										

Toelichting financieel effect	De inkomsten zijn een voorzichtige schatting op basis van de beschikbare gegevens. De verwachte financiële voordelen zijn dus waarschijnlijk hoger dan hier geraamd, maar dat is op dit moment moeilijk te kwantificeren. Wat is wel bekend? • Verhoging inkomsten parkeergeld ca € 50.000. Dit is een conservatieve raming gebaseerd op het aantal 'suspect': lees voertuigen die geen parkeergeld hebben betaald. Van deze suspect is een deel GPK-houders en hoeft dus geen parkeergeld te betalen. Wanneer we aan zouden nemen dat dit deel wel parkeergeld zou betalen, komen we over de duim uit op € 50.000 euro per jaar. Wat maakt de inschatting dan conservatief? Waar we nu 3 dagdelen per week controleren, bestaat een 'betaling plichtige' week uit ruim 6 dagdelen. Daarnaast wordt tijdens een scanronde niet elk verdacht voertuig gezien. • Verhoging inkomsten uit naheffingsaanslagen. Dit is niet meegenomen in de raming. • Minder kosten door efficiëntere handhaving. Dit is niet meegenomen in de raming. Kort gezegd wordt de werkvoorraad voor de handhavers lager: er zijn minder verdachte voertuigen omdat GPK-houders als het goed is parkeergeld betaald hebben. Nu blijkt ca 15% van de verdachte voertuigen uiteindelijk een GPK te hebben. Dat zijn ca 3.000 voertuigen per jaar die niet gezien hoeven te worden. 3.000 is conservatief omdat dit is op basis van 3 dagdelen en tijdens de 3 dagdelen niet alle verdachte gezien worden. In eerste instantie betekent invoering van de maatregel dat hetzelfde aantal handhavers een lagere werkvoorraad heeft waardoor er minder verdachte voertuigen gemist worden. Wanneer deze trend zich doorzet en de werkvoorraad lager blijft, komt het mogelijk ook in beeld om met een lager aantal handhavers te kunnen werken. De efficiëntie zit in eerste instantie dus in een toenemende pakkans en later mogelijk in lagere kosten voor de opvolging door handhavers. Deze besparing zou ter voorkoming van meerkosten zijn voor het parkeerbedrijf gezien de ontwikkelingen en ambitie op het gebied van parkeren.
Uitvoeringsinformatie	Communicatie richting GPK-houders en met mensen met een gehandicaptenparkeerplaats op kenteken (GPP) dat hun vrijstelling verandert. We moeten rekening houden met een gewenningsperiode.
Risico's	
Alternatieven	

Ruimtelijke ordening

Ruimtelijke ordening	Programma 7. Verstedelijking, wonen en mobiliteit			
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Ruimtelijke ontwikkeling algemeen	Ruimtelijke ontwikkeling	3.175	-45	3.130
Standaard plannen (Anterieure ovk)	Ruimtelijke ontwikkeling	85	-149	-64
Complexe plannen (Anterieure ovk)	Ruimtelijke ontwikkeling	117	-215	-97
Totaal		3.378	-409	2.969

Mate van beleidsvrijheid	Enige mate van beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 3.377.664
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 3.227.581
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 150.083
- Subsidies/GR/Uitkering	€ -
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 354.330
Max opbrengsten	€ 133.561 -

Ombuigingsvoorstel 146	Tarief voor behandeling van ruimtelijke initiatieven op Intaketafel vragen
Categorie kleur	Oranje – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN
Toelichting ombuigingsvoorstel	Op dit moment vragen wij geen vergoeding voor de behandeling van ruimtelijke initiatieven door de Intaketafel (beoordeling op wenselijkheid van het initiatief). Voorstel is om hiervoor bij de initiatiefnemer € 100 te vragen. Dit doen we in lijn met het profijtbeginnsel (we vragen een bijdrage van de initiatiefnemers in de kosten van de gemeente naarmate van het profijt dat zij van de gemeentelijke dienstverlening hebben). Uit een benchmark (gemeenten Bernheze, Maashorst, 's-Hertogenbosch, Nijmegen, Eindhoven, Helmond, Tilburg, Roosendaal, Helmond, Wijchen, West Maas en Waal en Land van Cuijk) blijkt dit een relatief vergelijkbaar tarief te zijn. Op jaarbasis verwachten we ongeveer 300 zaken te behandelen via de Intaketafel. Hierdoor zouden we € 30.000 aan inkomsten genereren.
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Laagdrempeligheid Intaketafel komt onder druk te staan. Dit kan leiden tot minder ingediende ruimtelijke initiatieven voor woningbouw of anderszins. Daarnaast bestaat het risico dat de stap van Intaketafel over wordt geslagen en de organisatie meer premature principeverzoeken ontvangt (dit was voorafgaand aan de start van de Intaketafel/dec 2020 het geval). Dit risico geldt ook voor vergunningaanvragen. Dit zorgt voor meer werk voor de ambtelijke organisatie in de behandeling van de vergunning. Nieuwe Omgevingswet – Organisatie effect De Omgevingswet, de grootste wetgevingstransitie in het ruimtelijke

	domein sinds de Grondwet, is op 1 januari 2024 in werking getreden. Deze wet brengt veel verandering voor de gemeentelijke organisatie met zich mee en geeft ons extra/nieuwe taken, rollen en functies die een plek moeten krijgen binnen de organisatie. Een aantal taken zijn incidenteel tot 2032, maar een groot aantal taken ook structureel. Dit brengt uiteraard gevolgen met zich mee. We stellen een impactanalyse als gevolg hiervan op en de uitkomsten hiervan presenteren we bij de kadernota. We nemen hierin mee dat de terugverdiensijd van de Omgevingswet van de oorspronkelijk bedachte 10 jaar, onlangs is bijgesteld naar 35 jaar (bron: onderzoek van KokxDeVoogd naar het Integraal Financieel Beeld Stelselherziening Omgevingswet/Binnenlands Bestuur). De grootste impact wordt naar verwachting gevoeld bij de afdelingen Ruimtelijke Ontwikkeling, Vergunningen, Toezicht en Handhaving, IBOR en LWE.											
Benodigde inspanning	Midden Voorkomen van meerkosten											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>30.000</td><td>30.000</td><td>30.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		30.000	30.000	30.000
2025	2026	2027	2028									
	30.000	30.000	30.000									
Categorie	Inkomsten											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Deze besparing zou ingezet kunnen worden ter voorkoming van meerkosten bij de afdeling Ruimtelijke ontwikkeling. De afdeling RO heeft in de begroting 2023-2026 tijdelijke formatie gekregen, waarbij de opdracht is gegeven deze structureel in te zetten (werving vast personeel). De bedoeling was om deze toekomstig te dekken uit toenemende inkomsten uit anterieure overeenkomsten en legeskosten. Omdat deze middelen begrotingstechnisch tijdelijk beschikbaar zijn gesteld vervalt vanaf 2026 het volgende personeelsbudget (vanaf 2026: 4,5 fte = 426K en vanaf 2027: 1 FTE = 100K). Dit moet nog opgelost worden door de opbrengsten uit anterieure overeenkomsten (focus op grootschalige anterieure projecten) en legesopbrengsten in de begroting te verhogen en hiermee de personeelskosten structureel af te dekken. Begin 2025 gaan we dit bekijken. Deze besparing zou bij kunnen dragen aan het terugdringen van het tekort bij afdeling RO na 2026.											
Uitvoeringsinformatie	- In de Legesverordening zal voor de behandeling van ruimtelijke initiatieven op de Intaketafel een tarief moeten worden opgenomen en vastgesteld door de gemeenteraad. - Mogelijkheid 'digitaal betalen' op gemeentelijke website bij indienen van ruimtelijk initiatief voor Intaketafel realiseren (om hieronder genoemd risico op te lossen)											
Risico's	- Snelheid van het proces van de Intaketafel komt onder druk te staan (nota moet de deur uit, initiatiefnemer moet betalen en vervolgens gaan we deze pas agenderen op de intaketafel). Oplossing hiervoor is om via website digitaal te betalen bij indienen van initiatief. Dit geldt als randvoorwaarde, anders koste het proces te veel. - In het vervolgproces betaalt de initiatiefnemer ook leges voor de											

	behandeling van het principeverzoek (beoordeling op haalbaarheid). • Aantal verzoeken is afhankelijk van de conjunctuur (we kunnen niet sturen op aantallen)
Alternatieven	• Spelen met het tarief voor behandeling van initiatieven op Intaketafel (lager en hoger dan nu voorgestelde tarief) • Niks doen (houden bij het huidige) • Intaketafel opheffen (kost 1 fte niet-declarabel). Dit wordt sterk afgeraden. Instrument Intaketafel levert ook veel op: veel nieuwe ruimtelijke initiatieven, schifting ruimtelijke initiatieven), snelle reactie op wenselijkheid/voorstelbaarheid van het initiatief.

Ombuigingsvoorstel 147	Budgetverhoging opbrengsten leges principeverzoeken (huidige tarieven)											
Categorie kleur	Groen – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Op basis van de inschatting van het aantal leges principeverzoeken (huidig tarief voor standaard en complexe verzoeken) verwachten wij jaarlijks € 64.500 op te halen. Dit is € 19.500 hoger dan wat in de huidige begroting staat. Daarom is het voorstel om het budget voor opbrengsten leges principeverzoeken te verhogen.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Nieuwe Omgevingswet – Organisatie effect De Omgevingswet, de grootste wetgevingstransitie in het ruimtelijke domein sinds de Grondwet, is op 1 januari 2024 in werking getreden. Deze wet brengt veel verandering voor de gemeentelijke organisatie met zich mee en geeft ons extra/nieuwe taken, rollen en functies die een plek moeten krijgen binnen de organisatie. Een aantal taken zijn incidenteel tot 2032, maar een groot aantal taken ook structureel. Dit brengt uiteraard gevolgen met zich mee. We stellen een impactanalyse als gevolg hiervan op en de uitkomsten hiervan presenteren we bij de kadernota. We nemen hierin mee dat de terugverdientijd van de Omgevingswet van de oorspronkelijk bedachte 10 jaar, onlangs is bijgesteld naar 35 jaar (bron: onderzoek van KokxDeVoogd naar het Integraal Financieel Beeld Stelselherziening Omgevingswet/Binnenlands Bestuur). De grootste impact wordt naar verwachting gevoeld bij de afdelingen Ruimtelijke Ontwikkeling, Vergunningen, Toezicht en Handhaving, IBOR en LWE.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>19.500</td><td>19.500</td><td>19.500</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	19.500	19.500	19.500
2025	2026	2027	2028									
0	19.500	19.500	19.500									
Categorie	Inkomsten											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Het aantal verzoeken is afhankelijk van de conjunctuur (we kunnen niet sturen op aantallen). Om deze redenen is de raming in elk jaar gelijk. Deze besparing zou ingezet kunnen worden ter voorkoming van meerkosten bij de afdeling Ruimtelijke ontwikkeling. De afdeling RO heeft in de begroting 2023-2026 tijdelijke formatie gekregen, waarbij de opdracht is gegeven deze structureel in te zetten (werving vast personeel). De bedoeling was om deze toekomstig te dekken uit toenemende inkomsten uit anterieure overeenkomsten en legeskosten. Omdat deze middelen begrotingstechnisch tijdelijk beschikbaar zijn gesteld vervalt vanaf 2026 het volgende personeelsbudget (vanaf 2026: 4,5 fte = 426K en vanaf 2027: 1 FTE = 100K). Dit moet nog opgelost worden door de opbrengsten uit anterieure overeenkomsten (focus op grootschalige anterieure projecten) en legesopbrengsten in de begroting te verhogen en hiermee de personeelskosten structureel af te dekken. Begin 2025 gaan we dit											

	bekijken. Deze besparing zou bij kunnen dragen aan het terugdringen van het tekort bij afdeling RO na 2026.
Uitvoeringsinformatie	Aanpassen budget in de begroting.
Risico's	N.v.t.
Alternatieven	N.v.t.

Ombuigingsvoorstel 148	Verhoging tarieven leges principeverzoeken (vanaf 2028)											
Categorie kleur	Groen – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN											
Toelichting ombuigingsvoorstel	In de begroting houden we geen rekening met aanpassing/toekomstige verhoging van de legestarieven principeverzoeken. Vanaf 1-1-2024 zijn de legestarieven voor principeverzoeken verhoogd: - standaard: van € 500,- naar € 1.000,-; - complex: van € 1.000,- naar € 2.500,-. Met deze bedragen zitten we aan de bovenkant van legestarieven uit de benchmark onder omliggende en vergelijkbare gemeenten. De kostendekkendheid is met deze bedragen 45,33%. Uitgaande van een indexering op de tarieven van bijvoorbeeld 5% per jaar zouden de tarieven vanaf 2028 weer kunnen worden verhoogd naar € 1.200 voor standaard verzoeken en € 3.000 voor complexe verzoeken. Op deze manier wordt 2028 een natuurlijk moment, waarin we de kosten aanpassen aan de inflatie. Door de verhoging in 2028 toe te passen voorkomen we ook jaarlijkse tariefaanpassing waardoor tariefverwarring ontstaat. Dit zorgt naast de verwerking van bovengenoemd ombuigvoorstel "Budgetverhoging opbrengsten leges principeverzoeken (huidige tarieven)" voor € 10.000 hogere inkomsten vanaf 2028.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Inwoners gaan meer betalen voor een principeverzoek. Nieuwe Omgevingswet – Organisatie effect De Omgevingswet, de grootste wetgevingstransitie in het ruimtelijke domein sinds de Grondwet, is op 1 januari 2024 in werking getreden. Deze wet brengt veel verandering voor de gemeentelijke organisatie met zich mee en geeft ons extra/nieuwe taken, rollen en functies die een plek moeten krijgen binnen de organisatie. Een aantal taken zijn incidenteel tot 2032, maar een groot aantal taken ook structureel. Dit brengt uiteraard gevolgen met zich mee. We stellen een impactanalyse als gevolg hiervan op en de uitkomsten hiervan presenteren we bij de kadernota. We nemen hierin mee dat de terugverdientijd van de Omgevingswet van de oorspronkelijk bedachte 10 jaar, onlangs is bijgesteld naar 35 jaar (bron: onderzoek van KokxDeVoogd naar het Integraal Financieel Beeld Stelselherziening Omgevingswet/Binnenlands Bestuur). De grootste impact wordt naar verwachting gevoeld bij de afdelingen Ruimtelijke Ontwikkeling, Vergunningen, Toezicht en Handhaving, IBOR en LWE.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>10.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028				10.000
2025	2026	2027	2028									
			10.000									
Categorie	Inkomsten											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Deze besparing zou ingezet kunnen worden ter voorkoming van meerkosten bij de afdeling Ruimtelijke ontwikkeling. De afdeling RO heeft in de begroting 2023-2026 tijdelijke formatie gekregen, waarbij de opdracht is											

	gegeven deze structureel in te zetten (werving vast personeel). De bedoeling was om deze toekomstig te dekken uit toenemende inkomsten uit anterieure overeenkomsten en legeskosten. Omdat deze middelen begrotingstechnisch tijdelijk beschikbaar zijn gesteld vervalt vanaf 2026 het volgende personeelsbudget (vanaf 2026: 4,5 fte = 426K en vanaf 2027: 1 FTE = 100K). Dit moet nog opgelost worden door de opbrengsten uit anterieure overeenkomsten (focus op grootschalige anterieure projecten) en legesopbrengsten in de begroting te verhogen en hiermee de personeelskosten structureel af te dekken. Begin 2025 gaan we dit bekijken. Deze besparing zou bij kunnen dragen aan het terugdringen van het tekort bij afdeling RO na 2026.
Uitvoeringsinformatie	In de Legesverordening zal voor de behandeling van principeverzoeken het tarief moeten worden aangepast en vastgesteld door de gemeenteraad.
Risico's	• Afhankelijk van de conjunctuur (niet stuurbaar)
Alternatieven	- Spelen met het legestartief, bijvoorbeeld door het kostendekkend te maken (toepassen profijtbeginsel) - Spelen met de kwaliteit van de behandeling van het principeverzoek om naar een hogere kostendekkendheid te gaan (proces is al lean gemaakt in 2023). Dit betekent dat de tijdsbesteding voor een principeverzoek verder moet worden beperkt. - Jaarlijks indexeren is het alternatief

Ombuigingsvoorstel 149	Verhoging tarieven plankosten standaard en complex											
Categorie kleur	Groen – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN											
Toelichting ombuigingsvoorstel	In de begroting houden we geen rekening met aanpassing/toekomstige verhoging van de tarieven van plankosten voor standaard en complexe plannen. Uitgaande van een indexering op de tarieven van bijvoorbeeld 5% per jaar zouden de tarieven in 2028 kunnen worden verhoogd naar € 17.500 voor standaard plannen en € 28.500 voor complexe plannen (huidige tarieven resp. € 14.500 en gemiddeld € 23.600). Dit zorgt voor € 32.000 hogere inkomsten vanaf 2028. Op deze manier wordt 2028 een natuurlijk moment, waarin we de kosten aanpassen aan de inflatie. Door de verhoging in 2028 toe te passen voorkomen we ook jaarlijkse tariefaanpassing waardoor tariefverwarring ontstaat.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Aanvragers gaan meer betalen voor het product plankosten voor standaard en complexe plannen Nieuwe Omgevingswet – Organisatie effect De Omgevingswet, de grootste wetgevingstransitie in het ruimtelijke domein sinds de Grondwet, is op 1 januari 2024 in werking getreden. Deze wet brengt veel verandering voor de gemeentelijke organisatie met zich mee en geeft ons extra/nieuwe taken, rollen en functies die een plek moeten krijgen binnen de organisatie. Een aantal taken zijn incidenteel tot 2032, maar een groot aantal taken ook structureel. Dit brengt uiteraard gevolgen met zich mee. We stellen een impactanalyse als gevolg hiervan op en de uitkomsten hiervan presenteren we bij de kadernota. We nemen hierin mee dat de terugverdientijd van de Omgevingswet van de oorspronkelijk bedachte 10 jaar, onlangs is bijgesteld naar 35 jaar (bron: onderzoek van KokxDeVoogd naar het Integraal Financieel Beeld Stelselherziening Omgevingswet/Binnenlands Bestuur). De grootste impact wordt naar verwachting gevoeld bij de afdelingen Ruimtelijke Ontwikkeling, Vergunningen, Toezicht en Handhaving, IBOR en LWE.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>32.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028				32.000
2025	2026	2027	2028									
			32.000									
Categorie	Inkomsten											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Deze besparing zou ingezet kunnen worden ter voorkoming van meerkosten bij de afdeling Ruimtelijke ontwikkeling. De afdeling RO heeft in de begroting 2023-2026 tijdelijke formatie gekregen, waarbij de opdracht is gegeven deze structureel in te zetten (werving vast personeel). De bedoeling was om deze toekomstig te dekken uit toenemende inkomsten uit											

	anterieure overeenkomsten en legeskosten. Omdat deze middelen begrotingstechnisch tijdelijk beschikbaar zijn gesteld vervalt vanaf 2026 het volgende personeelsbudget (vanaf 2026: 4,5 fte = 426K en vanaf 2027: 1 FTE = 100K). Dit moet nog opgelost worden door de opbrengsten uit anterieure overeenkomsten (focus op grootschalige anterieure projecten) en legesopbrengsten in de begroting te verhogen en hiermee de personeelskosten structureel af te dekken. Begin 2025 gaan we dit bekijken. Deze besparing zou bij kunnen dragen aan het terugdringen van het tekort bij afdeling RO na 2026.
Uitvoeringsinformatie	Het college heeft de huidige tarieven voor plankosten voor standaard en complexe plannen vastgesteld. Zij zullen hierover een gewijzigd besluit moeten nemen.
Risico's	N.v.t.
Alternatieven	

Strategische projecten/samenwerking

Strategische projecten/samenwerking		Programma 7. Verstedelijking, wonen en mobiliteit		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Bovenwijkse voorzieningen	Vastgoedontwikkeling	420	0	420
Mutatie reserve Bovenwijkse voorziening	Vastgoedontwikkeling	329	-38	291
Mutatie reserve Bovenwijkse netwerkvoorziening	Vastgoedontwikkeling	12.482	-11.882	600
Projecten in voorbereiding Vastgoed (IMVA)	Vastgoedbedrijf	1.122	-1.122	0
Strategische projecten/samenwerking	Vastgoedbedrijf	468	0	468
Projecten algemene dienst (geen IMVA)	Vastgoedbedrijf	168	0	168
Totaal		14.989	-13.042	1.948

Mate van beleidsvrijheid	Reserves: € 12,8 miljoen Enige mate van beleidsvrijheid: € 1,8 miljoen Nagenoeg volledige bedrijfsvrijheid: € 420.000
Kosten per product	€ 14.989.337
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 1.098.205
- Kapitaallasten	€ 260.396
- Materieel budget	€ 820.043
- Subsidies/GR/Uitkering	€ -
- Reserves Voorzieningen	€ 12.810.693
Minimum kosten	€ 900.127
Max opbrengsten	€ 1.751.440 -

Geen voorstellen.

Verkeer

Verkeer		Programma 7. Verstedelijking, wonen en mobiliteit		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Beleidsontwikkeling mobiliteit	Leefomgeving, wonen en economie	606	-120	486
Mutatie reserve Beleidsontwikkeling mobiliteit	Leefomgeving, wonen en economie	1.343	-159	1.185
Groot onderhoud verkeer	IBOR Gebieden en projecten	195	0	195
Dagelijks onderhoud verkeer	IBOR Vakbeheer en specialisten	748	0	748
Dagelijks onderhoud verkeerslichten	IBOR Vakbeheer en specialisten	369	0	369
Groot onderhoud verkeerslichten	IBOR Vakbeheer en specialisten	120	0	120
Mutatie reserve Groot onderhoud verkeerslichten	IBOR Vakbeheer en specialisten	0	-89	-89
Dagelijks onderhoud verkeer gebied 1	IBOR Gebieden en projecten	27	0	27
Dagelijks onderhoud verkeer gebied 2	IBOR Gebieden en projecten	27	0	27
Dagelijks onderhoud verkeer gebied 3	IBOR Gebieden en projecten	27	0	27
Uitvoering openbare ruimte	IBOR Gebieden en projecten	138	-36	102
Totaal		3.599	-403	3.196

Mate van beleidsvrijheid	Nagenoeg volledige beleidsvrijheid: € 2,3 miljoen Reserves: € 1,3 miljoen
Kosten per product	€ 3.598.965
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 1.109.445
- Kapitaallasten	€ 119.639
- Materieel budget	€ 942.848
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 83.752
- Reserves Voorzieningen	€ 1.343.281
Minimum kosten	€ 2.730.819
Max opbrengsten	€ 290.433 -

Ombuigingsvoorstel 150	Aanpassen systematiek sparen voor investeringen spoorzone											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Ten behoeve van de realisatie van verbeteringen aan spoorweg en stations in de spoorzone van Oss is een structureel bedrag beschikbaar van circa € 1,4 miljoen. Dit bedrag is bestemd om een deel van de investeringen (rente en afschrijvingen) te betalen. Het bedrag wordt de eerste jaren gestort in de reserve fysieke kwaliteit leefomgeving. Tevens wordt de ontvangen bijdrage bovenwijkse netwerkvoorzieningen in deze reserve gestort. Deze reserve dient samen met het structurele bedrag van circa € 1,4 miljoen een investeringsbijdrage van circa € 125 miljoen voor de spooropgave mogelijk te maken. Van het Rijk en de provincie wordt minimaal 2/3 deel voor de investeringsopgave verwacht. We gaan hierbij uit van eerste totale investeringsraming van circa € 350 miljoen. We stellen voor om komende jaren eenmalig € 5 miljoen te reserveren voor de spoorzone. Hiermee kunnen we de structurele storting verlagen met € 100.000. Dit is een financieel technische maatregel. Het bedrag dat op termijn gespaard wordt blijft hetzelfde. Bedrag is opgebouwd uit een investeringsbedrag van € 3,4 miljoen (annuïteiten 100 jaar – 2,8 %) en 15 jaar sparen voor een bedrag van € 1,5 miljoen (2026 tot en met 2040).											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Het bedrag dat we sparen blijft gelijk.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>0</td><td>100.000</td><td>100.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		0	100.000	100.000
2025	2026	2027	2028									
	0	100.000	100.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Het is nodig om eenmalig € 5 miljoen te storten om het structurele bedrag te kunnen verlagen. Dit nemen we mee bij de kadernota.											
Uitvoeringsinformatie	Bijstellen van het te sparen bedrag vraagt een aanpassing van de meerjarige begroting en verwerking in het financiële systeem.											
Risico's	N.v.t.											
Alternatieven	In plaats van deze maatregel kan ook gekozen worden voor een deel van het bedrag schrappen en voor het uitstellen van de investeringen. Deze mogelijkheden zijn niet verder verkend. Er dient dan langer gespaard worden, maar er zijn dan risico's van prijsstijgingen in de nabije toekomst.											

Ombuigingsvoorstel 151	Vervallen verkeerslichten op de Oostwal en Hertogensingel, vooraf aan herinrichtingsontwerp al vastleggen in de ontwerpeisen											
Categorie kleur	Oranje – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN											
Toelichting ombuigingsvoorstel	We kunnen de Oostwal zodanig inrichten dat de drie kruisingen geen verkeerslichten meer nodig hebben om veilig de stad in en uit te kunnen gaan. Dit nemen we dan mee bij de herinrichting van de Oostwal naar aanleiding van huidige centrumontwikkelingen. Hetzelfde geldt voor de Hertogensingel/Begijnenstraat. Dit levert een besparing op in onderhoud en energieverbruik. Deze bezuiniging van geraamd € 19.000 structureel vanaf 2026 wordt ingezet om de taakstelling in het Integraal Beheerplan te dekken.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Een nieuw ontwerp voor de kruisingen moet opgesteld worden zodanig dat het oversteken en het oprijden vanuit de zijrichtingen veilig kan plaatsvinden. Dit dient nader onderzocht/uitgewerkt te worden.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>19.000</td><td>19.000</td><td>19.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		19.000	19.000	19.000
2025	2026	2027	2028									
	19.000	19.000	19.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Vanaf start uitvoering van de herinrichting betekent dit een besparing op jaarlijks onderhoud, jaarlijkse energieverbruik en storingsherstel. Het levert vanaf 2028 ook een besparing op kapitaalslasten (geen rente en afschrijving), dit is nog niet meegenomen in het financiële effect.											
Uitvoeringsinformatie	In het project herinrichting moeten de verwijderingskosten opgenomen worden. Dit geldt zowel voor de situatie dat gekozen wordt voor vervangen van de VRI als wanneer gekozen wordt voor deze bezuinigingsmaatregel om de VRI te verwijderen.											
Risico's	Als het herinrichtingsplan wordt uitgesteld, dan betekent dat ook vertraging qua bezuiniging.											
Alternatieven												

Volkshuisvesting

Volkshuisvesting		Programma 7. Verstedelijking, wonen en mobiliteit		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Cultureel erfgoed	Leefomgeving, wonen en economie	77	0	77
Subsidies volkshuisvesting	Leefomgeving, wonen en economie	64	0	64
Mutatie reserve Subsidies volkshuisvesting	Leefomgeving, wonen en economie	0	-64	-64
Volkshuisvestingbeleid	Leefomgeving, wonen en economie	296	-1	295
Handhaving bouwregelgeving	VTH	475	-8	467
Omgevingsvergunningen	VTH	3.639	-2.825	814
Ruimtelijke kwaliteit	VTH	56	0	56
Basisregistratie Adressen en Gebouwen	IBOR Vakbeheer en specialisten	83	0	83
Woonwagens	Vastgoedbedrijf	97	-175	-78
Standplaatsen voor woonwagens	Vastgoedbedrijf	189	0	189
Totaal		4.976	-3.074	1.902

Mate van beleidsvrijheid	Enige mate van beleidsvrijheid: € 77.000 Nagenoeg volledige beleidsvrijheid: € 4,9 miljoen
Kosten per product	€ 4.975.611
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 3.701.500
- Kapitaallasten	€ 19.474
- Materieel budget	€ 1.205.786
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 48.851
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 4.421.683
Max opbrengsten	€ 4.770.227 -

Ombuigingsvoorstel 152	Leges omgevingsvergunningen verhogen											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Leges omgevingsvergunningen verhogen, waardoor meer inkomsten worden gegenereerd. De huidige tarieven omgevingsvergunning kennen een kostendekkendheid van 62,42% (zie begroting 2025). Daarnaast kritische blik op de raming van de opbrengsten, aangezien hier mogelijke ook autonome stijging van de opbrengsten reëel is.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	De initiatiefnemer gaat meer betalen voor vergunningen. Met name grote initiatieven. Hierbij wordt het profijtbeginsel dan meer toegepast.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>65.000</td><td>65.000</td><td>65.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		65.000	65.000	65.000
2025	2026	2027	2028									
	65.000	65.000	65.000									
Categorie	Inkomsten											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Het lijkt relatief eenvoudig mogelijk om € 65.000 meer inkomsten te behalen. Naar mate we de kaders meer naar 100% kostendekkendheid brengen, zullen er meer inkomsten zijn.											
Uitvoeringsinformatie	Aanpassen legesverordening We onderzoeken de effecten en de kostendekkendheid van de leges voor 2026 en verder. Dit loopt de komende maanden.											
Risico's	1. De omgevingswet kan nog implicaties hebben voor de aantallen en daarmee de leges, dit wordt later (2026) bekend, omdat we in 2025 representatieve data hebben. En daarmee is pas later inzichtelijk wat wel en wat niet kan op langere termijn. 2. De opgave voor woningen kan ook nog implicaties hebben voor inkomsten van leges. 3. In beeld dient te worden gebracht wat het effect is van de verschillende voorstellen op de totale kosten voor de initiatiefnemer, bij alle onderdelen van het proces worden voorstellen gedaan om leges te verhogen. Van belang om het totaal in beeld te hebben zodat duidelijk wordt wat het effect is op de burger/ondernemer/initiatiefnemer.											
Alternatieven	Wanneer er minder regels zijn in de omgevingsplannen zijn er minder vergunningen nodig. Dan kan de impact van de Omgevingswet beperkter zijn. Een ander alternatief is om de omgevingsvergunning volledig kostendekkend te maken. Dit levert circa € 814.000 op.											

Woningbouwcomplexen

Woningbouwcomplexen		Programma 7. Verstedelijking, wonen en mobiliteit		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Woningbouwcomplexen (projectadm)	Vastgoedbedrijf	3.132	-4.226	-1.094
Mutatie reserve Woningbouwcomplexen (projectadm)	Vastgoedbedrijf	1.094	0	1.094
Totaal		4.226	-4.226	0

Mate van beleidsvrijheid	Reserves: € 1,1 miljoen Nagenoeg volledige beleidsvrijheid: € 3,1 miljoen
Kosten per product	€ 4.226.285
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 1.521.785
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 1.610.304
- Subsidies/GR/Uitkering	€ -
- Reserves Voorzieningen	€ 1.094.196
Minimum kosten	€
Max opbrengsten	€

Geen voorstellen.

Programma 8. Veilige omgeving

NR	Product	Omschrijving	Bedrag 2025	Bedrag 2026	Bedrag 2027	Bedrag 2028
154	Integrale veiligheid	Verminderen inzet straatcoaches (1 koppel minder)	-	51	51	51
155	Integrale veiligheid	Verminderen inzet straatcoaches (minder uren)	-	32	32	32
156	Integrale veiligheid	Verlagen budget preventievoorzieningen antidiscriminatie	-	30	30	30
157	Integrale veiligheid	Kosten van de functies Veiligheid doorbelasten	-	14	14	14
	Toezicht en handhaving openbare orde	Geen				
			-	127	127	127

Integrale veiligheid

Integrale veiligheid		Programma 8. Veilige omgeving		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Integrale veiligheid	Openbare orde en veiligheid	1.226	0	1.226
Anti-discriminatie	Mens en maatschappij	79	0	79
Totaal		1.305	0	1.305

Mate van beleidsvrijheid	Beperkte mate van beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 1.304.836
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 817.260
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 391.543
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 96.033
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 1.249.318
Max opbrengsten	€ 0-

Ombuigingsvoorstel 154	Verminderen inzet straatcoaches (1 koppel minder)
Categorie kleur	Oranje
Toelichting ombuigingsvoorstel	De gemeente Oss werkt met straatcoaches. De straatcoaches richten zich op jongeren en/of jeugdgroepen in de leeftijd van 12 t/m 24 jaar, die veel op straat te vinden zijn en overlast veroorzaken, in welke vorm dan ook. De aanpak richt zich ook op de ouders van de jongeren, de wijkbewoners die overlast ervaren/melden en de betrokken professionals. De straatcoaches werken hierbij samen met andere partners zoals de politie, de BOA's en jongerenwerk. Werktijden huidige contract: Koppel 1 - Woensdag 18:00 – 23:00 uur; - Donderdag 18:00 – 23:00 uur; - Vrijdag 18:00 – 02:00 uur; - Zaterdag 18:00 – 02:00 uur; - Zondag 18:00 – 23:00 uur. Inzet 2 straatcoaches = 62 uur (31x2) Koppel 2 - Vrijdag 20:00 – 02:00 uur; - Zaterdag 20:00 – 02:00 uur. Inzet 2 straatcoaches extra in het weekend= 12 x 2 = 24 uur 62+24 = 86 uur x 52 weken = 4.472 uur. Voor deze inzet betalen we in 2024 € 197.000. Dit is € 44,- per uur. In de weekenden niet met een tweede koppel werken levert een besparing op van € 51.000.

Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden								
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	De straatcoaches zijn een van de partners in het werkveld van de aanpak jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit. Dit bezuinigingsvoorstel betekent dat er minder straatcoaches in de weekenden op straat zijn. Er is dus minder contact tussen de straatcoaches en de jongeren en minder oren en ogen op straat zijn. Hierdoor is er meer kans op overlast in bepaalde wijken. Er loopt momenteel een onderzoek door een externe partij naar de veiligheidsproblematiek in Oss in relatie tot de capaciteit van team OOV. Dit onderzoek is onder andere gebaseerd op de veiligheidcijfers binnen de gemeente. Het onderzoek wordt in februari 2025 opgeleverd.								
Benodigde inspanning	Midden								
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>-</td><td>51.000</td><td>51.000</td><td>51.000</td></tr></table>	2025	2026	2027	2028	-	51.000	51.000	51.000
2025	2026	2027	2028						
-	51.000	51.000	51.000						
Categorie	Uitgaven								
Incidenteel/ structureel	Structureel								
Toelichting financieel effect	N.v.t.								
Uitvoeringsinformatie	In 2025 moet er voor het contract van 2026 een nieuw aanbestedingstraject komen. Hierin kunnen we de inzet / het aantal uren aanpassen.								
Risico's	Minder preventie door minder ogen en oren op straat voor jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit.								
Alternatieven									

Ombuigingsvoorstel 155	Verminderen inzet straatcoaches (minder uren)											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	De gemeente Oss werkt met straatcoaches. De straatcoaches richten zich op jongeren en/of jeugdgroepen in de leeftijd van 12 t/m 24 jaar, die veel op straat te vinden zijn en overlast veroorzaken, in welke vorm dan ook. De aanpak richt zich ook op de ouders van de jongeren, de wijkbewoners die overlast ervaren/melden en de betrokken professionals. De straatcoaches werken hierbij samen met andere partners zoals de politie, de BOA's en jongerenwerk. Werktijden huidige contract Koppel 1 - Woensdag 18:00 – 23:00 uur; - Donderdag 18:00 – 23:00 uur; - Vrijdag 18:00 – 02:00 uur; - Zaterdag 18:00 – 02:00 uur; - Zondag 18:00 – 23:00 uur. Koppel 2 - Vrijdag 20:00 – 02:00 uur; - Zaterdag 20:00 – 02:00 uur. Voor deze inzet betalen we jaarlijks € 197.000. Elke dag 1 uur later beginnen levert een besparing op van € 32.000.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	De straatcoaches zijn een van de partners in het werkveld van de aanpak jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit. Dit bezuinigingsvoorstel betekent dat er minder straatcoaches in de weekenden op straat zijn. Er is dus minder contact tussen de straatcoaches en de jongeren en minder oren en ogen op straat zijn. Hierdoor is er meer kans op overlast in bepaalde wijken. Er loopt momenteel een onderzoek door een externe partij naar de veiligheidsproblematiek in Oss in relatie tot de capaciteit van team OOV. Dit onderzoek is onder andere gebaseerd op de veiligheidcijfers binnen de gemeente. Het onderzoek wordt in februari 2025 opgeleverd.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>-</td><td>32.000</td><td>32.000</td><td>32.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	-	32.000	32.000	32.000
2025	2026	2027	2028									
-	32.000	32.000	32.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Door de straatcoaches minder uren te laten werken in Oss bespaar je structureel kosten.											
Uitvoeringsinformatie	In 2025 moet er voor het contract van 2026 een nieuw aanbestedingstraject komen. Hierin kunnen we de inzet / het aantal uren aanpassen.											
Risico's												
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 156	Verlagen budget preventievoorzieningen antidiscriminatie											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Voor anti-discriminatievoorzieningen hebben we jaarlijks € 78.897 begroot. Daarvan gaat <i>verplicht</i> € 48.817 naar RADAR voor de Wga-basistaken (Wet gemeentelijke anti-discriminatievoorzieningen). Het resterende bedrag van € 30.080 is bedoeld voor aanvullende preventievoorzieningen. Vorig jaar zijn die ingezet om lokale initiatieven omtrent discriminatie te betalen. Dit jaar is dat bedrag nog niet gebruikt, omdat er geen aanvragen binnen zijn gekomen.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Deze middelen zijn voor anti-discriminatievoorzieningen en preventie op dit thema. Naast de wettelijke taken ten aanzien van preventie voor anti-discriminatie, worden er geen aanvullende preventiemaatregelen getroffen. Dit betekent minder geld en middelen voor anti-discriminatie. Als scholen bijvoorbeeld preventielessen willen organiseren op dit thema hebben we hier geen middelen voor. In juli 2024 hebben wij een RIB Monitor discriminatie verstuurd. Hierin hebben we uitgelegd dat de cijfers van discriminatie in 2023 zijn gestegen t.o.v. 2022. Onlangs hebben we met RADAR gesproken. Zij geven aan dat het aantal meldingen nu al hoger is dan in 2023. Als de cijfers omlaag moeten, zoals de raad dat wil, dan moet er meer worden ingezet op antidiscriminatie. In 2025 wilden we dit op pakken.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>-</td><td>30.000</td><td>30.000</td><td>30.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	-	30.000	30.000	30.000
2025	2026	2027	2028									
-	30.000	30.000	30.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	N.v.t.											
Uitvoeringsinformatie	N.v.t.											
Risico's	Als we hier nu op gaan bezuinigen kunnen we de komende jaren geen extra preventieve voorzieningen oppakken. Dit is ons inziens niet wenselijk, omdat het aantal meldingen van discriminatie dan verder zullen stijgen.											
Alternatieven	N.v.t.											

Ombuigingsvoorstel 157	Kosten van de functies Veiligheid doorbelasten											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Gemeente Oss is onderdeel van het (politie) basisteam Maasland. Naast gemeente Oss valt ook gemeente Bernheze onder dit basisteam. Het basisteam kent een gezagsdriehoek (met beide burgemeesters, de politie en het OM). Deze gezagsdriehoek vraagt om een strategische advisering, voorbereiding en ondersteuning. Daarnaast vertegenwoordigt de gemeente Oss het basisteam Maasland in veel regionale overleggen (zoals de Bestuurlijke Regiegroep, de regionale Integrale Veiligheidsoverleggen en diverse programmaraden). Tot slot wordt voor het basisteam elke 4 jaar een nieuw Integraal Veiligheidsbeleid opgesteld met een daarbij behorend Uitvoeringsprogramma. Al deze onderdelen worden uitgevoerd door de strategisch adviseur veiligheid van de gemeente Oss (gemiddeld 12 uur per week). Gemeente Bernheze betaalt niet mee aan deze functie. Andere basisteams kennen de functie van 'strategisch adviseur gezagsdriehoek', die wordt gefinancierd door alle gemeenten uit het basisteam. De functie van Basisteamprogrammaleider ondermijning is een soortgelijke functie, maar dan specifiek voor het onderdeel ondermijning. Deze functie wordt wel deels (o.b.v. inwoneraantal) gefinancierd door gemeente Bernheze. Wanneer we de kosten, inclusief opslag voor overhead doorbelasten aan de gemeente Bernheze betekent dit een extra opbrengst van circa € 14.000.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Indien gemeente Bernheze mee gaat betalen voor deze taken, geeft dit een besparingsmogelijkheid of blijven er meer middelen/capaciteit over voor de aanpak van Oss veiligheidsproblematiek.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	Extra inkomsten voor functie Strategisch adviseur OOV <table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>-</td><td>13.756</td><td>13.756</td><td>13.756</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	-	13.756	13.756	13.756
2025	2026	2027	2028									
-	13.756	13.756	13.756									
Categorie	Inkomsten											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect												
Uitvoeringsinformatie												
Risico's	Gemeente Bernheze moet hier wel mee instemmen.											
Alternatieven												

 		 		
 	 	 	 	
APV en bijzondere wetten	VTH	1.476	-80	1.396
toezicht en handhaving openbare orde	IBOR Toezicht en handhaving	1.231	0	1.231
Totaal		2.707	-80	2.627

Mate van beleidsvrijheid	Beperkte mate van beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 2.707.143
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 2.631.469
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 75.674
- Subsidies/GR/Uitkering	€ -
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 2.313.586
Max opbrengsten	€ 506.479 -

Geen voorstellen.

Veiligheidsregio

Veiligheidsregio		Programma 8. Veilige omgeving		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Veiligheidsregio	Openbare orde en veiligheid	7.326	0	7.326
Totaal		7.326	0	7.326

Mate van beleidsvrijheid	Beperkte mate van beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 7.325.940
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 64.867
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ -
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 7.261.073
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 6.107.602
Max opbrengsten	€ 0 -

Geen voorstellen.

Programma 9. Besturen in verandering van tijden

NR	Product	Omschrijving	Bedrag 2025	Bedrag 2026	Bedrag 2027	Bedrag 2028
158	College	Verminderen aantal wethouders	-	100	200	200
159	College	Beperken budget representatie	-	10	10	10
160	Raad en raadscommissies	Verlagen budget rechtspositie raads- en burgerleden	-	15	15	15
161	Raad en raadscommissies	Fractiebudgetten verlagen	-	11	11	11
162	Raad en raadscommissies	Catering politieke avonden	-	10	10	10
163	Rekenkamer	Lagere kosten rekenkamer	-	30	30	30
164	Wijkgericht werken	Opheffen Wijk en dorpsraden	-	-	297	297
165	Wijkgericht werken	Verlagen budget Wijk en dorpsraden	-	-	22	22
166	Wijkgericht werken	Verlagen vrijwilligersvergoeding voor wijk- en dorpsraden	-	-	35	35
167	Wijkgericht werken	Verlagen budget "Buurt Werkt"	-	11	11	11
168	Wijkgericht werken	Verlagen structureel budget programma Schadewijk	-	40	40	40
169	Dienstverlening	Leges voor huwelijken verhogen	-	17	17	17
170	Overhead	Openingstijden verminderen	-	18	18	18
171	Overhead	Afschaffen catering op het gemeentehuis en buitenlocaties werf	-	396	408	420
172	Overhead	Cateringleverancier 1 dag minder aanwezig op gemeentehuis	-	-	50	50
173	Overhead	Beperken koffie en thee faciliteiten	-	71	71	71
174	Overhead	Reductie uitgave Oss Actueel	-	66	66	66
175	Overhead	Verminderen ondersteuning managers (secretariaat)	-	78	78	78
176	Overhead	Voordeel hogere doorbelasting aan de regio inzetten	-	90	390	390
177	Overhead	Verminderen inzet extern subsidiebureau	-	-	24	24
178	Overhead	Geen webpublicaties meer van P&C producten en geen geprinte versies meer	-	-	-	10
179	Overhead	WOO implementatiebudget afschalen	-	100	100	60
180	Overhead	Shelfware onderzoek	-	PM	PM	PM
181	Overhead	Analyse overschot Hardware budget	-	PM	PM	PM
182	Overhead	Integraal digitalisering	-	-	-	-
183	Overhead	Minder externe inhuur	150	48	5	500
184	Overhead	Personele voorzieningen versoberen	-	PM	PM	PM
185	Verkiezingen	10 stembureaus minder	-	50	50	50
			0	21	21	21
			-			
			150	1.065	1.948	2.435

College

College		Programma 9. Besturen in verandering van tijden		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Burgemeester en wethouders	Bestuursondersteuning	1.353	0	1.353
Mutatie reserve Burgemeester en wethouders	Bestuursondersteuning	103	0	103
Totaal		1.456	0	1.456

Mate van beleidsvrijheid	Zeer beperkte mate van beleidsvrijheid: € 1,3 miljoen Reserves: € 103.000
Kosten per product	€ 1.456.122
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 1.006.463
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 186.605
- Subsidies/GR/Uitkering	€ -
- Reserves Voorzieningen	€ 263.054
Minimum kosten	€ 1.249.161
Max opbrengsten	€ -

Ombuigingsvoorstel 158	Verminderen aantal wethouders											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	In verband met de mogelijke beperking van het ambitieniveau en de te realiseren ambities, zou de portefeuillevverdeling van het college kunnen worden aangepast met het doel 1 fte minder wethouder in te zetten. Met deze maatregelen kan ook de omvang van het bestuurssecretariaat, bestuurswoordvoering en communicatie en overige bijkomende kosten worden beperkt. In totaal kan dit uitkomen op nog 1 fte. Op grond van artikel 36 van de Gemeentewet is bepaald dat er minimaal 2 wethouders en maximaal 7 voltijds moeten zijn aangesteld voor een gemeente van 80.000-100.000 inwoners. In de gemeente Oss hebben we 5 wethouders. De gemeente Oss zit met 5 wethouders op dit moment onder het landelijk gemiddelde.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	De druk op de overige collegeleden wordt vergroot. Om dit voorstel te doen slagen is prioriteren en het maken van keuzes in te realiseren ambities noodzakelijk. Vanuit maatschappelijke oogpunt kan dit ook tot positieve effecten leiden, mede omdat het college dan directer stuurt op een beperking van de uitgaven. Naar organisaties toe zal de flexibiliteit in contact minder worden i.v.m. stellen van prioriteiten in agenda's. Organisatorisch gezien zal het effect niet veel meer dan gebruikelijk zijn, dan het inwerken en inrichten van een nieuw college.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>100.000</td><td>200.000</td><td>200.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	100.000	200.000	200.000
2025	2026	2027	2028									
0	100.000	200.000	200.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Minder loonkosten voor wethouder, ondersteuning en bijkomende kosten, zoals telefoon/ laptop, reis- en verblijfkosten, etc.											
Uitvoeringsinformatie	Na de komende gemeenteraadverkiezingen tijdens de coalitieonderhandeling en verdeling portefeuilles ervoor zorgen dat er 1 fte minder wethouder wordt ingedeeld. De beperking formatie binnen de organisatie wordt hierop voorbereid en zal geen bijkomend negatief effect hebben.											
Risico's	Werkdruk op de overige collegeleden wordt groter, belang van prioriteren groter.											
Alternatieven	Geen											

Ombuigingsvoorstel	Beperken budget representatie											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	We verlagen het budget voor representatie. Dit budget betreft: - Stoppen met uitdelen van cadeaupakketten 50-jarige huwelijk, ook geen alternatief bieden (€ 11.000) - Stoppen met aanschaf 2 businessseats TOP Oss (€ 6.500) - Beperken uitreiken Ossjes van verdiensten en uitreiken bloemen (€ 2.500) Omdat het budget de laatste jaren niet voldoende is geweest, stellen we voor om het budget met € 10.000 te verlagen zodat dit een haalbaar voorstel wordt.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Door enkele uitgaven te schrappen kan het imago van Oss worden aangetast. Iets schrappen wat al vele jaren een gebruik is, geeft altijd discussie en teleurstelling.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>10.000</td><td>10.000</td><td>10.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		10.000	10.000	10.000
2025	2026	2027	2028									
	10.000	10.000	10.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	In te boeken per 2026.											
Uitvoeringsinformatie	Het representatiebeleid van B&W is erop gericht om de bekendheid en de herkenbaarheid van de gemeente Oss als overheidsorganisatie en als stad te versterken. Het college van B&W heeft daarin een taak voor het onderhouden en intensiveren van de diverse relaties. Een goede representatie van het college is belangrijk. Oss groeit naar een 100.000+ gemeente en is onderdeel van de B7. Dat vraagt de laatste jaren meer capaciteit en middelen. Het representatiebudget bedraagt circa € 64.000 per jaar en wordt ingezet bij representatieve activiteiten van het college van B&W zoals: - Relatiegeschenken - Bijeenkomsten herdenken en vieren - Sleuteloverdracht Carnaval - Lintjesregen - Attenties bij jubilea van 50, 60, 65, 70(+) bruidsparen en 100-jarigen - Attenties, bloemen e.d. bij feestelijkheden, jubilea bedrijven - Jeugdcollege-activiteiten - Netwerkbijeenkomsten - Werkbezoeken - Ontvangst delegaties - TOP Oss Businesscards											

	- Congressen bestuurders zoals het VNG-congres - Lidmaatschappen bestuurders (NGB, Wethouder-vereniging e.d.) - Fairtrade Gemeente-activiteiten - Afscheid- en installatie-bijeenkomsten bestuurders
Risico's	Imago gemeente dat er geen aandacht is voor de "leuke dingen"
Alternatieven	Andere (goedkopere) oplossingen bedenken en kader en richtlijnen voor inzetten representatie strikter maken.

Raad en raadscommissies

Raad en raadscommissies		Programma 9. Besturen in verandering van tijden		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Raad- en raadscommissies	Raadsgriffie	1.921	0	1.921
Totaal		1.921	0	1.921

Mate van beleidsvrijheid	Zeer beperkte mate van beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 1.921.004
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 1.639.073
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 260.931
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 21.000
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 1.773.278
Max opbrengsten	€ -

Ombuigingsvoorstel 160	Verlagen budget rechtspositie raads- en burgerleden											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Er geldt een verplichting om een systeem van reiskostenvergoeding voor raads- en burgerleden binnen de gemeente te hebben. Sinds 2025 kennen we een forfaitaire vergoeding voor raads- en burgerleden voor reiskosten binnen de gemeente Oss. Tot en met 2024 was er een systeem dat werkt op basis van declaraties. Hiervan maakte slecht incidenteel een raads- of burgerlid gebruik van. De extra kosten voor de forfaitaire vergoeding zijn begroot op € 17.500. We zouden de forfaitaire vergoeding vanaf 2026 kunnen stoppen en dit bedrag kunnen inzetten t.b.v. de strategische heroriëntatie. Er moet dan wel rekening gehouden worden met meer administratieve kosten als we terugvallen op de oude regeling. Daarom is een bezuinigingsbedrag van 15.000 euro opgevoerd.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	De maatregel gaat tegen de trend in om het raadswerk aantrekkelijk te houden/aantrekkelijker te maken. De interesse voor het raadswerk wordt landelijk de laatste jaren niet groter en met de aankomende gemeenteraadsverkiezingen is het een risico dat we onvoldoende kandidaten op de kieslijsten krijgen.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>15.000</td><td>15.000</td><td>15.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		15.000	15.000	15.000
2025	2026	2027	2028									
	15.000	15.000	15.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Per 2026 zou het budget verlaagt kunnen worden.											
Uitvoeringsinformatie	N.v.t.											
Risico's	De maatregel gaat tegen de trend in om het raadswerk aantrekkelijk te houden/aantrekkelijker te maken. De interesse voor het raadswerk wordt landelijk de laatste jaren niet groter en met de aankomende gemeenteraadsverkiezingen is het een risico dat we onvoldoende kandidaten op de kieslijsten krijgen.											
Alternatieven	N.v.t.											

Ombuigingsvoorstel 161	Fractiebudgetten verlagen											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Een aantal jaren geleden hebben we een fractievergoeding ingevoerd. Het gaat jaarlijks om € 2.000 per fractie plus € 100 per raadszetel. Verminderen (-/- 50%) van de fractiebudgetten levert een jaarlijkse besparing van ongeveer € 10.500 op. NB: fractievergoeding is bij wet verplicht, maar het bedrag is niet door de wet vastgelegd.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Als fracties minder goed in zichzelf kunnen investeren, kan dat ten koste gaan van de kwaliteit van de lokale democratie. Ook is het tegen de trend in om het raadswerk aantrekkelijk te houden/aantrekkelijker te maken.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>10.500</td><td>10.500</td><td>10.500</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		10.500	10.500	10.500
2025	2026	2027	2028									
	10.500	10.500	10.500									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Verminderen van de fractiebudgetten met 50% levert een jaarlijkse besparing van ongeveer € 10.500 op. Het nog verder verlagen van de fractiebudgetten is theoretisch mogelijk, maar dan geeft je niet meer op een redelijke wijze invulling aan de wet.											
Uitvoeringsinformatie	N.v.t.											
Risico's	Als fracties minder goed in zichzelf kunnen investeren kan dat ten koste gaan van de kwaliteit van de lokale democratie. Ook is het tegen de trend in om het raadswerk aantrekkelijk te houden/aantrekkelijker te maken.											
Alternatieven	N.v.t.											

Ombuigingsvoorstel 162	Catering politieke avonden																							
Categorie kleur	Oranje																							
Toelichting ombuigingsvoorstel	Stoppen met catering op de gang tijdens de politieke avonden levert een jaarlijkse besparing van enkele duizenden euro's op. Er kan gestopt worden met de borrel na afloop van de gemeenteraadsvergaderingen. De waarde van een mogelijkheid om na een raadsvergadering na te kunnen praten is niet te onderschatten. Bij het afschaffen van de borrel loopt de besparing op tot ongeveer € 10.000.																							
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden																							
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	De maatregel gaat tegen de trend in om het raadswerk aantrekkelijk te houden/aantrekkelijker te maken. De interesse voor het raadswerk wordt landelijk de laatste jaren niet groter en met de aankomende gemeenteraadsverkiezingen is het een risico dat we onvoldoende kandidaten op de kieslijsten krijgen. (ook het sociale aspect is belangrijk: het is grotendeels vrijwilligerswerk en het moet vooral ook leuk zijn en blijven).																							
Benodigde inspanning	Laag																							
Financieel effect In euro's	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>gang</td><td></td><td>4.000</td><td>4.000</td><td>4.000</td></tr> <tr> <td>borrel</td><td></td><td>6.000</td><td>6.000</td><td>6.000</td></tr> <tr> <td>beide</td><td></td><td>10.000</td><td>10.000</td><td>10.000</td></tr> </tbody> </table>					2025	2026	2027	2028	gang		4.000	4.000	4.000	borrel		6.000	6.000	6.000	beide		10.000	10.000	10.000
	2025	2026	2027	2028																				
gang		4.000	4.000	4.000																				
borrel		6.000	6.000	6.000																				
beide		10.000	10.000	10.000																				
Categorie	Uitgaven																							
Incidenteel/ structureel	Structureel																							
Toelichting financieel effect	Het afschaffen van de catering op de gang levert een besparing op van ongeveer 4000 euro. Bij ook afschaffen van de borrel loopt de besparing op tot ongeveer € 10.000. (borrel is dus ongeveer 6000 euro) Dit voorstel hangt ook samen met voorstellen met betrekking tot catering.																							
Uitvoeringsinformatie	Dit heeft consequenties voor het contract met Vitam. Het levert mogelijk ook bezuiniging op personele kosten op.																							
Risico's	Samenzijn na vergaderingen draagt bij aan een gezond lokaal politiek klimaat. We moeten als gemeenteraad goed in verbinding staan met de samenleving en onze volksvertegenwoordigende rol invullen. Het is van belang dat onze inwoners zich uitgenodigd voelen om naar de raadscommissies en raadsvergaderingen te komen. Daar hoort een kopje koffie en een koekje, als ook een drankje na afloop zeker bij.																							
Alternatieven	N.v.t.																							

Rekenkamer

Rekenkamer		Programma 9. Besturen in verandering van tijden		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Rekenkamer	Raadsgriffie	81	0	81
Totaal		81	0	81

Mate van beleidsvrijheid	Zeer beperkte mate van beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 80.773
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 16.761
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 64.012
- Subsidies/GR/Uitkering	€ -
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 74.562
Max opbrengsten	€ -

Ombuigingsvoorstel 163	Lagere kosten rekenkamer											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	De Rekenkamer kan met het huidige budget ongeveer 2 onderzoeken per jaar uitvoeren. Halvering van het werkbudget betekent ook een halvering van het aantal onderzoeken en levert een besparing op van 30.000 euro											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Versobering van een belangrijk raadsinstrument en daarmee ook een verzwakking van de controlerende rol van de gemeenteraad.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>€ 30.000</td><td>30.000</td><td>30.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		€ 30.000	30.000	30.000
2025	2026	2027	2028									
	€ 30.000	30.000	30.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect												
Uitvoeringsinformatie												
Risico's	Versobering van een belangrijk raadsinstrument en daarmee ook een verzwakking van de controlerende rol van de gemeenteraad. NB:De verordening rekenkamer Oss is ruim een jaar geleden vernieuwd (16 november 2023) mede op basis van de Wet versterking decentrale rekenkamers. In de nieuwe verordening zijn de vergoedingen marktconform gemaakt, die waren sinds 2010 niet meer geïndexeerd.											
Alternatieven												

Wijkgericht werken

Wijkgericht werken	Programma 9. Besturen in verandering van tijden			
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Werkplaatsen in de wijk	Prog management dienstverl org	271	0	271
Wijk- en dorpsraden	Mens en maatschappij	1.062	0	1.062
Totaal		1.333	0	1.333

Mate van beleidsvrijheid	Beperkte mate van beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 1.332.748
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 908.571
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 424.177
- Subsidies/GR/Uitkering	€ -
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 639.063
Max opbrengsten	€ -

Ombuigingsvoorstel 164	Opheffen Wijk en dorpsraden											
Categorie kleur	Rood											
Toelichting ombuigingsvoorstel	De wijk en dorpsraden zijn ingesteld na de samenvoeging van de gemeente Oss met dorpen en stadjes. Doelstelling van de Wijk- en dorpsraden is: – de afstand tussen inwoners en gemeente te verkleinen; – betrokkenheid van inwoners bij de woon- en leefomgeving te versterken; – laagdrempelige communicatie te realiseren; – draagvlak voor integrale plannen te vergroten. Bekostiging van het werk van de Wijk – en dorpsraden (WDR) is tweeledig: – Alle 11 wijk – en dorpsraden krijgen een budget waarmee ze in hun gebied hun rol en taak uit kunnen voeren. Dit budget bestaat uit een % per inwoner en een vast bedrag. Het budget van € 217.465 verdeeld over 11 Wijk en dorpsraden. Gemiddeld hebben de WDR-en € 19.000 te besteden per gebied. – Het budget voor vrijwilligersvergoedingen en huur en faciliteiten openbare vergaderingen is € 80.000 (budget is bestemd voor meerdere kosten zoals huur ruimte voor kernteams)											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Wanneer de wijk- en dorpsraden worden opgeheven, ontstaan de volgende maatschappelijke effecten: – Wijken en dorpen hebben geen benoemde vertegenwoordiging meer voor de gemeente Oss. – Verlies van lokale betrokkenheid en sociale cohesie. Inwoners verliezen een verbinder tussen hen en de gemeente. – Voor de gemeente (college en ambtenaren) valt een direct, laagdrempelig communicatiekanaal naar en met inwoners weg. Voor de aandachtswethouders zijn de wijk- en dorpsraden een manier om met inwoners te praten die geen direct eigenbelang hebben. Wijk- en dorpsraden hebben direct contact met inwoners en belonen vele kleine initiatieven in de gebieden. Waardoor inwonersbetrokkenheid bij de gebieden toeneemt. Vanuit het beleid rondom inwonersparticipatie, vinden we het als gemeente belangrijk om inwoners te betrekken bij plannen en uitvoering van beleid. De wijk- en dorpsraden vormen voor de uitvoering van dit beleid een belangrijk middel om structurele inwonersparticipatie voor de gemeente te borgen. Daarnaast kunnen wijk- en dorpsraden een middel zijn overheidsparticipatie.											
Benodigde inspanning	Hoog											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td>€ 297.465</td><td>€ 297.465</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028			€ 297.465	€ 297.465
2025	2026	2027	2028									
		€ 297.465	€ 297.465									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Wegvallen vergaderkosten, vrijwilligersvergoeding en budgetten om inwonersinitiatieven te honoreren vervallen.											

	In de afgelopen jaren werden de budgetten niet altijd volledig benut. In 2024 hebben 8 van de 11 WDR-en het budget volledig benut. Slechts 3 wijkraden hadden een klein overschot veroorzaakt onder meer door onderbezetting. Dit laatste is nu opgelost. Personele inzet is onduidelijk. Een deel van het werk van team wijkzaken bestaat uit de ondersteuning van de Wijk- en dorpsraden. Dit werk zal veranderen maar gebiedsgericht werken omvat meer werkzaamheden zoals leiden integrale teams leefbaarheid en verbinden collega's anders afdelingen met inwoners. Bovendien zal voor alternatieve vormen van contact met inwoners uit de gebieden ook inzet nodig zijn.
Uitvoeringsinformatie	– De verordening Binnengemeentelijke democratie ontbinden. – Gesprek met Wijk – en dorpsraden – Informeren leden wijk – en dorpsraden dat inzet voortaan onbezoldigd zal zijn – Ondersteunen van mogelijk doorzetten alternatieve vormen – Mogelijk veel vragen voor ambtelijke organisatie omdat kanaal wijk- en dorpsraden van en naar wijkcoördinatoren verdwijnt. Kleine subsidieaanvragen die via de Wijk – en dorpsraden met minimale bureaucratie toegekend worden, ambtelijk laten beoordelen wat leidt tot toename werk voor gemeente. Onderzoek of geleidelijke afbouw van de budgetten nodig is
Risico's	– Uitvoering van het beleid rondom inwonersparticipatie komt onder druk te staan – Verlies van lokale betrokkenheid – Afbreukrisico voor vertrouwen in de lokale politiek welke vanaf de samenvoeging met de dorpen uitdraagt de WDR en belangrijk te vinden voor de binnengemeentelijke democratie. – Verlies van direct contact met vertegenwoordigers uit de dorpen en wijken waardoor signalen over leefbaarheid, sociale cohesie en veiligheid door inwoners gemist kunnen worden. Preventief werken wordt lastiger. – Afhaken van inwoners die iets willen doen voor de buurt of het gebied zoals initiatieven die bijdrage aan de leefbaarheid van de gebieden. Met als risico een groter beroep op voorzieningen van de gemeente zoals dagbesteding. – Contraproductief voor vermindering inzet zorgpartijen vanwege afname bewonersinitiatieven. – De gemeente zal op een andere manier de input op moeten halen uit wijken en dorpen. Dit brengt kosten met zich mee die mogelijk hoger zijn de huidige kosten. Verlies van draagvlak voor integrale plannen. – Wijk en dorpsraden beoordelen en belonen vele kleine inwonersinitiatieven in de gebieden. Opheffen van de Wijk en dorpsraden kan een negatief effect hebben op de sociale cohesie in de gebieden en de ambtelijke kosten voor beoordeling kleine initiatieven nemen toe.
Alternatieven	Andere manier vinden om vertegenwoordiging vanuit de dorpen en wijken

	te organiseren zonder geld en zonder status. Mogelijke alternatieven zijn andere vormen van inwonersbetrokkenheid organiseren via de wijken en dorpen. Dit loopt al in Schadewijk maar dit leidt niet tot lagere kosten omdat ook deze inwoners een vrijwilligersvergoeding krijgen en middelen direct beschikbaar kunnen stellen voor de wijk. Andere alternatieven zullen onderzocht en ontwikkelt moeten worden. Landelijke ervaring rondom bijvoorbeeld Burgerberaad laat zien dat hier hoge kosten aan gebonden zijn (bron: gemeente Heerlen) deze vorm beperkt is tot incidentele vraagstellingen en niet voorziet in structurele inwonersbetrokkenheid
--	---

Ombuigingsvoorstel 165	Verlagen budget Wijk en dorpsraden											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Het budget voor wijk en dorpsraden bedraagt € 217.465 verdeeld over 11 Wijk en dorpsraden. Gemiddeld hebben de WDR-en € 19.000 te besteden per gebied. Alle 11 wijk – en dorpsraden krijgen een budget waarmee ze in hun gebied hun rol en taak uit kunnen voeren. Dit budget bestaat uit een % per inwoner en een vast bedrag. Voorstel: afschaffen 10% bezuinigen vanaf 2026 op budget											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Wijk en dorpsraden hebben minder middelen voor vergaderen en opkomen van inwonersbelangen en hebben minder budget om inwonersinitiatieven te ondersteunen Afhaken van inwoners die iets willen doen voor de buurt of het gebied zoals initiatieven die bijdrage aan de leefbaarheid van de gebieden. Met als risico een groter beroep op voorzieningen van de gemeente zoals dagbesteding.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td>€21.746</td><td>€21.746</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028			€21.746	€21.746
2025	2026	2027	2028									
		€21.746	€21.746									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	De korting zal effect hebben op de financiële ondersteuning van voor inwoners (collectieven) dorpen en wijken. De Wijk en dorpsraden hebben minder budget voor vergaderen en dat zal effect hebben op de benutting van het maatschappelijk vastgoed in de gebieden.											
Uitvoeringsinformatie	Gesprekken met Wijk en dorpsraden over consequenties beperking budgetten Ambtelijke ondersteuning indien inwoners door beperking budget naar de gemeente verwezen worden voor ondersteuning bij initiatieven.											
Risico's	Budgetten worden gebruikt voor steun aan kleine inwonersinitiatieven, wijkkranten en huur vergaderruimte voor vergaderen. Risico is afnemen van vrijwillige inzet van inwoners voor hun dorp of wijk omdat de steun vanuit de gemeente deels wegvalt. Risico: als meerdere budgetten voor leefbaarheids-initiatieven van inwoners (bijvoorbeeld bij IBOR) tegelijkertijd verminderen dan wordt de basis om inwoners daarbij te steunen erg dun. Als je de ambitie voor participatie op niveau wilt houden dan vraagt is een structurele andere manier nodig wat mogelijk kostenstijgingen met zich meebrengt zowel in de vorm als personele inzet											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 166	Verlagen vrijwilligersvergoeding voor wijk- en dorpsraden											
Categorie kleur	Rood											
Toelichting ombuigingsvoorstel	We hebben een budget van ruim € 100.000 waaruit we de vrijwilligersvergoedingen voor de Wijk en dorpsraden betalen en ook de kosten voor huur van openbare bewonersvergadering en de kosten voor digitale burgerpanels. Ombuigingsvoorstel: Vanaf 2026 worden nieuwe leden voor de Wijk en dorpsraden benoemd. Voorstel om vanaf 2026 de vrijwilligersvergoeding te halveren.											
Maatschappelijk/organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/organisatie effect	Groot effect omdat vrijwilligers in de wijk- en buurtraden zich minder financieel gewaardeerd worden voor het vrijwilligerswerk waarvoor zij zich wekelijks inzetten. Het gaat om een bedrag van € 50 per maand per persoon voor maximaal 7 leden per gebied, na effectuering van deze maatregel. Het effect zal ook zijn dat wijk- en buurtraden het lastiger hebben om vrijwilligers te vinden. Daarnaast zal het aantal initiatieven afnemen vanuit de samenleving in Oss.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>35.000</td><td>35.000</td><td>35.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		35.000	35.000	35.000
2025	2026	2027	2028									
	35.000	35.000	35.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Het gaat om een relatief kleine besparing voor de gemeente maar het kan een groot effect hebben voor de vrijwilligers die zich inzetten voor de gebieden. € 50 euro per maand kan het verschil maken tussen wel of niet inzetten voor vrijwilligerswerk.											
Uitvoeringsinformatie	Vrijwilligers vergoeding is bij verordening 2011 vastgesteld de hoogte wordt jaarlijks geïndexeerd. Aanpassingen van de verordening Binnengemeentelijke democratie waarin opgenomen dat de vergoeding gelijkloopt met de landelijke vergoedingen voor commissieleden van de gemeenteraad.											
Risico's	Het risico is dat inwoners zetten zich niet meer in voor hun wijk of buurt omdat de financiële waardering kleiner wordt. Als je dit gaat doen dan is dat dus contraproductief aan het afschalen van zorg. Verminderen van de vrijwilligersvergoeding kan een negatief effect hebben op het gevoel van waardering dat inwoners krijgen van de gemeente en de inzet van inwoners voor hun wijk of buurt. De impact op inwoners met weinig financiële draagkracht zal groter zijn. Juist deze groep inwoners is vaak al minder zichtbaar bij inwonersbetrokkenheid.											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 167	Verlagen budget "Buurt Werkt"											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	We hebben een jaarlijks budget voor Buurt werkt van € 45.000. Dit is voor wijkaanpak door inwoners op het gebied van sociaal fysieke leefbaarheid. Ombuigingsvoorstel is om het budget met 25% korten.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Groot maatschappelijk effect omdat gebleken is dat dit budget bijdraagt aan inwonersbetrokkenheid juist in gebieden waar een tekort is aan voorzieningen en waar veel maatschappelijke problemen zijn in de leefomgeving. Negatief effect op de zelfwerkzaamheid van inwoners voor hun buurt om zelf actie te ondernemen.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>11.250</td><td>11.250</td><td>11.250</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		11.250	11.250	11.250
2025	2026	2027	2028									
	11.250	11.250	11.250									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Effect voor de gemeente is klein. Het is een beperkt budget. Als meerdere budgetten voor leefbaarheids-initiatieven van inwoners (bijvoorbeeld bij IBOR) tegelijkertijd verminderen dan wordt de basis om inwoners daarbij te steunen erg dun. De impact telt dan op.											
Uitvoeringsinformatie	Het budget is in 2014 bij motie verhoogd naar € 45.000 specifiek in te zetten voor leefbaarheid maatregelen sociaal fysiek voor aandacht wijken en buurten. In 2024 is het budget in tegenstelling tot eerdere jaren volledig benut.											
Risico's	We vragen steeds meer participatie van inwoners, de veelal kleine financiële bijdragen van de gemeente zijn een vliegwiel voor de inzet van inwoners voor hun buurt. Het budget is een van de weinige instrumenten van wijkcoördinatoren om inwoners zelf in actie te laten komen en toont de waardering van de gemeente bij dat soort initiatieven. Het risico is dat kosten op een andere manier bij de gemeente landen bijvoorbeeld bij zwerfafval: met budget voor Ruwaard Schoon hebben inwoners het zwerfafval bij de gemeente substantieel vermindert. Dit budget is met weinig bureaucratie inzetbaar. De administratieve kosten voor de gemeente nemen toe als aanvragen formeler worden, wat doorlooptijd en energie kost ook bij inwoners.											

	Risico: wegvallen van budget kan leiden tot een groter beroep op budgetten voor openbare ruimte en sociale budgetten. Waaronder Wmo en Jeugdzorg.
Alternatieven	10 % bezuiniging op budgetten van wijk en dorpsraden levert een lagere besparing op maar impact per WDR is kleiner.

Ombuigingsvoorstel 168	Verlagen structureel budget programma Schadewijk											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	We hebben een jaarlijks budget voor het programma Schadewijk van € 130.000. Dit is het werkbudget van het programma. We investeren hiermee extra in de wijk (conform visie en besluitvorming programmabegroting 2025). Ombuigingsvoorstel is om het budget met € 40.000 te korten. Hierdoor komt de extra inzet van het opbouwwerk in de Schadewijk te vervallen.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Groot maatschappelijk effect omdat voldoende aanwezigheid van opbouwwerk in de wijk voor de bewoners belangrijk is én onderdeel uitmaakt van de integrale aanpak van de wijk. Deze integrale aanpak bestaat uit een langjarige investering in de wijk, waarbij ook ingrijpende maatregelen zoals het slopen van verouderde sociale huurwoningen hoort. Juist voor de bewoners die dit betreft is de ondersteuning van een bij hen bekende en vertrouwde opbouwwerker belangrijk. Het is in deze wijk extra belangrijk om voor inwoners een betrouwbare overheid en Welzijnsinstelling te zijn. Er is een netwerkorganisatie-effect omdat we voor de integrale aanpak Schadewijk intensief samenwerken met BrabantWonen en ONS welzijn. Het wegvallen van de extra opbouwwerker zal meer inzet van de sociaal beheerders vanuit BrabantWonen vragen in de buurten waar sloop- en renovatieprojecten aan de orde zijn.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>40.000</td><td>40.000</td><td>40.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		40.000	40.000	40.000
2025	2026	2027	2028									
	40.000	40.000	40.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	We verlagen het werkbudget.											
Uitvoeringsinformatie	Financieel technische aanpassing Communicatie											
Risico's	Het risico van deze bezuinigingsmaatregel is dat er onvoldoende ondersteuning voor bewoners in de Schadewijk is op momenten waarop ze deze ondersteuning wel nodig hebben vanwege ontwikkelingen die voortkomen uit de uitvoering van de integrale gebiedsvisie.											
Alternatieven	Er kan gekozen worden voor een ander bedrag. Hoe hoger, hoe meer impact op het programma.											

Dienstverlening

Dienstverlening		Programma 9. Besturen in verandering van tijden		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Burgerlijke stand	Burgerzaken	265	-184	81
Basisregistratie personen en VOG	Burgerzaken	1.068	-126	942
Naturalisatie	Burgerzaken	37	-49	-12
Reisdocumenten	Burgerzaken	714	-805	-90
Rijbewijzen	Burgerzaken	374	-356	18
Administratieve basisregistraties	Gegevensbeheer	47	0	47
Basiskaarten	IBOR Vakbeheer en specialisten	605	0	605
Totaal		3.110	-1.520	1.590

Mate van beleidsvrijheid	Zeer beperkte mate van beleidsvrijheid: 2,5 miljoen Enige mate van beleidsvrijheid: € 652.000
Kosten per product	€ 3.110.010
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 2.471.204
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 147.722
- Subsidies/GR/UITkering	€ 491.084
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 2.406.537
Max opbrengsten	€ -2.479.673

Ombuigingsvoorstel 169	Leges voor huwelijken verhogen		
Categorie kleur	Oranje		
Toelichting ombuigingsvoorstel	We verhogen de legestarieven voor huwelijken en standaard documenten zoals het trouwboekje met 10%.		
	Huidige legestarieven zijn:		
	Eenvoudige ceremonie	Grote ceremonie	Overig
	€ 180,-	€ 375,- (ma t/m do. 09.00 – 17.00 uur)	€ 505,- (vrijdag van 09.00 – 17.00 uur) € 705,- (zaterdag van 10.00 – 17.00 uur
	Trouwboekje standaard	Leren trouwboekje	
	€ 32,50	€ 51,50	

Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden																																			
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Huwelijken worden duurder maar het zal niet van die omvang zijn dat inwoners niet meer gaan trouwen. Het kan enige ontevredenheid met zich meebrengen. Inwoners kunnen uitwijken naar omliggende gemeenten om te trouwen. Inwoners kunnen uitwijken naar omliggende gemeenten om te trouwen. Gratis huwelijken moeten we blijven aanbieden waarbij het niet is toegestaan om inkomsten te toetsen. Om een goede keuze te maken voor het verhogen van de leges is onderzocht welke tarieven omliggende gemeenten hanteren: <table><tr><th>Gemeente</th><th>Eenvoudige ceremonie</th><th>Grote ceremonie</th><th>Overige 1</th><th>Overige 2</th></tr><tr><td>Helmond</td><td>€ 192,-</td><td>€ 442,- (ma t/m vr. 09.00 – 17.00)</td><td>Toeslag van € 192,- voor grote ceremoniën buiten deze dagen en tijden om</td><td></td></tr><tr><td>Bernheze</td><td>€ 184,65</td><td>€ 514,- (ma t/m vr. 09.00 – 17.00)</td><td>€ 656,15 (zaterdagen, zondagen en feestdagen)</td><td></td></tr><tr><td>Maashorst</td><td>€ 208,-</td><td>€ 426,- (ma t/m vr. 09.00 – 17.00)</td><td>€ 711,- (ma t/m vr na 17.00, zat. 09.00 – 17.00)</td><td>€ 1.421,- (zat. Na 17.00, zondagen en feestdagen 12.00 – 16.00). € 1546,- (zo + feestdagen 16.00 – 18.00)</td></tr><tr><td>Land van Cuijk</td><td>€ 144,-</td><td>€ 487,- (ma t/m do. 09.00 – 16.00)</td><td>€ 554,- (vr. 09.00 – 20.00)</td><td>€ 775,- (zat + feestdagen 09.00 – 20.00)</td></tr><tr><td>Den Bosch</td><td>€ 194,85</td><td>€ 675,75 (ma t/m vr.)</td><td>€ .1136,40 (za/zo)</td><td>€ 675,75 (ma t/m zo op andere locatie dan stadhuis)</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>	Gemeente	Eenvoudige ceremonie	Grote ceremonie	Overige 1	Overige 2	Helmond	€ 192,-	€ 442,- (ma t/m vr. 09.00 – 17.00)	Toeslag van € 192,- voor grote ceremoniën buiten deze dagen en tijden om		Bernheze	€ 184,65	€ 514,- (ma t/m vr. 09.00 – 17.00)	€ 656,15 (zaterdagen, zondagen en feestdagen)		Maashorst	€ 208,-	€ 426,- (ma t/m vr. 09.00 – 17.00)	€ 711,- (ma t/m vr na 17.00, zat. 09.00 – 17.00)	€ 1.421,- (zat. Na 17.00, zondagen en feestdagen 12.00 – 16.00). € 1546,- (zo + feestdagen 16.00 – 18.00)	Land van Cuijk	€ 144,-	€ 487,- (ma t/m do. 09.00 – 16.00)	€ 554,- (vr. 09.00 – 20.00)	€ 775,- (zat + feestdagen 09.00 – 20.00)	Den Bosch	€ 194,85	€ 675,75 (ma t/m vr.)	€ .1136,40 (za/zo)	€ 675,75 (ma t/m zo op andere locatie dan stadhuis)					
Gemeente	Eenvoudige ceremonie	Grote ceremonie	Overige 1	Overige 2																																
Helmond	€ 192,-	€ 442,- (ma t/m vr. 09.00 – 17.00)	Toeslag van € 192,- voor grote ceremoniën buiten deze dagen en tijden om																																	
Bernheze	€ 184,65	€ 514,- (ma t/m vr. 09.00 – 17.00)	€ 656,15 (zaterdagen, zondagen en feestdagen)																																	
Maashorst	€ 208,-	€ 426,- (ma t/m vr. 09.00 – 17.00)	€ 711,- (ma t/m vr na 17.00, zat. 09.00 – 17.00)	€ 1.421,- (zat. Na 17.00, zondagen en feestdagen 12.00 – 16.00). € 1546,- (zo + feestdagen 16.00 – 18.00)																																
Land van Cuijk	€ 144,-	€ 487,- (ma t/m do. 09.00 – 16.00)	€ 554,- (vr. 09.00 – 20.00)	€ 775,- (zat + feestdagen 09.00 – 20.00)																																
Den Bosch	€ 194,85	€ 675,75 (ma t/m vr.)	€ .1136,40 (za/zo)	€ 675,75 (ma t/m zo op andere locatie dan stadhuis)																																

Benodigde inspanning	Laag			
Financieel effect In euro's	2025	2026	2027	2028
		17.000	17.000	17.000
Categorie	Inkomsten			
Incidenteel/ structureel	Structureel			
Toelichting financieel effect	De kostendekkendheid van Burgerlijke stand wordt hiermee verhoogd van 41% naar 45%.			
Uitvoeringsinformatie	Communicatie met inwoners, aanpassen legesverordening			
Risico's	Minder huwelijken			
Alternatieven				

Overhead

Overhead		Programma 9. Besturen in verandering van tijden		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
VG Facilitair	Vastgoedmanagement	1.093	-97	996
P&O Personeel en organisatie	Personeel en organisatie	2.348	-71	2.277
P&O Centraal P&O budget	Personeel en organisatie	1.918	0	1.918
COM Communicatie	Communicatie	1.834	0	1.834
FC financiën en control	Financiën en control	3.917	-39	3.879
ICT automatisering	Automatisering	1.640	0	1.640
ICT centraal ICT budget	Automatisering	5.759	0	5.759
ICT informatiemanagement	ICT	3.191	0	3.191
ICT Informatiebeheer	Gegevensbeheer	2.594	0	2.594
DT Directieteam	Directieteam	1.387	101	1.488
VG vastgoedontwikkeling	Vastgoedbedrijf	31	-11	20
VG vastgoedmanagement	Vastgoedbedrijf	474	0	474
VG Huisvesting gemeentehuis	Vastgoedbedrijf	2.197	-252	1.945
VTH Hoofd	VTH	206	0	206
VTH Team Vergunningen	VTH	329	0	329
VTH Team Toezicht en Handhaving	VTH	-219	0	-219
RG Raadsgriffie	Raadsgriffie	7	0	7
BA-BJZ Bestuurs en Juridische Zaken	Bestuursondersteuning	2.124	-50	2.074
PC staf Publiekscentrum	Klant Contact Centrum	519	0	519
PC Burgerzaken	Burgerzaken	192	0	192
PC Klant contact centrum	Klant Contact Centrum	114	0	114
PC Bodeteam	Klant Contact Centrum	441	-50	391
RO Ruimtelijke Ontwikkeling	Ruimtelijke ontwikkeling	-394	0	-394
LWE Leefomgeving, Wonen en Economie	Leefomgeving, wonen en economie	553	0	553
MM wijkzaken	Mens en maatschappij	10	0	10
MM Onderzoek en statistiek	Mens en maatschappij	3	0	3
MM Maatschappelijke ontwikkeling	Mens en maatschappij	813	-519	295
IBOR Ir. Diddewerf	IBOR Vakbeheer en specialisten	15	-7	8
IBOR Rollend Materiaal	IBOR Vakbeheer en specialisten	442	0	442
IBOR-AFV Afval	IBOR afval	239	-113	126
IBOR Toezicht en handhaving	IBOR Toezicht en handhaving	193	0	193
IBOR-VS Vakbeheer en specialisten	IBOR Vakbeheer en specialisten	184	-12	172

Overhead		Programma 9. Besturen in verandering van tijden		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
IBOR Uitvoering	IBOR Uitvoering	339	-187	151
IBOR Staf	Staf IBOR	444	0	444
IBOR-GP Gebieden en Projecten	IBOR Gebieden en projecten	-126	-12	-138
PB Projectenbureau	Projectenbureau	-308	0	-308
Programma Management Ruimte en Economie	Prog management ruimte en econ	237	0	237
Programma Management Sociaal domein	Prog management sociaal domein	-50	-37	-86
Programma Management Samenwerkwijze	Programma samenwerkwijze	4	0	4
Programma Management Dienstverlenende organ.	Prog management dienstverl org	-41	0	-41
BA-OND Ondersteuning	Team Ondersteuning	757	-27	730
Zorg: Staf	Zorg	278	0	278
Zorg: Wmo	Wmo	450	-255	195
Zorg: Regioteams	Regioteams	1.423	-1.758	-335
Zorg: Kwaliteit	Zorg	38	-39	-1
Zorg: Ondersteuning	Zorg	242	-96	146
W&I: Staf	Werk en inkomen	475	0	475
Mutatie reserve W&I: Staf	Werk en inkomen	0	-175	-175
W&I: Inkomen	Inkomen	228	0	228
W&I: Werk	Werk	202	-100	102
W&I: Geldzorgen	Geldzorgen	150	0	150
W&I: Kwaliteit en Ontwikkeling	Kwaliteit en ontwikkeling	1.660	-13	1.647
Mutatie res W&I Kwaliteit en Ontwikkeling	Kwaliteit en ontwikkeling	0	-60	-60
RBL: Regionaal Bureau Leerplicht	RBL Brabant-Noordoost	2.322	-2.322	0
Openbare orde en veiligheid	Openbare orde en veiligheid	280	-45	235
Totaal		43.157	-6.244	36.913

Mate van beleidsvrijheid	
Kosten per product	€ 43.157.098
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 25.214.568
- Kapitaallasten	€ 4.043.790
- Materieel budget	€ 13.908.378
- Subsidies/GR/Uitkering	€ -9.638
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 31.407.276
Max opbrengsten	€ -

Ombuigingsvoorstel 170	Openingstijden verminderen											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	We stellen voor om de openingstijden te verminderen met minimaal 1 dagdeel. We gaan hierbij uit van een werkweek van 36 uur. We kunnen de openingstijd van het volledige gemeentehuis daarop aanpassen. Dus minimaal 1 dagdeel per week sluiten. Het voorstel is dan concreet om op de vrijdag vanaf 12.30 uur het gemeentehuis (alleen het gebouw aan de Raadhuislaan 2) te sluiten voor fysieke dienstverlening én voor collega's. Collega's werken thuis. Aanvullend (maar ook op zichzelf staand) is het voorstel om op de vrijdag (de hele dag) géén catering (Vitam*) aan te bieden. Eventuele uitzonderingen kunnen worden gemaakt voor evenementen.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	De inwoner is gewend om 5 dagen per week en 1 avond terecht te kunnen. Voor de medewerkers wordt de kantoortijd ingeperkt.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>18.000</td><td>18.000</td><td>18.000</td></tr></table> Als onze huurders (o.a. BSOB en RBLBNO) niet sluiten en wij daardoor meer huuropbrengsten hebben om onze extra bodes te betalen, dan levert dat ons per saldo € 14.000 op en is de totale besparing € 32.000.				2025	2026	2027	2028		18.000	18.000	18.000
2025	2026	2027	2028									
	18.000	18.000	18.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Voor Dienstverlening is de enige besparing het feit dat de bodes minder hoeven te worden ingezet. Voor de catering is een apart voorstel opgesteld											
Uitvoering	Afdelingen moeten erbij betrokken worden. Communicatietraject richting inwoners moet worden opgesteld.											
Risico's / voorwaarden	Inwoners zouden voor een gesloten deur kunnen komen te staan, maar aangezien we op afspraak werken, zal dit niet vaak voorkomen. Inwoners kunnen wellicht op een populair dagdeel geen afspraak maken. De inwoners zullen moeten wennen aan de sluiting van de vrijdagmiddag. Wmo-consulenten zullen moeten uitwijken naar buurtcentra om huisbezoeken uit te werken of te werken in de tijd tussen huisbezoeken. Het is nu nog niet duidelijk of dit qua faciliteiten daar kan. In 2024 hebben op de vrijdagmiddag 25 uitgebreide huwelijksceremonies plaatsgevonden. Het totaal aantal uitgebreide ceremonies bedroeg in dit											

	jaar 59. Overleggen met externen (aannemers, buurtverenigingen etc.) moeten elders worden ingepland of op de dagen dat we wel geopend zijn. De opzichters van IBOR en de landmeters moeten bij computers met speciale technische voorzieningen kunnen. Er zal met onze huurders (BSOB, Regiotaxi, adviesraad en RBLBNO) overlegd moeten worden of zij meegaan in de sluiting. De inkomstenderving is hoger dan het voordeel dat ontstaat door minder bodes.
Alternatieven	N.v.t.

Ombuigingsvoorstel 171	Afschaffen catering op het gemeentehuis en buitenlocaties werf											
Categorie kleur	Rood											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Het volledig afschaffen van catering op het gemeentehuis en buitenlocaties werf. Dit gaat ook o.a. om interne catering zoals het beschikbaar stellen van reguliere lunch via counter, avondmaaltijden, koffie/thee/vergaderfaciliteiten, verzorging recepties en beurzen zoals mantelzorgdag en andere evenementen.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Organisatiebreed heeft het impact op de interne collega's aangezien zij geen gebruik meer kunnen maken van interne catering. Zowel van de lunch in het bedrijfsrestaurant, gebruik avondmaaltijden, banqueting (bezorgde lunches e.d. overleggen), koffie-theevoorziening bij grote overleggen, recepties jubilea/afscheid.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>395.903</td><td>407.780</td><td>420.013</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	395.903	407.780	420.013
2025	2026	2027	2028									
0	395.903	407.780	420.013									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Het huidige contract huidige cateraar Vitam loopt t/m 12/2025 en moet binnenkort opnieuw worden aanbesteed. Indien men ervoor kiest om de catering niet opnieuw aan te besteden, vervallen de jaarlijkse personeelskosten die momenteel aan de huidige cateraar worden betaald.											
Uitvoeringsinformatie	Als de directie ervoor kiest afscheid te nemen van een cateraar in huis betekent dat het vervolgende vervalt: - Dagelijks opening van bedrijfsrestaurant op het gemeentehuis en de werf waarbij collega's dagelijks hun lunch kunnen kopen. Het gemiddeld aantal gasten is meer dan 150 per dag voor het gemeentehuis en 20 op de werf. - Dagelijkse verzorging van avondmaaltijden voor collega's die 's avonds moeten werken - Dagelijkse voorziening van koffie/thee en lunches bij overleggen - Wekelijkse verzorging van evenementen zoals jubilea/pensioen, afscheid, einde- / nieuwjaarsfeest, carnavalsfeest, beurzen/symposia e.d. Tijdig opzeggen van oude contract, rekening houdend met opzegtermijn.											
Risico's	- De werkbeleving en tevredenheid van collega's zal minder worden als er geen catering wordt gefaciliteerd op het gemeentehuis - Er zal extra resources georganiseerd moeten worden wanneer voor elke gelegenheid/evenement een externe cateraar aangehaakt/ingevlogen moet worden. Dit kost de organisatie en collega's extra tijd/energie wat de benodigde kosten met zich meebrengt.											

Alternatieven	- Collega's kunnen dagelijks lunch kopen bij een lokale ondernemer. - Lunches voor overleggen met externen dienen extern te worden besteld. - Collega's kunnen voor hun avondmaaltijd een maaltijd buiten de deur bestellen/kopen en declareren via de administratie van gemeente Oss. - Per evenement kan een cateraar worden ingehuurd. Het alternatief van één dag sluiten is als separaat voorstel opgenomen.
---------------	---

Ombuigingsvoorstel 172	Cateringleverancier 1 dag minder aanwezig op gemeentehuis											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Een alternatief voor het volledig afschaffen van de catering kan zijn om één dag minder catering te verzorgen. Dit betekent dat op een dag, in principe de vrijdag, het bedrijfsrestaurant gesloten is en geen lunches/catering mogelijk is.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Organisatiebreed heeft het impact op de interne collega's aangezien zij op een aantal dagen geen gebruik meer kunnen maken van interne catering. Dit gaat ook o.a. om interne catering zoals het beschikbaar stellen van reguliere lunch via counter, koffie/thee/vergaderfaciliteiten, verzorging recepties en beurzen zoals mantelzorgdag en andere evenementen. Vrijdag is gebruik beperkt, dus hiermee de impact beperkter dan de rest van de week.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td>50.000</td><td>50.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028			50.000	50.000
2025	2026	2027	2028									
		50.000	50.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Pas in te regelen na nieuwe aanbesteding.											
Uitvoeringsinformatie	Contractueel in te regelen met leverancier. Tijdig opzeggen van oude contract, rekening houdend met opzegtermijn.											
Risico's	– De werkbeleving en tevredenheid van collega's zal minder worden als er geen catering wordt gefaciliteerd op het gemeentehuis – Er zal extra resources georganiseerd moeten worden wanneer voor elke gelegenheid/evenement een externe cateraar aangehaakt/ingevlogen moet worden. Dit kost de organisatie en collega's extra tijd/energie wat de benodigde kosten met zich meebrengt. – Collega's kunnen dagelijks lunch kopen bij een lokale ondernemer. – Lunches voor overleggen met externen dienen extern te worden besteld. – Per evenement kan een cateraar worden ingehuurd.											
Alternatieven	Zie eerder voorstel voor het volledig afschaffen van de catering.											

Ombuigingsvoorstel 173	Beperken koffie en thee faciliteiten											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Inperken (halveren) aantal koffieautomaten op het gemeentehuis incl. verzorging en bijvullen.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Organisatiebreed heeft het impact op de interne collega's aangezien zij koffie/theefaciliteiten op meerdere locaties/verdiepingen erg belangrijk vinden. Dit hebben we gemerkt in de zomer van 2023 toen de huidige koffieleverancier zijn afspraken niet na kwam op het gebied van de verzorging en het bijvullen van de automaten. We hebben toen een storm aan klachten ontvangen. Hier is duidelijk naar voren gekomen dat het grootste gedeelte van de collega's ruime koffie-theevoorzieningen in de nabije omgeving erg belangrijk vinden.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>71.171</td><td>71.171</td><td>71.171</td></tr></table> Bedrag gebaseerd op halvering van totale koffie-budget van huidige leverancier.				2025	2026	2027	2028	0	71.171	71.171	71.171
2025	2026	2027	2028									
0	71.171	71.171	71.171									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Het huidige contract met huidige koffieleverancier Selecta loopt t/m 12/2025 en moet binnenkort opnieuw worden aanbesteed. Men kan daarbij als uitgangspunt nemen om de automaten en totale kosten te halveren.											
Uitvoeringsinformatie	Als de directie ervoor kiest de huidige automaten te halveren zal er op zowel het gemeentehuis als de buitenlocaties geïnventariseerd moeten worden wat de cruciaalste en meest efficiëntste plekken zijn om een automaat te plaatsen.											
Risico's	- Er zal veel weerstand van diverse collega's ontstaan over de nieuwe bepaalde plekken van de automaten. - De werkbeleving en tevredenheid van collega's zal minder worden als er geen koffie/theefaciliteiten in nabije omgeving zijn. - De automaten die blijven bestaan zullen extra druk zijn, waardoor langere wachttijd ontstaat, wat ten koste gaat van de productiviteit van de medewerkers en de werkefficiëntie niet ten goede komt.											
Alternatieven	Diegene die last hebben van wachttijd of de verdere afstand tot de beschikbaarheid van de automaten, kan zelf zorgen voor een thermoskan met koffie/thee op zijn bureau.											

Ombuigingsvoorstel 174	Reductie uitgave Oss Actueel			
Categorie kleur	Groen			
Toelichting ombuigingsvoorstel	Op 1 juli 2021 ging de Wet elektronische publicaties (Wep) ¹ van kracht. Hiermee werden alle gemeenten verplicht hun bekendmakingen digitaal te publiceren. De meeste gemeenten doen dit via www.officielebekendmakingen.nl . Zo ook de gemeente Oss. Op haar eigen website staat een link naar deze bekendmakingen ² . Als extra service publiceert de gemeente Oss de bekendmakingen ook op de gemeentepagina (Oss Actueel) van het weekblad Regio Oss. Deze extra service kost tijd en geld. Met de bezuinigingen op komst, en de verdere digitalisering van Nederland kan het veel tijd en kosten besparen om te minderen op de uitgave van de Oss Actueel. Dit betekent het terugbrengen van de Oss Actueel naar een maandelijkse uitgave in plaats van een wekelijkse uitgave.			
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag			
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	De Oss Actueel is een goed middel om de wat oudere én minder digitaal vaardige Osse inwoner te bereiken. Deze doelgroep, die vaak ook een kwetsbare doelgroep is, wordt met het verminderen van deze uitgave in minder mate (minder frequent) goed betrokken en op de hoogte gehouden bij Osse ontwikkelingen, nieuws, bekendmakingen en publicaties.			
Benodigde inspanning	Laag			
Financieel effect In euro's	2025	2026	2027	2028
		€ 66.400	€ 66.400	€ 66.400
Categorie	Uitgaven			
Incidenteel/ structureel	Structureel			
Toelichting financieel effect				
Uitvoeringsinformatie	Er zullen afspraken gemaakt moeten worden met Oss Actueel. Er zal gecommuniceerd moeten worden dat de frequentie van Oss Actueel wordt verminderd.			
Risico's	Het minder frequent betrekken en minder frequent op de hoogte gehouden van de wat oudere én minder digitaal vaardige (kwetsbare) Osse inwoner bij Osse ontwikkelingen, nieuws, bekendmakingen en publicaties.			
Alternatieven	Volledig stoppen met de Oss Actueel. Er moet dan rekening gehouden worden van een opzegtermijn van 3 maanden, voordat deze geëffectueerd kan worden. Tevens zal er een overgangsperiode nodig zijn om inwoners op de hoogte te stellen van het feit dat de Oss Actueel stopt en waar informatie (digitaal) te vinden is.			

Ombuigingsvoorstel 175	Verminderen ondersteuning managers (secretariaat)								
Categorie kleur	Oranje								
Toelichting ombuigingsvoorstel	We kunnen inzet van ondersteuning voor managers verminderen en onderdelen van onze ondersteuning schrappen. Daarmee hebben we minder formatie nodig voor de ondersteuning van een manager. Besparing per functie: - Ondersteuning van teamleider van 6 uur naar 5 uur. - Ondersteuning hoofd van 12 uur naar 10 uur. - Ondersteuning directeur van 24 uur naar 20 uur.								
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden								
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Deze besparing levert bij Team Ondersteuning geld op, maar een deel van de werkzaamheden moet toch gedaan worden. In dit geval dan door de managers zelf. Dit gaat ten koste van hun inzet op andere onderdelen en heeft daarmee een negatief effect op de mate van productiviteit.								
Benodigde inspanning	Laag								
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>78.469</td><td>78.469</td><td>78.469</td></tr></table> Het financieel effect is als volgt berekend (reductie 1,25 fte): Schaal 7 kost € 67.729 bij volledige Fte (36 uur per week). Schaal 6 kost € 62.067 bij volledige Fte (36 uur per week). Dus de besparing bij schaal 7 is dan $12/36 * € 67.729 = € 22.575$ En bij schaal 6 dan $33/36 * € 62.067 = € 55.894$.	2025	2026	2027	2028		78.469	78.469	78.469
2025	2026	2027	2028						
	78.469	78.469	78.469						
Categorie	Uitgaven								
Incidenteel/ structureel	Structureel								
Toelichting financieel effect	Via natuurlijk verloop kunnen op termijn functies niet meer ingevuld worden/komen te vervallen.								
Uitvoeringsinformatie	Deze maatregelen kunnen per direct ingevoerd worden op het moment dat we een nieuwe ondersteuner of leidinggevende aantrekken. Bij de ondersteuners die al werkzaam bij team Ondersteuning moet opnieuw gekeken worden naar de verdeling van taken en aandachtsgebieden.								
Risico's	- Met de nieuwe verdeling van taken en aandachtsgebieden hebben zowel manager en ondersteuner kans dat ze de samenwerking die ze nu hebben kwijtraken. En bij nieuwe samenwerkingen moet er weer in elkaar geïnvesteerd worden. - De geschrapte taken moeten door de manager zelf uitgevoerd worden. Dit heeft een negatieve impact op de productiviteit. - Het schrappen van taken zorgt ervoor dat de ondersteuner minder op de hoogte is van wat er speelt bij een manager. Daardoor kan de ondersteuner minder proactief werken voor de manager								
Alternatieven	Niet alle taken verminderen, maar slechts 1 of 2 ondersteunende taken verminderen. Daarbij kan digitalisering ook een rol spelen.								

Ombuigingsvoorstel 176	Voordeel hogere doorbelasting aan de regio inzetten											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	De gemeente Oss voert als centrumgemeente een aantal regionale taken uit. We hebben afgelopen jaar kritisch gekeken naar de onderbouwing van de kostprijs en bijbehorende tarieven die we hiervoor in rekening brengen en hebben deze al deels geharmoniseerd en voor een deel gaan we dit nog doen. Gevolg is dat we hogere tarieven (inclusief overheadopslag) in rekening brengen. Over de systematiek is in de regio overeenstemming en voor inkoop & contractmanagement WMO en beschermd wonen zijn deze tarieven al verwerkt in de regionale begroting. Dit betekende een voordeel van € 440.000 euro. Hiervan is inmiddels € 350.000 ingezet. We stellen voor om het restant (€ 90.000) in te zetten als bezuiniging (dit betekent dat we dit niet kunnen besteden aan verbetering van de bedrijfsvoering van de organisatie). Een vervolgstap is om deze systematiek van tariefstelling door te rekenen aan Regionaal Bureau Leerplicht (RBL) ook een taak die we voor de regio doen. We schatten in dat dit een voordeel kan betekenen van € 300.000. Hierover moet nog wel overlegd worden in de regio.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Gevolgen voor andere regionale gemeenten. Zij gaan per saldo meer betalen voor dienstverlening vanuit RBL.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>90.000</td><td>90.000+ 300.000</td><td>90.000+ 300.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		90.000	90.000+ 300.000	90.000+ 300.000
2025	2026	2027	2028									
	90.000	90.000+ 300.000	90.000+ 300.000									
Categorie	Inkomsten											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Zie bovenstaande. Vanaf kadernota 2027/ begroting 2027 kan dit worden verwerkt. Beleidsplan/kadernota 2026 is namelijk al ambtelijk vastgesteld, ligt nu voor bij de Colleges en wordt maart 2025 door de Raad vastgesteld. Het voorstel is om geen ingroei pad te gebruiken. De verwachting is dat in 2025 de RBL rijksmiddelen bekend worden gemaakt (betreft nieuw verdeelsystematiek als gevolg van vaststelling van de wet "Van duurzaam school naar werk" die voorligt in de Tweede Kamer). De hoop is dat we meer rijksbijdragen gaan ontvangen. Aangezien het een SPUK betreft is het afhankelijk van de voorwaarden of een deel van de regionale meerkosten vanaf 2027 hieruit gedekt kunnen gaan worden.											

Uitvoeringsinformatie	Over RBL moet nog gesproken worden met de regio. Q1-Q2 2025: Bestuurders informeren over nieuwe systematiek en meerkosten regio. Q3 2025: Meerkosten verwerken in kadernota 2027. Q1 2026: Meerkosten verwerken in begroting 2027.
Risico's	De regiogemeenten kunnen ervoor kiezen om de taak zelf uit te gaan voeren.
Alternatieven	-

Ombuigingsvoorstel 177	Verminderen inzet extern subsidiebureau											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	De afgelopen jaren hebben we een extern subsidie bureau ingeschakeld om ons te helpen zoveel mogelijk subsidies binnen te krijgen. Dit om onze ambities te kunnen realiseren met extra financiële middelen. Jaarlijkse kosten zijn € 48.000. Daarbij worden voor specifieke projecten aanvullend specialistische kennis ingeschakeld (bijvoorbeeld bij aanvraag voor subsidie nieuw theater). In de programmabegroting 2025 is besloten om een extra formatieplaats intern vrij te maken voor een subsidie-adviseur. Dit om in de organisatie hier meer werk van te maken. Wanneer deze medewerker goed ingewerkt is en zijn positie stevig is verankerd in de organisatie, kan de inzet van het externe bureau gehalveerd worden. Deels is budget zeker nog nodig voor specialistische kennis en voor verbeteren van beheer inkomende subsidies.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Minder ruimte om extra inkomsten binnen te halen.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td>24.000</td><td>24.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028			24.000	24.000
2025	2026	2027	2028									
		24.000	24.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Per 2027 door te voeren, dan moet interne subsidie-adviseur een stevige positie hebben in de organisatie.											
Uitvoeringsinformatie	Contract met externe partij moet t.z.t. opgezegd worden.											
Risico's	-											
Alternatieven	-											

Ombuigingsvoorstel 178	Geen webpublicaties meer van Planning & Controlproducten en geen geprinte versies meer											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Op dit moment maken we onze planning & controlproducten (Kadernota, Begroting, Jaarrekening, Programma-evaluatie) beschikbaar via website "https://financien.oss.nl" We kunnen hiermee stoppen en alleen boekwerken via interactieve PDF opstellen. We stellen dan ook voor om geen boekwerken meer te printen.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Inwoners kunnen niet meer via een website de P&C producten raadplegen, maar alleen via een pdf-versie wordt deze informatie aangeboden. De website heeft als toegevoegde waarde dat deze overzichtelijker en toegankelijker is dan een groot pdf-bestand.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>10.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028				10.000
2025	2026	2027	2028									
			10.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Per 2028 door te voeren.											
Uitvoeringsinformatie	We hebben lopende overeenkomst tot en met 2027. Daarna is overeenkomst op te zeggen.											
Risico's	-											
Alternatieven	-											

Ombuigingsvoorstel 179	WOO implementatiebudget afschalen											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Het vrij laten vallen van € 100.000 van de budgetten die vanuit het Rijk worden ontvangen voor de implementatie van de Woo. Deze budgetten worden op dit moment niet volledig uitgenut o.a. doordat vanuit de ministeries onvoldoende duidelijkheid wordt gegeven over de werkzaamheden die vanuit deze fondsen gefinancierd kunnen/moeten worden.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Door de onduidelijkheid rondom het doel van de fondsen kan het zijn dat deze middelen in de toekomst alsnog wel nodig zijn voor de implementatie van de Woo. In het huidige regeerakkoord wordt de transparantie van overheidsinformatie benadrukt.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>100.000</td><td>100.000</td><td>60.000</td></tr></table> Afschalen in beeld brengen en vandaar uit de budgetten vrij laten vallen. Incidentele middelen moeten nog beschikbaar blijven voor beperkte implementatie.				2025	2026	2027	2028		100.000	100.000	60.000
2025	2026	2027	2028									
	100.000	100.000	60.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Het gaat om vrij laten vallen van budget dat we van het Rijk hebben gehad voor de WOO (zonder bestedingsverplichting).											
Uitvoeringsinformatie	N.v.t											
Risico's	Niet voldoen aan de minimale wetgeving m.b.t. de eisen van de WOO. De wetgeving komt de komende jaren nog verder in uitvoering. Daarnaast kunnen de bestuurlijke ambities met betrekking tot transparantie de komende jaren alsnog een aanvullend beroep op budgetten noodzakelijk maken.											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 180	Shelfware onderzoek											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Shelfware is de populaire benaming voor software die niet gebruikt wordt. Het is niet duidelijk of het om veel of weinig software gaat. Elk softwarecontract dat opgezegd kan worden levert echter een besparing op. In dit kader zou er ook gekeken kunnen worden naar pakketten met grote overlap in functionaliteit. Een CMDB staat voor Configuration Management Database. Het is een centrale opslagplaats die informatie bevat over de IT-omgeving van onze organisatie, zoals hardware, software, systemen en netwerken. Een CMDB helpt bij het beheren en documenteren van configuratie-items (CI's), dit zijn componenten die moeten worden beheerd om IT-services te leveren. Voorbeelden van CI's zijn routers, servers, toepassingen en virtuele machines. We brengen deze in relatie tot het standenregister en werken naar een Kernregistratie applicaties. Daarin worden dan ook alle SaaS applicaties opgenomen. We doen onderzoek naar de manier en frequentie waarop applicaties worden gebruikt.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Geen											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>p.m.</td><td>p.m.</td><td>p.m.</td><td>p.m.</td></tr></table> Nog niet in te schatten, aanvullend onderzoek noodzakelijk.				2025	2026	2027	2028	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
2025	2026	2027	2028									
p.m.	p.m.	p.m.	p.m.									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Is nog niet te voorzien, aanvullend onderzoek noodzakelijk											
Uitvoeringsinformatie	Wordt projectmatig aangepakt.											
Risico's	Niet											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 181	Analyse overschot Hardware budget											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	In Oss zullen we de komende jaren een mix van oude en nieuwe technologieën gebruiken. We vervangen oude hardware door nieuwe, die flexibeler is en virtualisatie mogelijk maakt. Sommige softwareprogramma's kunnen niet in de cloud draaien en moeten lokaal blijven. Steeds meer leveranciers bieden echter online diensten aan, en daar hebben we eerder onze strategie al op aangepast. We ontwikkelen nu een eigen Cloud Landing Zone (CLZ) die past bij onze cloudstrategie en helpt om meer datagedreven te werken. Een CLZ helpt om sneller en makkelijker over te stappen naar de cloud, omdat het een kant-en-klare omgeving biedt. Een CLZ helpt om aan regels en wetten te voldoen, is schaalbaar en efficiënt en kan centraal worden beheerd. Een CLZ biedt daarnaast flexibiliteit voor de toekomst, het helpt om voorbereid te zijn op toekomstige groei en veranderingen, door een flexibele en schaalbare infrastructuur te bieden. We werken hiermee toe naar een hybride digitale infrastructuur. De budgetten die eerder beschikbaar zijn gesteld voor hardware gaan we analyseren en de overschotten toedelen aan de CLZ. De overschotten die dan (eventueel) nog over zijn geven een voordeel.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Door te blijven investeren in moderne technologie kunnen we de onlinedienstverlening aan onze inwoners en ondernemers beter toegankelijk maken. Daarnaast biedt de CLZ een belangrijke basis voor het data gedreven werken en met name voor de inrichting van moderne dataplatforms. Daardoor kan data beter worden verwerkt en op haar beurt bijdragen aan betrouwbare beleids- en besluitvormingsprocessen. Wanneer dit kostenbesparing oplevert dan is het vanzelfsprekend dat dit terugvloeit naar de algemene middelen.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>p.m.</td><td>p.m.</td><td>p.m.</td><td>p.m.</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
2025	2026	2027	2028									
p.m.	p.m.	p.m.	p.m.									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Is nog niet te voorzien, aanvullend onderzoek noodzakelijk											
Uitvoeringsinformatie	Wordt projectmatig aangepakt.											
Risico's	Niet											
Alternatieven												

Ombuigingsvoorstel 182	Integraal digitaliseren
Categorie kleur	Oranje
Toelichting ombuigingsvoorstel	We stellen voor om de kansen die digitalisering biedt integraal op te pakken voor de hele organisatie. Dit doen we door te investeren en te sturen op (implementatie van) digitalisering. We verwachten dat we hierdoor vanaf 2028 structureel € 500.000 kunnen besparen. Dit wordt een algemene taakstelling op de organisatie. We leven in een tijdperk van digitale transformatie, aangedreven door vergaande digitalisering en globalisering. Digitalisering is de toenemende beschikbaarheid van nieuwe technologie, digitale informatie en data. Slimme apparaten, kunstmatige intelligentie en digitale platformen hebben een enorme impact op onze samenleving, het bedrijfsleven en overheid. Deze blijvende veranderingen brengen zowel kansen als risico's met zich mee, zoals desinformatie en digitale identiteitsmisbruik. De digitale transformatie wordt gedefinieerd als een blijvende verandering van de samenleving en overheid, waarbij bestuurlijke betrokkenheid en visie essentieel zijn. De overheid kan deze ontwikkelingen niet sturen en ook niet negeren, maar moet ze effectief inzetten om maatschappelijke opgaven, dienstverlening en bestuurlijke processen te verbeteren. Daarnaast vergroot deze verandering de afstand tussen (lokale) overheid en samenleving. Dit vraagt om versneld anticiperen. De Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS, voorjaar 2025) erkent de veranderingen in de samenleving en benadrukt de noodzaak van goede overheidsdienstverlening, versterking van digitale weerbaarheid, samenwerking als één overheid, en aandacht voor AI, data en Cloud technologie. De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) ondersteunt deze strategie en ziet kansen voor verdere standaardisatie en samenwerking tussen gemeenten. Toenemende druk vanuit wet- en regelgeving, verplicht toe te passen standaarden en (bestuurlijke) verantwoording vraagt voor Oss om investering en sterkere integrale sturing. Digitalisering is niet alleen technologie: het is een maatschappelijke opgave die bijdraagt aan het verkleinen van de kloof tussen samenleving en overheid, het realiseren van onze opgaven en het verbeteren van dienstverlening. Daarnaast heeft digitalisering impact op processen, functies, werkplezier en de verhouding tussen mens en technologie. Kortom: het vraagt om een integrale keuzes, aanpak en sturing. Hierdoor ontstaat een bundeling van strategische slagkracht, kennis en middelen en wordt de mens centraal gesteld in de dienstverlening. Voordelen van integrale sturing zijn onder andere efficiëntere processen, meer succesvolle pilots en implementaties, het voorkomen van dubbel werk door te leren van ervaringen. Digitalisering biedt potentiële besparingen, zoals: • Automatiseren van administratieve taken • Automatische uitwisseling van data tussen werkprocessen • Snellere toegang tot data en informatie • Snellere doorlooptijden in dienstverlening en minder fysieke contactmomenten

	Integraal digitaliseren vergroot deze besparingen door: • Gebruik van centrale, generieke oplossingen • Gezamenlijke en integrale benadering van ontwikkelingen • Versterking van het lerend vermogen van de organisatie • Centralisatie van initiatieven en pilots Eerdere initiatieven binnen de gemeente Oss tot integrale samenwerking beperkten zich tot één proces of implementatie van één nieuwe technologie, op projectbasis. Er is op dit moment géén geformaliseerde integrale samenwerking rondom digitalisering. Richtinggevende documenten als een I-strategie, besluit rondom Governance zijn vastgesteld, maar nog niet (volledig) geëffectueerd. Redenen hiervoor zijn personele wisselingen op relevante functies in de organisatie en voorliggende prioriteiten. Door een combinatie van stabiliteit in de organisatie, toenemende sturing binnen de overheid (Rijksoverheid, VNG), beschikbaarheid van technologie die generiek inzetbaar is én aangevuld met de noodzaak omwille van financiële voordelen is dit het geschikte moment om écht gezamenlijk de stap te zetten naar integrale digitalisering.
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Integraal digitaliseren kent positieve effecten voor onze samenleving én organisatie. 1. Efficiëntie. Het automatiseren van administratieve en repeterende werkzaamheden leidt tot een effectievere manier van werken: de tijd die hieraan door medewerkers wordt gespendeerd kan met 20% worden verminderd. Hierdoor verdwijnen taken, wat zich vertaalt in ruimte voor andere, kwalitatieve werkzaamheden of minder personele inzet. Dit vraagt wel om een (eenmalige) inrichting, investering én aandacht voor sturing om ook daadwerkelijk anders te gaan werken. 2. Minder fouten. Automatische en gecontroleerde uitwisseling van data en informatie tussen (werk)processen én automatische verslaglegging van overleggen en gesprekken leidt tot minder fouten en herstelwerkzaamheden. Automatische verslaglegging vermindert de tijd voor medewerkers in bijvoorbeeld het sociaal domein met 15% per gesprek. Hierdoor komt tijd en ruimte voor andere werkzaamheden en / of minder personele inzet. Dit vraagt wel om een (eenmalige) inrichting, investering, aandacht voor privacy, beveiliging en sturing om ook daadwerkelijk anders te gaan werken én dit betekent een wezenlijke wijziging in dienstverlening. 3. Snellere en eenvoudige toegang tot data en informatie. Inzet van (generatieve) AI verhoogt de snelheid waarmee medewerkers en inwoners het juiste antwoord krijgen op hun vraag. Bijvoorbeeld informatie opzoeken in een handboek, contact met een klantcontactcentrum of interne helpdesk. Dit vermindert de tijd die nodig is om het juiste antwoord te vinden met 25%. Dit vraagt wel om een (eenmalige) inrichting, investering én aandacht voor sturing om ook daadwerkelijk anders te gaan werken.

	4. Verbetering van de dienstverlening: minder contactmomenten door effectievere dienstverlening, verhoging : "selfservice", verhoging klanttevredenheid, verkleinen van de kloof tussen overheid en samenleving. 5. Verminderen inhuur / externe expertise: het integraal bundelen van strategische denk- en slagkracht leidt tot vermindering van inhuur. 6. Automatische signalering door gebruik van data, bijvoorbeeld in het fysiek domein door gebruik van (lucht)foto's. 7. Gebruik van generieke voorzieningen: door gecentraliseerde, generieke (software)oplossingen te gebruiken verminderen de kosten voor onderhoud en beheer van (software)oplossingen. De eerste concrete businesscase is de inzet van RPA. Zie bijlage X. Een verdere uitwerking met toekomstige voorbeelden is te vinden in bijlage A. Door te werken met een taakstelling (financieel voordeel én opvolging van landelijke ontwikkelingen) door digitalisering ontstaat de prikkel voor samenwerking. Binnen een nog te implementeren governance structuur worden de businesscases gevormd, getoetst en jaarlijks de meest kansrijke initiatieven geïmplementeerd. Parallel daaraan wordt binnen de te implementeren governance gewerkt aan de integrale sturing op digitalisering: architectuur, generieke voorzieningen, datagestuurde werken, procesgestuurde werken, 21-eeuwse vaardigheden en realiseren van het financieel voordeel.
Benodigde inspanning	Hoog Digitalisering vereist een initiële investering en jaarlijkse kosten voor beheer en onderhoud. Financieel voordeel wordt alleen behaald als: • Digitalisering is gekoppeld aan personele inzet en kwaliteitsverbetering van gemeentelijke dienstverlening • De hele organisatie digitaliseert en centrale, gestandaardiseerde oplossingen gebruikt • Actief wordt gestuurd op juiste gebruik van digitaliseringsmogelijkheden Dit zijn wezenlijke procesmatige wijzigingen en vereist een investering in kennis- en vaardigheden en houding en gedrag.
Financieel effect In euro's	Toenemende uitgaven op korte termijn om versneld digitaliseringsmogelijkheden te implementeren leiden, in combinatie met sturing op minder personeelskosten, tot een structurele besparing van 500.000 euro vanaf 2028. Aan de hand van businesscases worden integraal de investering, structurele kosten en baten uitgewerkt en integraal de meest waardevolle geïmplementeerd. Dit betekent incidentele en toenemende structurele uitgaven. De eerste jaren is het kosten/baten resultaat negatief, de taakstelling is om vanaf 2028 een jaarlijks voordeel te hebben gerealiseerd van €500.000. Onderstaande tabel geeft schematisch het totaalsaldo van alle uitgaven en verwachte opbrengsten weer van versneld integraal digitaliseren. In de reguliere P&C cyclus worden de te maken kosten opgenomen die leiden tot een structurele besparing van €500.000 vanaf 2028.

	<table><tr><td></td><td>2025</td><td>2026</td><td>2027</td><td>2028</td></tr><tr><td>Incidenteel uitgaven</td><td>-50.000</td><td>-100.000</td><td>-75.000</td><td>-50.000</td></tr><tr><td>Structureel uitgaven</td><td>-100.000</td><td>-200.000</td><td>-350.000</td><td>-450.000</td></tr><tr><td>Structureel opbrengsten</td><td></td><td>252.000</td><td>420.000</td><td>1.000.000</td></tr><tr><td>Totaal per jaar</td><td>-150.000</td><td>-48.000</td><td>-5.000</td><td>500.000</td></tr></table>		2025	2026	2027	2028	Incidenteel uitgaven	-50.000	-100.000	-75.000	-50.000	Structureel uitgaven	-100.000	-200.000	-350.000	-450.000	Structureel opbrengsten		252.000	420.000	1.000.000	Totaal per jaar	-150.000	-48.000	-5.000	500.000
	2025	2026	2027	2028																						
Incidenteel uitgaven	-50.000	-100.000	-75.000	-50.000																						
Structureel uitgaven	-100.000	-200.000	-350.000	-450.000																						
Structureel opbrengsten		252.000	420.000	1.000.000																						
Totaal per jaar	-150.000	-48.000	-5.000	500.000																						
Categorie	Uitgaven																									
Incidenteel/ structureel	Jaarlijks incidenteel en jaarlijks structureel																									
Toelichting financieel effect	In 2025 wordt gestart met implementatie van de benodigde governance voor integrale sturing. Dit is noodzakelijk om versneld keuzes te maken en te starten met implementatie van mogelijkheden. Daarnaast worden de eerste businesscases opgesteld en afgewogen. Een voorbeeld van een potentieel succesvolle businesscase is toepassing van RPA, zie bijlage A. Tijdelijke uitbreiding van het programma data kan deze activiteiten realiseren. Binnen het programma is de structuur, sturingslijn én kennis en ervaring aanwezig om dit te realiseren. Vanaf 2026 worden jaarlijks de gekozen businesscases integraal geïmplementeerd met de beschikbare middelen. Dit betekent dat een (nieuwe) toepassing de centrale, gestandaardiseerde toepassing wordt waar de hele organisatie actief gebruik van maakt. Hiertegenover staat centrale sturing op lagere personeelskosten. Het doel is om met het totaal aan eenmalig investeren vanaf 2028 jaarlijks €500.000 financieel voordeel te realiseren.																									
Uitvoeringsinformatie	- Tijdelijke uitbreiding programma data voor versnelde implementatie governance, opstellen en afwegen businesscases en komen tot integraal digitaliseren - 2025: vanuit opgestelde businesscases integraal afwegen kosten / baten en maken keuzes. De businesscase RPA is potentieel succesvol en al gereed - 2025: inrichten meetbare KPI's om voortgang taakstelling te bewaken - 2026: implementatie gekozen businesscases - 2026: start integrale sturing op digitalisering en aanwijzen geschikte businesscases 2027 - 2027: doorontwikkeling integrale sturing op digitalisering en aanwijzen geschikte businesscases 2028 - Aantoonbaar realiseren taakstelling én meerjarenperspectief 2029-2034																									
Risico's	- Geen capaciteit op betrokken afdelingen / teams / personen - Onvoldoende sturing in de organisatie (op kennis, uitvoering, adoptie) - Onvoldoende ruimte en rust om nieuwe manieren van werken toe te passen en te integreren - Geen inzichten in werkelijke opbrengsten - Integraal digitaliseren leidt tot efficiënter en effectiever werken. Dit leidt tot lagere personeelskosten, waardoor de taakstelling wordt behaald. Onvoldoende sturing op verlagen van personeelskosten door digitalisering is een groot risico voor het behalen van de taakstelling																									

Alternatieven	Niet integraal digitaliseren en niet investeren in digitalisering. Dit geldt ook voor het afschaffen van het programma data, wat een eenmalige besparing van 250.000 tot 350.000 euro oplevert. Op de korte termijn is dit een directe besparing op de uitgaven, op lange termijn vergroot dit de afstand tussen organisatie en samenleving en vergroot het de personele inzet (inhuur of extra formatie) om alsnog versneld de digitaliseringsslag te maken.
---------------	---

Ombuigingsvoorstel 183	Minder externe inhuur											
Categorie kleur	Oranje – VOORKOMEN VAN MEERKOSTEN											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Een belangrijk onderdeel waar we mee aan de slag gaan is onderzoeken of én op welke wijze we de inhuur kunnen terugdringen. Het is belangrijk dat we meer expertise van onszelf hebben en minder afhankelijk zijn van mensen die tussen meerdere organisaties heen en weer gaan. Hiermee creëren we een andere en meer wenselijke verhouding van in- en extern. Met minder inhuur en meer medewerkers met een aanstelling verminderen we de afhankelijkheid van externe experts en maken we onze eigen organisatie flexibeler (door inzet van eigen trainees/projectleiders) en efficiënter. Inhuur van externen bij ziek, piek of uniek is natuurlijk handig en soms noodzakelijk bij complexe projecten of gebrek aan capaciteit. Maar brengt ook nadelen mee op de korte en lange termijn Inhuur brengt hogere kosten met zich mee. Uurtarieven liggen aanmerkelijk hoger dan de betaling van salaris in dienst. Inhuur kent ook verborgen kosten als bemiddelingskosten, begeleidingskosten en inwerktijd. Op termijn lijkt/is investeren in eigen team voordeliger, effectiever en efficiënter. Inhuur biedt vaak een snelle fix, maar creëert ook afhankelijkheid van externe hulp en het biedt geen bijdrage aan het opbouwen van interne slagkracht. En bij vertrek van inhuur gaat ook hun kennis en expertise mee. We onderzoeken dan ook de mogelijkheden om inhuur te verminderen met als doel een efficiëntere en effectievere gemeentelijke organisatie. Met een andere inzet van middelen waarmee we de eigen organisatie versterken, mensen nog meer binden en boeien en waarbij we kennis en kunde behouden voor de gemeentelijke organisatie We zoomen bij dit vraagstuk ook in op moeilijk invulbare functies en de relatie met inhuur.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	- Efficiëntere inzet van middelen (formatie en geld), eigen formatie is goedkoper dan inhuur. Voorkomen van onnodige inwerkkosten door inzet op langdurige dienstverbanden. - Door te werken met relatief veel inhuur verlaat kennis en expertise de organisatie (brain drain). Kennis en expertise borgen we meer met meer vast en tijdelijk personeel met een gemeentelijke aanstelling - Met inhuur halen we nieuwe kennis en inzichten in huis. Dat is een voordeel. Net zoals dat we met inhuur sneller knelpunten oplossen - Ander voordeel van inhuur is de mate van flexibiliteit die dat met zich meeneemt.											
Benodigde inspanning	Hoog											
Financieel effect												
In euro's	<table><tr><td>2025</td><td>2026</td><td>2027</td><td>2028</td></tr><tr><td>pm</td><td>Pm</td><td>pm</td><td>pm</td></tr></table>	2025	2026	2027	2028	pm	Pm	pm	pm			
2025	2026	2027	2028									
pm	Pm	pm	pm									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											

Toelichting financieel effect	Het terugdringen van inhuur kan eventueel financiële voordelen opleveren. Dat is echter in deze fase van de start van het onderzoek niet het uitgangspunt. Het kan in eerste instantie zorgen voor minder 'meerkosten'. Het levert niet direct begrotingsruimte op. Op dit moment betalen we de (hoge) inhuurkosten door voornamelijk vacatureruimte.
Uitvoeringsinformatie	We stellen een businesscase op waarin we de volgende zaken willen beantwoorden: - er leeft sterk het idee dat we teveel inhuur in huis hebben. Dit leidt mogelijk tot onnodig hoge kosten, verlies van kennis etc. Hoe kunnen we komen tot een goede balans tussen inhuur en eigen personeel? - op diverse plekken in de organisatie hebben we moeilijk vervulbare vacatures. We willen weten wat hierin de oorzaken en gevolgen van zijn. Een van de oorzaken die wel willen onderzoeken is of het beloningsbeleid een belangrijke factor is. - Op dit moment wordt bij diverse vacatures ervaren dat beloning/ arbeidsvoorwaarden een knelpunt vormt bij de invulling. Hoe kunnen we slimmer gebruik maken van de bestaande regelingen? Als Oss willen we een aantrekkelijke werkgever zijn. Daarbij willen we (nieuwe) collega's aantrekken, behouden en laten ontwikkelen. Hiermee bevorderen we ook de interne doorstroom. Mogelijk kunnen we op basis hiervan de inhuur terugdringen omdat we in staat zijn op openstaande en nieuwe vacatures vast of tijdelijk personeel aan te trekken met een dienstverband. Inhuur terugdringen met als doel meer collega's in (vaste en tijdelijke) dienst, vergroten interne doorstroom en behoud talentvolle medewerkers. Relatie met de krappe arbeidsmarkt en moeilijk invulbare functies. Start met: 1. een volledige inventarisatie van alle inhuur in onze organisatie (koppeling met kernregistratie) 2. Daarop analyse maken van de huidige situatie 3. Cruciale functies bepalen 4. Marktanalyse uitvoeren om vast te stellen waarom inhuur niet in dienst wil treden, met ook een salarisvergelijking en arbeidsvoorwaarden (aantrekkelijk werkgeverschap) 5. Benchmark van salarissen en arbeidsvoorwaarden van gemeenten tegen vergelijkbare functies in de markt 6. Strategie ontwikkelen om een nog aantrekkelijker werkgever te worden waardoor we de afhankelijkheid van inhuur te verminderen 7. Opstellen plan voor behoud van kennis en continuïteit door interne opleidingsprogramma's, kennisoverdracht 8. Opstellen implementatieplan Ondersteunend in de uitvoering opstellen van een strategische personeelsplanning voor alle afdelingen en gehele organisatie. Uitgangspunt: we gaan niemand ontslaan, we gaan voor onze mensen zorgen, we willen talent behouden. Inhuur alleen onder bepaalde condities. Drempels opwerpen om extern in te

	huren. Dit werken we verder uit in het verdiepende onderzoek. Rondom inhuur hebben we onze werkprocessen in 2024 aangescherpt en geactualiseerd. Dit is noodzakelijk om grip te krijgen op de inhuur. Dat gaat niet alleen om 100% zicht te hebben op onze inhuur en daarmee op ons inhuurbudget. Het gaat ook om rechtmatige inhuur te vergroten.
Risico's	Rekening houden met wetgeving. Payroll op termijn afgebouwd, Wet DBA kan beperkingen opleggen aan inhuur op bepaalde posities. Afwijkende beloning mogelijk nodig zoals toepassen salaristoelagen, vergoedingen. Op sommige schaarse en vakspecifieke functies is de inhuurmarkt dominant. Dit gekoppeld aan de ambities van de gemeente Oss en de bijhorende tijdsdruk is inhuren komende jaren veelal lastig te voorkomen.
Alternatieven	

Ombuigingsvoorstel 184	Personele voorzieningen versoberen											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	We hebben primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden. In het kader van aantrekkelijk werkgeverschap. Denk daarbij aan een goede reiskostenregeling, de mogelijkheid tot thuiswerken maar ook vergoedingen voor een fiets, fitness etc. We hebben gekeken of er inhoudelijke en financiële ruimte zit in de aangeboden en beschikbare personeelsvoorzieningen waarop we kunnen besparen zonder op het aantrekkelijk werkgeverschap te veel in te moeten leveren.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Het effect is minder tevreden medewerkers. Dat kan leiden tot minder werkplezier, het leveren van een eigen bijdrage waar nu een voorzieningen om niet wordt verstrekt en kan in het uiterste geval leiden tot vertrek van medewerkers omdat bij een andere werkgever de voorzieningen aantrekkelijker zijn. Dit voorstel staat contrair ten opzichte van het voorstel 'Terugdringen inhuur personeel'. Met andere woorden, wordt voor dit voorstel gekozen, dan is het lastiger om in vulling te geven aan het voorstel 'Terugdringen inhuur personeel'.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>-</td><td>50.000</td><td>50.000</td><td>50.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	-	50.000	50.000	50.000
2025	2026	2027	2028									
-	50.000	50.000	50.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Het gaat om een taakstellend bedrag dat binnen de gemeentebrede begroting van P&O gevonden gaat worden.											
Uitvoeringsinformatie	Een indicatie van de mogelijkheden die we zien zijn o.a. - Versobering/minder budget voor kerstpakketten. - Parkeervergunningen voor personeel beëindigen. Dit past in het beleid van het ontmoedigen van het autogebruik, draagt bij duurzaam reizen. Op dit moment kunnen de eerste 150 medewerkers gebruik maken van een parkeerapp. Mogelijkheid is om dit niet meer te vergoeden. Dus ook personeel betaalt. Budget 2024: € 35.000 - Geen extra bijdrage meer aan de personeelsvereniging OGO. - Organisatie ontwikkelbudget afbouwen. - Abonnementen en contracten kritisch doornemen voor gehele organisatie. - Ondernemingsraad: budget bijdrage fietsenplan en bijdrage personeelsuitjes. Regulier budget voor OR blijft uiteraard in stand.											
Risico's	Ontevreden medewerkers, vermindering werkplezier. Overall een negatief effect op het zijn van een aantrekkelijk werkgever als gemeente Oss.											
Alternatieven	Er zijn ook andere besparingsmogelijkheden mogelijk dan de hierboven genoemde voorzieningen. Deze zijn echter minder wenselijk en ook minder haalbaar dan de hiervoor genoemde voorzieningen. Denk aan het											

	afschaffen van bindingsactiviteiten als afdelingsuitjes of domeindagen. Daarnaast is het niet wenselijk (grote negatieve organisatorische effecten) om maatregelen te treffen, die de ontwikkeling van medewerkers sterk beperken- of waarbij veilig werken in het geding is (denk aan Arbo-voorzieningen, vitaliteitsactiviteiten, bedrijfszorgpakket etc).
--	--

Saldo kostenplaatsen

Saldo kostenplaatsen		Programma 9. Besturen in verandering van tijden		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Saldo kostenplaatsen	Financiën en control	-1.235	0	-1.235
Totaal		-1.235	0	-1.235

Mate van beleidsvrijheid	Nagenoeg volledige beleidsvrijheid
Kosten per product	€ -1.235.000
Waarvan:	
- Personele kosten	€ -
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ -1.235.000
- Subsidies/GR/Uitkering	€ -
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ -
Max opbrengsten	€ -

Geen voorstellen.

Verkiezingen

Verkiezingen		Programma 9. Besturen in verandering van tijden		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Verkiezingen	Burgerzaken	230	0	230
Totaal		230	0	230

Mate van beleidsvrijheid	Zeer beperkte mate van beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 230.310
Waarvan:	
- Personele kosten	€ 908.571
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 424.177
- Subsidies/GR/Uitkering	€ -
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 225.463
Max opbrengsten	€ -

Ombuigingsvoorstel 185	10 Stembureaus minder											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Van standaard 48 stembureaus naar standaard 38 stembureaus. Met dien verstande dat er voor de Tweede Kamer verkiezingen 8 stembureaus meer zijn vanwege de hoge opkomst. Dus dan gaan we naar 46 stembureaus.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Voor sommige stemgerechtigden zal de afstand tot het stembureau groter worden.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>21.000</td><td>21.000</td><td>21.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		21.000	21.000	21.000
2025	2026	2027	2028									
	21.000	21.000	21.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Er worden kosten bespaard op presentiegelden, opleiding, locaties en inrichting daarvan.											
Uitvoeringsinformatie	Afhankelijk van de keuze van de locaties heeft het meer of minder impact op bepaalde wijken of dorpen/dorpskernen.											
Risico's	De kans bestaat dat er minder mensen gaan stemmen. Wachtrijen gaan ontstaan. Meer stemmen per bureau (25% meer) leiden tevens tot een hogere foutkans en meerwerk/tijd nadien. Stembureaus zijn minimaal 1 uur langer bezig met stemmen tellen.											
Alternatieven	Geen. Digitalisering speelt hier nog geen rol.											

Programma 10. Financieel beleid

NR	Product	Omschrijving	Bedrag 2025	Bedrag 2026	Bedrag 2027	Bedrag 2028
186	Algemene baten en lasten	Geen rente bijschrijven op reserves	-	611	595	945
187	Algemene baten en lasten	Algemene bezuiniging op subsidies met 1%	-	-	-	250
188	Algemene baten en lasten	Geen verhoging bijdrage aan Gemeenschappelijke regelingen	-	PM	PM	PM
	Algemene uitkering	Geen voorstellen	-	-	-	-
	Dividend en Winstuitkering	Geen voorstellen	-	-	-	-
189	Onvoorzien	Verlagen van de post onvoorzien	-	100	100	100
190	Overige belastingen	Verhoging toeristenbelasting	-	115	115	115
191	Overige belastingen	Afschaffen hondenbelasting/verhoging OZB	-	46	46	46
192	Overige belastingen	Reclamebelasting kostenneutraal maken	-	-	-	-
193	Overige belastingen	Precariobelasting (terrassen en standplaatsen) verhogen	-	-	4	4
194	OZB Belasting	Verhogen OZB voor niet-woningen met 10%	-	650	650	650
195	OZB Belasting	OZB verhoging algemeen met 5% extra	-	1.350	1.350	1.350
196	Reserveringen	Inzet 10% van het surplus van de algemene reserve inzetten als structurele dekking	0	0	0	280
	Treasury	Geen				
197	Overige	Algemene taakstelling diverse werkbudgetten	0	113	113	113
			-	2.985	2.973	3.853

Vennootschapsbelasting

Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Totaal				

Mate van beleidsvrijheid	
Kosten per product	€
Waarvan:	
- Personele kosten	€
- Kapitaallasten	€
- Materieel budget	€
- Subsidies/GR/Uitkering	€
- Reserves Voorzieningen	€
Minimum kosten	€
Max opbrengsten	€

Geen voorstellen.

Algemene baten en lasten

Algemene baten en lasten		Programma 10. Financieel Beleid		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Algemeen financieel beheer	Financiën en control	6.236	-2.392	3.843
Totaal		6.236	-2.392	3.843

Mate van beleidsvrijheid	Reserves: € -5,4 miljoen Nagenoeg volledige beleidsvrijheid: € 6,2 miljoen
Kosten per product	€ 824.294
Waarvan:	
- Personele kosten	€ -
- Kapitaallasten	€ 136.407
- Materieel budget	€ 6.094.691
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 4.433
- Reserves Voorzieningen	€ -5.411.237
Minimum kosten	€ 1.045.250
Max opbrengsten	€ -

Ombuigingsvoorstel 186	Geen rente bijschrijven op reserves											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Op dit moment voegen we jaarlijks rente toe aan de volgende reserves: - Algemene reserve - Algemene bedrijfsreserve grondbedrijf - Reserve afloop gaswinstuitkering Maaslandgas - Reserve deposito BNG - Reserve nieuwbouw gemeentehuis We stellen voor om geen jaarlijkse rente meer bij te schrijven. Dit geeft een structureel voordeel voor de begroting. Kanttekening hierbij is dat de algemene reserve en de algemene bedrijfsreserve van het grondbedrijf niet meer jaarlijks geïndexeerd worden.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Financieel technische aanpassing.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>0</td><td>610.094</td><td>594.841</td><td>944.841</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	610.094	594.841	944.841
2025	2026	2027	2028									
0	610.094	594.841	944.841									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Om ervoor te zorgen dat de reserves Maaslandgas niet te snel “op” is, is het voordeel in de jaren 2026 en 2027 beperkter.											
Uitvoeringsinformatie	In te voeren via de programmabegroting 2026-2029.											
Risico's	De algemene reserve en de algemene reserves van het grondbedrijf worden dan niet meer jaarlijks autonoom verhoogd. Via jaarlijkse rekeningoverschotten zal dit risico beperkt worden. Voor andere reserves is risico beperkter.											
Alternatieven	Niet van toepassing.											

Ombuigingsvoorstel 187	Algemene bezuiniging op subsidies met 1%											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Het bedrag wat we als gemeente moeten bezuinigen is ruim 1% op het begrotingstotaal. Vanuit de gedachten dat ook onze gesubsidieerde instellingen dan “mee” moeten bezuinigen, is het te rechtvaardigen dat we subsidies met 1% verlagen en hen daarmee ook opdracht geven om te bezuinigen. Voorgesteld wordt om dit dan per 2027 te doen, zodat instellingen de tijd hebben om zich hierop voor te breiden en om maatregelen te nemen. Groot nadeel van dit voorstel is dat dit een algemene kaasschaaf is en dat hiermee geen keuzes gemaakt worden. Instellingen die het al lastig hebben, krijgen het lastiger. Voordeel is dat ook deze instellingen moet nadenken over hoe het anders c.q. goedkoper kan.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Subsidies worden algemeen en direct verlaagd. Subsidies hebben betrekking op breed aantal taakvelden: - Sport - Cultuur - Jeugd - Buurthuizen - Ouderen - Volwasseneducatie - Monumenten/ Erfgoed - Etc											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>250.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028				250.000
2025	2026	2027	2028									
			250.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	1% korting betekent een voordeel van circa € 250.000.											
Uitvoeringsinformatie	Tijdig informeren instellingen											
Risico's	Algemene kaasschaaf zonder directe keuzes kan leiden tot financiële tekorten bij instellingen/ verenigingen											
Alternatieven	Binnen de overige programma's worden verschillende voorstellen gedaan die subsidies betreffen. Dit gaat om meer inhoudelijke keuzes.											

Ombuigingsvoorstel 188	Geen verhoging bijdrage aan Gemeenschappelijke regelingen											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Gemeenschappelijke regelingen hebben de opdracht gekregen om de nul-lijn aan te houden voor 2026 en de ambities voor de jaren 2027-2029 hierop aan te passen zodat de bijdrage voor de gemeente niet verhoogd wordt. De gemeenschappelijke regelingen dienen zelf de eigen loon-en prijscompensatie op te vangen met ombuigingen. Deze zienswijze is bij alle gemeenschappelijke regelingen afgegeven.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Het niet indexeren van de bijdrage betekent een algemene taakstelling (kaasschaaf) voor deze instellingen van circa 3%. Dit vanuit de gedachten dat als wij als gemeenten moeten bezuinigen, we het rechtvaardig vinden dat deze instellingen dat ook doen. Het is wel een algemene taakstelling die vertaald moeten worden door deze instellingen wat dit betekent voor de producten/ diensten die zij leveren voor ons. Over het algemeen hebben gemeenschappelijke regelingen niet veel vet op de botten. Vaak zijn ze een uitvoeringsorganisatie (bijv. BSOB) of voeren ze een wettelijke taak uit (Veiligheidsregio). Er zijn ook regelingen waar met basis- en plustaken wordt gewerkt (bijv. GGD). Het is voorstelbaar dat niet iedere GR een bezuinigingstaakstelling van enkele procenten aan kan.											
Benodigde inspanning	Midden											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>PM</td><td>PM</td><td>PM</td></tr></table> Potentiële besparing is circa € 500.000, echter met een grote bandbreedte omdat niet in te schatten of de taakstelling bij de gemeenschappelijke regeling realiseerbaar is.				2025	2026	2027	2028		PM	PM	PM
2025	2026	2027	2028									
	PM	PM	PM									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Vanuit de algemene uitkering dient minder afgezonderd te worden voor loon- en prijscompensatie. Hierdoor blijft een groter bedrag van de algemene uitkering vrij besteedbaar.											
Uitvoeringsinformatie	Dit gaat in vanaf de begroting 2026.											
Risico's	Zie maatschappelijk effect. De zienswijze is opgenomen bij de diverse kadernota's van deze instellingen. De vraag is hoe besturen deze zienswijze vertalen en meenemen naar de begroting van deze instellingen.											
Alternatieven	-											

Algemene uitkering

Algemene uitkering		Programma 10. Financieel Beleid		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Algemene uitkering	Financiën en control	0	-248.235	-248.235
Totaal		0	-248.235	-248.235

Mate van beleidsvrijheid	
Kosten per product	€ 0
Waarvan:	
- Personele kosten	€ -
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ -
- Subsidies/GR/Uitkering	€ -
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€
Max opbrengsten	€

Geen voorstellen.

Dividend en Winstuitkering

Dividend en Winstuitkering		Programma 10. Financieel Beleid		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Dividend- en winstuitkeringen	Financiën en control	0	-142	-142
Totaal		0	-142	-142

Mate van beleidsvrijheid	
Kosten per product	€ 0
Waarvan:	
- Personele kosten	€ -
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ -
- Subsidies/GR/Uitkering	€ -
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ -
Max opbrengsten	€ 449.394 -

Geen voorstellen.

Onvoorzien

Onvoorzien		Programma 10. Financieel Beleid		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Onvoorzien	Financiën en control	300	0	300
Totaal		300	0	300

Mate van beleidsvrijheid	Nagenoeg volledige beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 300.000
Waarvan:	
- Personele kosten	€ -
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 300.000
- Subsidies/GR/Uitkering	€ -
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 57.438
Max opbrengsten	€ -

Ombuigingsvoorstel 189	Verlagen van de post onvoorzien											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Het is wettelijk voorgeschreven dat er een post onvoorzien moet worden opgenomen in de gemeentelijke begroting. Hoe hoog deze post moet zijn is niet vastgesteld. Wij hanteren al jaren een post van structureel € 300.000. Deze post kan door het college (met verantwoording aan de gemeenteraad) gedurende het jaar ingezet worden voor eventuele onvermijdelijke, onvoorzienbaar en onuitstelbare kosten. Uit vergelijking met andere gemeenten (zie onderstaande) blijkt ook dat gemeenten hier heel verschillend mee omgaan. We stellen voor om de post onvoorzien te verlagen en om deze vast te zetten op 0,5% van het totaal van de begroting (circa € 400 miljoen). Dit percentage is gekozen op basis van de vergelijking met de goed vergelijkbare gemeenten. Dit leidt tot een post onvoorzien met een hoogte van structureel € 200.000.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Geen direct maatschappelijk effect.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>100.000</td><td>100.000</td><td>100.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		100.000	100.000	100.000
2025	2026	2027	2028									
	100.000	100.000	100.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Zie voorstel. Vergelijking andere gemeenten: Helmond: € 250.000 Hilversum: € 75.000 Alkmaar: € 50.000 Deventer: € 274.000 Ede: € 100.000 Venlo: € 539.000 Zwolle: € 500.000 Gemiddeld: € 255.000											
Uitvoeringsinformatie	-											
Risico's	Post onvoorzien is kleiner om incidentele tegenvallers in de begroting op te kunnen vallen. We hebben echter een goede reservepositie en bijbehorende weerstandscapaciteit, zodat incidentele tegenvallers altijd nog na raadsbesluit uit algemene reserve betaald kunnen worden.											
Alternatieven	Meerdere keuzes zijn mogelijk, omdat er geen strak wettelijk kader ligt.											

Overige belastingen

Overige belastingen		Programma 10. Financieel Beleid		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Toeristenbelasting	Financiën en control	5	-320	-315
Precariobelasting	IBOR Uitvoering	0	-69	-69
Totaal		5	-389	-384

Mate van beleidsvrijheid	Nagenoeg volledige beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 5.400
Waarvan:	
- Personele kosten	€ -
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 5.400
- Subsidies/GR/Uitkering	€ -
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 6.947
Max opbrengsten	€ 1.442.136 -

Ombuigingsvoorstel 190	Verhoging toeristenbelasting van € 1,10 naar € 1,90 per overnachting											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Uit de benchmark met goed vergelijkbare gemeenten en de regiogemeenten blijkt dat onze toeristenbelasting relatief laag is. Dit tarief is ook al vele jaren niet verhoogd. Voor vergelijking met vergelijkbare gemeenten en een aantal regiogemeenten zie onderstaande bijlage. Het voorstel is om het tarief voor de toeristenbelasting te verhogen naar € 1,90 per overnachting. Hiermee kunnen we twee doelstellingen realiseren: - Het realiseren van een bezuiniging (extra opbrengst) van € 115.000 per jaar - Het vormen van een fonds voor toerisme en recreatie (€ 150.000 per jaar). Hierdoor kan dit budget samen met branche ingezet worden ten behoeve van de doelen op toerisme en recreatie, waarbij nadrukkelijk geïnvesteerd kan worden in gebiedsmarketing.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Betreft een belasting die direct doorbelast wordt aan ondernemers die faciliteiten aanbieden, waarbij toeristen in onze gemeente verblijven (overnachten). Deze belasting wordt vaak verrekend in de prijzen die toeristen betalen voor bijvoorbeeld een hotel of B&B. Het gevolg is dat overnachten in Oss duurder wordt. Er is geen expliciete relatie aanwezig dat hierdoor ook de aantrekkelijkheid van Oss als stad minder wordt. Wel heeft dit invloed op de concurrentiepositie van de ondernemers. De verhoging van de toeristenbelasting komt bovenop de landelijke verhoging voor btw op logies.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>115.000</td><td>115.000</td><td>115.000</td></tr></table> De opbrengst uit toeristenbelasting bestaat uit opbrengst van gasten die tijdelijk verblijven in onze gemeente. Voor de bezuinigingsoperatie betekent de verhoging van € 1,10 naar € 1,90 een begrotingsvoordeel van jaarlijks € 115.000. Daarnaast wordt vanuit de verhoging van de toeristenbelasting een bedrag van € 150.000 gekoppeld aan de gezamenlijke ambitie waardoor de sector hiervan profiteert.				2025	2026	2027	2028		115.000	115.000	115.000
2025	2026	2027	2028									
	115.000	115.000	115.000									
Categorie	Inkomsten											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	De huidige begrote opbrengst van d toeristenbelasting is € 320.000. Op basis van de tariefsverhoging, inclusief toename van aantal overnachtingen verwachten we een totale opbrengst van € 585.000. Vergaelijking andere gemeenten:											

	Dijk en Waard: € 1 Helmond: € 1,5 Hilversum: € 0 Alkmaar: € 2,73 Deventer: € 1,83 Ede: € 1,7 Venlo: € 2,3 Zwolle: € 2,5 Den Bosch: € 4,75 Meerijstad: € 1,5 Maashorst: € 1,3 Land van Cuijk: € 1,25
Uitvoeringsinformatie	Voorstel is invoering per jaar 2027, zodat ondernemers dit tijdig mee kunnen nemen in hun tarieven. In de definitieve uitwerking van de verordening wordt met de sector gekeken naar differentiatievormen.
Risico's	Brancheverenigingen zullen tariefsverhoging mogelijk niet acceptabel vinden.
Alternatieven	Andere percentages verhogingen en/of gedifferentieerde tarieven, of ingangsdatum uitstellen zijn ook mogelijk, net zoals het wel of niet creëren van een fonds.

Ombuigingsvoorstel 191	Afschaffen hondenbelasting / verhoging OZB											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Uit de benchmark met vergelijkbare gemeenten valt op: - Van de 8 andere gemeenten hebben 5 gemeenten de hondenbelasting afgeschaft. - Van de 3 gemeenten die belasting wel innen is het gemiddelde tarief 5% hoger dan in onze gemeente. Hondenbelasting is al langer een belasting waarover veel discussie is. Wel is en blijft hondenpoep een belangrijk aandachtspunt in onze samenleving. We stellen daarom 2 opties voor: 1. Afschaffen van de hondenbelasting (wegvallen van jaarlijkse inkomsten ter hoogte van € 550.000) en het gelijktijdig verhogen van de OZB voor woningen met € 550.000 (dit is verhoging voor woningen met 3,4%). a. Hiermee besparen we jaarlijkse kosten van uitvoering hondenbelasting en kwijtschelding van in totaal € 45.570. 2. Intandhouden van de hondenbelasting en deze verhogen met minimaal 5%. Dit betekent een extra opbrengst van jaarlijks € 27.500.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Bij optie 1 is er sprake van een verschuiving van lasten van burgers die nu wel een hond hebben naar burgers die geen hond hebben. Bij optie 2 gaan eigenaren van een hond meer belasting betalen en dat leidt tot een lastenverzwaring.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>45.570</td><td>45.570</td><td>45.570</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		45.570	45.570	45.570
2025	2026	2027	2028									
	45.570	45.570	45.570									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Huidige geraamde opbrengst bedraagt € 550.000 per jaar. De kosten voor uitvoering aan de BSOB bedragen € 15.570 en de kosten voor kwijtschelding zijn geraamd op € 30.000. Hiermee vervallen ook de huis-aan-huis controle. Vergelijking andere gemeenten: Oss: € 55,80 en volgende hond € 86,88 Helmond: € 71,64 en volgende hond € 143,28 Ede: € 41,64 en volgende hond € 61,68 Venlo: € 62,64 en volgende hond € 93,96 's-Hertogenbosch: € 102,12 en volgende hond € 153,48 Hilversum, Alkmaar, Deventer, Zwolle, Meierijstad, Maashorst en Land van Cuijk innen geen hondenbelasting.											
Uitvoeringsinformatie	Aanpassing van de verordening. Invoering vanaf 2026 mogelijk.											
Risico's	-											
Alternatieven	Alternatief is het verhogen van de hondenbelasting met minimaal 5% (zie optie 2).											

Ombuigingsvoorstel 192	Reclamebelasting weer kostenneutraal maken (programma Centrum)											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Reclamebelasting is jaren geleden ingevoerd op verzoek van centrum-ondernemers. Het bedrag dat wij innen op basis van reclame-belasting betalen we (na aftrek van inningskosten BSOB) door aan het CMO. Oorspronkelijk begroot: - Reclamebelasting: € 210.000 - Minus: uitvoeringskosten BSOB € 6.000 - Betaling aan CMO € 204.000 Op dit moment zijn de werkelijke reclame-inkomsten circa € 150.000, terwijl de doorbetaling aan CMO € 204.000 per jaar bedraagt. We stellen voor om keuze voor te leggen aan CMO of om: 1. Betaling aan CMO te verlagen zodat reclamebelasting neutraal verloopt voor de gemeente (circa € 50.000 lager) 2. De reclamebelasting te verhogen met circa 40%, zodanig dat de begrote opbrengst gerealiseerd wordt.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Heeft directe consequenties voor de begroting van CMO of voor ondernemers in het centrum.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td>nvt</td><td>nvt</td><td>nvt</td><td>Nvt</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	nvt	nvt	nvt	Nvt
2025	2026	2027	2028									
nvt	nvt	nvt	Nvt									
Categorie	Inkomsten											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Het voorstel verlaagd het jaarlijks tekort (wat nog niet in de begroting is verwerkt). Huidige regeling is: 2,40 euro per 1.000 euro WOZ waarde. Max 1.500 euro.											
Uitvoeringsinformatie	Overleg voeren met het CMO Aanpassing subsidie-overeenkomst of aanpassing verordening reclame-belasting.											
Risico's	-											
Alternatieven	Twee opties. Zie voorstel.											

	Daarnaast zien we het volgende alternatief Opzetten Ondernemersfonds Een ondernemersfonds is een gezamenlijke portemonnee van ondernemers in een gemeente, winkelgebied of op een bedrijventerrein. Alle ondernemers in het bewuste gebied betalen verplicht aan het fonds. Het bestuur van het fonds bepaalt samen met ondernemersorganisaties en de gemeente, waaraan zij het geld besteedt. De gemeente kan faciliteren maar doet dit dan niet meer op materiele basis doordat zij geen financiële bijdrage levert. Hierdoor worden ondernemers minder afhankelijk van de (incidentele) bijdrage van gemeenten en kan de huidige bijdrage worden afgebouwd. Zo zouden de incidentele bijdragen die we de afgelopen jaren, bijvoorbeeld aan de KvO of parkmanagement, hebben gegeven komen te vervallen. Onderzoeken draagvlak en vorm van een ondernemersfonds. Dit is nog niet uitgevoerd.
--	---

Ombuigingsvoorstel 193	Precariobelasting (Terrassen en standplaatsen) verhogen																														
Categorie kleur	Oranje																														
Toelichting ombuigingsvoorstel	Het verhogen van de precario levert extra inkomsten op. De huidige situatie is als volgt: <table><tr><td></td><td>2013-2023</td><td>2024</td><td></td></tr><tr><td>Terrassen (per m2)</td><td>€ 12,25</td><td>€ 13,25</td><td>per week</td></tr><tr><td>Standplaatsen (per m2)</td><td>€ 1,00</td><td>€ 1,75</td><td>per dag</td></tr></table> In 2024 is er een verhoging doorgevoerd, de 10 jaren daarvoor niet. Het vraagt een principe-uitspraak of we het innen en verhogen van precario bestuurlijk willen. Er zijn ook gemeenten die stoppen met precario. Omgerekend op jaarbasis kosten standplaatsen meer dan terrassen. Als bezuiniging zou de precario voor terrassen verhoogd kunnen worden, ook om de tarieven tussen beiden meer gelijkwaardig te maken. <table><tr><td></td><td></td><td>Opbrengsten (o.b.v. ca 2875 m2 terrassen)</td></tr><tr><td>Verhoging tarief terrassen</td><td>per m2 per week</td><td></td></tr><tr><td>situatie 2024</td><td>13,25</td><td>38.000</td></tr><tr><td>10% verhoging</td><td>ca 14,60</td><td>ca 42.000</td></tr><tr><td>20% verhoging</td><td>ca 15,90</td><td>ca 46.000</td></tr></table>					2013-2023	2024		Terrassen (per m2)	€ 12,25	€ 13,25	per week	Standplaatsen (per m2)	€ 1,00	€ 1,75	per dag			Opbrengsten (o.b.v. ca 2875 m2 terrassen)	Verhoging tarief terrassen	per m2 per week		situatie 2024	13,25	38.000	10% verhoging	ca 14,60	ca 42.000	20% verhoging	ca 15,90	ca 46.000
	2013-2023	2024																													
Terrassen (per m2)	€ 12,25	€ 13,25	per week																												
Standplaatsen (per m2)	€ 1,00	€ 1,75	per dag																												
		Opbrengsten (o.b.v. ca 2875 m2 terrassen)																													
Verhoging tarief terrassen	per m2 per week																														
situatie 2024	13,25	38.000																													
10% verhoging	ca 14,60	ca 42.000																													
20% verhoging	ca 15,90	ca 46.000																													
Maatschappelijk/ organisatie effect	Midden																														
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Is een lastenverzwaring voor ondernemers.																														
Benodigde inspanning	Midden																														
Financieel effect In euro's	<table><tr><td>2025</td><td>2026</td><td>2027</td><td>2028</td></tr><tr><td></td><td></td><td>4.000</td><td>4.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028			4.000	4.000																			
2025	2026	2027	2028																												
		4.000	4.000																												
Categorie	Inkomsten																														
Incidenteel/ structureel	Structureel																														
Toelichting financieel effect	Zie toelichting voor de berekening. Er is uitgegaan van 10% verhoging. Naast extra inkomsten moeten we ook rekening houden met extra handhavingskosten, dit zit niet in het bedrag verwerkt.																														
Uitvoeringsinformatie	n.v.t																														
Risico's	Terrassen dragen bij aan levendigheid en aantrekkelijkheid van een centrum. Kostenstijging komt ten laste van de ondernemer.																														
Alternatieven																															

OZB belasting

OZB belasting		Programma 10. Financieel Beleid		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Onroerend zaakbelasting woningen	Financiën en control	0	-16.398	-16.398
Onroerend zaakbelasting niet-woninge	Financiën en control	0	-11.426	-11.426
Heffing en invordering belastingen	Financiën en control	2.039	-105	1.934
Totaal		2.039	-27.929	-25.890

Mate van beleidsvrijheid	Nagenoeg volledige beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 2.039.464
Waarvan:	
- Personele kosten	€ -49.919
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ 21.832
- Subsidies/GR/Uitkering	€ 2.067.551
- Reserves Voorzieningen	€ -
Minimum kosten	€ 105.667
Max opbrengsten	€ 38.832.174 -

Ombuigingsvoorstel 194	Verhogen OZB voor niet-woningen met 10%											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Uit de benchmark met vergelijkbare gemeenten blijkt dat we als gemeente ongeveer € 40 per inwoner minder OZB opbrengst realiseren bij niet woningen (bedrijven). Zie hieronder. Daarbij is opvallend dat vooral het tarief voor eigenaren lager is. Het gemiddelde tarief is circa 22% lager (en het tarief voor niet woningen voor eigenaren 35%). Vandaar dat we voorstellen om dit tarief voor niet woningen/ eigenaren te verhogen met 10%. Hiermee ontlasten we gebruikers en blijft het tarief nog steeds onder gemiddelde van andere vergelijkbare gemeenten.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Verhoging van het OZB tarief voor bedrijven betekent een lastenverzwaring voor onze ondernemers.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>650.000</td><td>650.000</td><td>650.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		650.000	650.000	650.000
2025	2026	2027	2028									
	650.000	650.000	650.000									
Categorie	Inkomsten											

Incidenteel/ structureel	Structureel
Toelichting financieel effect	Het tarief kan per 2026 verhoogd worden.
Uitvoeringsinformatie	Aanpassing belastingverordening.
Risico's	-
Alternatieven	Andere percentages om te verhogen zijn ook mogelijk.

	Oss	Dijk en Waard	Helmond	Hilver- sum	Alkmaar	Deventer	Ede	Venlo	Zwolle	Gemiddeld
OZB niet woninge	0,4902	0,5933	0,4829	0,4784	0,5449	0,6655	0,439	0,6984	0,8876	0,59875
- eigenaar	0,2666	0,3438	0,2673	0,2868	0,4721	0,3917	0,2442	0,3873	0,4909	0,36051
- gebruiker	0,2236	0,2495	0,2156	0,1916	0,0728	0,2738	0,1948	0,3111	0,3967	0,23824

Ombuigingsvoorstel 195	OZB verhoging algemeen met 5% extra											
Categorie kleur	Oranje											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Voor het jaar 2025 hebben we OZB voor woningen en niet woningen het tarief al verhoogd met 10%. Voor 2026 is het een optie op tarief nogmaals te verhogen met bijvoorbeeld 5% extra.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Hoog											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Met de extra verhoging van 5% extra blijft de lokale lastendruk laag t.o.v. andere gemeenten, maar het is wel een 2 ^e grote verhoging van het tarief.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>1.350.000</td><td>1.350.000</td><td>1.350.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		1.350.000	1.350.000	1.350.000
2025	2026	2027	2028									
	1.350.000	1.350.000	1.350.000									
Categorie	Inkomsten											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Voorstel moet in relatie gezien worden met ander voorstel om alleen tarief voor niet woningen te verhogen. Met dit voorstel worden de lasten voor zowel burgers en bedrijven hoger.											
Uitvoeringsinformatie	Aanpassing belastingverordening											
Risico's	-											
Alternatieven	Andere percentages zijn mogelijk. Zie ook ander voorstel over OZB verhoging voor niet woningen.											

Reserveringen

Reserveringen		Programma 10. Financieel Beleid		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Algemene (dekkings)middelen	Financiën en control	54	0	54
Mutatie reserves algemene dekkingsmiddelen	Financiën en control	0	-1.744	-1.744
Totaal		54	-1.744	-1.690

Mate van beleidsvrijheid	Nagenoeg volledige beleidsvrijheid
Kosten per product	€ 54.179
Waarvan:	
- Personele kosten	€ -
- Kapitaallasten	€ -
- Materieel budget	€ -
- Subsidies/GR/Uitkering	€ -
- Reserves Voorzieningen	€ 54.179
Minimum kosten	€ 10.373
Max opbrengsten	€ -

Geen voorstellen.

Ombuigingsvoorstel 196	Inzet 10% van het surplus van de algemene reserve inzetten als structurele dekking											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	Het is vanuit de toezichthouder (provincie) toegestaan om een deel van het surplus van de algemene reserve in te zetten als structurele dekking (inkomsten). Het surplus is dat deel dat niet nodig is voor het afdekken van risico's. Voor onze gemeente gaan we uit van een minimale algemene reserve van 10% van de algemene uitkering, zijnde een bedrag van € 24,7 miljoen. De huidige reserve voor resultaatbestemming van de jaarrekening en verplichtingen is per 31-12-2024 € 24,7 miljoen. Dit betekent dat er op dit moment geen sprake is van een surplus. Van het surplus kan een gemeente met ingang van 1 januari 2024 jaarlijks maximaal 10% inzetten voor het dekken van structurele lasten. Met de voorwaarde dat de solvabiliteit groter of gelijk aan 20% is en blijft. Dit is bij onze gemeente zeker geen probleem. De inzet van het surplus algemene reserve (= vrije reserve) wordt door dit gebruik als structurele opbrengst bestempeld en is daarmee ook een uitzondering dat reservemutaties incidenteel zijn. Het inzetten van de algemene reserve als structureel dekkingsmiddel mag op dit moment dus wel. Daarom stellen we voor om over een bedrag van € 2,8 miljoen jaarlijks een bedrag in te zetten van 10%. Dit is een bedrag van jaarlijks € 280.000. Het bedrag van € 2,8 miljoen is opgebouwd uit: - resultaatbestemming 2024 voorstel om € 7,3 miljoen te storten in de algemene reserve) - uit de algemene reserve een storting te doen in de reserve binnenstedelijke transformatie t.b.v. parkeren Raadhuislaan Lievekamp (€ 4,5 miljoen), zodat deze reserve hiervoor wordt aangevuld. (Per saldo € 7,3 minus € 4,5= € 2,8 miljoen)											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Financieel technische keuze.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><td>2025</td><td>2026</td><td>2027</td><td>2028</td></tr><tr><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>280.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028	0	0	0	280.000
2025	2026	2027	2028									
0	0	0	280.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	Zie bovenstaande.											
Uitvoeringsinformatie	In te voeren via de programmabegroting 2026-2029.											
Risico's	Hiermee wordt een bedrag van € 2,8 miljoen geblokkeerd binnen der algemene reserve voor andere uitgaven. Na 10 jaar is dit bedrag "op" en is er geen dekking meer aanwezig.											
Alternatieven	Niet van toepassing.											

Treasury

Treasury		Programma 10. Financieel Beleid		
Activiteit/grootboek	Afdeling	Lasten 2028	Baten 2028	Saldo 2028
Kapitaallasten	Financiën en control	2.779	-1.253	1.526
Mutatie reserve Kapitaallasten	Financiën en control	945	0	945
Totaal		3.724	-1.253	2.471

Mate van beleidsvrijheid	Reserveringen: € 945.000 Beperkte mate van beleidsvrijheid: € 2,8 miljoen
Kosten per product	€ 3.723.535
Waarvan:	
- Personele kosten	€ -
- Kapitaallasten	€ 2.746.694
- Materieel budget	€ 20.258
- Subsidies/GR/Uitkering	€ -
- Reserves Voorzieningen	€ 956.583
Minimum kosten	€ 205.199
Max opbrengsten	€ 3.756.509 -

Geen voorstellen.

Overigen

Ombuigingsvoorstel 197

Ombuigingsvoorstel 197	Algemene taakstelling diverse werkbudgetten											
Categorie kleur	Groen											
Toelichting ombuigingsvoorstel	We hebben diverse 'werkbudgetten' binnen onze beleidsafdelingen. Voor deze werkbudgetten geldt dat er geen structurele verplichtingen liggen. Wel liggen hier ambities aan ten grondslag en zijn er uiteraard voor dit jaar en komend jaar/komende jaren al plannen en toezeggingen. We zien dat deze budgetten afgelopen jaren niet volledig zijn besteed. Voorstel is om deze budgetten met 10% te korten, dit lijkt gezien de onderbesteding van de afgelopen jaren zeker verantwoord. Dit kan ook gezien worden als een maatregelen om wat risicovoller en strakker te begroten. Je gaat dan niet inperken op ambities maar op een aantal plekken in de begroting was strakker begroten. De totale omvang van de werkbudgetten is afgerond € 1,2 miljoen. Dit zijn de belangrijkste posten: - Beleidsontwikkeling lokale economie - Activiteiten centrum - Beleidsontwikkeling mobiliteit - Cultureel efgoed - Energietransitie - Natuur, openbare ruimte en milieu - Projecten buitengebied/Landbouw - Recreatie - Volkshuisvesting - Armoedebelief - Jeugd en jongerenwerk - Lokaal onderwijsbeleid - Professioneel welzijn/mantelzorgwaardering - Vrijwilligersbeleid De post voor volkshuisvesting willen we uitsluiten omdat deze afgelopen jaren wel volledig is besteed. En de post voor recreatie en toerisme willen we uitsluiten om te voorkomen dat deze sector hard wordt geraakt in deze bezuinigingsoperatie.											
Maatschappelijk/ organisatie effect	Laag											
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect	Gezien de onderbesteding op deze budgetten afgelopen jaren is het effect beperkt.											
Benodigde inspanning	Laag											
Financieel effect In euro's	<table><tr><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th></tr><tr><td></td><td>113.000</td><td>113.000</td><td>113.000</td></tr></table>				2025	2026	2027	2028		113.000	113.000	113.000
2025	2026	2027	2028									
	113.000	113.000	113.000									
Categorie	Uitgaven											
Incidenteel/ structureel	Structureel											
Toelichting financieel effect	We korten alle budgetten met 10%.											

Uitvoeringsinformatie	
Risico's	
Alternatieven	Andere percentages zijn mogelijk.